Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы

КАРАР №5-1

Балык Бистәсе штп. 2024 елның 29 августыннан

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планын раслау турында

Территориянең тотрыклы үсешен, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураны үстерүне тәэмин итү, гражданнар һәм аларның берләшмәләре мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 9, 24, 25 статьялары, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» Татарстан Республикасы Законының 10 статьясы нигезендә 25.12.2010 №98-ТРЗ "Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында", иҗтимагый фикер алышулар уздыру нәтиҗәләре турындагы Бәяләмәне исәпкә алып, «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең кушымта итеп бирелә торган Генераль планын расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru һәм «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы» нда түбәндәге веб-адрес буенча: http://pravo.tatarstan.ru.
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесе М.В. Мәгыйзовка йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башлыгы Р.Р. Ислямов

**«РЕСПУБЛИКА«ҖИР»
КАДАСТР ҮЗӘГЕ»
АКЦИОНЕРЛЫК
ҖӘМГЫЯТЕ**
(«Җир» РКҮ» АҖ)

Республиканский
кадастровый
центр
ЗЕМЛЯ

РФ, Республика Татарстан;
420059, г. Казань, ул. Оренбургский тракт, д. 8а;
Тел. (843) 277-57-17, факс (843) 570-19-01
www.rkczemlya.ru, e-mail: info@rkczemlya.ru
ИНН/КПП 1659042075/165901001
ОГРН 1021603463595

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР
ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТНЕ САКЛАУ
Аңлатма язуы

ЛУЧШИХ
РОСТО
ТОВАРОВ

Казан 2023

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

№ п/п	Аталышы	Бит/битләр №ы
Том 1 Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	35
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/3
3	Торак пунктларның чикләре картасы (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) М1:10000	2/3
4	М1:10000	3/3
	Кушымта	
5	Торак пунктларның чикләре турында мәгълүматлар	100
Том 2 Генераль планны нигезләү материаллары		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	141
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территориядә инженерлык әзерлеге чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы	108
	График материаллар	
3	Җирлек территориясеннән заманча (хәзерге) файдалану картасы М1:10000	1/5
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/5
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/5
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге (хәзерге) хәл) М1:10000	4/5
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/5

Эчтәлек

КЕРЕШ 4

1.ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГАТЕНӘ СЫЙФАТЛАМА 7

1.1. Рельеф һәм геоморфология 7

1.1 Геологик төзелеш 7

1.2 Тектоника и сейсмиклык 8

1.3 Файдалы казылмалар 9

a. Климатына сыйфатлама 16

7. ГАМӘЛДӘГЕ ҺӘМ ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТКӘ ТИСКӘРЕ ЙОГЫНТЫСЫН БӘЯЛӘҮ 24

2.1 Җир ресурсларының тискәре йогынтысын бәяләү 28

2.3 2.1 Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар 29

2.4 Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү 29

2.5 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү 30

2.6 Халык сәламәтлеге өчен хәвефне бәяләү 33

3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ 35

4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМАЛАР ЯТМАЛАРЫ, ҖИР АСТЫ БАЙЛЫКЛАРЫ КИШӘРЛЕКЛӘРЕ, БҮЛЕП БИРЕЛГӘН ТАУ КИШӘРЛЕГЕ 37

БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТҮБӘНДӘГЕ ЯТМАЛАР УРНАШКАН: 37

6. ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР 40

6.1 Җитештерү һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары 40

6.1 6кВ һәм аннан күбрәк көчәнешле һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары 51

6.6 Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы 56

6.7 Җылылык челтәрләренең саклау зонасы 59

6.8 Су саклау зоналары, яр буе саклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары 61

6.9 Эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасы 64

6.10 Дәвалау-савыктыру урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округлары 67

6.11 Саклана торган объектлар зонасы, саклана торган хәрби объектлар зонасы, хәрби объектларның саклана торган зоналары 67

6.12 Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтүнең стационар пунктларының саклау зоналары, дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктларының саклау зоналары 67

6.13 6.13 Махсус (аеруча) сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать ядкаре)саклау зоналары махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать ядкәре) саклау зоналары 68

7. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР 69

7.1 Атмосфера һавасын саклау чаралары 70

7.2 җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары 85

7.1 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү 88

системасын оптимальләштерү чаралары 88

7.3 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан са клау чаралары 92

7.3 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү чаралары 93

7.3 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен 101

саклау чаралары 101

7.4 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары 102

ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ 102

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы проекты Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 17 мартындагы 30 номерлы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планы проектын әзерләү турындагы карарына ярашлы рәвештә, проектлауга бирем нигезендә эшләнде. Проектны эшләүче – «Республика «Җир» Кадастр үзәге» АКЦИОНЕРЛЫК ҖӘМГЫЯТЕ.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге генераль планы Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советының 2011 елның 14 февралендәге «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын раслау турында» 4 номерлы карары белән расланган генераль план урынына алмашка 2023 елга башлангыч мәгълүматларны әлеге Генераль план өчен актуальләштереп эшләнә.

Эшнең максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

– территориянең табигый-ресурс һәм социаль-икътисадый потенциалыннан нәтиҗәле файдалану нигезендә халыкның яшәешенә (тереклек кылуына) уңайлы (комфорт) шартлар һәм инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру.

– территорияләрнең тотрыклы үсешен тәэмин итү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең, Россия Федерациясенең, Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләрнең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында территорияләрне социаль, икътисадый, экологик һәм башка факторлар җыелмасыннан чыгып билгеләү.

Бурычлар түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

– генераль план проектында торак пунктларның чикләрен дәүләт күчемсез мөлкәт кадастры мәгълүматлары нигезендә чагылдыру;
– торак пунктларның планлаштыру структурасын камилләштерү;
– территорияне функциональ зоналаштыруны оптимальләштерү;
– функциональ зоналарның чикләрен һәм параметрларын нигезләү;
– җирлекләрнең җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектларны урнаштыруны нигезләү;
– муниципаль районның федераль әһәмияттәге объектларын, региональ әһәмияттәге объектларын, җирле әһәмияттәге объектларын урнаштыруны нигезләү (булган очракта);
– урнаштыру өчен планлаштырыла торган региональ әһәмияттәге объектларның җирлекләр территориясен комплекслы үстерүгә мөмкин булган йогынтысын бәяләү.
– мәдәни мирас объектларын, кыйммәтле табигать комплексларын һәм объектларын саклап калу һәм алардан файдалану чаралары комплексын эшләү;

– гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын исәпкә алып, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең нәтиҗәләрен минимальләштерү, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын эшләү;

- КМБДРна кертү өчен торак пунктлар чикләре турында мәгълүматлар әзерләү.

Проект аны тормышка ашыруның түбәндәге вакыт срокларына әзерләнде:

Генераль планда проектны тормышка ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән тәүге чират – 2033 елга чаклы.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәпләнгән срок – 2043 елга хәтле.

Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 22.12.2023 ел, №1670 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы, Балык Бистәсе муниципаль район Советының 29.10.2022 ел, № XXXVII-14 карары белән расланган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр белән), шулай ук Татарстан Республикасының профиль министрлыклары, Балык Бистәсе муниципаль районы һәм аның составына керүче Балык Бистәсе шәһәр җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән рәсми мәгълүматлар.

Капиталь төзелеш объектларының иминлегенә йогынты ясый торган билгеле бер төргә яисә эш төрләренә кертү турында 0073.05-2010-1659042075-И-026 2017 елның 27 апрелендәге таныклык «ВолгаКамизыскания» инженерлык эзләнүләре өлкәсендә Үзрегуляцияле (үзкөйләнүле) оешмалар ассоциациясе тарафыннан бирелде, үз-үзен җайга сала торган оешма әгъзаларының реестрыннан 2017 елның 12 июлендәге 36 номерлы өземтә, «Федераль куркынычсызлык хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе лицензиясе (эшләрне дәүләт сере булып торган мәгълүматлардан файдаланып башкаруга) № 0126428 ГТ” 2022 елның 29 июненнән Рег. № 2965, 28.06.2027 елга кадәр озайтылды.

Россия Федерациясенең 29.12.2004 №190-ФЗ Шәһәр төзелеше кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 №131-ФЗ Федераль законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Генераль план проектында җирлек үсешенең төп параметрлары билгеләнде: халыкның перспективадагы саны, территориядә торак-гражданлык төзелеше өчен кирәкле торак төзелеше күләмнәре, транспорт комплексын һәм инженерлык инфраструктурасын үстерүнең төп юнәлешләре. Территорияләрне функциональ зоналарга бүлү, торак, җитештерү, иҗтимагый-эшлекле, рекреацион, авыл хуҗалыгы һәм башка төр зоналар бүлеп бирү башкарылды.

Генераль план проектының планлаштырылган карарлары алдагы дәрәҗәләрдәге проект документациясен, шулай ук җирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле программаларны эшләү өчен нигез булып тора.

1.ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГАТЕНӘ СЫЙФАТЛАМА

1.1. Рельеф һәм геоморфология

Геоморфологик яктан Балык Бистәсе штп. территориясе Көнбатыш Чулман алды геоморфологик районында урнашкан. Тикшерелә торган территория чикләрендә Чулман алды Төньяк Татар тектоник гөмбәзе белән туры килә.

Бистә Куйбышев сусаклагычының абсолют тамгалары 55-56 метрдан 100-120 метрга кадәр булган уң битләвендә урнашкан. Поселок территориясе сусаклагычның II тугай өсте террасасы өслегеген һәм төп сөзәклеген алып тора. Алар арасындагы күчеш рельефта зәгыйфь чагыла һәм, башлыча, геологик төзелешенә карап билгеләнә.

II тугай өсте террасасы өслегенеж абсолют тамгалары 55 - 65 м һәм елга ягына шактый авышлыгы 5-8°. Елгадан арырак 10-15°текәлектәге төп сөзәклек башлана, югарырак сөзәклекнең өслеге тигезләнә һәм аның авышлыгы 2-6°тәшкил итә. Район үзәгенең көнбатыш һәм Көнчыгыш кырыйлары төньяктан көньякка караган ике чокыр-ерым белән әйләндереп алынган. Көнбатыш читендәге ерымның озынлыгы 80 м чамасы, уелу тирәнлеге 10-15 м, төзелеше асимметрияле. Төп токымнардан торган уң яр сул ярыннан шактый биегрәк. Көнчыгыш читендә урнашкан ерымның ның озынлыгы 1 км чамасы, тамак өлешендәге уемның тирәнлеге 20-25 м. Әлеге чокырның сул як бите текә - 30° га кадәр, уң як бите сөзәгрәк. Чокырның (ерымның) ике бортын да биләп ала торган ишелмәләр үсә, җәелә бара. Яр буе зонасында хәзерге вакытта 4-6 м дан 10-15 м га кадәр биеклектәге һәм 50° дан 90°га кадәр текәлектәге абразион калкулык эшләнгән.

1.1 Геологик төзелеш

Территориянең геологик төзелешендә Балык Бистәсе штп. Пермь, неоген һәм дүртенчел система катламнары катнаша. Пермь катламнары татар һәм казан ярусларыннан тора.

Татар ярусы катламнары Әшнәк-Бәтке, Бәтке-Чошы елгалары су бүленешләрендә таралган. Татар ярусының литологик катламнары балчык, комташ, известьташ катламнарыннан гыйбарәт. Татар катламнарының калынлыгы 13 метрдан 146 метрга кадәр.

Казан катламнары югары Казан ярусчыгыннан тора, алар бөтен җирдә таралган. Казан катламнарының чыгуы Бәтке, Чошы елгалары үзәннәрендә күзәтелә, шулай ук сусаклагыч яры буйлап тар полоса рәвешендә 1200-1500 м. Югары казан ярусчыгы катламнары ярыксыман комташ, известьташ, доломит катламнарыннан тора. Ачылган егәрлек 30-78 м тәшкил итә. Неоген катламнары таралышы чикле, нигездә балчыктан тора. Неоген катламнарының куәте 19 м дан 25 м га кадәр тирбәлә.

Дүртенчел катламнар түбәнрәк, уртача дүртенчел катламнардан тора һәм елга үзәннәрендә таралган.

Территориянең геологик-литологик төзелеше түбәндәге җыелма инженер-геологик киселеш белән күрсәтелгән: /өстән аска/:

1. 0,2 – 0,8 м калынлыктагы туфрак катламы;
2. балчыклар көрән һәм кара-көрән төстә, нигездә уртача тыгызлыкта, йомшак дымлы, каты пластик участоклары белән гумусланган, ачылган егәрлеге 5,7 м.;
3. көрән һәм ачык көрән төстәге балчыклар аз дымлы һәм дымлы, уртача тыгызлыгы 1,5 м.;
4. ком көрән һәм сары-көрән төстә, күбесенчә балчыклы, вак бөртекле, аз дымлы, тыгызлыгы төрле дәрәҗәдә, ачылган егәрлеге 1,6 м га кадәр җитә;
5. 0,2-0,8 м куәтле балчык, алевролит һәм мергель ватыкларыннан торган төп токым элювие;
6. мергель, комташ, ком катламнары белән чуар буялган, ачылган егәрлеге 3,1 м булган балчыклар («ТАССР Балык Бистәсе сууткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү һәм киңәйтү»РП).

1.2 Тектоника и сейсмиклык

Балык Бистәсе штп. Көнчыгыш Европа платформасының Идел - Урал антеклизының үзәк өлешендә урнашкан һәм көньяктан Чулман буе ярылышы белән чикләнгән Төньяк Татар гөмбәзенең көньяк өлешенә туры килә.

Тектоник төзелештә ике структур кат аерылып тора: аскы кат – кристаллик фундамент һәм өске кат – утырма чехол.

Кристаллик фундамент архей-протерозой токымнар комплексыннан ясалган, биотит һәм амфибол плагиогнейслары һәм кристаллик сланецлардан, амфиболитлардан, плагиогранитлардан, гранодиоритлардан, габбро-, анортозитлардан һ. б. тора.

Фундамент расчленен тектоническим разломом на приподнятые (выступы) и опущенные блоки.

Чулман буе ярылышы сейсмогенерирующий булып тора, анда кешенең инженерлык эшчәнлегенең сизелерлек йогынтысыннан башка тектоник процесслар бара. Көнчыгыш Европа платформасы территориясен (масштабы 1: 2500000) һәм Татарстан Республикасы территориясен (1: 500000) сейсмик районлаштыруның эшләнгән карталары норматив документлар сыйфатында расланды.

Күрсәтелгән карталар комплекты сейсмик куркыныч дәрәҗәсен өч дәрәҗәдә бәяләргә мөмкинлек бирә, объектлар төзегәндә сейсмик чараларны гамәлгә ашыруны күздә тота һәм карталарда күрсәтелгән сейсмик интенсивлык күрсәткечләренең 50 ел эчендә артып китү ихтималын 10% (А картасы), 5% (В картасы), 1% (С картасы) чагылдыра.

Уртача грунт шартлары өчен бистә территориясе югары җаваплылык объектларын төзегәндә 6 баллы һәм 7 баллыга карый («СП 14.13330.2018. Кагыйдәләр җыелмасы. Сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II

актуальләштерелгән редакциясе-7-81*» (расланган һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 24.05.2018 No 309/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән)).

1.3 Файдалы казылмалар

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясе астындагы җир асты байлыкларында завод төче җир асты сулары ятмасы урнашкан, аның запаслары Татарстан Республикасы буенча җир асты байлыкларыннан файдалану Идарәсендә (Татнедра) 14.12.2012 №220/2012 С1 категориясе буенча 0,114 м3/тәүлек күләмендә файдалы казылмалар запаслары буенча территория комиссиясе беркетмәсе белән расланган.

Гидрогеологик шартлар

Дәүләт кадастры өчен гидрогеологик районлаштыру нигезендә территория Балык Бистәсе штп. территориясе Кама-Нократ артезиан бассейнына карый, аның структур - тектоник төзелеше төрлечә, суны сыйдыра торган токымнарның литологик-фациаль составының үзгәреп торуы һәм Казан катламнарының төрле дәрәҗәдә карстланган булуы хас.

Районның геологик төзелеше үзенчәлекләрен, утырма калынлыктагы токымнарның литологик - фациаль составын исәпкә алып, җир асты суларының урнашу шартлары һәм характеры буенча тасвирлана торган территориянең геологик кисемтәсендә түбәндәге гидрогеологик бүлекчәләр аерылып тора:

1. Түбән дүрттән түбәнге заманча аллювиаль горизонт үткәрүчәнлеге аз булган локаль-сулы бүгенге аллювиаль горизонт (aQ_{I-IV})
2. Аз үтеп керә торган локаль зәгыйфь сулы эоплейстоцен аллювиаль комплекс (эQ)

3. Аз үтеп керә торган локаль-аз сулы аллювиаль неоген-дүртенчел комплекс (N_2 - Q).

4. Югары Уржумның локаль яктан аз сулы югары уржум карбонатлы-терриген свита (P_2ur_2).

5. Түбән Уржум карбонатлы - терриген локаль су үткәрүчән свитасы (P_2ur_1).

6. Сулы югары Казан карбонатлы-терриген свитасы (P_2kz_2).

7. Сулы түбән Казан карбонатлы-терриген (терриген)-карбонатлы) свита ($P_2kz_1^{2-3}$).

Суга чыдам локаль-сулы түбән Казан карбонат-терриген комплексы ($P_2kz_1^{1}$)

8. Сулы чишмә терриген комплексы (P_2ss).

Түбән дүрттән түбәнге заманча аллювиаль горизонт үткәрүчәнлеге аз булган локаль-сулы бүгенге аллювиаль горизонт (aQ_{I-IV})

Сулы горизонт бөтен мәйданда диярлек җир өстеннән беренчеләрдән булып ята һәм өстән башлыча балчыклардан торган аэрация зонасы белән чикләнә. Түбәнең абсолют тамгалары һәм горизонт табаннары үзәнлекләрнең рельефын һәм

аларның буй профилен чагылдыра. Горизонтның калынлыгы 1,5 метрдан 36 метрга кадәр үзгәрә.

Суны сыйдыра торган токымнар - аллювий юлының вак-төяк бөртекләреннән алып эре бөртекләренә кадәр кварцлы комнардан һәм юылу фациясенең кремнийлы токымнарының вак ташлы һәм вак ташлы төрле бөртекле комнарыннан гыйбарәт. Киселештә шулай ук тотылган һәм статик фаций балчыклары һәм суглинкалары да бар, алар, кагыйдә буларак, аның өске өлешендә яталар. Алеврит һәм ком балчыкларының калынлыгы 2,0-5,8 м, аллювиаль террасалар комплексына керүче тыл өлешләрендә 15,3 м тәшкил итә.

Су басымсыз. Сирәк очракта, балчык һәм балчык линзалары мәйданы чикләрендәге локаль участокларда йомшак басымнар күзәтелә. Басым зурлыгы линза яту тирәнлегенә бәйле рәвештә 0,4 м дан 18 м га кадәр үзгәрә.

Горизонтның грунт сулары агымы елгага һәм Куйбышев сусаклагычына юнәлгән.

Горизонтның су муллыгы тигез түгел. Скважиналарның чагыштырма дебитлары 0,07 дән 7 л/с ка кадәр үзгәрә.Фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 1,0 дан 70 м га кадәр тирбәлә.

Горизонт сулары бик төче, минеральләшүе 0,2-0,4 г/дм3, күбесенчә гидрокарбонатлы магний-кальцийлы.

Югары казан катламнарының җир асты сулары белән гидравлик элемтә кишәрлекләрендә минеральләшү 0,5-1,2 г/дм3 кадәр арта, су тибы гидрокарбонат-сульфат, сирәгрәк сульфат - гидрокарбонатка үзгәрә.

Тирәнрәк горизонтлардагы минеральләшкән суларның өскә таба бушату участокларында су составы сульфатлы-гидрокарбонатлы, сирәгрәк сульфатлы магний-кальцийлыга үзгәрә. Минеральләшү 2г/дм3 ка кадәр арта.

Аллювий суларының режимы метеорологик факторлар һәм Куйбышев сусаклагычында су өсте тигезлегенең тирбәлешләре белән тыгыз бәйләнгән.

Аз үтеп керә торган локаль аз сулы эоплейстоцен аллювиаль комплексы (эц)

Биек цокольле су басмасы өсте террасаларын һәм күл тигезлекләрен тәшкил итүче аллювиаль катламнарга туры килә. Фрагментар рәвештә таралган, кисемнең аскы һәм урта өлешләрендә яхшы үтә торган токымнардан (вак ташлы, вак ташлы төрле бөртекле комнар) һәм кисемнең өске өлешендә аз үтә торган токымнардан (балчык, 3-5 м алеврит) тора.

Горизонт янында суга чыдам түбә һәм табан юк. Террасаның өслеге чокырлар, үзәннәр, промоиннар белән нык кискәләнгән, бу актив дренажлауга ярдәм итә.

Сулы токымнар булып террасалар итәгендә яткан төрле бөртекле комнар, вак ташлар, вак ташлар тора. Сулы токымнарның куәте 2,0 - 14,2 м.Табаннары акчагыль ярусындагы һәм Пермь ясалмаларындагы суга чыдам балчыкларга салынган. Горизонт яту тирәнлеге 0-16, 0 М. Горизонт басымсыз. Горизонтны туендыру атмосфера явым-төшемнәренең инфильтрациясе һәм югарыда яткан комплекслардан агып чыгу хисабына тормышка ашырыла: аны тукландыру һәм

тарату өлкәләре туры килә. Йөкләнеш елга үзәннәрендә, чишмәләрдә бара.

Фильтрация коэффициентлары-тәүлегенә 2,0 м га кадәр. Суларның составы гидрокарбонатлы кальцийлы, магний-кальцийлы, минеральләшүе 0,3 - 0,4 г/дм3, гомуми катылыгы 3,3-7,0 ммоль/дм3.

Аз үткәрүчән локаль-аз сулы аллювиаль неоген-дүртенчел комплекс (N2-Q).

Елгаларның эрозия палеоврезларына туры килә. Аста ята 32,0 м га кадәр тирәнлектә аллювиаль дүртенче гидрогеологик бүлекчәләр белән.

Комплексның куәте 14,8 метрдан 98 метрга кадәр үзгәрә.суны сыйдыра торган ком һәм алевритлар катлам һәм линзалар булып ята. Комнар күбесенчә вак бөртекле, сирәгрәк уртача вак бөртекле, куәте 0,8 дән 18,9 м га кадәр.

Фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 1,2-4,6 м чикләрендә тирбәлә, сирәк кенә 7,9 м/тәүлеккә җитә. Комплексның чагыштырмача суга чыдам түбәсен балчыклар хасил итә, алар токымнарның литологик үзгәрүчәнлеге аркасында кайвакыт су үткәрүчән токымнар (ком, алевролит) белән алыштырыла. 0-85 м офык түбәсе ятмалары. Статик дәрәҗәләр абс. отм.-53,5-90 м га билгеләнә. Комплексның суы катламлы-тишекле, бөтен җирдә диярлек басымлы - басымсыз. Теркәлгән басым зурлыклары комплекс түбәсе өстендә 40 м га җитә.

Химик составы буенча сулар күбесенчә гидрокарбонатлы кальцийлы яки магний-кальцийлы, минеральләшүе 0,23 - 0,72 г/дм3.

Палеодолинаның борт өлешендә минеральләшүе 1,2 - 2,5 г/дм3 кадәр булган гидрокарбонат-сульфат һәм сульфат сулары формалаша, түбән яткан су йөртүчән комплекслардан сулар агып төшкәндә минеральләшү 4 г/дм3 кадәр арта һәм сулар гидрокарбонат-сульфатка әверелә, катионнар буенча катнаш.

Комплекс атмосфера явым-төшемнәренең һәм горизонтларны каплап торучы суларның инфильтрациясе хисабына туклана. Комплекс елга үзәннәренә һәм аскарак яткан катламнарга, үзәнлек битләрендә Чишмә агымы рәвешендә бушатыла.

Комплексның җир асты сулары хуҗалык-эчү сулары белән тәэмин итү өчен, су күп булмау сәбәпле, чикләнгән файдаланыла. Эксплуатация коелар, чишмәләр аша башкарыла. Чишмәләрнең дебитлары аз гына 0,07 л/С тан 0,5 л / с ка кадәр.

Югары уржум карбонатлы - терриген свитасы (P2ur2)

Уржум югары Уржум кече сериясе ятмаларына туры килә татар ярусы сери-яләре.

Свита су бүленешләрендә калдыклар яки тар рәт полосалары рәвешендә локаль рәвештә таралган, ерым - үзәнлек челтәре белән шактый бүленгән. Суны сыйдыра торган токымнар булып тыгыз балчык арасында ятучы ярыклы комташлар, алевролит катламнары тора. Сулы токымнарның калынлыгы 20-35 М. түбә яту тирәнлеге 16-40 м.свитаның суга чыдам түбәсе юк диярлек, итәгендә югары казан ярусының тыгыз балчыклары ята. Статик дәрәҗәләр 0-25 м тирәнлектә урнашалар, җирле дреннарга таба түбәнәйәләр. Сулары басымсыз-субнапорлы, басымнары гадәттә 3-10 м дан артмый.

Туену атмосфера явым-төшемнәренең инфильтрациясе хисабына тормышка

ашырыла, бушату чишмәләр ярдәмендә һәм су бүленешләре битләүләре һәм инешләрнең югары агымнары чикләрендә түбән яткан сулы югары Казан свитасына су агызу юлы белән башкарыла.

Скважиналарның чагыштырма дебитлары 0,01-0,5 л/с. суларның составы 0,2-0,8 г/дм3 минеральләшкән гидрокарбонатлы кальцийлы яки магний-кальцийлы.

Түбән Уржум карбонатлы - терриген свитасы (P2ur1).

Татар ярусының Уржум сериясенең Түбән Уржум подсериясе катламнары белән күрсәтелә, су өстеннән беренче (икенче) елга бүленешләрендә ята. Су йөртүчән катламнар (куәте 3 - 6 м, сирәк кенә 10 м га кадәр) күбесенчә свитаның өске һәм аскы өлешләренә туры килә.

Свита күбесенчә балчыктан тора һәм югары фациаль үзгәрүчәнлеккә ия, шуңа күрә аның су муллыгы югары түгел һәм бик тигез түгел. Скважиналарның чагыштырма дебитлары 0,6 л/сектан артмый. Ярыклы мергельләр, известьташлар, доломитлар һәм комташлар суны сыйдыра торган токымнар булып тора.

Суларның химик составы буенча минеральләшүе 0,4-0,8 г/дм3 булган магний-кальцийлы гидрокарбонатлы сулар.

Сулы югары казан карбонат-терриген свитасы (P2kz2).

Югары Пермьнең югары казан ярусы катламнарына туры килә. Татар ярусының Уржум сериясе катламнары белән капланган су бүленешләрен исәпкә алмаганда, җир өстеннән беренче булып ята. Суны сыйдыра торган токымнар ярыклы комташлардан, алевролитлардан, балчыклардан, мергельләрдән, известьташлардан тора. Суга чыдам катламнар тыгыз балчыктан тора. Тасвирланган территория өчен чишмә агымының киң таралуы хас. Суга чыдам түбә свита җир өстеннән икенчесе яткан урыннарда гына күзәтелә, табан түбән казан ярусының өске пачкасындагы балчык һәм алевролитлардан тора.

Комплексның суы басымсыз-басымсыз, су бүленешләренә күтәрелеп, басым 0-60 м тәшкил итә. Свита җир өстеннән беренчеләрдән булып яткан участокларда туену атмосфера явым - төшемнәренең үтеп керүе исәбенә башкарыла, икенчеләрендә-югарыда яткан Уржум свитасыннан агып чыгу исәбенә, ә утырма чехолының катлаулылыгы югары булган зоналарда тирәнрәк горизонтлардан күтәрелеп килүче агым исәбенә башкарыла. Бушату җир асты сулары агымы юнәлтелгән палеоврезаларга, шулай ук түбән Казан су йөртү комплексына агып чыгу хисабына башкарыла.

Свитаның су муллыгы үзгәрүчән. Скважиналардан алынган дебитлар 0,1-5 л/с. чишмәләрдән алынган дебитлар 0,1-10.0 л/с.

Суларның составы гидрокарбонатлы кальцийлы, магний-кальцийлы, яисә катионнар буенча катнаш, минеральләшүе 0,2 - 1,0 г/дм3. Тирән комплексларның сулары белән үзара бәйләнеш участокларында состав сульфатлы, гидрокарбонатлы-сульфатлы, натрийлы-кальцийлы, яисә катионнар буенча катнаш, минеральләшүе 2,4 г/дм3 кадәр була.

Сулы свита сулары халык тарафыннан хуҗалык-эчү сулары белән чишмәләр,

коелар, скважиналар ярдәмендә тәэмин итү максатларында киң файдаланыла.

Сулы түбән Казан карбонат-терриген свитасы (терриген-карбонат) свитасы (P2kz1 2-3).

Сулы свита Түбән казан ярусы катламнарына, 3 һәм 2 төргәкләргә һәм 1 нче төргәкнең өске катламына (урта спириферлы известьташ») туры килә.

Лагуна-диңгез һәм яр буе - континенталь фацияләр катламнарына кушыла. Эре елгалар үзәннәрендә, аларның битләүләренең аскы өлешләрендә өскә чыга. Территориянең күпчелек өлешендә югары Казан свитасы катламнары белән капланган.

Суны сыйдыра торган токымнар ярыклы комнардан, алевролитлардан, мергельләрдән, известьташлардан тора. Бу - катламлы катлау, анда сулы токым катламнары тыгыз балчык һәм алевролитлар белән бүленгән.

Свита басымсыз-басымсыз системадан гыйбарәт. Җир өстеннән беренче булып су йөртүчән катламның басымы зәгыйфь, аннан соңгы һәр катламда басым 30-42 м га кадәр арта.

Свита җир өстенә чыккан урыннарда атмосфера явым-төшемнәре хисабына туклана. Бушату палеоврезларга бара, су бүленешләре чикләрендә түбәндәге чишмә су йөртүчән комплексына агып төшә. Җир асты сулары агымының төп юнәлеше территориянең тектоник төзелешенә туры килә (гөмбәзләрдән бөгелешләргә һәм иңкүлекләргә).

Скважиналарның чагыштырма дебитлары 3,0-5,7 л/с, сирәгрәк 0,2-2,5 л/с тәшкил итә, фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 0,5-25,8 м/тәүл. тәшкил итә. Суларның составы гидрокарбонатлы магний-кальцийлы, кальций-магнийлы. Елга үзәннәрендә һәм су үткәрми торган урыннарда су составы гидрокарбонат-сульфатлы магний-кальцийлыга яки сульфатлы натрий-кальцийлыга үзгәрә. Минеральләшү 0,8-2,8 г/дм.^{3}га кадәр арта.

Суга чыдам локаль-сулы түбән Казан карбонат-терриген комплексы (P_2kz^1)

Түбән казан ярусының 1 нче пачкасындагы "лингул" балчыкларына туры килә.

Комплекс тыгыз майлы балчыктан, алевролитлардан, сирәк кенә линзасыман яткан известьташ һәм комташ катламнарыннан тора. Комплексның су тоткан токымнары-куәте 1 м дан 2,2-4,3 м га кадәр булган комташ, вак-уртача бөртекле һәм 0,4 м дан 4,8 м га кадәр булган известьташ катламнары. Катламнарның су муллыгы югары түгел, фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 11,3 дән 52 м га кадәр. Сулары басымлы, басым Биеклеге 52 м га җитә.

"Лингул" балчыкларыннан югарырак һәм түбәнрәк яткан җир асты суларының тигезлекләрен, басымнарын, химик составын чагыштыру һәм минеральләшүе "лингул" балчыкларының экрандаштыру ролен уйнавын, комплекс суларының составы буенча Чишмә катламнары суларына тартылуын күрсәтә.

Чишмә терриген комплексы (P2ss)

Югары пермьнең уфа ярусының Чишмә горизонтына һәм Түбән казан ярусының 1 пачкасының базаль өлешенә туры килә. Башлыча, аллювиаль

тигезлекләрнең һәм күл бассейннарының континенталь явым-төшемнәреннән гыйбарәт.

Комплексның катламнары комташлардан, алевролитлардан, аргиллитлардан, известьташ, доломит катламнары булган балчыктан тора, куәте - 40 м га кадәр җитә.

Суны сыйдыра торган токымнар булып комташлар, Комлы алевролитлар һәм 4,2-17 м га кадәр калынлыктагы известьташлар тора.аерым сулы катламнар җәелү буенча тотрыксыз һәм бер-берсеннән аз үткәрүчән балчыклар һәм Балчыклы алевролитлар белән аерылган.

Комплекс токымнарның шактый литологик-фациаль үзгәрүчәнлеге белән характерлана. Сулы катламнар еш кына аерым линзалар рәвешендә таралган яки фациаль рәвештә сулы токымнарның башка литологик төрлелекләре белән алыштырыла, бу исә гидравлик яктан мөстәкыйль горизонтларны аерып чыгаруны мөмкин итми.

Түбәнең абсолют тамгалары күтәрү гөмбәзләренә таба арта. Комплекс сулары басымлы (җир өстенә чыгу участокларыннан тыш), басым 0-91, 3 м тәшкил итә.

Комплексны туендыру атмосфера явым-төшемнәренең җир өстенә чыгу участокларында инфильтрация хисабына, шулай ук югарыда яткан сулы комплекстан су агымы һәм утырма чехолның ярыклырак зоналары чикләрендә түбәннән агып төшүе хисабына гамәлгә ашырыла.

Иң зур дебитлар уңай структуралар сөзәклекләренә туры килгән чыганакларга хас. Фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 1,6-23,0 м/тәүл.

Суларның төп составы сульфатлы сульфатлы-гидрокарбонатлы, гидрокарбонатлы, магнийлы-кальцийлы, кальцийлы-натрийлы, катион составы буенча катнаш. Сулары тозлы, минеральләшүе 0,4 дән 12,3 г/дм3 кадәр.

Комплексның җир асты сулары хуҗалык-эчү сулары белән тәэмин итү өчен, минеральләшү арту сәбәпле, чикләнгән файдаланыла.

а. Өске сулар

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы Куйбышев сусаклагычының уң ярында урнашкан. Поселокның төньяк-көнбатыш чиге буйлап Бәтке елгасы ага.

Куйбышев сусаклагычы 1955 елның 31 октябрендә Җигүли таулары районында Идел елгасы ябылудан (Иделне буудан) барлыкка килә. Сусаклагыч 1957 елның маена кадәр тула, ул вакытта су горизонты нормаль терәк дәрәҗәгә (НПУ) 53,0 м, ә су көзгесе мәйданы 6150 км2 җитә.

Елганың үзәне һәм тугайның нигезе вак ташлы-комлы аллювийдан ясалган. Тугайдагы юл фациясен якынча 3 м га кадәр катлам белән каплап торган аллювийның тугай фациясе супес, балчык һәм балчыктан тора. Туфрак рельефының тискәре формаларында ләм туплану күзәтелә. Тугайның су басмаган участоклары тоткарланган (су басу чиге 55 горизонталь буенча уза), өлешчә куак һәм агач үсемлекләре белән капланган.

Су туенуында төп роль тал суларына карый. Шуңа күрә су режимының төп фазасы - язгы ташу. Табигый шартларда су басу елына уртача 55 % тәшкил итә.

Ташкында күтәрелү күбесенчә апрельгә туры килә, шул ук вакытта күтәрелү тәүлегенә якынча 1 м га җитә. Ташкын өсте, кагыйдә буларак, май уртасында яки майның икенче яртысында башлана, ә киму - сизелерлек акрыная һәм 2-3 ай дәвамында дәвам итә. Су басуның максималь дәрәҗәсе бер үк вакытта еллык максимумнар булып тора. Ташу пикларында суның уртача чыгымнары 17800 м3/с чамасы.

Җәйге-көзге ызаннарда (чиктә) түбән билгеләрдәге дәрәҗәләрнең чагыштырмача тотрыклы торышы яңгырлы ташкыннар һәм көзге боз күренешләре белән бозыла. Җәйге-көзге чик, тулаем алганда, яңгыр сулары исәбенә агымның артуы белән характерлана, бу чорда агым табигый шартларда еллык агымның 25-30% достиг җитә, ә җайга салу шартларында якынча 5% ка кими. Кышкы табигый ызан вакытында су чыгымының еллык минимумына кадәр акрынлап кимүе күзәтелә, шул ук вакытта ызан (чик) агымы еллык агымның нибары 10% составляет гына тәшкил итә.

Боз алдыннан, бозлык капламы барлыкка килү белән бәйле рәвештә, шул ук тәртип зурлыгына күтәрелү белән алышына торган 1-3 метрга дәрәҗәдәге түбәнәю күзәтелә. Алга таба, кышкы ызан вакытында ташу күтәрелгәнче, кышкы агымның үзгәрү характерына туры китереп, су дәрәҗәләре акрынлап кими. Әмма бу чор ахырында минималь дәрәҗә һәрвакытта да еллык минимум була алмый - еш кына җәйге-көзге ызан минимумы шундый була.

Елганың ачылуы апрельдә, язгы ташу вакытында, гадәттә айның икенче яртысында була. Язгы бозлавык күбесенчә 10 тәүлектән дә артык дәвам итми һәм апрельнең соңгы числоларында тәмамлана. Аерым елларда бозлавык ике атна дәвам иткән. Язгы бозлавык вакытында суның иң югары дәрәҗәсе су басу пигыннан уртача 2,5-3 м га түбәнрәк булган.

Бәтке елгасы көньякка таба авышкан сөзәк калку тигезлек буйлап ага. Асимметрияле үзән тамагына таба 2-3 км га кадәр киңәя. Елганың тугае киң түгел, үзәне бормалы, тармакланмаган, тар (6-8 м), ярлары текә. Елганың озынлыгы 32,3 км, су җыю мәйданы 0,4 мең км2. Бассейнда елга челтәренең тыгызлыгы 0,32 км/км2 тәшкил итә.

Елга аз сулы, туенуы катнаш, күбесенчә карлы (68% ка кадәр). Гидрологик режим югары ташу һәм озакка сузылган ызанлык белән характерлана.

Ел дәвамында агым тигез бүленмәгән. Еллык агымның уртача катламы 190 мм, 130 мм булганда, язгы ташу чорына туры килә, ул якынча 24 көн дәвам итә. Бәткедәге суның максималь чыгымнары (128 м3/сек) 1979 елда тотрыклы (0,67 м3/сек) билгеләп үтелә, аерым елларда 3-5 көн дәвамлылыгы яңгыр сулары белән бозыла. Җир асты туклану модульләре чыганакларда 5,0-10,0 л/сек км2 дан тамакка таба 0,25-0,5 кә кадәр тирбәлә. Кышкы чорга озакка сузылган (153 көн) тотрыклы бозлык хас (бозның калынлыгы 83 см, максималь калынлыгы 115 см (1969 ел)).

Суның сыйфат составы елга озынлыгы буенча сульфатлы - гидрокарбонатлы-кальцийлыдан гидрокарбонатлы-сульфатлы-кальцийлыга үзгәрә. Су язын уртача каты (3,0-6,0 мг-экв/л) һәм ызанда бик каты (9,0-12,0 мг-экв/л), бик болганчык (1500 мг/л), ташу вакытында уртача минеральләшү (200-250 мг/л) һәм манда югары (500-1000 мг/л). Үз-үзеңне чистарту тигез.

а. Климатына сыйфатлама

Балык Бистәсе штп. территориясенең климат характеристикасы «Лаеш» метеостанциясендә Татарстан Республикасы Гидрометеорология һәм әйләнә-тирә мохитне мониторинглау идарәсенең күзәтү мәгълүматлары буенча бирелгән (Балык Бистәсе штп. да метеостанция булмау сәбәпле).

Тикшерелә торган территориянең климаты уртача-континенталь, кышы салкын карлы, җәе җылы.

Уртача тәүлеклек температураның 0 градустан соң күчү даталары арасында кышкы чорның озынлыгы уртача 5,5 ай чамасы (28.10-06.04).

Һаваның уртача тәүлеклек температурасы +10 градустан югары булган җәйге чорның озынлыгы-4,5 ай.

Һәр күчеш чоры (көз һәм яз) якынча 1 ай дәвам итә. Көз өчен-ноябрь, яз өчен – апрель.

Метеостанция мәгълүматлары буенча һаваның уртача күпьеллык еллык температурасы +4,1 0С тәшкил итә. температураның еллык үзгәреше айлар буенча шактый салмак күренә, чөнки анда Куйбышев сусаклагычының йогынтысы сизелә. (таблица 1.7.1).

Таблица 1.7.1

Һаваның уртача айлык һәм еллык температурасы, ^{0}С

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
-10,8	-10,6	-4,5	4,9	12,9	17,7	19,8	16,8	11,6	4,0	-3,8	-9,1	4,1

Гыйнвар аеруча салкын ай булып тора, аның уртача температурасы -10,8 0С.

Иң эссе айның (июль) уртача айлык максималь температурасы +24,8 0С тәшкил итә.

Салкын чорның температурасы(җылыту чорының иң салкын өлешенең уртача температурасы) -16,5 0С.

Шәһәр тибындагы бистә территориясендә ел дәвамында яуган явым-төшем күләме Балык Бистәсе штп. да уртача 576,2 м га җитә. Явым-төшемнең айлар буенча һәм уртача еллык үзгәрүе турындагы мәгълүматлар 1.7.2 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 1.7.2

Уртача айлык һәм еллык явым-төшем, мм

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел

48,2	35,2	27,6	31,5	39,5	67,9	56,5	59,2	55,5	61,3	46,6	47,2	576,2

Еллык явым-төшем, 1.7.2 нче таблицадан күренгәнчә, бер минимум һәм бер максимум күзәтелә. Максимум июньдә (67,9 мм), минимум мартта (27,6 мм) билгеләнә.

Явым - төшем ешрак кыш һәм сирәгрәк җәй көне була (таблица 1.7.3).

Таблица 1.7.3

Явым-төшем > 1,0 мм дан артык булган көннәр саны

Торак пункт	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
Балык Бистәсе штп.	12	9	7	6	7	9	8	9	9	11	11	11	109

Еллык явым-төшемнең уртача 21% ы каты хәлдә ява. Җил өчен ачык урыннарда кыш буена кар капламының биеклеге уртача 35 см, максималь -50 см, минималь – 14 см тәшкил итә.

Бистә территориясендә явым-төшем күләме һаваның пычрануын нәтиҗәле киметү өчен җитәрлек. Алар елның җылы чорында аеруча зур чистарту йогынтысы ясыйлар, ул вакытта аларның саны күбрәк була. Ләкин явым-төшемнәрнең тигез булмавы, еш кына яңгырлар рәвешендә, аларның атмосфераны чистарту факторы буларак әһәмиятен киметә.

Куйбышев сусаклагычы ягыннан җил кабатлануы арткан саен, яр буе зонасында абсолют дымлылык арта. Ел дәвамында һаваның уртача чагыштырма дымлылыгы 75% тәшкил итә.

Барик-циркуляция процессларының сезонлы үзгәрүе җил режимының үзгәрүенә китерә. Штп. территориясендә ел дәвамында җил юнәлешләренең һәм штильләрнең кабатлануы турындагы мәгълүматлар 1.7.4 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 1.7.4.

Җил һәм штиль (җилсезлек) юнәлешләренең кабатлануы (м/с)

Ай	Җилнең юнәлеше, %								
	Т	Т.К-ч	К-ч	К.К-ч	К	К.К-б	К-б	Т.К-б	штиль
I	6	7	8	16	16	20	15	12	4
II	8	7	10	14	13	18	16	14	4
III	8	8	13	15	16	16	13	11	5
IV	7	12	17	13	12	16	11	12	4
V	12	12	9	9	10	16	13	19	4
VI	10	13	13	11	10	15	13	15	5
VII	13	15	12	9	8	11	12	20	6
VIII	13	11	8	8	8	12	17	23	5
IX	10	9	11	8	10	15	18	19	4
X	9	6	6	6	12	22	20	19	3
XI	6	8	8	10	15	20	19	14	3
XII	6	5	9	12	17	22	16	13	4
Ел	9	10	10	11	12	17	15	16	4

Таблицадан күренгәнчә, ел дәвамында бистәдә көньяк-көнбатыш, көнбатыш һәм төньяк-көнбатыш юнәлештәге җилләр өстенлек итә. Җилнең максималь тизлеге кышкы чорда билгеләнә, аларның уртача күрсәткечләре 3,5 м/с ка җитә (таблица 1.7.5).

Таблица 1.7.5

Уртача айлык һәм еллык җил тизлеге, м/с

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
3,5	3,3	3,1	3,1	3,1	2,8	2,6	2,6	2,9	3,3	3,4	3,5	3,1

Иң күп кабатланучанлык (47,6 %) 2-3 тизлектәге җилләргә хас. м/с (таблица 1.7.6).

Таблица 1.7.6

Ел дәвамында җил тизлегенең төрле градацияләре кабатлануы, %

0-1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17	18-20	21-24
16,6	47,6	25,6	8,1	1,7	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Тәүлек дәвамында җил тизлеге Балык Бистәсе даими түгел. Җилнең максималь тизлеге көндез, минималь тизлеге иртәнге сәгатьләрдә билгеләнә. Тәүлеклек йөрешнең аермасы җәй көне көндез сусаклагыч ярында термик конвекциянең көчәюе белән аңлатыла, бу исә җил тизлегенең 13-15 сәгатькә көчәюенә китерә. Төнлә коры җир өстендә турбулент хәрәкәт кими, шуңа күрә иртә белән җил тизлегенең сизелерлек кимүе күзәтелә.

Балык Бистәсе штп. тирәсендәге атмосфера күренешләре арасында шулай ук томаннар аерылып тора. Поселокта томанлы көннәрнең уртача еллык саны 26 көн тәшкил итә (таблица 1.7.7).

Таблица 1.7.7

Томанлы көннәр саны

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
2	2	4	3	1	0	0	0	1	4	6	3	26

Томаннарның төп өлеше елның салкын чорына туры килә. Балык Бистәсендәге барлык томаннарның гомуми дәвамлылыгы 96 сәгатькә җитәргә мөмкин.

Атмосфераның температура стратификациясенә бәйле А коэффициенты 160 тәшкил итә. Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы мәгълүматлары буенча Балык Бистәсе муниципаль районы һәм Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсе атмосферасын пычратуның метеорологик потенциалы тулаем алганда түбән дип бәяләнә. Атмосфераны пычрату потенциалын билгеләүче параметрлар:

җир асты инверсияләренең кабатлануы, % (АС Казан мәгълүматлары буенча) - 40;

җир өсте инверсияләренең куәте, км (АС Казан мәгълүматлары буенча) - 0,4;

җил тизлегенең кабатлануы 0-1 м/с, % - 16,6;

томаның дәвамлылыгы, сәгатьләр – 96.

b. Ландшафтлар, туфрак япмасы (капламы), хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы. Ландшафтлар

Балык Бистәсе поселогы суббореаль төньяк җидегумид ландшафт зонасы, киң яфраклы ландшафт зонасы, Чулман буе калку ландшафт районы чикләрендә урнашкан.

Чулман буе ландшафт районы (130-150 м чикләрендәге биеклек тамгалары белән) балчыклы-мергель һәм известьле катламнарда ачык соры һәм соры урман балчыклы һәм авыр сугылучан туфракларда формалашкан Идел буе юкә-имән урманнары белән характерлана. Балык Бистәсе-мәйданы буенча зур киңлекләр үзәнлек (сулык һәм терраса) типлы ландшафтларга туры килә, чокырлар таралган урыннарда ландшафтның сөзәк тибы аерылып тора.

Карала торган территориядә ландшафтның сәнәгать, селитеб һәм рекреацион типлары функциональ яктан аерылып тора. Сәнәгать функциональ зонасына сәнәгать һәм коммуналь-склад территорияләре керә, алар нигездә Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсенең көнбатыш өлешендә, шулай ук Шәймәрданов һәм Көнчыгыш урамнары буйлап тупланган.

Селитеб функциональ зона торак төзелешләрдән һәм бистә территориясендә урнашкан иҗтимагый-эшлекле объектлардан тора.

Поселок урамнарын, Ленин урамы буйлап җәяүлеләр зонасын, мәчет янындагы Совет урамы буйлап скверларны, хакимият бинасы янында Ленин урамын, поселокның көньяк өлешендә Ленин урамы тәмамланганда чиркәү янында яшелләндерү ял итү зоналары булып тора. Хәзерге вакытта җәмәгать күңел ачу урыны булып бистәнең төньяк-көнбатыш чиге (мәйдан территориясе) тора. Шулай ук поселок территориясенең чокырлар белән киселгән һәм урман белән капланган үзәк өлеше дә рекреация зонасы сыйфатында файдаланыла.

Туфрак япмасы (капламы)

Туфрак катламында Балык Бистәсе штп. ның киң яфраклы үләнле урманнар астында формалашкан ачык соры урман һәм соры урман туфраклары өстенлек итә.

Чирәм процессының шактый үскән булуына һәм гумусның югары горизонтларда беркетелүенә карамастан, бу туфракның профиле генетик горизонтларга сизелерлек дифференциацияләнүен саклый. Анда түбәндәге төп офыклар ачык күренә:

A_0 – урман түшәмәсе: аз таркалган яфраклы коелу, үләнчел үсемлекләрнең коры җир өлешләре калдыклары;

A_1 – гумус горизонты: соры, үлән тамырлы, йомры чикләвекле структуралы, тыгызланган; аскы горизонтка күчү төгәл;

A_1 A_2 – күчеш гумус-элювиаль горизонты: көрәнсу-соры, тигез буялмаган, яфраклы-пластинкалы яки чикләвекле структуралы, көпшәк; аскы горизонтка күчү ачык;

B – иллювиаль горизонт: көрән, ореховато-призматик структуралы, тыгыз, кремнистый яңа төзелешле; туфрак барлыкка китерә торган токымга акрынлап күчү;

C – туфрак ясаучы токым.

Соры һәм ачык соры урман туфраклары көлсулану, зәгыйфь структуралы һәм югары кислоталы булу белән характерлана, бу игелә торган үсемлекләрнең уңдырышлылыгына сизелерлек йогынты ясый. Бу туфракның табигый уңдырышлылыгын арттыру өчен шактый күп хезмәт таләп итә торган һәм кыйммәтле агротехник чаралар комплексын даими үткәрү зарур. Алар арасында известьлау, органик һәм минераль ашламалар кертү, сөрү катламын тирәнәйтү, үлән чәчү, шулай ук кар тоту мәҗбүри.

Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы

Татарстан Республикасы территориясендә ботаника-географик район буенча Балык Бистәсе Идел-Чулман калкулык-тигезлек төбәгендә чыршы һәм киң яфраклы үзәнле нарат-киң яфраклы һәм нарат урманнары булган төньяк киң яфраклы урман төбәгендә урнашкан.

Территориянең үсемлекләр капламы бертөрле түгел. Бистәнең көньяк читендәге урман кишәрлекләре һәм бистәнең көнчыгыш өлешендәге чокырда киң яфраклы (юкә-имән) үлән үсә торган урманнар бар.

Балык Бистәсе штп. территориясенең гомуми кулланылышының - агач утыртмаларының төр составы бертөрле. Бакчаларда һәм урамнарда каен, өрәңге, юкә, тополь өстенлек итә.

Бу территория өчен аеруча чүлле коры болыннарның үләнчел формацияләре хас, алар үләннәрдән тора (әрем, кычыткан, төлке койрыгы, болын клеверы һ. б.). Балык Бистәсе штп. болын экосистемаларының үләнчел капламында чүп үләннәре дә очрый (гречишка птичья, бака яфрагы, кыр билчәне, шайтан таягы һәм башкалар). Бу азык җирләренең күпмедер дәрәҗәдә деградацияләнүе (начарлана баруы) турында сөйли.

Шул ук вакытта тулы кыйммәтле болын биоценозлары рефугиумнар ролен бик яхшы башкарырга мөмкин – файдалы энтомофауның, башка умырткасыз һәм умырткасыз организмнарның, биотөрлелекне саклау һәм арттыру күрсәткече, биоценозның тискәре күренешләргә тотрыклылыгы, шулай ук гумус массасын тотрыклы саклап калу һәм үстерү белән бәйле участоклар.

Поселок территориясендәге коры болыннар флорасы составында үләнчел төрләр белән беррәттән шыткан үрентеләр, урыны-урыны белән юкә, имән, каен

һәм башка вак яфраклы агач токымнарының үсүе күзәтелә.

Сусаклагыч ярында урнашкан тикшерелгән территориядә яр сызыгының өзлексез үзгәрүе күзәтелә, Ярлар ишелеп төшә, анда урнашкан урман үсемлекләре белән бергә ишелә, ә «диңгездән искән» җилләр комнарны яр чигеннән тирәнгә күчерә. Яр ишелгәндә туфракның томаланып торуы бозыла, җил комны өрә һәм күчерә башлый. Һәр үсемлек күмелгән ком яки ялангач тамыр системасы белән калырга мөмкин. Шуңа күрә мондый урыннарда үсүнең шундый уңайсыз шартларына җайлашкан төрләре саклана.

Куйбышев сусаклагычы тәэсирендә агач һәм үлән үсемлекләренең шактый үзгәрүе күзәтелә, ул тирәлекнең үзгәрүенә аеруча нык тәэсир итә. Шуңа күрә, Дулкыннар эшчәнлеге һәм антропоген йогынты аркасында үсемлекләр капламының деградация процессын туктату өчен, Балык Бистәсе районында яр буе зонасын ныгыту таләп ителә (Ярны ныгыту …, 2006).

Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә һәм Балык Бистәсе штп. да Татарстан Республикасының Кызыл Китабына кертелгән хайваннар, үсемлекләр һәм гөмбәләр төрләре очрый:

Хайваннар, барлыгы 45 төр, ш.и.:

Имезүчеләр, барлыгы 4 төр: кожан двухцветный, кутора обыкновенная,
кыр куяны, кама.

Кошлар классы – 27 төрдә: цапля большая белая, гусь серый, лунь полевой, лунь луговой, осоед обыкновенный, орел-карлик, могильник, беркут, орлан-белохвост, балобан, пустельга обыкновенная, журавль серый, кулик-сорока, поручейник, хохотун черноголовый, крачка малая, клинтух, горлица обыкновенная, сова белая, сова ушастая, сыч домовый, неясыть серая, неясыть длиннохвостая, козодой обыкновенный, зимородок обыкновенный, дятел зеленый, лазоревка белая (князек).

Рептилия классы – 3 төр: веретеница ломкая, медянка, гадюка обыкновенная.

Амфибия классы – 1 төр: көрән бака.

Умырткасызлар – 10 төрдә: тарантул русский, оленек обыкновенный, усач дубовый большой, златоглазка перламутровая, поликсена, медведица сельская, медведица-хозяйка, медведица-госпожа, орденская лента голубая, пчела-плотник обыкновенная.

Үсемлекләр, барлыгы 22 төрдә:

Ябыкорлыклылар бүлеге – 17 төр: гулявник прямой, поточник (блисмус) сжатый, касатик сибирский, кувшинка белоснежная, двулепестник альпийский, пыльцеголовник красный, венерин башмачок настоящий, пальчатокоренник Фукса, дремлик темно-красный, гудайера ползучая, подорожник наибольший, рдест злаковый, ветреничка алтайская, живокость высокая, лютик длиннолистный, лапчатка прямостоячая, марена татарская.

Абагасыманнар бүлеге – 1 төр: сальвиния плавающая.

Плауновидлар бүлеге – 3 төр: двурядник уплощенный, плаун годичный,

плаун булавовидный.

Мүксыманнар бүлеге – 1 төр: антоцерос пашенный.

БАРЫСЫ 67 төрдә.

Балык Бистәсе штп.ның җир өсте умырткалылары фаунасы синантроп һәм йортлаштырылган төрләрдән тора (мәчеләр, этләр, күгәрченнәр һ.б.).

Ачык киңлекләрдә даими яшәүчеләр: серая полевка, полевая мышь, серый хомячок, обыкновенный хомячок и др.

Туфрак умырткасызлары күбесенчә үрмәкүчсыманнар һәм бөҗәкләрнең түбән формаларыннан тора, һава бөҗәкләре арасында коңгызлар, челтәр канатлылар, тәңкәле канатлылар һәм ике канатлылар өстенлек итә..

Ихтиофауна корбан, судак, чуртан һ. б. төрләрне үз эченә ала.

Бәтке елгасында суда яшәүчеләрнең составы шулай ук 6 төр коловраткадан, 6 – тармаклы мыеклы һәм 9 – ишкәк аяклы кысласыманнардан тора.

Поселокның Куйбышев сусаклагычының яр буе зонасында урнашуы кошларның яр буе, су тирәсе һәм сулыклы яшәү урыннарына хас төрләренең күптөрлелегенә китерә. Су тирәсе кошлары синантропа комплексы вәкилләре белән бергә барлык кошларның 70% ын тәшкил итә. Көзге һәм язгы очыш вакытында сусаклагыч акваториясенә якын территориядә поселок чикләрендә су тирәсендәге, су кошы тупланмалары күзәтелә, аларның кайберләре аучылык объектлары булып тора. Апрель уртасыннан-ахырыннан, боз эри башлагач, сусаклагычта күп санлы төньяк үрдәкләр көтүләре күренә башлый (морская чернеть, хохлатая чернеть, гоголь, красноголовый нырок). Күчмә елга үрдәкләреннән (аларның гомуми саны 10 - 15 меңгә җитә) кряква, зөя, широконоска, чиркләрдән гыйбарәт. Апрельнең егерменче числоларына казлар күренә башлый (гусь белолобый, гуменник, серый гусь, пискулька, краснозобая казарка). Язгы очышта даими рәвештә аккош-кликун да күзәтелә. Чыпчыклардан оя коруда гадәттәге камышовая овсянка, белая трясогузка, варакушка, соловей, луговой чекан очрый.

һ. Хәтәр инженер-геологик процесслар һәм күренешләр. Эрозия процесслары

Вакытлы су агымнарының эрозия эшчәнлеге территориянең су бүлү массивларын бүлгәли торган промоиннар һәм чокырлар ясалудан гыйбарәт. Даими су агымнары (инешләр һәм елгалар) эрозия эшчәнлеге процессында һәм геологик-геоморфологик факторларга бәйле рәвештә еш кына яр буе битләүләрен юып төшерәләр, бу исә өске грунт массивларының аерылуына китерә.

Район территориясендә күзәтелә торган эрозия процессларына елгаларның туфрак, чокыр, ян һәм тирән эрозиясен кертәләр.

Район территориясендә чокыр-ерымнарның уртача тыгызлыгы 0,445 км/км2 га җитә. Бу вакытта тыгызлыкның минималь күрсәткечләре Брыс, Мишә, Шумбут, Чошы елгалары бассейннарында күзәтелә, а максимальләре – Чулман (Троицкий Урай), Урайка (Дон-Урай) елгалары бассейннарында, ягъни Куйбышев

сусаклагычына тоташкан территорияләрдә. Эрозия процесслары үз үсешендә зур әһәмияткә ирешергә һәм сизелерлек зыян китерергә мөмкин, шуңа күрә аларны үстерү буенча даими мониторинг тикшеренүләре уздыру, күзәтү челтәрен киңәйтү, тау битләрен эрозиядән саклау буенча чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру зарур.

Куйбышев сусаклагычы ярларын эшкәртү

Куйбышев сусаклагычы ярлары буйлап «ярларны эшкәртү»дигән исем алган экзоген процессларның катлаулы комплексы үсә. Ярларны интенсив эшкәртү процессы Куйбышев сусаклагычы төзелгәннән бирле башланды. Ярларның динамикасын билгеләүче төп факторлар булып җил дулкыннары, агым, дрейф агымнары һәм тигезлек режимы тора. Ярларны үзгәртеп кору процессларына гидрометеорологик шартларның сезонлы һәм еллык үзгәрүчәнлегенә бәйле динамика хас. Шәһәр җирлеге территориясендә абразия зоналары Куйбышев сусаклагычының текә ярлары буйлап очрый.

Балык Бистәсе штп.да Чулман елгасы ярын ныгыту буенча эшләр башкарылды (причал дивары) Яр буе ур., 2Н й. (Кадастр номеры 16:34:310101:139 булган җир кишәрлеге). Инженерлык саклау корылмалары классы IV, төзелеш елы 2013, тузу проценты – 10%.

Су басу (су җәелеп басу)

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 ел, №1625-р күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу чорында су басу (су җәелеп басу) ихтимал зоналарына эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Балык Бистәсе штп. язгы ташу чорында су басу (су җәелеп басу) ихтималы булган зоналарга эләкми.

Торак пунктлар территориясеннән читтә су басу процессларына, карала торган территорияне дренирлаучы елга үзәннәренең төбе һәм аскы өлеше дучар булырга мөмкин. Биредә җир асты сулары су йөртүчән дүртенче аллювиаль комплекска керә, сезонлы һәм күпеллык тирбәнешләр кичерә, җир асты сулары өсте тирәнлеге күпчелек очракта зур булмаган территорияләрдә (гадәттә 10-15 метрдан артмый).

РФ Су кодексының 67.1 маддәсенең 2 п. нигезендә: Су басу, су җәелү зоналары суларның тискәре йогынтысына дучар булган һәм корылмалар һәм (яисә) инженерлык саклавы ысуллары белән тәэмин ителмәгән территорияләргә карата билгеләнә, үзгәртелә әлеге маддәнең 4 өлешендә күрсәтелгән, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары һәм җирле үзидарә органнары катнашында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан. РФ Хөкүмәтенең «Су басу, су җәелү зоналары турында» 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы

карарының 3 пункты нигезендә: Су басу, су җәелү зоналары Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органы тәкъдимнәре нигезендә Су ресурслары федераль агентлыгы (аның территориаль органнары) карары белән билгеләнә яисә үзгәртелә, җирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән, су басу, су басу зоналарының чикләрен билгеләү турында һәм шушы зоналарның чикләре турында белешмәләр, аларда шушы зоналарның чикләре урнашу урынының график тасвирламасы, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен билгеләнгән координаталар системасында мондый зоналарның характерлы чикләре координаталары исемлеге булырга тиеш.

Хәзерге вакытта шәһәр җирлегендә су басу, су җәелү зоналарының чикләре РФ Хөкүмәтенең 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнмәгән. Шуңа бәйле рәвештә су басу, су җәелү зоналарының чикләре Генераль пландагы картографик материалларда чагылдырылмаган.

Сейсмиклык

Тектоник яктан карала торган территория Көнчыгыш Европа платформасының Идел-Урал антеклизасының үзәк өлешендә урнашкан һәм көньяктан Чулман буе ярылышы белән чикләнгән Төньяк Татар гөмбәзенең көньяк өлешенә туры килә.

Кама буе ярылышы сейсмогенерирующий булып тора, анда кешенең инженерлык эшчәнлегенең сизелерлек йогынтысыннан башка тектоник процесслар бара.

Кар көртләре

СП 20.13330.2016 «Йөкләнешләр һәм тәэсирләр. СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе» нигезендә Карта 1 - Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясе IV кар районына керә. Кар көртләре мул кар яву һәм бураннар нәтиҗәсендә барлыкка килә, алар берничә сәгатьтән алып берничә тәүлеккә кадәр дәвам итәргә мөмкин. Алар транспорт элемтәсен боза, элемтә һәм электр линияләренә зыян китерә, хуҗалык эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый.

7. ГАМӘЛДӘГЕ ҺӘМ ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТКӘ ТИСКӘРЕ ЙОГЫНТЫСЫН БӘЯЛӘҮ

2.1 атмосфера һавасына тискәре йогынтыны бәяләү

Атмосфера һавасы әйләнә-тирә мохитнең халык сәламәтлеге торышына йогынты ясый торган өстенлекле факторлары исәбенә керә. Җирлектә атмосфера һавасын пычратуның төп чыганаклары булып түбәндәге тармаклар объектлары тора:

- сәнәгать тармагы;
- авыл хуҗалыгы тармагы;
- транспорт тармагы;

- инженерлык тармагы, шулай ук саклау һәм эшкәртү объектлары.

Сәнәгать тармагы. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә түбәндәге җитештерү инфраструктурасы объектлары урнашкан:

Балык үрчетү заводы, «Агрохимсервис» ҖЧЖ җитештерү мәйданчыклары, «Балык Бистәсе ХПП» ҖЧЖ, "Татарстан Республикасы буенча җирләрне мелиорацияләү һәм авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү идарәсе" ФДБУ филиалының Балык Бистәсе сугару-киптерү системаларын эксплуатацияләү идарәсе; комчуерташ катнашмасы склады; "Яшьлек" стадионы склады; «Круг»ҖЧЖ Балык тоту базасы; балык үрчетү комплексы; африка җәене үрчетү заводы; тимерчелек цехы; ит ярымфабрикатлары җитештерү цехы; газ баллоннары склады; пекарня; төзелеш материаллары складлары; универсаль складлар; күбек блоклары җитештерү; металлолом кабул итү пункты; махсуслаштырылган техниканы саклау өчен җитештерү территориясе; пластик тәрәзәләр җитештерү цехы; коры минераль-төзелеш материалларының ачык җир өсте склады; V класс хәвефлектәге җитештерү объектлары территорияләре.

Балык Бистәсе штп.та җитештерү объектларының санитар-саклау зоналарында СанПиН2.2.1/2.1.1.1200-03 билгеләгән таләпләрне бозып торак төзелеше зоналары урнашкан.

Авыл хуҗалыгы тармагы. Авыл җирлеге чикләрендә һава бассейны торышына йогынты ясый торган төп стационар объектлар агросәнәгать комплексының җитештерү объектлары булып торалар: авыл хуҗалыгы техникасы өчен гаражлар, шул исәптән «Логос» ҖЧЖ; машина-трактор паркы.

Атмосфера һавасы әйләнә-тирә мохитнең яшәү өчен мөһим төп элементларыннан берсе булып тора. Аңа эләккән катнашмалар күчерелә, тарала, юыла. Ахыр чиктә, туфрак, үсемлекләр, җир өсте һәм җир асты сулары һава тирәлегенә эләгә торган күп нәрсәләрне алалар. Атмосфераның пычрануы исә хуҗалык эшчәнлеге процессында төрле матдәләр керү нәтиҗәсендә килеп чыга.

Атмосфера һавасында, азот, кислород, углекислый газ кебек мөһим компонентлардан тыш, төрле микъдарда бик күп башка матдәләр дә бар. Беренчеләре атмосфера һавасының табигый өлешенә керә, икенчеләре аны пычрата.

Стационар чыганаклардан һәм автотранспорттан килә торган пычраткыч матдәләр зур күләмдә халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынты ясарга сәләтле.

Автотранспорт чараларын кулланганда ягулык яну продуктларының атмосфера һавасына йогынтысын аерым билгеләп үтәргә кирәк. Машина-трактор паркы (МТП), автозаправка станцияләре (АЗС), «Балык Бистәсен урап узу», «Казан – Оренбург» - Балык Бистәсе, М-7 "Идел" - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе IV категорияле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары әлеге төр пычрануның чыганаклары булып тора. Күчмә чыганаклардан атмосферага керә торган төп пычратучы матдәләр: 1,3-бутадиен, формальдегид, канцероген тәэсиргә ия бензол, шулай ук акролеин һәм азот диоксиды.

Югарыда күрсәтелгәнчә, Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә урнашкан кайбер

объектлардан СанПиН билгеләгән таләпләрне бозып 2.2.1/2.1.1.1200-03, торак төзелешкә кадәр санитар-саклау зоналары сакланмаган.

Транспорт тармагы. Җирлек территориясендә атмосфера һавасына йогынты ясый торган транспорт тармагының түбәндәге объектлары бар: автомобиль юллары.

Автомобиль юллары. Җирлек территориясе буенча төбәк әһәмиятендәге IV категорияле автомобиль юллары «Балык Бистәсен урап узу», «Казан – Оренбург» - Балык Бистәсе, М-7 «Идел» - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе уза. Автомобиль юлларының күчмә чыганакларыннан атмосферага керүче өстенлекле пычраткыч матдәләр: 1,3-бутадиен, формальдегид, бензол, акролеин һәм азот диоксиды.

Инженерлык тармагы. Җирлек территориясендә атмосфера һавасына йогынты ясый торган инженерлык тармагының түбәндәге объектлары бар: котельныйлар, чистарту корылмалары.

Котельныйлар табигый газда эшли, резерв ягулыгы булып мазут тора. Котельныйның эшен пар һәм су җылыту казаннары тәэмин итә. Котельныйда ягулыкны яндыру составында очучан көл, күкерт диоксиды (күкертле ангидрид), азот оксидлары һәм газсыман тулы булмаган яну продуктлары булган яну продуктлары хасил булу белән бәйле.

Мазутны яндырганда атмосферага моннан тыш ванадий, натрий тозы һәм корым кисәкчәләре дә чыгарыла. Кайбер ягулыкларның көлендә мышьяк, ирекле кремний диоксиды, ирекле кальций оксиды һ. б. бар. Каты ягулыктан газ ягулыгына күчерү эшләп чыгарыла торган энергиянең шактый кыйммәтләнүенә китерә. Газны яндырганда төтен чыгарылмаларында да күкерт диоксиды бар, ә азот оксидлары күмерне яндыргандагыдан ким түгел.

Канализация суларын чистарту барышында һәр конкрет блок өслегеннән атмосферага зарарлы матдәләр: күкерт водороды, аммиак, этилмеркаптан (этантиол), метилмеркаптан, углерод оксиды, азот диоксиды, метан керә.

2.1 Су ресурсларының тискәре йогынтысын бәяләү. Җир өсте һәм җир асты су объектларының тискәре йогынтысын бәяләү

Авыл җирлегендә җир өсте суларын саклау өлкәсендә төп проблема булып су саклау зоналары режимнарын үтәмәү тора. РФ Су кодексы таләпләрен бозып, өске су объектларының су саклау зоналарында торак пунктларның канализацияләнмәгән торак төзелеше, Балык Бистәсе штп. зираты урнаштырылган. Җир өсте су объектларының яр полосалары төзелешен аерым билгеләп үтәргә кирәк. Россия Федерациясе Җир кодексы таләпләрен бозып, өске су объектларының яр буйларында Балык Бистәсе штп.ның торак төзелеше урнашкан.

Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең гамәлдәге

чыганакларының тискәре йогынтысын бәяләү

Балык Бистәсе шәһәр җирлеген хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып артезиан скважиналары каптажларыннан чыгарыла торган җир асты сулары тора. Халык артезиан скважиналарыннан су куллана.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы мәгълүматлары буенча 2015 елдан 2030 елга кадәрге чорга су белән тәэмин итү системасы – үзәкләштерелгән (100%), үзенең билгеләнеше буенча берләштерелгән, тәэмин итүче:

- торак, коммуналь һәм иҗтимагый биналарның хуҗалык-эчү ихтыяҗлары;
- предприятиеләрнең хуҗалык-эчү ихтыяҗлары;
- предприятиеләрнең технологик ихтыяҗлары;
- янгынга каршы ихтыяҗлар;
- суүткәргеч һәм канализация челтәрләрен юуга үз ихтыяҗлары һ. б.;
- территорияләргә су сибү.

Балык Бистәсе штп. су белән тәэмин итү структурасы түбәндәге төп элементлардан тора:

- артезиан скважиналары;
- чиста су резервуарлары;
- су башнялары;
- бүлү челтәре;
- кулланучылар.

Геоморфологик планда хуҗалык-эчү һәм җитештерү– техник су белән үзәкләштерелгән тәэмин итү өчен файдаланыла торган су алулар Чулман елгасы үзәненең уң яр битләвенә һәм Чулман елгасының уң яр тугай террасасына туры китерелгән.

Югарыда санап үтелгән үзәкләштерелгән су җыю урыннарыннан тыш, шәһәр тибындагы бистә территориясендә җир асты суларының Агрохимсервис, балык заводы, Балык Бистәсе электр челтәрләре бүлеге һ. б. карамагындагы ведомство су алулары бар. Ведомство су җыюларының җитештерүчәнлеге зур түгел һәм тәүлегенә 0,003-0,057 мең м3 тәшкил итә.

Су белән тәэмин итү челтәрләренең төп проблемалары булып:

- суүткәргеч челтәренең тузганлыгы сәбәпле еш була торган аварияләр;
- җәйге чорда коммерция югалтуларының югары дәрәҗәсе.

СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә “2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", РФ баш дәүләт санитария табибы раслаган 26.02.2002 (алга таба- СанПиН 2.1.4.1110-02) су алу скважинасы һәм каптировкаланган чишмәләр өч пояс составында санитария саклау зонасы белән тәэмин ителергә тиеш.

Санитар саклау зонасының беренче поясы чиге, СанПиН 2.1.4.1110-02

(2.2.1.1 пункты) нигезендә, су алу скважинасыннан кимендә 30 м ераклыкта – яхшы сакланган җир асты суларын кулланганда, һәм җитәрлек сакланмаган суларны кулланганда кимендә 50 м ераклыкта билгеләнә.

Шәһәр җирлеге территориясендәге өске сулар бары тик производство сулары белән тәэмин итү, хуҗалык-көнкүреш ихтыяҗлары, авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү өчен генә файдаланыла.

2.1 Җир ресурсларының тискәре йогынтысын бәяләү

Җирлек территориясенең төп өлешен су фонды җирләре били.

Җир өсте су объектларының яр полосалары төзелешен билгеләп үтәргә кирәк. Россия Федерациясе Җир кодексы таләпләрен бозып, өске су объектларының яр буйларында Балык Бистәсе штп. ның торак төзелеше урнашкан.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы территориясендә башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлегенә үзгәрешләр кертү турында" 21.12.2023 ел, №3022-р күрсәтмәсе нигезендә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 23.12.2016 N 3056-р күрсәтмәсе белән расланган федераль законнарда билгеләнгән очраклардан гайре (алга таба – Татарстан Республикасының аеруча кыйммәтле авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге) җирлек территориясендә аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре юк.

2.2 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү

Җитештерү һәм куллану калдыкларын барлыкка китерү чыганаклары булып торак сектор, социаль инфраструктура объектлары, авыл хуҗалыгы объектлары, җитештерү объектлары тора.

Промышленность калдыклары. Сәнәгать калдыкларын барлыкка китерү чыганаклары булып складлар, җитештерү мәйданчыклары һ. б. тора. Нигездә, 4 класс хәвефлеккә караган калдыклар хасил була, аларны махсус утильләштерү шартлары таләп ителми.

Территорияне себерү, агач тузаны, йомычка, пычкы, агач калдыклары, төзелеш чүп-чарлары һава фильтрлары, лампа эшкәртүдән пыяла, кара төсле металл ватыклары, макулатура, тузган автомобиль покрышкалары һәм камералар кебек сәнәгать калдыклары авыл хуҗалыгы предприятиеләреннән барлыкка килүчеләр хәвефлекнең 4 классына карыйлар һәм утильләштерүнең аерым шартларын таләп итмиләр, каты көнкүреш калдыклары полигонында тупланалар яки махсус предприятиеләргә эшкәртүгә тапшырылалар. Авыл җирлеге территориясендә сәнәгать калдыкларын туплау урыннары да юк.

Терлекчелек калдыклары. Шәһәр җирлеге территориясендә бу төр калдыкларның барлыкка килү чыганаклары юк.

Коммуналь калдыклар. Балык Бистәсе бистәсендә каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен 68 контейнер мәйданчыгы бар. Расланган график һәм маршрутлар нигезендә көнкүреш калдыклары Котлы Бөкәш торак пунктындагы каты көнкүреш калдыклары полигонына озатыла. Шәһәр җирлеге территориясендә тирес барлыкка килү чыганагы булып халыкның шәхси ярдәмче хуҗалыклары тора. Терлекчелектә барлыкка килгән калдыклар ферма территориясендә, йорт яны кишәрлекләрендә вакытлыча өелә, аннан соң органик ашлама буларак файдаланыла.

Биологик калдыклар. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе «Балык Бистәсе РДВБ» ДБУ мәгълүматлары буенча җирлек территориясендә үләт (үләксә) базлары (биотермик чокырлар) юк.

2.3 2.1 Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар

Тавыш әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә йогынты ясауда иң киң таралган һәм уңайсыз факторларның берсе булып тора.

Җирлектә шау – шу, тавыш чыганагы булып «Балык Бистәсе авылын урап узу» IV категорияле түбәк әһәмиятендәге автомобиль юлы, «Казан - Оренбург»-Балык Бистәсе, М - 7 «Идел»-Котлы Бөкәш - Балык Бистәсе җирле әһәмияттәге юллар тора.

Юл хәрәкәте шау-шуы автомобиль двигательләре, выхлоп газлары чыгарып ташлау, аэродинамик чыганаклар ярдәмендә һәм шиннарның өслек белән тәэсир итешүе нәтиҗәсендә барлыкка килә. Автомобиль тизлеге 90 км/сәг булганда, тавыш нигездә, өслек белән капланган шиннарның үзара бәйләнешеннән барлыкка килә.

Радиация шартлары радиация табигый (табигый) һәм ясалма чыганаклары йогынтысында формалаша, алар нурланыш фоны дәрәҗәсенә үз өлешләрен кертә.

Җирлек территориясендә радиация-гигиена вәзгыяте тотрыклы дип характерлана.

Торак йортлар һәм социаль-көнкүреш билгеләнешендәге биналар төзү өчен участоклар сайлаганда гамма-фоны 0,3 мкГр/сәгатьтән артмаган һәм туфрак өслегеннән радон агымының тыгызлыгы 80 мбк/м2стан артмаган участоклар сайланырга тиеш, РФ Баш дәүләт санитар табибының 2010 елның 26 апрелендәге 40 номерлы карары белән расланган "Радиацияле куркынычсызлыкны тәэмин итүнең төп санитария кагыйдәләре" 2.6.1.2612-10 СП нигезендә.

Карала торган территориядә электромагнит нурланыш чыганагы булып шулай ук электр тапшыру линияләре тора. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясен 10, 35 һәм 110 кВт көчәнешле электрүткәргеч линияләре кисеп үтә. Саклау зоналарын алардан саклау электромагнит нурланышның турыдан-туры йогынтысын булдырмаска мөмкинлек бирәчәк.

2.4 Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү

Хәзерге вакытта җирлекне яшелләндерү системасы саклагыч урманнардан, болыннардан, саклагыч урман полосаларыннан, куаклыклардан һ. б. тора. Шулай ук җирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерү зоналары бүленә.

Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрдә өлешчә региональ юллар буенда, Авыл хуҗалыгы җирләрендә һәм су агымнарының су саклау зоналары чикләрендә урнашкан җилдән саклау, су һәм туфракны саклау әһәмиятендәге утыртмалар бар.

Елның җылы вакытында сусаклагыч һәм елгалар ярлары буендагы яшелләндерелгән территорияләр зур рекреацион йөкләнеш кичерә, бу яшелләндерелгән территорияләрнең торышына тискәре йогынты ясый.

«СП 42.13330.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*» 9 нчы пункт нигезендә (Россия Төзелеш Министрлыгының 30.12.2016 No 1034/пр боерыгы белән расланган) **(алга таба - СП 42.13330.2016)** җирлектә гомуми файдаланудагы паркларны, бакчаларны, скверларны, бульварларны яшелләндерү 12 м2/кеше тәшкил итәргә тиеш. Урманнар чолганышында урнашкан авыл җирлекләрендә, эре елгалар һәм сулыкларның яр буе зоналарында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең мәйданын киметү рөхсәт ителә, ләкин ул 20% тан да артмаска тиеш.

2.5 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү

Җирлек территориясе региональ әһәмияттәге «Мишә» дәүләт табигый зоология (аучылык) заказнигы чикләрендә, «Тройурай» участогының «Чөгә уылдыгы»региональ әһәмияттәге дәүләт табигый зоология заказнигы чикләрендә урнашкан (https://huntmap.ru/karta-oxotnichix-ugodij-respubliki-tatarstan). Шулай ук җирлек территориясендә төбәк әһәмиятендәге «Бәтке елгасы» табигать һәйкәле урнашкан.

Торак пунктларны, предприятиеләрне, корылмаларны һәм башка объектларны урнаштырганда, проектлаганда, төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә Хайваннар дөньясын саклау өлкәсендәге норматив-хокукый актлар таләпләре нигезендә хайваннар дөньясы объектларының яшәү тирәлеген һәм аларның үрчү шартларын, йөрү, ял итү һәм миграция юлларын саклау, шулай ук территорияләрнең һәм акваторияләрнең саклагыч кишәрлекләренең кагылгысызлыгын тәэмин итү чаралары күздә тотылырга тиеш.

Җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен файдаланганда хайваннар дөньясын саклау һәм яклау үзенчәлекләре 2.7.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 2.7.1

Хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау буенча гомуми таләпләр

<table>
<tr><th>Җитештерү процессы</th><th>Җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда таләпләр</th><th>Норматив документлар</th></tr>
<tr><td colspan="2">Хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау буенча хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмауга юнәлдерелгән гомуми таләпләр Татарстан Республикасының 15.01.2009 N 5-ТРЗ Экология Кодексы белән билгеләнгән (ТР ДС тарафыннан 15.12.2008 кабул ителде)
Әлеге таләпләр милек рәвешләренә һәм ведомство буйсынуына карамастан, барлык юридик затлар, вазыйфаи, шулай ук хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы физик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар өчен мәҗбүри һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясендә гамәлдә.</td><td rowspan="4">РФ Хөкүмәтенең 13.08.1996 N 997 карары «Җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләрен раслау турында», 2009 елның 15 гыйнварындагы 5-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Экология кодексы белән (ТР ДС тарафыннан 15.12.2008кабул ителде)
ТР Министрлар Кабинетының 2000 елның 15 сентябрендәге 669 номерлы карары "Татарстан Республикасы территориясендә җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында"</td></tr>
<tr><td>1. Сәнәгать һәм су хуҗалыгы җитештерү процесслары</td><td>Сәнәгать һәм су хуҗалыгы процесслары хайваннар дөньясы объектларының үз территорияләренә үтеп керүенә комачаулый торган киртәләре һәм җайланмалары булган махсус җиһазландырылган җитештерү мәйданчыкларында гамәлгә ашырылырга тиеш.
Хайваннар дөньясы объектларының җитештерү мәйданчыгындагы зарарлы матдәләр һәм чимал йогынтысыннан һәлак булуларын булдырмау максатларында:
- материалларны һәм чималны махсус җиһазландырылган бетонланган һәм ябык канализация системалы җимерелгән мәйданчыклардан читтә сакларга;
- хуҗалык һәм җитештерү өчен агып төшүче суларны урын рельефына агызырга;
– җитештерү калдыкларын күпләп хасил итеп, су кулланунның туры агымлы системаларын һәм ресурслар сарыф итүче технологияләрне файдаланырга;
– чыгарыла торган сыек һәм газсыман чималны җыю, саклау һәм транспортировкалауның тулысынча герметизацияләнмәгән системаларын файдаланырга;
– кыргый хайваннардан саклану системасы белән җиһазландырылмаган савытларны һәм резервуарларны файдаланырга.</td></tr>
<tr><td>2. Авыл хуҗалыгы җитештерү процесслары</td><td>Авыл хуҗалыгы производствосы процесслары хайваннар дөньясы объектларының күпләп һәлак булу яисә аларның яшәү тирәлеге үзгәрү куркынычы тудырмый торган технологияләр һәм механизмнар кулланып гамәлгә ашырылырга тиеш.
Хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуына китерә торган авыл хуҗалыгы объектларында һәм стационар урнаштырылган механизмнарда кыргый хайваннарның үтеп керүенә комачаулый торган махсус киртәләр булырга тиеш, шулай ук әйләнә - тирә мохитне пычратмый торган санитар-саклау зоналары һәм чистарту корылмалары. Теләсә нинди агып төшүче суларны һәм калдыкларны су объектларына һәм җирлек рельефына, уылдык чәчү, кышлау һәм су һәм су тирәсендәге хайваннар күпләп җыелган урыннарга агызу тыела.</td></tr>
<tr><td>3. Транспорт магистральләрен һәм объектларын эксплуатацияләү</td><td>Транспорт магистральләрен проектлау һәм төзү аларның төрле типтагы ландшафтларның табигый чикләре буйлап узуын, миграция юллары кисешүен максималь чикләүне исәпкә алып башкарылырга тиеш, шулай ук хайваннар дөньясы объектлары тупланган урыннарны.</td></tr>
</table>

	Транспорт магистральләрендә хайваннар дөньясы объектларының миграция юллары белән кисешкән урыннарда махсус кисәтү билгеләре һәм транспорт хәрәкәте тизлеген чикләү билгеләре куелырга тиеш. Хайваннар дөньясы объектлары тупланган урыннарда һәм аларның миграция юлларында транспорт магистральләренең аеруча куркыныч участоклары махсус юллар белән әйләндереп алына. Өске су агымнарын (сусаклагычларны, елгаларны һәм инешләрне) кисеп үтә торган транспорт дамбалары һәм күпер кичүләре балыкларның һәм җир өсте хайваннарының ирекле миграциясен тәэмин итә торган махсус җайланмалар белән җиһазландырылырга тиеш.	
4. Торбаүткәргечләрне эксплуатацияләү	Торбаүткәргечләрне проектлау һәм төзү хайваннар дөньясы объектларын яклауны тәэмин итүне исәпкә алып башкарылырга тиеш. Массакүләм миграция чорында һәм яшь терлекләрне үрчетү һәм кабу, тукландыру, Уылдык чәчү, яшь балыкларны йөртү һәм шудыру урыннарында торба үткәргеч төзү эшләре хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау, тикшереп тору һәм файдалануны җайга салу буенча Татарстан Республикасының махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан чикләнергә мөмкиннәр. Торбаүткәргечләр тирәнәйтелергә (билгеле бер тирәнлеккә җир астына батырылырга) тиеш. Торбаүткәргечләрне хайваннар яшәү тирәлегенең җиңел зәгыйфь урыннарында (сазлыклы урыннарда һәм башкалар) төзегәндә, анда торбаларны җиргә тирәнәйтеп булмаганда күчеп йөрүче хайваннар өчен үткәргечләрнең аерым участокларын 3 метрдан да түбән булмаган биеклеккә күтәреп кичү урыннары төзүне күздә тотарга кирәк. Эре өске су агымнары (сусаклагычлар, елгалар, күлләр һ.б.) кисешкән очракта, торба үткәргеч тирәнәя һәм теркәлә. Торбаүткәргеч аша елга һәм инешләрнең өске өлешләре кисешкәндә эстакада ясала. Уылдык чәчү урыннары һәм кышлау чокырлары участокларында сулык төбе буенча торба үткәргечләр салу тыела. Су объекты кисешкән урында торба үткәргеч участогы, җир өсте хайваннары концентрациясе участогы яисә аларның миграция юлларында һәлакәткә очраган очракта торбаүткәргеч авария нәтиҗәсендә зарарланган торба участогын сүндерүне тәэмин итә торган техник җайланмалар белән җиһазландырылырга тиеш. Торбаүткәргечләрне төзегәндә, реконструкцияләгәндә һәм ремонтлаганда бер айдан артык вакытка күмелмәгән һәм киртәләнмәгән траншеялар калдыру тыела. Торбаүткәргечне төзеп бетергәннән, реконструкцияләгәннән яисә ремонтлаганнан соң, җыелмаган конструкцияләрне, җайланмаларны, Материалларны, агып төшүче сулар һәм җитештерү һәм куллану калдыклары салынган савытларны калдыру тыела.	
5. Элемтә һәм электр тапшыру линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү	Яңа элемтә һәм электр тапшыру линияләрен проектлау һәм төзү терәк конструкцияләренә беркетелгән участокларда ток йөртүче чыбыклар белән бәрелешкән очракта, шулай ук очып үткәндә чыбыклар белән бәрелешкәндә кошларның һәлак булу куркынычын булдырмау һәм киметү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш. Электр тапшыру линиясен төзегәндә терәкләр һәм изоляторлар кошларны саклаучы махсус җайланмалар	

	белән җиһазландырылырга тиеш, шул исәптән алар кошларның ток йөртүче чыбыкларга кагылуына юл куйган урыннарда оя коруга комачаулый. Изоляцияләнмәгән металл конструкцияләрне махсус кошларны саклау җайланмалары сыйфатында куллану тыела. Электр тапшыру линияләре буйлап хайваннар дөньясы объектларының электромагнит кыры йогынтысыннан һәлак булуына комачаулый торган махсус санитар - саклау полосалары җиһазландырыла. Чыбыклы элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләү электромагнит кырлар йогынтысының һәм электр тапшыру линиясенең хайваннар дөньясы объектларына башка зарарлы физик йогынтысының мөмкин булган иң чик дәрәҗәләре нормативларын арттыруны булдырмый торган режимда гамәлгә ашырылырга тиеш. Электр тапшыру линияләрендәге трансформатор подстанцияләрне, аларның узелларын һәм эшләүче механизмнарны терлекләрнең подстанция территориясенә үтеп керүен һәм аларның күрсәтелгән узелларга һәм механизмнарга элгүен булдырмый торган җайланмалар (киртәләр, кожухлар һ.б.) белән җиһазландырмыйча эксплуатацияләү тыела. Кошларның массакүләм миграция урыннарында аларның элемтә линияләре белән бәрелешүдән һәлак булуларын булдырмау өчен һава үткәргечле элемтә системасын җир асты кабельле яки радиореле системасына алыштыру тәкъдим ителә.	

2.6 Халык сәламәтлеге өчен хәвефне бәяләү

Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү I һәм II класс хәвефлектәге объектларга карата үткәрелә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары һәм санитар классификациясе» 4.2 п. нигезендә, РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары белән расланган (алга таба - СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03), терлекчелек предприятиеләре өчен, шулай ук зиратларга карата халыкның сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү башкарылмый.

Территориянең санитар-эпидемиологик иминлегенең иң мөһим күрсәткече булып халыкның сәламәтлеге торышы тора. Аны формалаштыру процессына әйләнә-тирә мохитнең техноген пычрану дәрәҗәсен, территориянең архитектура-планлаштыру оешмасының рациональлеген чагылдыручы күп кенә биологик, социаль-икътисадый, антропоген, табигый-климат, медицина-санитария факторлары һ. б. йогынты ясый.

Су саклау зоналары режимын үтәмәү, су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен бозу, чистартылмаган агып төшүче суларны өске су объектларына агызу сәбәпле, өске һәм җир асты суларының, шул исәптән эчәр су белән тәэмин итү чыганаклары буларак файдаланылучы суларның сыйфаты начарая.

Тармак	Атмосфера һавасы	Су ресурслары	Җир ресурслары/ландшафт	Калдыклар	Тавыш (шау-шу)
Авыл хуҗалыгы җитештерүе	углерод диоксиды ($CO2$), күкерт диоксиды (SO), азот (NO) оксиды һәм каты кисәкчәләр	пестицидлар, минераль ашламалар һәм металл микроэлементлары	Туфракның химик деградациясе, тозлану, эрозия	Үсемлекчелекнең органик калдыклары (яфраклар, сабаклар, кабыклар, тамырлар, үсемлекләрнең файдаланылмаган башка өлешләре))	-
Магистраль газүткәргечләр, газ бүлү системалары	метан ($CH4$)	-	Ландшафтның фрагментациясе, хайваннарның яшәү урыннарын югалту	-	-
Автомобиль юллары	1,3-бутадиен ($C4H6$), формальдегид ($CH2O$), бензол ($C6H6$), акролеин ($C3H4O$) һәм азот диоксиды ($NO2$)	-	Туфракта кургашын тупланы	-	Автомобиль двигательләре, төтен газлары чыгару, аэродинамик шау-шу һәм өслекле шиннарның үзара тәэсир итешүе

3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ

Җирлек территориясендә Арыш участок урманчылыгының Кызыл Йолдыз урманчылыгы урманнары урнашкан (ЗОУИТ 16:00-6.3779).

Урманнар җирлек территориясенең көнчыгыш, көньяк-көнчыгыш һәм көнчыгыш өлешләрендә урнашкан.

Урман фонды саклау урманнарыннан тора (табигатьне һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урманнар; кыйммәтле урманнар; су саклау зоналарында урнашкан урманнар).

Саклау урманнары урманнарның мохит барлыкка китерүче, су саклау, яклау, санитария-гигиена, савыктыру һәм башка файдалы функцияләрен саклап калу максатларында, әгәр бу файдалану яклау урманнарын максатчан билгеләүгә һәм алар башкара торган файдалы функцияләргә туры килсә, урманнардан бер үк вакытта файдаланып, үзләштерелергә тиеш.

Карала торган территориядә урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы Россия Федерациясенең 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы Урман кодексы белән билгеләнгән (01.09.2023 тән үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба - РФ Урман кодексы).

Урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы 3.1 нче таблицада китерелгән.

Таблица 3.1

Урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы

Зонаның аталышы	Участоктан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Кыйммәтле урманнар (ярымчүлләр һәм чүлләр зонасында урнашкан, саклау функцияләрен үтәүче урманнар)	Кыйммәтле урманнарда капиталь төзелеш объектларын төзү һәм алардан файдалану тыела, велосипед, велоҗәяүле, җәяүлеләр һәм йөгерү юлларыннан, чаңгы һәм роллер трассаларыннан тыш, әгәр мондый объектлар капиталь төзелеш объектлары, линия объектлары һәм гидротехник корылмалар булса.	Россия Федерациясенең 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы Урман кодексы (01.01.2024 тән үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
Табигатьне һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урманнар (яшел зоналарда урнашкан урманнар)	Яшел зоналарда урнашкан урманнарда тыела: 1)токсик химик препаратлардан файдалану; 2) файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару; 3) печән чабудан һәм умартачылыктан тыш, авыл хуҗалыгы алып бару, шулай ук печән чабу һәм умартачылык максатларында киртәләр төзү; 4) гидротехник корылмалардан, элемтә линияләреннән, электр тапшыру линияләреннән, җир асты торбаүткәргечләреннән тыш, Капиталь төзелеш объектларын төзү һәм эксплуатацияләү; 5) күрсәтелгән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру урман утыртмаларын кисүгә яисә аучылык инфраструктурасы объектларын булдыруга китерсә, аучылык хуҗалыгы өлкәсендә эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру.	
Су саклау зоналарында урнашкан урманнар	Су законнары нигезендә билгеләнгән Су саклау зоналарында урнашкан урманнарда тыела: 1) токсик химик препаратлар куллану;	

	2) печән чабудан, умартачылыктан һәм товар аквакультурасыннан (товар балыкчылыгыннан)тыш, авыл хуҗалыгы алып бару; 3) урман плантацияләрен төзү һәм алардан файдалану; 4) велосипед, велоҗәяүле, җәяүле һәм йөгерү юлларыннан, чаңгы һәм роллер трассаларыннан тыш, капиталь төзелеш объектларын төзү һәм эксплуатацияләү, әгәр мондый объектлар капиталь төзелеш объектлары, линия объектлары, гидротехник корылмалар һәм нефть һәм табигый газны геологик тикшерү, разведкалау һәм чыгару өчен кирәкле объектлар булса.	

4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМАЛАР ЯТМАЛАРЫ, ҖИР АСТЫ БАЙЛЫКЛАРЫ КИШӘРЛЕКЛӘРЕ, БҮЛЕП БИРЕЛГӘН ТАУ КИШӘРЛЕГЕ

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә түбәндәге ятмалар урнашкан:

- «Батт»ҖЧҖ тарафыннан файдаланыла торган Урай ком-гравий токымнары ятмасы, лицензия ТАТ РСЛ 01168 ТР 28.05.2008 елгы;
- «Альянс-Авто-Трейд»ҖЧҖ тарафыннан файдаланыла торган Шенталы ком һәм ком-чуерташ катнашмасы ятмасы, лицензия ТАТ АЛС 01527 ТР 23.05.2016 елгы;
- «Промресурс»ҖЧҖ тарафыннан файдаланыла торган Балык Бистәсе ком-вак таш токымнары ятмасы, лицензия ТАТ РСЛ 01586 ТР 28.09.2016 елгы;
- «Волганеруд» ААҖ тарафыннан эксплуатацияләнә торган «Саконы-Лебяжье-5»комлы-балчыклы токымнар чыганагы, лицензия ТАТ РСЛ 01640 ТЭ 14.12.2016 елгы.

Җир асты сулары ятмалары май заводы төче җир асты сулары ятмасыннан бирелде, аның запаслары Татарстан Республикасы буенча җир асты байлыкларыннан файдалану Идарәсе (Татнедра)каршындагы файдалы казылмалар запаслары буенча территория комиссиясе беркетмәсе белән расланган, 14.12.2012 №220/2012 С1 категориясе буенча 0,114 м3/тәүл. Санда.

«Җир асты байлыклары турында»21.02.1992 № 2395-1 РФ Законының 7 маддәсенә ярашлы рәвештә файдалы казылмалар чыгару, файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган җир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү, махсус сакланылучы геологик объектлар төзү өчен җир асты байлыкларыннан файдалануга лицензия нигезендә, шулай ук минераль чималны разведкалаганда һәм чыгарганда продукцияне бүлү турындагы килешү нигезендә файдаланучыга тау бүлеп бирү рәвешендә җир асты байлыклары кишәрлеге бирелә - җир асты байлыкларының геометрик блогы.

Тауларга бүлеп бирелгән чикләрне билгеләгәндә файдалы казылмалар ятмасының пространство контурлары, җир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү участогының торышы, Тау һәм шартлату эшләрен имин алып бару чикләре, тау эшләнмәләренең зарарлы йогынтысыннан саклау зоналары, тау токымнары күчү зоналары, табигать объектлары, биналар һәм корылмалар астындагы саклагыч целиклар контурлары, карьерлар һәм кисемнәр бортларының төрлелеге һәм җир асты байлыкларын геологик өйрәнү һәм алардан файдалану процессына бәйле рәвештә җир асты байлыкларының һәм җир өслегенең торышына йогынты ясый торган башка факторлар исәпкә алына.

Милли иминлекне һәм әйләнә-тирә мохитне саклауны тәэмин итү максатларында җир асты байлыкларының аерым кишәрлекләреннән файдалану чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Торак пунктлар, шәһәр яны зоналары, сәнәгать, транспорт һәм элемтә объектлары территорияләрендә җир асты байлыкларыннан файдалану, әгәр бу файдалану кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырырга, хуҗалык объектларына яисә әйләнә-тирә

мохиткә зыян китерергә мөмкин булса, өлешчә яисә тулысынча тыелырга мөмкин. Махсус сакланылучы табигать территорияләрендә җир асты байлыкларыннан файдалану әлеге территорияләрнең статусы нигезендә гамәлгә ашырыла («Җир асты байлыклары турында»РФ Законының 8 маддәсе).

Күрсәтелгән законның 22 статьясы нигезендә җир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы. Кулланучы җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрне куркынычсыз алып бару; җир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган җир кишәрлекләрен һәм башка табигать объектларын алардан киләчәктә файдалану өчен яраклы хәлгә китерү өчен җаваплы.

«Җир асты байлыклары турында» РФ Законының 25 маддәсе нигезендә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан һәм файдалы казылмалар яткан мәйданнарда урнашкан җир кишәрлекләрен төзү, шулай ук торак пунктлар чикләреннән читтә файдалы казылмалар яткан урыннарда җир асты корылмаларын урнаштыру җир асты байлыкларының дәүләт фонды белән идарә итүнең федераль органы яисә аның территориаль органы рөхсәте нигезендә рөхсәт ителә.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдек белән (рөхсәтсез) кору башкарылган чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны демонтажлау чыгымнарын капламыйча туктатыла.

5. МАХСУС САКЛАНЫЛУЧЫ ТАБИГАТЬ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕ

Татарстан Республикасында махсус (аеруча) сакланылучы табигать территорияләренең дәүләт реестры мәгълүматлары буенча, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында махсус сакланылучы табигать территорияләренең дәүләт реестрын раслау һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында»2009 елның 24 июлендәге 520 номерлы карары нигезендә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә төбәк әһәмиятендәге «Бәтке елгасы» табигать һәйкәле урнашкан. Бәтке елгасы көньякка таба авышкан калку тигезлек буйлап ага, территориясенең 23% ы урман белән капланган. Асимметрияле үзән тамагына таба 2-3 км га кадәр киңәя.Үзән битләрендә күп санлы чокырлар һәм үзәннәр белән кисешкән Чулман террасасы ачык күренә. Елганың тугае киң түгел, үзәне бормалы, тармакланмаган, тар (6 - 8 м), ярлары текә. Бәтке 18 кушылдыгын кабул итә, аларның 2 сенең озынлыгы 10 км дан артык. Бассейнда елга челтәренең тыгызлыгы 0,32 км/кв. км тәшкил итә.

Елга аз сулы, көйләнгән (гомуми күләме 2,0 млн куб. м булган 3 буа). Туклануы катнаш, күбесенчә карлы (68% ка кадәр). Гидрологик режим югары

ташу һәм түбән дәвамлы саегу белән характерлана, 47 елдан артык күзәтү чоры булган гидрологик постларда өйрәнелгән (Яншык авылы, Чыршылы Пановка).

Ел дәвамында агым тигез бүленмәгән. Еллык агымның уртача катламы 190 мм-130 мм булганда, язгы ташу чорына туры килә, ул якынча 24 көн дәвам итә. Яншык авылы янындагы Бәткедә суның максималь чыгымнары (128 куб. м/сек) 1979 елда билгеләнгән. Межень (түбән тирәнлек, саегу) тотрыклы (тамакта секундына 0,67 куб. м), аерым елларда 3 - 5 көн дәвам иткән яңгыр сулары белән бозыла. Җир асты туклану модульләре чыганакларда 5,0 - 10,0 л/сек кв. км дан тамакка таба 0,25 - 0,5 кә кадәр тирбәлә. Кышкы чорга озакка сузылган (153 көн) тотрыклы бозлык хас (бозның калынлыгы 83 см,максималь калынлыгы 115 см (1969 ел)).

Суның сыйфат составы елга озынлыгы буенча сульфатлы-гидрокарбонатлы-кальцийлыдан гидрокарбонатлы-сульфатлы-кальцийлыга үзгәрә. Су язын уртача каты (3,0-6,0 мг-экв/л) һәм саегу чорында бик каты (9,0 - 12,0 мг-экв/л), бик болганчык (1500 мг/л), ташу вакытында уртача минеральләшү (200 - 250 мг/л) һәм саекканда югары (500 - 1000 мг/л).

Суда яшәүчеләрнең составы 6 төр коловраткадан, 6 тармаклы мыеклы һәм 9 ишкәк аяклы кысласыманнардан тора. Үз-үзеңне чистарту тигез.

Әлеге төбәк өчен зур хуҗалык әһәмияте бар, терлекчелек фермалары, мөгезле эре терлекләр һәм яшь терлекләрнең җәйге лагерьлары, үләт базлары, зиратлары булган авыл хуҗалыгы предприятиеләре тарафыннан файдаланыла.

Моннан тыш, ТАССР МС ның «Янтык аучылык-җитештерү участогын оештыру, Янтык дәүләт заказнигы һәм Балык Бистәсе аучылык хуҗалыгы чикләренең чикләрен һәм исемен үзгәртү турында» 30.05.1983 № 280 карары нигезендә Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогының көнбатыш өлеше региональ әһәмияттәге "Мишә" дәүләт табигый зоология (аучылык) тыюлыгы чикләрендә урнашкан, чик реестр номеры 16: 00-6. 3689.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә региональ әһәмияттәге «Чөгә уылдыгы» дәүләт табигать зоология заказнигы «Тройурай» участогы урнашкан, чик реестр номеры 16: 00-6. 3857.

Таблица 5.1.

Махсус сакланучы табигать территорияләре (МССТ) махсус саклау режимы

№п /п	МССТ ның аталышы	Норматив-хокукый документлар
1	«Бәтке елгасы»региональ әһәмияттәге табигать һәйкәле	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.03.2019 №237 карары; ТАССР Министрлар Советының 10.01.1978 № 25 карары; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.12.2005 №644 карары
2	Региональ әһәмияттәге «Мишә»дәүләт табигать зоология (аучылык) заказнигы	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.01.2004 ел, №41 карары
3	"Чөгә уылдыгы" региональ әһәмияттәге дәүләт табигать зоология заказнигының"Тройурай" участогы	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 18 июнендәге 499 номерлы карары

6. ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

6.1 Җитештерү һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары

Җирлек территориясендә III-V класс хәвефлектәге объектлар урнашкан. Гамәлдәге объектларның санитар-саклау зоналары турындагы мәгълүматлар һәм санитар-саклау зоналары режимын үтәү турындагы мәгълүмат 6.1.1 таблицасында китерелгән. Объектларның санитар-саклау зонасыннан файдалану регламентлары 6.1.2 нче таблицада китерелгән.

Үзенең функциональ билгеләнеше буенча санитар-саклау зонасы объектны штат режимында эксплуатацияләгәндә халыкның иминлек дәрәҗәсен тәэмин итә торган саклау барьеры булып тора.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе «Балык Бистәсе РДВБ» ДБУ мәгълүматлары буенча шәһәр җирлеге территориясендә үләт базлары (биотермик чокырлар) юк.

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә санитар өзеклекләр автомагистральләргә карата куела. Җирлек территориясендә автомагистральләр юк.

Таблица 6.1.1

Карала торган территориядә урнашкан җитештерү һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары

Объектның аталышы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил-геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объект-ның урнашу уры-ны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) ту-рында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив до-кументлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
Җитештерү эшчәнлегенә бәйле объектлар					
Гамәлдәге (хәзерге)					
Балык үрчетү заводы	чама белән	50	КН 16:34:200103:256 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.8.5.6	Балык Бистәсе ш. т. п. индивидуаль дача һәм бакча-яшелчә кишәр-лекләре һәм баш-ка төзелешләр территориясенә эләгә
Авыл хуҗалыгы техни-касы өчен гараж	чама белән (якынча)	100	КН 16:34:200103:182 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе ш. т. п. индивидуаль дача һәм бакча-яшелчә участо-клары, торак һәм башка төзе-лешләр террито-риясенә эләгә
«Агрохимсервис» ҖЧҖнең җитештерү мәйданчыгы	чама белән (якынча)	100	КН 16:34:200103:183, 16:34:200103:184 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе ш. т. п. индивидуаль дача һәм бакча-яшелчә кишәр-лекләре һәм баш-ка төзелешләр территориясенә эләгә
Металлоломны кабул итү пункты	чама белән	50	КН 16:34:200103:277 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе шәһәр тибында-гы поселогына эләгә
«Мелиорация һәм Та-тарстан Республикасы буенча җирләрне һәм авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү идарәсе» ФГБУ филиа-лының сугару-киптерү системаларын эксплуа-тацияләү Балык Бистәсе идарәсенең җитештерү мәйданчыгы	чама белән	100	КН 16:34:200102:1 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.4	Балык Бистәсе ш. т. п. торак һәм башка төзелеш территориясенә эләгә
Комлы-гравийлы кат-нашманы туплау (өю)	чама белән (якынча)	50	КН булган җир кишәрлегендә 16:34:200102:301	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.14.5.1	Үтәлә

Объектның аталышы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил-геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объект-ның урнашу уры-ны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) ту-рында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив до-кументлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
«Логос» ҖЧҖ нең авыл хуҗалыгы техни-касы гаражы	чама белән (якынча)	100	КН 16:34:200105:29 булган җир кишәрлегендә КН: 16:34:200105:219 булган җир кишәрлегендә КН 16:34:200105:218 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Авыл хуҗалыгы техни-касы паркы	чама белән (якынча)	100	КН	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
«Яшьлек» стадионы склады	чама белән (якынча)	50	КН16:34:200105:52 8 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Авыл хуҗалыгы техни-касын саклау өчен	чама белән (якынча)	100	КН лары 16:34:200105:971 16:34:200105:972 16:34:200105:494 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Балык үрчетү комплек-сы	чама белән (якынча)	300	КН лары 16:34:200109:410, 16:34:200109:651 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.8.3.1	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Африка җәенен үрчетү заводы	чама белән (якынча)	300	КН 16:34:200109:407 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.8.3.1	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Газ баллоннары склады	чама белән (якынча)	50	КН 16:34:200116:5 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә
Төзелеш материаллары склады	чама белән (якынча)	50	КН лары 16:34:200111:129, 16:34:200107:364, 16:34:200110:696, 16:34:200110:698, 16:34:200110:692, 16:34:200110:884, 16:34:200110:693, 16:34:200110:697, 16:34:200110:791,	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Балык Бистәсе штп.да торак һәм башка төзе-леш территория-се эләгә

Объектның аталышы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил- геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объект- ның урнашу уры- ны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) ту- рында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив до- кументлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
			16:34:200110:695, 16:34:200105:211, 16:34:200105:652 булган җир кишәрлекләрендә		
Универсаль склад	чама белән (якынча)	50	КН лары 16:34:200116:321, 16:34:200116:320, 16:34:200110:798, 16:34:200110:699, 16:34:200105:34 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына эләгә
Машина-трактор паркы	чама белән (якынча)	100	КН 16:34:200114:336 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Балык Бистәсе ш. т. п. индивидуаль дача һәм бакча- яшелчә участо- клары, торак һәм башка төзе- лешләр террито- риясенә эләгә
Пеноблоклар җитештерү	чама белән (якынча)	50	КН 16:34:200114:17 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.4.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына эләгә
«Балык Бистәсе ХПП» ҖЧҖ нең җитештерү мәйданчыгы	чама белән (якынча)	50	КН лары 16:34:200114:149 16:34:200114:395 16:34:200114:152 16:34:200114:375 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына эләгә
Махсуслаштырылган техниканы саклау	чама белән (якынча)	50	КН 16:34:200102:142 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына эләгә
Пластик тәрәзәләр җитештерү цехы	чама белән (якынча)	50	КН 16:34:200116:998 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.1.5.3	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына эләгә
V класс хәвефлектәге җитештерү объектлары территориясе	тәгаенләнгә н	50	КН лары 16:34:200103:201, 16:34:200103:212, 16:34:200103:211, 16:34:200105:589 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.1	Үтәлә
«Круг» ҖЧҖнең Балык	исәпләнгән	Таләп ителми	КН	"КРУГ"ҖЧҖ	Үтәлә

Объектның атальшы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил-геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объектның урнашу урыны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) турында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив документлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
тоту базасы			16:34:200105:214 булган җир кишәрлегендә	елга балыкларын кабул итү, эшкәртү, ыслау һәм тозлау сәнәгать мәйданчыгы өчен санитар-саклау зонасы проекты, Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, штп.адресы буенча урнашкан. Балык Бистәсе штп., Яшьләр ур., з/у 30 (кадастр номеры 16:34:200105:214 булган җир кишәрлегендә) (юрид.адрес: 422650, Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Яр буе ур., 9 й.)	
Ит ярымфабрикатлары җитештерү цехы	исәпләнгән	Таләп ителми	КН лары 16:34:200110:798, 16:34:200110:699 булган җир кишәрлекләрендә	Проект санитарно-защитной зоны для промплощадки КФХ Садыков К.Г., ТР, Балык Бистәсе штп.адресы буенча урнашкан. Октябрь ур., 3/7 (з/у с КН 16:34:200110:798, 16:34:200110:699) (юр. адрес: 422650, ТР, Балык Бистәсе районы,.Балык Бистәсе штп., А. Алиш ур., 21	Үтәлә

Объектның аталышы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил-геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объектның урнашу урыны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) турында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив документлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
				й.)	
Авыл хуҗалыгы продукциясе склады	якынча	50	КН лары 16:34:200105:384, 16:34:200105:383, 16:34:200105:388, 16:34:200105:381 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Транспорт инфраструктурасы объектлары					
Гамәлдәге (хәзерге)					
Автотранспортка хезмәт күрсәтү объекты	якынча	50	КН лары 16:34:200116:583, 16:34:200105:587, 16:34:200105:245, 16:34:200105:593, 16:34:200105:535, 16:34:200105:610, 16:34:200105:242, 16:34:200105:239, 16:34:200105:534, 16:34:200105:630 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.4	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Автомойка	якынча	50	КН лары 16:34:200105:216, 16:34:200114:162 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.4	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Автомобильләрне ремонтлау	якынча	50	КН лары 16:34:200107:362 16:34:200105:197 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.4	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Автобуслар өчен гараж	якынча	100	КН 16:34:200105:611 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.4.6	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Авыл хуҗалыгы техникасы өчен араж	якынча	100	КН 16:34:200105:222 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.11.4.9	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Мәктәп автобусларын кую урыны	якынча	100	КН КН 16:34:200107:316 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.4.6	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ
Автозаправка станциясе	якынча	50	КН лары 16:34:200107:363, 16:34:200301:19 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.6	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына элэгэ

Объектның аталышы	СЗЗ төре (чама белән (якынча), исәпләнгән, бил-геләнгән)	СЗЗ үлчәме, м	БДКМР да объект-ның урнашу уры-ны (КН ЗУ), СЗ (КН ЗОУИТ) ту-рында мәгълүматлар	Нигезләү (норматив до-кументлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
Техник хезмәт күрсәтү станциясе	якынча	50	КН лары 16:34:200114:147, 16:34:200116:303, 16:34:200107:357, 16:34:200117:1093, 16:34:200117:957 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.12.5.4	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына әләгә
Инженерлык инфраструктурасы объектлары					
Канализация (насос) станциясе (КНС)	якынча	20	КН 16:34:200112:236, 16:34:200112:204 булган җир кишәрлекләрендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.13.5.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына әләгә
Биологик чистарту ко-рылмалары (БЧК)	якынча	100	КН 16:34:200103:207 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 табл. 7.1 п.13.4.1	Торак төзелеше территориясе Балык Бистәсе торак пунктына әләгә
Мәет җирләү урыннары					
Балык Бистәсе ш. т. б. көньяк чиге янындагы зират	якынча	50	КН 16:34:200113:194 булган җир кишәрлегендә	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, табл. 7.1 п.12.5.2	Балык Бистәсе ш.т.п. торак йортлар төзелә, Куйбышев су-саклагычының су саклау һәм яр буе зонасы әләгә

Таблица 6.1.2

Санитар-саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның аталышы (исеме)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Санитар-саклау зонасы	Санитар-саклау зонасы чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану түбәндәге максатларда рөхсәт ителми: а) торак төзелешен, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектларны, ачык типтагы спорт корылмаларын, балалар ялы һәм аларны савыктыру оешмаларын, рекреацион билгеләнештәге зоналарны урнаштыру һәм бакчачылык алып бару; б) дарулар җитештерү һәм саклау объектларын, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималын һәм азык-төлек продукциясен күпләп сату складларын, эчә торган су әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалары комплексларын урнаштыру, азык-төлек продукциясе сыйфатында алга таба файдалану өчен билгеләнгән авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында җир кишәрлекләреннән файдалану, әгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик	Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган) (2022 елның 3 мартына үзгәрешләр белән)

Зонаның аталышы (исеме)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	йогынтысы аларга карата билгеләнгән таләпләр нигезендә мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерсә.	
Санитар-саклау зонасы	Урнаштыру рөхсәт ителми: – торак йортлар, аерым торак йортларны, ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж төзелешләре территорияләрен, кумәк яисә индивидуаль дача һәм бакча-бакча участокларын кертеп, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләрне; – спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, дәвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре; – дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал складлары һәм ярымпродуктлар җитештерү буенча объектлар; сәнәгатьнең азык тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктларының күпләп сату складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары. – Авария хәлендәге кизү персонал өчен торак булмаган бүлмәләр, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр, идарә биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-сәламәтләндерү корылмалары, мунчалар, кер юу бүлмәләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр урнаштыру рөхсәт ителә., гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау мәйданчыклары һәм корылмалары, янгын деполары, җирле һәм транзит коммуникацияләре, электр линияләре, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су әзерләү өчен суыткыч Корылмалар, канализация насос станцияләре, әйләнешле су белән тәэмин итү корылмалары, АЗС, СТО.	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары һәм санитар классификациясе», РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары белән расланган
	Капиталь төзелеш объектын төзү һәм (яисә) капиталь булмаган корылма, терлекләрне үстерүгә һәм карап тотуга, хайваннардан алынган продукция җитештерүгә, саклауга бәйле корылмалар төзү, федераль дәүләт ветеринария контролен (күзәтчелекне) гамәлгә ашыручы орган (аерым алганда, Россельхознадзор) бәяләмәсе булганда гына рөхсәт ителә, мондый капиталь төзелеш объектларын, капиталь булмаган корылмаларны, корылмаларны план буенча урнаштыруның федераль дәүләт ветеринария контроле (күзәтчелеге)предметына керә торган мәҗбүри таләпләргә туры килүе турында	РФ Законының 1993 елның 14 маендагы «Ветеринария турында» 4979-1 номерлы 12 маддәсенең 2 өлеше нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән, 01.09.2023 елда көченә кергән)

6.1 Автомобиль юлларының юл буе полосалары, санитар өзеклек (ачыклык) һәм тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе, АЗСтан минималь ераклык

Юл буе (яны) полосалары. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясе буйлап «Балык Бистәсен урап узу», «Казан – Оренбург» - Балык Бистәсе, М-7 «Идел» - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе IV категорияле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары уза.

2007 елның 8 ноябрендәге “Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында” 257-ФЗ номерлы Федераль законның 26 маддәсенең 1 пункты нигезендә (**алга таба – 08.11.2007 №257-ФЗ**) торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан гайре, автомобиль юллары өчен юл буе полосалары билгеләнә.

08.11.2007 №257-ФЗның 3 маддәсенә ярашлы рәвештә, юл буе (яны) полосалары – автомобиль юлына бүленгән полосага ике яктан да якын урнашкан һәм чикләрендә җир кишәрлекләреннән (җир кишәрлекләре өлешләреннән) файдалануның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр.

Автомобиль юлының бүленгән полосасы юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэмин итү максатларында кадастр исәбенә куелмаган очракта, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталарында юл буе полосаларына **РФ Хөкүмәтенең 02.09.2009 ел, №717 карары белән расланган автомобиль юлларын һәм (яисә) юл сервисы объектларын урнаштыру өчен җирләрне бүлеп бирү нормалары** таләпләрне исәпкә алып аерып куела **(алга таба-автомобиль юлларын урнаштыру өчен җирләрне бүлеп бирү нормалары һәм СП 34.13330.2021. Кагыйдәләр җыелмасы. Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02-85*, Россия Төзелеш Министрлыгының 09.02.2021 № 53/пр боерыгы белән расланган (алга таба - СП 34.13330.2021)** (юлның йөри торган өлешенең киңлеге).

Автомобиль юлларының юл буе полосалары үлчәме автомобиль юлларының классына һәм (яисә) категориясенә карап, 2007 елның 08.11. №257-ФЗ ФЗның 26 маддәсенең 2 пункты нигезендә билгеләнә һәм түбәндәгегә тигез була:

1) 75 м - беренче һәм икенче категорияле автомобиль юллары өчен;
2) 50 м - өченче һәм дүртенче категорияле автомобиль юллары өчен;
3) 25 м - бишенче категорияле автомобиль юллары өчен;
4) 100 м - Россия Федерациясе субъектларының административ үзәкләрен (башкалаларын), федераль әһәмияттәге шәһәрләрне башка торак пунктлар белән тоташтыручы керү (килү) юллары өчен, шулай ук халкы ике йөз илле мең кешегә кадәр булган шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән гомуми файдаланудагы федераль әһәмияттәге автомобиль юллары кишәрлекләре өчен;
5) 150 м - халкы ике йөз илле меңнән артык кеше яшәгән шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән автомобиль юллары участоклары өчен.

Автомобиль юлларының юл буе полосаларыннан файдалану режимы, юлның әһәмиятенә карамастан, 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы ФЗ нигезләмәләре белән җайга салына.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларыннан файдалану режимы шулай ук **ТР МКның «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында»**2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары белән регламентлана **(алга таба-Татарстан Республикасы автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү Кагыйдәләре).**

Тимер юлларның саклау зоналары. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә тимер юллар юк.

Аэродром яны (тирәсе) территориясе. Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясе аэродром яны территорияләре чикләрендә урнашмаган.

Югарыда санап үтелгән зоналардан файдалану регламентлары 6.2.1 нче таблицада китерелгән.

Таблица 6.2.1

Юл буе полосаларыннан, тимер юлларның саклау зоналарыннан, аэродром яны территорияләреннән файдалану регламентлары

Зонаның исеме (аталышы)	Зонадан файдалануның хокукый режимы, нигезләү	Зоналар режимын үтәү

Юл яны (юл буе) полосалары	2007 елның 08.11. №257-ФЗ ФЗның 26 статьясындагы 8 өлеше нигезендә автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капиталь төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру автомобиль юлы хуҗасының язма ризалыгы булганда рөхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә мондый объектлар төзүне, реконструкцияләүне, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан мәҗбүри үтәлергә тиешле техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш. Татарстан Республикасы гомуми файдаланудагы региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләре нигезендә региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре милекчеләре, хуҗалары, алардан файдаланучылар һәм аларны арендага алучылар түбәндәгеләргә хаклы: а) әлеге Кагыйдәләрдә һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, күрсәтелгән җир кишәрлекләрендә хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашырырга; б) үзләренә бирелгән җир кишәрлекләрендә әлеге кагыйдәләр һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән рөхсәт ителгән объектлар төзергә; в) региональ әһәмиятле автомобиль юлын ремонтлау яисә реконструкцияләү турында мәгълүмат алырга.	Федераль закон 08.11.2007 № 257-ФЗ « Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»; ТР МК ның карары 01.12.2008 N 841 « Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында »
Юл яны (юл буе) полосалары	Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосалары чикләрендә җир кишәрлекләреннән (җир кишәрлекләренең өлешләреннән) файдалануның махсус режимы билгеләнә, ул гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының юл буе полосаларында капиталь корылмалар төзү тыела, түбәндәгеләрдән гайре: - мондый автомобиль юлларына хезмәт күрсәтү, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, ремонтлау һәм тоту өчен билгеләнгән объектлардан; - Россия Федерациясе Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе объектларыннан ; - юл сервисы объектлары, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләрдән; - инженерлык коммуникацияләреннән.	

АЗС тан минималь ара (ераклык). Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 05.05.2014 № 221 боерыгы нигезендә «Автомобильләргә ягулык салу станцияләре. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре («СП 156.13130.2014. Кагыйдәләр җыелмасы...» Кагыйдәләр җыелмасын раслау турында, ягулык салу станциясеннән резервуарларны (торбаүткәргечләрне) янгыннан саклау өчен минималь ара билгеләнә.

Ягулык салу станциясеннән升 аларга карамаган объектларга кадәр минималь аралар 6.2.2 таблицасы нигезендә кабул ителә.

Ераклыгы билгеләнә торган объектлар исеме		Ягулык салу станциясеннән кешеләр күп була торган урыннарга кадәр минималь ара, м
Торак пунктлар территориясеннән читтә урнашкан сыек мотор ягулыгы АЗСлары	җир асты резервуарлары белән	25
	җир өсте резервуарлары белән	50
Күп ягулыклы АЗС, күп ягулыклы АЗС һәм АГНКС ның мөстәкыйль участогы буларак башкарылган КриоАЗС һәм АГЗС	СУГ яки СПГ (КриоАЗС, метан)булган очракта	60
	КПГ (АГНКС, метан)булган очракта	35

6.1 Магистраль яисә сәнәгать торба үткәргечләренә (газүткәргечләргә, нефть үткәргечләргә һәм нефть продуктлары үткәргечләренә, аммиак үткәргечләргә) һәм углеводород чималын чыгару һәм әзерләү объектларына кадәр минималь ераклыклар зоналары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә магистраль торба үткәргечләр юк.

6.1 Торба үткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләрнең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләр, аммиакүткәргечләр юк.

6.1 6кВ һәм аннан күбрәк көчәнешле һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясен 10, 35 һәм 110 кВт көчәнешле электрүткәргеч линияләре кисеп үтә.

Электр тапшыру линияләренең саклау зоналары күләме **РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 №160 карары белән расланган Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан участоклардан файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе** белән тәгаенләнә (алга таба – **Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе)**, көчәнешнең проект номиналь классына бәйле һәм кырый чыбыклардан билгеләнә:

- 10 м үлчәмдәге 1-20 кВ ВЛ өчен (5 м - торак пунктлар чикләрендә урнаштырылган үзйөрешле яисә изоляцияләнгән чыбыклы линияләр өчен);
- 15 м үлчәмдәге 35 кВ ВЛ өчен;
- 20 м үлчәмдәге 110 кВ ВЛ өчен;
- 25 м үлчәмдәге 150, 220 кВ ВЛ өчен;
- 30 м үлчәмдәге 300, 500, +/-400 кВ ВЛ өчен;
- 30 м үлчәмдәге 750, +/-750 кВ ВЛ өчен;
- 55 м үлчәмдәге 1150 кВ ВЛ өчен;

- 1 м зурлыктагы җир асты кабель линияләре өчен, шулай ук подстанцияләр тирәсендә, подстанцияләр көчәнешенең югары классына карата кулланыла торган еракылыкта.

Саклау зоналары буенча мәгълүмат һәм саклау зоналарыннан файдалану регламентлары 6.5.1 һәм 6.5.2 нче таблицаларда бирелгән.

Таблица 6.5.1

Һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

Объектның аталышы	Сак зонасының үлчәме, м	ЕГРН (КМБДР)дагы мәгълүматлар	Нигезләү (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
ВЛ 10 кВ Ф.02 ПС Б.Бистәсе	10	16:34-6.1177	РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 ел, № 160 карары белән расланган Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе	Үтәлә
ВКЛ 10 кВ ф.12 Б.Бистәсе	10	16:34-6.948		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ф.16 ПС Б.Бистәсе	10	16:00-6.2289		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ПС " Б.Бистәсе " фидер 3	10	16:00-6.145		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ф.19 ПС Б.Бистәсе	10	16:00-6.2444		Балык Бистәсе ш. т. торак һәм башка төзелеш территориясенә эләгә
ВЛ 10 кВ ф.13 ПС Б.Бистәсе	10	16:00-6.2534		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ф.11 ПС Б.Бистәсе	10	16:34-6.947		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ф.18 ПС Б.Бистәсе	10	16:00-6.48		Балык Бистәсе ш. т. п. торак һәм башка төзелеш территориясенә эләгә
ВЛ 10 кВ ф.08 ПС Б.Бистәсе	10	16:00-6.694		Балык Бистәсе ш. т. п. торак һәм башка төзелеш территориясенә эләгә
ВКЛ 10 кВ ф.01 Б.Бистәсе	10	16:34-6.1179		Үтәлә
ВЛ 10 кВ ф.12 ПС Б.Бистәсе	10	16:34-6.949		Үтәлә
ВЛ 35 кВ Б.Бистәсе - Күгәрчен	15	16:34-6.564		Үтәлә
ВЛ 35 кВ Б.Бистәсе - Шумково	15	16:34-6.7		Үтәлә
ВЛ 110 кВ Б.Бистәсе - Камский	20	16:34-6.150		Үтәлә
ВЛ 110 кВ Котлы Бөкәш - Б.Бистәсе	20	16:34-6.381		Үтәлә

Таблица 6.5.2

Электр тапшыруларның һава линияләренең саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме (аталышы)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Саклау зоналары	Саклау зоналарында электр челтәре хуҗалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган	РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 ел, № 160 карары белән

Зонаның исеме (аталышы)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	теләсә нинди гамәлләр башкару тыела, шул исәптән аларны зарарлауга яки юк итүгә китерергә, һәм (яки) гражданнарның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яки юридик затларның мөлкәтенә зыян китерергә, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгыннар чыгуга китерергә, ш.и.: а) электр тапшыруның һава линияләре чыбыкларына һәм терәкләренә чит предметларны ташларга, шулай ук электр тапшыруның һава линияләре терәкләренә күтәрелергә; б) электр челтәре объектларына керү өчен норматив-техник документлар таләпләре нигезендә төзелгән керү юллары һәм подъездлары чикләрендә теләсә нинди объектларны һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук электр челтәре хуҗалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган теләсә нинди эшләр башкарырга һәм корылмалар төзергә, мондый керү өчен кирәкле юллар һәм подъездлар булдырмыйча гына; в) киртәләнгән территория чикләрендә һәм бүлү җайланмалары һәм подстанцияләре биналарында булырга, бүлү җайланмаларының һәм подстанцияләренең ишекләрен һәм люкларын ачарга, электр челтәрләрендә күчерүләр һәм тоташтырулар башкарырга (күрсәтелгән таләп билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән шөгыльләнүче хезмәткәрләргә кагылмый), кереш һәм бүлү җайланмаларының, подстанцияләрнең, электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналары чикләрендә, шулай ук электр тапшыруның кадерле линияләренең саклау зоналарында ут кабызырга; г) чүплекләр урнаштырырга; д) бәрү механизмнары белән эшләр башкарырга, авырлыгы 5 тоннадан артыграк булган авырлыкларны ташларга, әче һәм коррозия матдәләрен, ягулык-майлау материалларын (җир асты кабель электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында) ташларга һәм агызырга. 1000 Вольттан артык көчәнешле электр челтәре хуҗалыгы объектлары өчен билгеләнгән саклау зоналарында, әлеге Кагыйдәләрнең 8 пунктында каралган гамәлләрдән тыш, тыела: а) теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материалларын, саклагычларны җыярга (тупларга, өяргә) яки урнаштырырга; б) балалар һәм спорт мәйданчыклары, стадионнар, базарлар, сәүдә нокталары, кыр станнары, терлек абзарлары, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар кую урыннары урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне (һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында)башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрнең күпләп җыелуына бәйле теләсә нинди чаралар үткәрергә; в) теләсә нинди очу аппаратларын, шул исәптән һава еланнарын, очу аппаратларының спорт модельләрен кулланырга (җибәрергә). Саклау зоналары чикләрендә челтәр оешмаларын килештерү турында язма карардан башка юридик һәм физик затларга тыела:	расланган Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе

Зонаның исеме (аталышы)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	биналарны һәм корылмаларны төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү; тау, шартлау, мелиоратив эшләр, шул исәптән җирләрне вакытлыча су басу белән бәйле эшләр; агач һәм куакларны утырту һәм кисү; биналарны һәм корылмаларны төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү; тау, шартлау, мелиоратив эшләр, шул исәптән җирләрне вакытлыча су басу белән бәйле эшләр; агач һәм куакларны утырту һәм кисү; йөкле яисә юл өслегеннән башка 4,5 метрдан артык йөк булган машиналар һәм механизмнар узу (һава электр линияләренең сак зоналарында); тирәнлектә җир эшләре 0,3 метрдан артык (сөрелүче җирләрдә 0,45 метрдан артык тирәнлектә), шулай ук туфрак планировкасы (җир асты электр тапшыру линияләренең сак зоналарында); су агымының биеклеге 3 метрдан артык (һава электр линияләренең сак зоналарында) тәшкил итәргә мөмкин булса, авыл хуҗалыгы культураларына су сибү; Авыл хуҗалыгы машиналарын һәм 4 метрдан артык биеклектәге җиһазларны кулланып кыр авыл хуҗалыгы эшләре (һава электр линияләренең сак зоналарында) яисә җир сөрүгә бәйле кыр авыл хуҗалыгы эшләре (кабель электр линияләренең сак зоналарында).	

6.6 Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зонасы

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 09.06.1995 №578 карары белән расланган **Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре** нигезендә (алга таба-**Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре**) элемтә линияләре һәм корылмалары, линияләр һәм радиофикация корылмалары өчен түбәндәге саклау зоналары билгеләнә:

- урман кишәрлекләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан җир асты кабельләре өчен һәм элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен, җир асты элемтә кабеле трассасыннан яки һава элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең иң чик үткәргечләреннән 2 метрдан ким булмаган параллель туры белән билгеләнә торганшушы сызыклар буйлап җир кишәрлекләре рәвешендә.

Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләренең 48 П., 49 п. нигезендә саклау зоналары чикләрендә күчемсез милек объектларыннан файдалануга түбәндәге чикләүләр билгеләнгән. Саклау зонасы территориясендә элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең нормаль эшен бозарга мөмкин булган һәртөрле гамәлләр башкару, шулай ук элемтә корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр башкару тыела.

Автомобиль һәм тимер юлларга бүлеп бирелгән полосада кабельле һәм һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларында саклау зоналары автомобиль һәм тимер юл транспорты предприятиеләре, элемтә линияләре корылмаларына механик һәм электр йогынтысы белән бәйле булмаса, элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең сакланышын мәҗбүри тәэмин итү шарты белән, әлеге элемтә линияләре үз карамагында булган предприятиеләр белән килештермичә файдалана алалар.

Элемтә һәм радиофикация корылмаларының саклау зоналарында урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану тәртибе Россия Федерациясенең җир законнары белән җайга салына.

Элемтә һәм радиофикация корылмаларының саклау зоналарында урнашкан җирләрне авыл хуҗалыгы җирләре, яшелчә һәм бакча кишәрлекләре өчен һәм башка авыл хуҗалыгы максатларында биргәндә җирле үзидарә органнары элемтә һәм радиофикация корылмалары булган предприятиеләрнең ризалыгы булганда җир кишәрлекләренә хокуклары турында бирелә торган документларда кишәрлекләрдә файдалануның махсус шартлары булган зоналарның булуы турында мәҗбүри рәвештә тамга сала.

Элемтә һәм радиофикация корылмалары белән башка корылмалар арасында мөмкин булган минималь ераклыклар (өзеклекләр) тиешле корылмаларны төзү кагыйдәләре белән билгеләнә һәм элемтә корылмаларына механик һәм электр йогынтысын булдырмаска тиеш.

6.6 Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы

Җирлек территориясендә кырык бер кәрәзле һәм радиотелефон элемтәсе база станциясе урнашкан. База станциясен урнаштыру дәүләт санитар-эпидемиологик кагыйдәләренә һәм нормативларына туры килә (алар түбәндәгеләр): "Санитария кагыйдәләрен һәм нормативларын гамәлгә кертү турында-СанПиН 2.1.8./2.2.4.1383-03" РФ Баш дәүләт санитария табибының 2003 елның 9 июнендәге 135 номерлы карары ("СанПиН 2.1.8/2.2.4.1383-03. 2.1.8. Әйләнә-тирә табигать мохитенең физик факторлары. 2.2.4. Җитештерү мохитенең физик факторлары. Тапшыручы радиотехник объектларны урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре. Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар" белән бергә, РФ баш дәүләт санитария табибы тарафыннан расланган 09.06.2003) (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән 18.06.2003 N 4710), **РФ Баш дәүләт санитария табибының "СанПиН санитария кагыйдәләрен һәм нормативларын гамәлгә кертү турында" 2003 елның 13 мартындагы 18 номерлы карары 2.1.8/2.2.4.1190-03" ("СанПиН 2.1.8/2.2.4.1190-03. 2.1.8. Әйләнә-тирә табигать мохитенең физик факторлары. 2.2.4. Җитештерү мохитенең физик факторлары. Коры җирдә хәрәкәтчән радиоэлемтә чараларын урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре. Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар" белән бергә, РФнең баш дәүләт санитария табибы тарафыннан 30.01.2003 расланган) (алга таба - СанПиН 2.1.8/2.2.1190-03).**

Таблица 6.7.1.

База станцияләре һәм аларның санитар - эпидемиологик нәтиҗәләре (бәяләмәләре) турында мәгълүмат

№ п.п.	Торак пункт, адрес	Кәрәзле радиотелефон элемтәсе база станциясе номеры	Санитар-эпидемиологик нәтиҗәнең номеры
1	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Завод ур., 6Д йорт (55.463920, 50.165123), элемтә таянычында (терәгендә)	БС № 367 стандарта GSM1800/LTE1800/LTE2600	16.11.10.000.Т.000404.02.23 09.02.2023 ел
2	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Октябрь ур., 42а й., "ТМТ" ҖЧҖ терәк тимер юлы (55.463761 градус, 50.116326 градус)	БС-1364 стандарта GSM1800/LTE1800/LTE2600 TDD	16.11.10.000.Т.003170.11.22 10.11.2022
3	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп, Ю.Гагарин ур., 36 йорт, "МТС" ГАҖ таянычы (координатлары: 55 град. 27' 52.0 " т. к., 50 градус. 07 '29.9" Б. Д.)	БС № 16-1047 стандартов GSM-900, UMTS-2100, LTE-1800, LTE-2600, LTE-2600TDD	16.11.10.000.Т.002535.09.22 08.09.2022
4	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык бистәсе штп, Ю.Гагарин ур., 36 йорт, "МТС" ГАҖ терәгендә (55 боз.27'52.0" т. к., 50	БС № 16-1047 стандарта GSM-900, UMTS-2100, LTE-1800, LTE-2600, LTE-2600TDD	16.11.10.000.Т.002464.08.22 22.08.2022

	градус.07 '29.9" Б. Д.)		
5	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп, Пролетар ур. буенча 40нчы йорт янында, "ТМТ" ҖЧҖ таянычы (координатлары: 55.459084, 50.137363)	БС-2157 стандарта GSM1800/LTE1800/LTE2600 TDD	16.11.10.000.Т.002552.10.21 22.10.2021
6	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп, Ю. Гагарин ур., 36 йорт, "МТС" ҖАҖ таянычы (55.464451, 50.124977)	БС № PL_16_1047 стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800/LTE2600 /LTE2600TDD	16.11.10.000.Т.001875.08.21 09.08.2021
7	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп, Җиңү урамыннан 67 м төньяктарак, 22д йорт, "МТС" ГАҖ манарасы (55.464924, 50.137454)	БС 58150 "ТатР- Балык Бистәсе " стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800	16.11.10.000.Т.001361.06.21 16.06.2021
8	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. "ПБК" АҖ манарасы (55.465953, 50.174638)	БС № 160880 " АМС Балык Бистәсе " стандарта GSM900/LTE900/ GSM1800/LTE1800/UMTS2100	16.11.10.000.Т.002228.10.20 16.10.2020
9	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе, штп. Шәймәрданов ур., 73А, "МегаФон" ГАҖ мачтасы	БС № 160127 " Балык Бистәсе " стандарта GSM900/DCS1800/LTE1800/ UMTS2100	16.11.10.000.Т.001748.08.20 20.08.2020
10	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе штп. , Октябрь ур., таяныч СК - 26 (55.463602, 50.116137)	БС № 2295 стандарта GSM1800/LTE1800/UMTS2100/LTE800	16.11.10.000.Т.001594.08.20 03.08.2020
11	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе штп. , Җиңү урамыннан 67 м төньяктарак, 22д йорт, "МТС" ГАҖ манарасы (55.464924, 50.137454)	БС № 58150 "ТатР- Балык Бистәсе " стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800	16.11.10.000.Т.001038.05.20 25.05.2020
12	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе авылы, "ПБК" АҖ манарасы (55.465953, 50.174638)	БС № 52313 "ТатР- Балык Бистәсе , Восток" стандарта GSM900/LTE1800	16.11.10.000.Т.000911.05.20 07.05.2020
13	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе, Җиңү ур., 85 нче участок, "ТМТ" ҖЧҖнең 29м биеклектәге тимер юл таянычында	БС-2157 стандарта GSM 1800/LTE 1800	16.11.10.000.Т.002462.11.19 13.11.2019
14	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе штп. , Җиңү урамыннан 67 м төньяктарак, 22д йорт, "МТС" ГАҖ манарасы	БС №58150 "ТатР- Балык Бистәсе " стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800	16.11.10.000.Т.002025.09.19 23.09.2019
15	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. Завод ур., 3Б йорт, "МТС"ҖАҖ таянычы тимер юл	БС 16-825 стандарта GSM900/LTE1800/UMTS2100	16.11.10.000.Т.000522.03.18 02.03.2018
16	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. , Җиңү ур., 22 й., АТП, "МТС" ГАҖ манарасында	БС 16-102GDUL18 стандарта GSM900/DCS1800/UMTS2100/LTE180 0	16.11.10.000.Т.000428.02.18 21.02.2018
17	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы,Балык бистәсе штп., Гагарин ур., 36 йорт, тимер юл терәге	БС 16-1047GUL18 стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800	16.11.10.000.Т.000426.02.18 21.02.2018
18	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, пгт. Балык Бистәсе штп., З. Шәймәрданов ур., 38 йорт,	БС 16-1048GUL стандарта GSM900/UMTS2100/LTE1800	16.11.10.000.Т.003104.11.17 24.11.2017

	"МТС"ҖАҖ таянычы тимер юлы		
19	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. "МегаФон" ГАҖ манарасында, географик координаталары 55 боз.27'58" т. к. - 50 градус.10'29" В. Д.	БС-160880 " АМС Балык Бистәсе " стандарта GSM-900/DCS-1800/UMTS-2100	16.11.10.000.Т.002803.12.16 29.12.2016
20	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. Октябрь ур., "ТМТ"ҖЧҖ тимер-бетон терәгендә	БС1364 стандарта GSM1800/LTE1800	16.11.10.000.Т.001689.08.16 01.08.2016
21	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе авылы, Завод ур., 7а йорт, "Т2 Мобайл" ҖЧҖ баганасы, "Т2 Мобайл" ҖЧҖ баганасында булган торбага чыдамлыкларда	БС-0692 стандарта GSM-1800/UMTS-2100 ООО "Т2 Мобайл"	16.11.11.000.Т.001286.07.16 05.07.2016
22	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе район үзәге, Завод ур., 6А йорт (юридик адресы: 420012, Казан ш., Бутлеров, 54 йорт)	БС- 367 стандарта GSM 1800	16.11.11.000.Т.001056.06.16 10.06.2016
23	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе авылы, Җиңү ур., 22 йорт, мар-25 радиомачтасында түбәдә бер катлы хуҗалык корпусы	БС- 0691 стандарта GSM-1800/UMTS-2100	16.11.11.000.Т.000106.01.16 28.01.2016
24	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык бистәсе штп., З. Шәймәрданов ур., 38 й., "МТС"ҖАҖ тимер юл баганасында	БС 16-1048, стандарта GSM-900/UMTS-2100	16.11.11.000.Т.000062.01.16 19.01.2016
25	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе ав., Җиңү ур., 22 й., АТП, "МТС" ГАҖ манарасы, "МТС"ГАҖ радиобашнясында	БС 16-102, стандарта GSM 900/ 1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.000042.01.16 19.01.2016
26	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе ав., Завод ур., 3Б йорт, "МТС"ҖАҖ тимер-бетон терәгендә	БС 16-825 стандарта GSM-900/UMTS-2100	16.11.11.000.Т.002730.12.15 29.12.2015
27	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык бистәсе штп. Ленин ур., 52, "Таттелеком" ҖАҖ ЗУЭСының 3 катлы бинасы түбәсендә, биеклеге 5м булган антенна-мачта корылмасы куелган, панель антенналары булган	БС- 281 стандарта GSM-1800/LTE-1800	16.11.11.000.Т.002354.11.15 27.11.2015
28	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе ав., Гагарин ур., 36 йорт, "Стройтехинвест" ҖЧҖ территориясе, "МТС"ААҖ тимер-бетон терәгендә	БС 16-1047 стандарта GSM 900/UMTS-2100	16.11.11.000.Т.001501.08.14 04.08.2014
29	Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Ленин ур., 52а йорт, "Таттелеком" ААҖнең Балык Бистәсе РУЭСы	БС-281 стандарта GSM 1800	16.11.11.000.Т.000079.01.14 30.01.2014
30	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе ав., Гагарин ур., 36 йорт, "Стройтехинвест" ҖЧҖ территориясе, "МТС"ААҖ тимер-	БС-16-1047 стандарта DCS1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.001262.09.12 11.09.2012

	бетон терәгенә антенналар урнаштыру		
31	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе ав., Шәймәрданов ур., 38 йорт, "Кама-2" ҖБ территориясе, "МТС"ААҖ тимер-бетон терәгенә антенналар урнаштырып	БС-16-1048 стандарта DCS1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.001261.09.12 11.09.2012
32	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе авылы, Шәймәрданов ур., 38 йорт, "Кама-2" ҖБ территориясе, "МТС"ААҖнең тимер-бетон терәгенә антенналар урнаштырып	БС-16-1048 стандарта DCS1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.001041.07.12 20.07.2012
33	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе авылы, Гагарин ур., 36 йорт, "Стройтехинвест" ҖЧҖ территориясе, "МТС"ААҖ тимер-бетон терәгенә антенналар урнаштыру	БС-16-1047 стандарта DCS1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.001040.07.12 20.07.2012
34	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Завод ур., 3Б йорт,. Хәбибуллин Р.Х. ИП территориясе, "МТС"ААҖ тимер-бетон терәгенә антенналар урнаштырып	БС-16-825 стандарта UMTS 2100	16.11.11.000.Т.000070.01.12 17.01.2012
35	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Җиңү ур., 22 йорт, АТП, "МТС"ААҖ радиобашнясына антенналар урнаштырып	БС " Балык Бистәсе МТС"	16.11.11.000.Т.000034.01.12 от 11.01.2012
36	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Корнеев ур., "Мегафон" ААҖ радиобашняларына (РБ-72) антенналар урнаштырып	БС 160880 " АМС Балык Бистәсе "	16.11.11.000.Т.000591.07.11 19.07.2011
37	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп. Җиңү ур., 22 йорт, АТП территориясе, "МТС" ААҖ манарасына антенналар урнаштырып	БС-58150	16.11.11.000.Т.000437.06.11 30.06.2011
38	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп.., Җиңү ур., 22 йорт, "МТС"ААҖ манарасына антенналар урнаштырып АТП	БС-16-102 стандарта GSM 900/1800/UMTS 2100	16.11.11.000.Т.000213.05.11 30.05.2011
39	ТР, Балык Бистәсе районы, Балык Бистәсе штп., Завод ур., 7а йорт, тимер-бетон терәккә антенналар урнаштырып шәхси җир биләү	БС - 4170 (RIB) стандарта GSM 1800	16.11.11.000.Т.001213.07.10 14.07.2010
40	ТР, Балык Бистәсе штп. Шәймәрданов ур., базар бинасы түбәсенә антенналар урнаштырып	БС-160127 " Балык Бистәсе " стандарта GSM 900/1800, стандарта IMT-2000/UMTS (3G) "МегаФон" ААҖ карамагындагы	16.11.11.000.Т.000561.03.10 29.03.2010
41	ТР, Балык Бистәсе штп. "МТС"ААҖ радиобашнясына антенналар урнаштырып	БС " Балык Бистәсе " "Татнефть" ААҖ "ТатАИСнефть" идарәсе карамагындагы	16.11.11.000.Т.000951.06.09 03.06.2009

6.7 Җылылык челтәрләренең саклау зонасы

Җирлек территориясендә урам җылылык челтәрләре юк.

РФ Төзелеш Министрлыгының 17.08.1992 №197 боерыгы белән расланган **Коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның үрнәк кагыйдәләре** нигезендә

(алга таба-**коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның типик кагыйдәләре)** җылылык челтәрләренең саклау зоналары җылылык челтәрләрен салу трассалары буйлап туфракның табигый авышлыгы почмагы белән билгеләнә торган киңлектәге, әмма һәр якка кимендә 3 метр булган җир кишәрлекләре рәвешендә урнаштырыла.

Җылылык челтәрләреннән биналарга, корылмаларга, линия объектларына кадәр мөмкин булган минималь ераклык салу төренә, шулай ук конкрет урынның климат шартларына карап билгеләнә күрсәтелгән объектларны проектлаганда, төзегәндә һәм ремонтлаганда "**СП 124.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Җылылык челтәрләре. Россия Төбәкләр министрлыгының 30.06.2012 № 280 боерыгы белән расланган СНиП 41-02-2003 актуальләштерелгән редакциясе"** таләпләре нигезендә мәҗбүри үтәлергә тиеш (алга таба - СП 124.13330.2012**).**

Җылылык челтәрләренең саклау зоналарыннан файдалану регламенты 6.8.1 нче таблицаларда бирелгән. Таблица 6.8.1

Җылылык челтәрләренең саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Саклау зонасы исеме (атальшы)	Саклау зонасыннан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Саклау зоналары	Җылылык челтәрләренең саклау зоналары чикләрендә җылылык челтәрләренең нормаль эшләвендә бозылуга, аларның зарарлануына, бәхетсезлек очракларына яисә ремонтка комачаулый торган гамәлләр башкару рөхсәт ителми: - автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары саклагычларын урнаштырырга, агрессив химик материалларны тупларга; - җылылык челтәрләре объектларына һәм корылмаларына керү юлларын һәм керү юлларын томаларга, авыр һәм авыр материаллар тупларга, вакытлыча корылмалар һәм коймалар төзергә; - спорт һәм уен мәйданчыклары, оештырылмаган базарлар, җәмәгать транспорты тукталыш пунктлары, барлык төр машиналар һәм механизмнар тукталышлары, гаражлар, яшелчә бакчалары һ. б. урнаштырырга.; - төрле чүплекләр оештырырга, учаклар кабызырга, көнкүреш чүп-чарларын яки сәнәгать калдыкларын яндырырга; бәрмә механизмнар ярдәмендә эшләр башкарырга, әче һәм коррозия-актив матдәләрне, ягулык-майлау материалларын агызырга һәм агызырга; -- павильон, үзәк һәм индивидуаль җылылык пунктлары биналарына чит кешеләргә үтеп керергә; җылылык челтәрләре камераларының люкларын ачарга, төшерергә, күмәргә; камераларга чүп-чар, калдыклар, кар һ. б. ташларга.; - җылылык изоляциясенең капламлы металл катламын алырга; җылылык изоляциясен җимерергә; җир өсте үткәргеч торбаүткәргечләре буйлап йөрергә (торбалар аша күчү махсус күчеш күперчекләре буенча гына рөхсәт ителә); - бигрәк тә су басу куркынычы булган, җылылык челтәрләре салынган яисә остаханәләргә, складларга башка максатлар өчен җылылык кертү җайланмалары урнаштырылган биналарның подвалларын биләп торырга;	Россия Төзелеш Министрлыгының 17.08.1992 №197 боерыгы белән расланган Коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның үрнәк кагыйдәләре

	биналарга җылылык керту җайланмалары каралырга тиеш.	

6.8 Су саклау зоналары, яр буе саклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары

Җирлек чикләренә элэгүче җир өсте су объектларын саклау зоналарының үлчәмнәре турында мәгълүматлар 6.9.1 таблицада китерелгән. Үзләренә карата яр сызыгы, су саклау зонасы, яр буе саклау полосасы, яр буе полосасы билгеләнмәгән су объектларын саклау зоналары чикләре картографик материалларга якынча төшерелгән һәм кирәк булганда проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә (анықланырга) тиеш.

Таблица 6.9.1

Карала торган территориядә урнашкан су саклау зоналары, яр буе саклау полосалары һәм яр буе полосалары

Объектның исеме	Саклау зонасының төре	Зонаның үлчәме, м	КМБДР дагы мәгълүматлар	Нигезләү (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
Бәтке елгасы	Яр буе полосасы	20	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Су саклау зонасы һәм яр буе саклау полосасы чикләренә торак төзелеше һәм Балык Бистәсе Чулма бакчачылык ширкәте территориясе керә
	Яр буе саклау полосасы	200	16:00-6.1587	РФ Су кодексының 65 маддәсенең 13 өлеше	
	Су саклау зонасы	200	16:00-6.3901	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
Куйбышев сусаклагычы	Яр буе полосасы	20	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Яр буе полосасы, су саклау зонасы һәм яр буе саклау полосасы чикләренә Балык Бистәсенең торак һәм башка төзелешләре керә
	Яр буе саклау полосасы	50	16:00-6.1587	РФ Су кодексының 65 маддәсенең 13 өлеше	
	Су саклау зонасы	100	16:00-6.3901	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
	Яр буе саклау полосасы	50	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
	Су саклау зонасы	50	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
Акваториясе 0,5 квадрат километрдан кимрәк булган күлләр, сусаклагычлар	Яр буе полосасы	20	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Яр буе полосасы чикләренә Балык Бистәсе штп.ның торак төзелеше керә, ләкин яр буе полосасының бозылуын урында билгеләргә кирәк
	Яр буе саклау полосасы	50*	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе	Торак төзелеше эләгә

				Үлчәме регламентлан маган	
	Су саклау зонасы	50*	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе Үлчәме регламентлан маган	Торак төзелеше эләгә

* Су объектын саклау зонасы күләме турында карар әзерләүче тарафыннан, су кодексында мәгълүмат булмау сәбәпле, йә су объектын саклау максатларында кабул ителде.

Таблица 6.9.2

Су саклау зоналарыннан, яр буе саклау полосаларыннан һәм яр буе полосаларыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме (аталышы)	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Яр буе полосасы	Һәр граждан гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан алар янында хәрәкәт итү һәм булу өчен файдаланырга (механик транспорт чараларыннан файдаланмыйча) хокуклы, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причалга утырту өчен.	2006 елның 3 июнендәге 74-ФЗның "Россия Федерациясе Су кодексы" ның 6 маддәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.09.2023 үз көченә кергән)
	Яр буе полосасы чикләрендә җир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.	25.10.2001 дәге 136-ФЗ ның 27 маддәсе (РФ нең Җир кодексы) үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.10.2023 тә үз көченә кергән
Яр буе саклау полосасы	Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән тыела: - җирләрне сөрү; - юыла торган грунт катламнарын урнаштыру; - авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен җәйге лагерьлар, ванналар оештыру	2006 елның 3 июнендәге 74-ФЗ ның "Россия Федерациясе Су кодексы" ның 65 маддәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.09.2023 үз көченә кергән)
Су саклау зонасы	Су саклау зоналары чикләрендә тыела: - туфракның уңдырышлылыгын җайга салу максатларында агып төшүче сулардан файдалану; -зиратлар, үләт базлары, җитештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләрне урнаштыру объектлары, радиоактив калдыкларны күмү пунктлары урнаштыру, шулай ук территориянең балык хуҗалыгы әһәмиятендәге су объектлары суларында рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләре билгеләнмәгән пычраткыч матдәләр белән пычрануы; - зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру; - транспорт чаралары хәрәкәте һәм аларны кую (махсус транспорт чараларыннан тыш), аларның юлларда хәрәкәт итүеннән һәм юлларда һәм каты өслекле махсус	2006 елның 3 июнендәге 74-ФЗ ның "Россия Федерациясе Су кодексы" ның 65 маддәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.09.2023 үз көченә кергән)

	җиһазландырылган урыннарда куюыннан тыш; – -авто автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын төзү һәм реконструкцияләү (автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә, шул исәптән кече судноларны туктату базалары (корылмалары), Федераль иминлек хезмәте органнары объектларында урнаштырылган очраклардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен файдаланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләре, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру; – пестицидларны һәм агрохимикатларны саклау (агрохимикатларны яр буе яклау полосалары чикләреннән читтәге диңгез портлары территорияләрендәге махсуслаштырылган саклагычларда саклаудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану; – агынты суларны, шул исәптән дренаж суларын агызу; -гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалауны һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы җир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлеп бирелгән җир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлеп бирелгән җир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә расланган техник проект нигезендә расланган чикләрдә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш, 21.02.1992 № 2395-1-ФЗ). Су саклау зоналары чикләрендә хуҗалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, эксплуатацияләү, мондый объектларны су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән җиһазлау шарты белән рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләрне, башка матдәләрне һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү кирәклеген исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла: -үзәкләштерелгән су агызу системалары (канализация), үзәкләштерелгән су агызу (субүлү) системалары; - агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су агызу системаларына (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрацион, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) агызу (агызу) өчен корылмалар һәм системалар, әгәр алар мондый суларны кабул итү өчен каралган булса; - агып төшүче суларны чистарту өчен әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып аларны чистартуны тәэмин итә торган локаль чистарту чаралары (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрацион, сиптерү-юу һәм дренаж сулары); - җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын,	

	кар суларын, үтеп кергән җир асты суларын, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган җыйгычларга җибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары; - җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрацион суларны, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан эшләнгән су җыйгычларга җибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары; су объектларын һәм аларга якын территорияләрне нефть һәм нефть продуктлары түгүдән һәм әйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан яклауны тәэмин итә торган корылмалар. Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән җиһазландырылмаган гражданнар үз ихтыяҗлары өчен бакчачылыкны яисә яшелчәчелекне алып бара торган территорияләргә карата аларны мондый корылмалар белән җиһазландырган һәм (яисә) системаларга тоташтырган вакытка кадәр әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар кермәсен өчен су үткәрми торган материаллардан ясалган җыйгычлар куллану рөхсәт ителә.	

Су басу, су җәелеп су астында калу зоналары

Балык Бистәсе штп. «**Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 N 1625-р күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу чорында су басу (су җәелү) ихтималы булган зоналарга эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә үзгәрешләр кертү турында» ТР МКның 2022 елның 7 мартындагы 458-р номерлы Күрсәтмәсенә (боерыгына)** кертелмәгән.

Согласно **РФ Министрлар Кабинетының 2014 елның 18 апрелендәге «Су басу, су җәелү зоналары турында" 360 номерлы Карары («Су басу, су җәелү зоналары турында Нигезләмә»** белән бергә) нигезендә (алга таба - **Су басу, су җәелү зоналары турында Нигезләмә)** су басу һәм су җәелү зоналарының чикләрен билгеләү Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органының җирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән тәкъдимнәре һәм мондый зона чикләре турындагы белешмәләр нигезендә Федераль су ресурслары агентлыгы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тиеш. Су басу һәм су җәелү зоналарының чикләре Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрына һәм дәүләт су реестрына кертелергә тиеш.

Хәзерге вакытта җирлектә су басу һәм су җәелү зоналарының чикләре су басу, су җәелү зоналары турында күрсәтелгән Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә тәгаенләнмәгән.

6.9 Эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасы

Шәһәр җирлеге территориясендә су белән тәэмин итүнең җир асты чыганаклары – су алу скважиналары урнашкан, алардан РФ Баш дәүләт санитария табибының «Санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын гамәлгә кертү турында»

14.03.2002 N 10 Карары нигезендә су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитария саклау зонасы. СанПиН 2.1.4.1110-02» су алына (25.09.2014 тәге үзгәрешләр белән) («СанПиН 2.1.4.1110-02. 2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары» белән бергә, РФнең баш дәүләт санитария табибы тарафыннан 26.02.2002 дә расланган) (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән: 24.04.2002 N 3399) санитария саклау зоналары билгеләнергә тиеш.

Эчә торган су чыганакларын санитар саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояска (катгый режимлы) су җыю урыннары, барлык суүткәргеч корылмалар һәм суүткәргеч канал урнашкан мәйданчыклар керә. Аның билгеләнеше (аталганлыгы) – су алу урынын һәм су алу корылмаларын очраклы яки аңлы рәвештә пычранудан һәм зарарланудан саклау. Икенче һәм өченче пояслар (чикләүләр пояслары) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын булдырмау өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Грунт сулары булмаганда, кырый сызыкларның ике ягында да суүткәргечнең санитар-саклау полосасының киңлеге 10 м дан да ким түгел, ә суүткәргечләрнең диаметры 1000 мм га кадәр җитә.

Беренче, икенче һәм өченче пояслар буенча су чыганакларын санитар саклау зоналары, алардан файдалану регламентлары һәм факттагы торышы турында мәгълүмат 6.11.1 һәм 6.11.2 таблицаларында бирелгән.

Яңа объектларны Роспотребнадзор белән ЗСОНЫҢ 2, 3 пояслары чикләрендә урнаштыруны килештерү таләп ителми (Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсенең 08.06.2023 № 11/10729 хаты).

ТР Экология һәм табигый байлыклар министрлыгының 29.05.2023 ел №8060/12 хаты нигезендә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге чикләрендә ЗСО проектлары расланган һәм эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итүнең 1 чыганагыннан ЗСО билгеләнгән.

Таблица 6.11.1

Җирлек территориясендә урнашкан эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Зона билгеләнә торган объект исеме	Санитария саклау зоналары, м			Мәгълүматлар чыганагы	ЕГРН да (КМБДР да) мәгълүматлар	Зонадан файдалану режимын фактта (чынлыкта) үтәү
	1 пояс	2 пояс	3 пояс			
Су алу урыны №1	50	агым буйлап өскә таба 390 м, агым буйлап аска	агым буйлап өскә таба 950 м, агым буйлап аска таба	"Татарстан Республикасы нда (Татарстан) гигиена һәм эпидемиологи я үзәге"	Кад. № 16:34:200201:10	Су алуның санитар саклау зонасының 3 поясы чикләренә Балык Бистәсе ш т п. территориясе керә

		таба 50 м, киңлеге 230 мм	50 м, киңлеге 460 мм	ФБУЗның эксперт бәяләмәсе №3402, 21.11.2019 ел.		
2 нче су алу урыны	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	кварталның бер өлеше кад. № 16:34:210801	үтәлә
"3 нче котельный" 3 нче су алу урыны (мәктәп)	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	Кад. № 16:34:200104:216	Беренче пояс чикләренә торак һәм башка төзелеш керә
«6 янгын сүндерү часте»4 нче су алу урыны	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	Кад. № 16:34:200110:160	Беренче пояс чикләренә торак һәм башка төзелеш керә
«Полянка» 5 нче Су алу урыны	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	Кад. № 16:34:200104:903	Беренче пояс чикләренә торак һәм башка төзелеш керә
«Сельхозтехника» 6 нчы су алу урыны, Комсомол ур.	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	Кад. № 16:34:200105:231	Беренче пояс чикләренә торак һәм башка төзелеш керә

* Санитария саклау зоналары кадастр исәбенә куелмаганга, чикләр координаталары булмаганга, Генплан карталарында зоналар чикләре гидрогеологик чикләү нигезендә күрсәтелгән.

** Су алу урыны берничә скважинадан торган очракта, 2 нче һәм 3 нче пояслар барлык скважиналарның бердәм 1 нче поясының геометрик үзәгеннән күчерелә.

Грунт сулары булмаганда, кырый сызыкларның ике ягында да суүткәргечнең санитар - саклау полосасының киңлеге 10 м дан да ким түгел, ә суүткәргечләрнең диаметры 1000 мм га кадәр җитә.

Таблица 6.11.2

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларының санитария саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Санитар саклау зонасы	I пояс чикләрендә биек кәүсәле агачлар утырту, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре рөхсәт ителми, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр салу, торак һәм хуҗалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану. Биналар, икенче пояс территориясендә санитария режимын исәпкә алып, ЗСОның 1 нче поясыннан читтә урнашкан җирле чистарту корылмалары станцияләренә агып төшүче суларны якындагы көнкүреш яки җитештерү канализациясе системасына җибәреп, канализация белән җиһазландырылырга тиеш. Санитар саклау зонасының 2 нче һәм 3 нче	СанПиН 2.1.4.1110-02

Зонаның исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	пояслары чикләрендә тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор Идарәсе белән мәҗбүри килештереп башкарыла); эшкәртелгән суларны җир асты горизонтларына кертү һәм каты калдыкларны җир астына туплау, җир асты байлыкларын эшкәртү; җир асты суларын химик пычрату куркынычы тудыра торган ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промсток туплагычларын, шлам саклагычларны һәм башка объектларны урнаштыру. Санитария саклау зонасының 3 нче поясы чикләрендә мондый объектларны саклау җир асты суларыннан файдаланганда гына, Роспотребнадзор органнарының геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән санитар-эпидемиологик нәтиҗәсе (бәяләмәсе) булганда, сулы горизонтны пычранудан саклау буенча махсус чаралар башкарылган очракта гына урнаштырырга рөхсәт ителә. Шулай ук II пояс чикләрендә тыела: зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрация кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм җир асты суларын микроблар белән пычрату куркынычы тудыра торган башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманны кисү.	
Сууткәргечләрнең санитар-саклау полосасы	Сууткәргечләрнең санитар-саклау полосасы чикләрендә туфракны һәм грунт суларын пычрату чыганаклары булмаска тиеш. Чүплекләр, ассенизация кырлары, фильтрация кырлары, сугару кырлары, зиратлар, үләт базлары территорияләре буенча сууткәргечләр салу рөхсәт ителми, шулай ук сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре территорияләре буйлап магистраль сууткәргечләр салу.	

6.10 Дәвалау-савыктыру урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округлары

Җирлек территориясендә мондый объектлар юк.

6.11 Саклана торган объектлар зонасы, саклана торган хәрби объектлар зонасы, хәрби объектларның саклана торган зоналары

Ачык чыганаклардан күренгәнчә, җирлек территориясендә саклана торган хәрби объектлар юк.

6.12 Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтүнең стационар пунктларының саклау зоналары, дәүләт геодезия

челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктларының саклау зоналары

Чулман елгасының уң ярында, стационар участокта күзәтү челтәре урнаштырылган, анда яр буе процессының чигенүен үлчиләр. Участокта абразион процессларның активлык дәрәҗәсе «югары» дип бәяләнә. Саклау зонасы билгеләнмәгән.

6.13 6.13 Махсус (аеруча) сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать ядкаре)саклау зоналары махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать ядкәре) саклау зоналары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә махсус сакланылучы табигать территорияләренең саклау зоналары юк.

6.14 Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, саклау зоналары

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитетының 15.06.2023 ел, № 04-07/2689 мәгълүматлары нигезендә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан:

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Ленин ур., 26 й. адресы буенча урнашкан «Староста йорты» төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты, 1913 ел.
- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Совет ур., 6 й.адресы буенча урнашкан 20 гасыр башы «Купеческая лавка» ачыкланган мәдәни мирас объекты
- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Ленин ур., 15 й. адресы буенча урнашкан "Реаль училище бинасы" ачыкланган мәдәни мирас объекты.
- "Троицкий Урай" шәһәрлеге 1" федераль әһәмияттәге мәдәни (археологик) мирас объекты, территория чикләре бирелә.
- федераль әһәмияттәге «Троицкий Урай» шәһәрлеге II» мәдәни (археологик) мирас объекты, территория чикләре бирелә.
- Татарстан Республикасы,Балык Бистәсе муниципаль районы, Троицкий Урай авылы адресы буенча урнашкан «Троицк-Урай II авыл җирлеге» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты, I Троицк-Урай шәһәрлеге янында;
- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Троицк-Урай авылы, II Троицк-Урай шәһәре янындагы ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты «Троицко-Урайское авыллыгы III»;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Полянка авылы, авылда урнашкан «Полянка авыллыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Полянка авылы, көньякка таба, адресы буенча урнашкан «Полянка урнашу урыны» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнбатышта урнашкан «Балык Бистәсе урнашу урыны» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнбатышка таба адресы буенча урнашкан «Балык Бистәсе торулыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнчыгыш өлеше адресы буенча урнашкан «Балык Бистәсе авыллыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты.

«Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль законның 20 маддәсендәге 10 пункты һәм Россия Федерациясе Мәдәният министрлыгының «Археологик мирас объектлары турында бастырып чыгарылырга тиеш булмаган аерым мәгълүматлар исемлеген раслау турында» 01.09.2015 ел, № 2328 боерыгы нигезендә ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объектларының урнашу урыны турындагы мәгълүматлар файдалануда чикләнгән була һәм бастырып чыгарылырга тиеш түгел.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектының тарихи мохиттә сакланышын тәэмин итү өчен булдырылган. Аларның территорияләрендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән сак режимнарын үтәргә кирәк.

Зоналар археологик мирас объектлары, некропольләр, җирләүләр, некропольләр чикләрендә урнашкан некропольләр, монументаль сәнгать әсәрләре өчен билгеләнми, шулай ук мәдәни мирас объектларын саклауның тиешле органы тарафыннан әлеге Федераль законның 56.4 маддәсендә каралган таләпләр һәм чикләүләр билгеләнгән истәлекле урыннар һәм ансамбльләр чикләрендә урнашкан истәлекләр һәм ансамбльләр өчен.

7. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР

Җирлектә килеп туган вәзгыятьне анализлау йомгаклары буенча югарыда телгә алынган проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән түбәндәге объектларга юнәлдерелгән чаралар эшләнде, шулай ук территориядән файдалануның экологик вәзгыятьне савыктыруга, халыкның экологик иминлеген тәэмин итүгә, табигатьтән нәтиҗәле файдалануны һәм территориянең экологик тотрыклы үсешен тәэмин итүгә ярдәм итә торган махсус шартлары булган зоналардан файдалану режимын тәртипкә китерүгә.

Яшәү тирәлеге факторларының сыйфатын тәэмин итүгә санитар-эпидемиологик таләпләр РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 N 3"СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында" "Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр"карары белән регламентлана ("СанПиН 2.1.3684-21. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары..." белән бергә).

7.1 Атмосфера һавасын саклау чаралары

Атмосфера һавасы пычраткыч матдәләрнең кеше сәламәтлеге өчен куркыныч булмаган рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләре (аларның максималь яисә минималь күрсәткечләре) (алга таба - ПДК), йогынтының якынча куркынычсыз дәрәҗәләре (алга таба - ОБУВ), физик йогынтының рөхсәт ителә торган иң чик дәрәҗәләре (алга таба - ПДУ) буенча гигиена нормативларына ("Сан-ПиН 1.2.3685-21 санитария кагыйдәләренә һәм нормаларына үзгәрешләр кертү турында" Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 N 2 карары белән расланган "Яшәү тирәлеге факторлары кеше өчен куркынычсызлыкны һәм (яисә) зарарсызлыкны тәэмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләре" 1.2.3685-21 карары (Россия Юстиция министрлыгында 09.03.2023 N 72558 расланган)), шулай ук аларны тәэмин итүче биологик факторлар буенча җавап бирергә тиеш.

Атмосфера һавасын саклау чаралары хуҗалык итүче субъектлар тарафыннан, фонны исәпкә алып, атмосфера һавасында пычраткыч матдәләр булуның гигиена нормативларын арттырмауга кайтып кала:

– торак зонада - ≤ 1,0 ПДК (ОБУВ);

– шәһәр төзелешен зоналаштыру документларында, җирле үзидарә органнарының курорт зоналарын оештыру, шифаханәләр, ял йортлары, пансионатлар, халыкның ялын оештыру өчен оештырылган туристлык базалары урнаштыру өчен карарларында бүлеп бирелгән территориядә, шул исәптән, пляжлар, парклар, спорт базалары һәм ачык һавада аларның корылмалары, шулай ук авырулар һәм тернәкләндерү үзәкләре дәвалау-профилактика учреждениеләрен урнаштыру территорияләрендә - ≤ 0,8 ПДК (ОБУВ).

Санитар-саклау зонасы, торак төзелеше һәм башка килештерелә торган территорияләр чигендә гигиена нормативлары арттырылган очракта, объектларны алга таба эксплуатацияләү, ПДК (ОБУВ), ПДУга йогынты дәрәҗәләрен киметүгә юнәлдерелгән санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны эшләү һәм гамәлгә ашыру шартларында гамәлгә ашырыла.

Атмосфера һавасын саклау чаралары санитар-саклау зоналары чикләрен билгеләү һәм КМБДРна кертүне үз эченә ала.

Санитар-саклау зоналарыннан файдалану режимын гамәлдәге бозуларны бетерү өчен (6.1.1 нче таблица), атмосфера һавасына керә торган пычраткыч матдәләр торышын нормалаштырылучы территорияләргә күрсәтмәс өчен, чаралар исемлеген үтәү таләп ителә, 7.1 нче таблица нигезендә.

РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 (алга таба - Санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре) карары белән расланган санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрендә билгеләнгән тәртиптә беренче чиратта хуҗалыкның гамәлдәге һәм планлаштырыла торган объектлары өчен санитар-саклау зоналары билгеләү таләп ителә. Санитар-саклау зоналарын билгеләү барлыкка килә торган пычрануның дәрәҗәсен билгеләргә мөмкинлек бирәчәк һәм, бәлки, СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 буенча билгеләнгән зоналарның ориентир зурлыгының кимүенә китерәчәк.

Шулай ук чик буйлап торак пунктлар белән янәшә махсус билгеләнештәге яшелләндерү эшләрен башкарырга, нормага ия территорияләрдән мөмкин кадәр күбрәк ераклыкта атмосфера һавасын пычрату чыганакларын урнаштыру максатларында фермалар территорияләрен яңадан зоналаштырырга һәм терлекчелек калдыкларын туплау урыннарын оештырырга кирәк.

Халыкта ярсыткыч тәэсир итү һәм рефлектор реакция исләре барлыкка килүне булдырмау, шулай ук атмосфера пычранулары озак вакытлар организмга халәт чыганакларыннан кергәндә халык сәламәтлегенә атмосфера пычрануының кискен йогынтысын булдырмау өчен, уртача тәүлеклек ПДК кагыйдәләрен үтәргә кирәк. Моның өчен әлеге объектларның йогынтысы зонасында атмосфера һавасының пычрануы өчен лаборатор тикшеренүләр үткәрү таләп ителә. Контроль һәм күзәтү системасы «Торак пунктларның һава сыйфатын контрольдә тоту кагыйдәләре» ГОСТ 17.2.3.01-86 таләпләренә туры килергә тиеш. Шулай ук һава бассейнын пычратуның стационар һәм күчмә чыганакларына тулы инвентарьлаштыру үткәрү зарур.

Автомобиль юлларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә атмосфера һавасына пычраткыч матдәләр чыгару чыганакларын гидротехнологиядән, аз тузанлы юл өслекләреннән файдаланырга тәкъдим ителде.

Таблица 7.1.1

Атмосфера һавасын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның аталышы	Атмосфера һавасын саклау чараларының төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Балык үрчетү заводы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы. РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	Авыл хуҗалыгы техникасы өчен гараж	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
3	«Агрохимсервис» ҖЧҖенең җитештеру мәйданчыгы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
4	Металлолом кабул итү пункты	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
5	«Татарстан	Санитар-саклау зо-	+		

	Республикасы буенча җирләрне мелиорацияләү һәм авыл хуҗалыгы су белән тәэмин итү идарәсе» ФДБУ филиалының сугару-киптерү системаларын эксплуатацияләү Балык Бистәсе идарәсенең җитештерү мәйданчыгы	насын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү			
6	Комлы-гравийлы катнашманы туплау	СЗЗ билгеләү, СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешенә җитештерү контроле	+		
7	«Логос» ҖЧҖенең авыл хуҗалыгы техникасы гаражы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
8	Машина-трактор пункты	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
9	Пеноблоклар җитештерү	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
10	Авыл хуҗалыгы техникасы паркы	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган	+		

		объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү			
11	«Яшьлек» стадионы склады	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
12	Авыл хуҗалыгы техникасын саклау өчен	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
13	Балык үрчетү комплексы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
14	«Балык Бистәсе ХПП " ҖЧҖ җитештерү мәйданчыгы	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
15	Африка җәенен үрчетү заводы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ	+		

		билгеләү			
16	Газ баллоннары склады	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
17	Махсуслаштырылган техниканы саклау	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
18	Пластик тәрәзәләр җитештерү цехы	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
19	Төзелеш материаллары склады	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
20	«Круг " ҖЧҖнең Балык тоту базасы	СЗЗ билгеләү	+		
21	Ит ярымфабрикатлары җитештерү цехы	СЗЗ билгеләү	+		
22	Автотранспортка хезмәт күрсәтү объекты	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне	+		

		оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү			
23	Автомобильләрне ремонтлау	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
24	Автобуслар өчен гараж	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
25	Авыл хуҗалыгы техникасы өчен гараж	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
26	Автомойка	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
27	Универсаль склад	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
28	Мәктәп автобуслары	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше	+		

	тукталышы	һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү			
29	Автозаправка станциясе	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
30	Техник хезмәт күрсәтү станциясе	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
31	Канализация (насос) станциясе (КНС)	Санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
32	Биологик чистарту корылмалары (БОС)	Санитар-саклау зонасын торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган объектлар чикләренә кадәр кыскарту максатында җитештерүне оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү	+		
33	Балык Бистәсе штп.ның көньяк чиге янындагы зират	Зиратның санитар-яклау зонасында урнашкан торак төзелешен яңадан функцияләштерү	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

34	Төбәк юллары	Юллар буенда махсус билгеләнештәге яшелләндерү		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары. Җир өсте су объектларын саклау чаралары

Халык файдалану өчен файдаланыла торган җир өсте һәм җир асты су объектларының су сыйфаты, су объектларыннан яисә аларның кишәрлекләреннән файдалану төренә карап, гигиена нормативларына туры килергә тиеш.

Җир өсте суларын саклау чаралары яр буе полосалары, яр буе саклау полосалары, су саклау зоналары чикләрендә эшчәнлек режимын үтәүгә кайтып кала һәм су саклау зоналары һәм яр буе саклау полосалары чикләрен БДКМРна билгеләүне һәм кертүне таләп итә.

Җир өсте су объектларының проектлау территориясе, җир асты сулары өчен каралган пычрануын булдырмау максатларында территорияне сазламау өчен табигатьне саклау законнары таләпләре нигезендә су бүлеп бирү системасын җайлаштырырга кирәк.

Россия Федерациясендә гамәлдә булган табигатьне саклау законнары агып төшүче суларны урын рельефына агызу мөмкинлеген күздә тотмый. «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 10.01.2002 № 7-ФЗ Федераль закон (алга таба-10.01.2002 № 7 – ФЗ ФЗ), РФ Су кодексының 03.06.2006 №74-ФЗ (алга таба-РФ Су кодексы) таләпләре нигезендә агып төшүче суларны бары тик су объектларына яки субүлү системаларына гына агызырга рөхсәт ителә.

Су объектларына агып төшүче суларны агызу тәртибе РФ Су кодексының 11, 21, 22, 35, 44 маддәләре белән җайга салынган. Агып төшүче суларны агызу өске су объектыннан файдалану хокукын алганда су объектын файдалануга бирү турындагы карар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Су объектларына агып төшүче суларны, шул исәптән дренаж суларын агызу тыела:

1) табигый дәвалау ресурслары булган;

2) махсус сакланылучы су объектларына кертелгәннәр.

Агып төшүче суларны, шул исәптән дренаж суларын чикләрдә урнашкан су объектларына агызу тыела:

1) эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының беренче поясы;

2) табигать дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитария) саклау округларының беренче зонасы;

3) Байкал күленең балык хуҗалыгы тыюлык зонасы, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары.

Агынты суларны агызу системасына агызу «СП 32.13330.2018. Кагыйдәләр җыелмасы. Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.03-85» белән регламентланып тәртипкә салынган (Россия Төзелеш Министрлыгының 25.12.2018 № 860/пр боерыгы белән расланып гамәлгә кертелгән).

Су объектларын саклау зоналарыннан файдалану режимын гамәлдә булган бозуларны бетерү өчен (6.9.1 нче таблица), су объектлары пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан, ярлыланудан саклану өчен чаралар исемлеген 7.2.1 нче таблица нигезендә үтәү таләп ителә .

Беренче чиратта Нокса елгасының һәм кече елгаларның яр буе полосалары, яр буе саклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрендә урнашкан торак төзелешендә чистарту чокырларының герметиклыгын тикшерүне күздә тотарга.

Төзелә торган, урнаштырыла торган барлык объектларны су объектларын суларның пычрануыннан, чүпләнүеннән һәм саегуыннан саклауны гарантияли торган корылмалар белән тәэмин итү таләп ителә.

Җирлек торак пунктларын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм канализация белән тәэмин итү (өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан торак төзелешен беренче чиратта канализацияләүне дә кертеп), агып төшүче суларны билгеләнгән нормативларга кадәр чистарту мәсьәләсен хәл итү зарур.

Россия Федерациясе Су кодексының 65 маддәсенең 16 өлеше нигезендә, Су саклау зоналары чикләрендә хуҗалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, эксплуатацияләү, мондый объектларны су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән җиһазлау шарты белән рөхсәт ителә.

Автомобиль юлларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә җир өсте һәм грунт суларын тузан, ягулык-майлау материаллары, тузан туздыручы, бозлавыкка каршы һәм башка химик матдәләр белән пычранудан сакларга кирәк. Төзелеш технологик җиһазларына ягулык салганда ком яки вак таш салынган поддоннар кулланырга кирәк. Коелучан (сибелә торган) төзелеш материалларын урнаштыру урыннары җимерелергә тиеш. Югарыда санап үтелгән проблемаларны һәм аларны хәл итү юлларын хуҗалык итүче субъектларга җиткерергә, халыкны экологик агарту өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашырырга кирәк.

Таблица 7.2.1

Җир өсте су объектларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Җир өсте су объектларын саклау чарасының төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Су саклау зоналары чикләрендәге территорияләр (шул исәптән торак төзелеше)	Агып төшүче суларны рельефка, чистартылмаган агып төшүче суларны су объектларына агызмаска. ВОЗ, ПЗП чикләрендәге торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. ВОЗ чикләрендә транспорт чаралары юуны тыярга. Җитештерү һәм куллану калдыкларын су саклау зоналары чикләрендә урнаштыруга юл куймаска. Җирле үзидарә органнары, җирле халык һәм хуҗалык субъектлары көче белән елгаларның су саклау зоналарын куллану калдыкларыннан даими чистартырга. Су саклау зоналары чикләре буенча, зоналарның режимын күрсәтеп, мәгълүмати табличкалар урнаштырырга.	+		РФ Су кодексы, СанПиН 2.1.3684-21

2	ВОЗ чикләрендәге юллар һәм стоянкалар	Юлларны каты каплам белән түшәүне оештырырга		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
3	Яр буе яклау полосасы чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләре полосалары	Яр буе саклау полосасы чикләрендә авыл хуҗалыгы җирләрен сөрүгә юл куймаска	+		
4	Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган территорияләр	Төзелеш башланганчы, РФ Су кодексының 67.1 маддәсе таләпләрен үтәүне тәэмин итә торган мәсьәләләрне эшләп, территорияләрне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк, шулай ук әлеге участокларны инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән комплекслы тәэмин итүне, шул исәптән су белән тәэмин итүне һәм ташландык суларны агызуны: халыкны санитария саклау зоналарын, урнаштыру урыннарын һәм чистарту корылмаларының куәтләрен оештыру ихтыяҗын тулысынча тәэмин итә торган су белән тәэмин итү чыганакларының (билгеләнгән нормативларга кадәр юынтыкларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган юынтыкларны агызу урыны).	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
5	Гамәлдәге һәм планлаштырыла торган торак төзелешләр	Җирле үзидарә органнарына җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләргә. Планлаштырылган төзелешләр өчен яңа торак төзелеше участоклары үзләштерелә	+		Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 № 1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының I бүлегенең 4 бүлеге; Россия Федера-

		башлаганчы гамәлгә ашырылырга тиеш			циясе Хөкүмәтенең "Җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында" 14.06.2013 ел, № 502 карары

Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын саклау чаралары

Эчә торган, техник су, өске су объектлары суларының сыйфатының гигиена нормативлары РФ Дәүләт баш санитария табибының " СанПиН 1.2.3685-21 "Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яки) зарарсызлыгын тәэмин итүгә гигиена нормативлары һәм таләпләре"санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында" 28.01.2021 N 2 карарына китерелгән ("СанПиН 1.2.3685-21. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары..." белән бергә) (Россия Юстиция министрлыгында 29.01.2021 N 62296 теркәлгән).

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын саклау буенча чаралар санитария саклау зоналары чикләрендә СанПиН 2.1.4.1110-02 билгели торган эшчәнлек режимын үтәүгә кайтып кала һәм санитария саклау зоналары чикләрен билгеләүне һәм КМБДР на кертүне таләп итә.

Су объектларын саклау режимын боза торган теләсә нинди эшчәнлек су сыйфатына тискәре йогынты ясый, ул су объектларыннан һәм аларның участокларыннан файдалану төренә карап гигиена нормативларына туры килергә тиеш: эчәр өчен һәм хуҗалык-көнкүреш суларыннан файдалану чыганагы буларак, шулай ук азык-төлек сәнәгате предприятиеләрен су белән тәэмин итү өчен (судан файдалануның беренче категориясе) яисә рекреацион судан файдалану өчен, шулай ук торак урыннар чикләрендәге су объектлары кишәрлекләреннән файдалану өчен (алга таба-судан файдалануның икенче категориясе).

Су объектларын саклау зоналарыннан файдалану режимын гамәлдә бозуларны бетерү өчен (6.11.1 таблицасы), җирлек чикләрендә аккан су объектларының, шулай ук алар үз суларын ташый торган эре елгаларның пычрануын, чүпләнүен, ләмләнүен, ярлылануын булдырмау өчен чаралар исемлеген 7.2.2 таблицасы нигезендә үтәү таләп ителә.

Санитария чаралары үтәлергә тиеш:

а) ЗСО - коммуналь хуҗалык органнары яисә суүткәргечләрнең башка хуҗалары тарафыннан беренче пояс чикләрендә;

б) ЗСО ның икенче һәм өченче пояслары чикләрендә - су белән тәэмин итү чыганакларының су сыйфатына тискәре йогынты ясый торган (яисә ясарга мөмкин) объектлар хуҗалары.

Таблица 7.2.2

Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Чараның төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су алу скважиналары	3нче пояс составында санитария саклау зоналары чикләрен КМБДР на кертергә. ЗСО II, III пояслары чикләренә эләгә торган торак төзелешендә чүп-чар җыю чокырларының герметиклыгын тикшерергә Агып төшүче сулар рельефына агып төшмәскә тиеш Беренче поясның тоташ киртәсен төзергә, сак сигнализациясе һәм сак яктырту белән тәэмин итәргә, скважина тамагыннан өске суларны читкә алып китү (юнәлтү) өчен территорияне планлаштырырга. Туфрак катламын бозуга бәйле II, III пояслар чикләрендә төзелешне планлаштырганда Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсе белән мәҗбүри килештерү алырга Эчә торган суның сыйфатына производство контролен тәэмин итәргә.	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы. СанПиН 2.1.4.1110-02. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектлары

7.2 җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары

Төрле тирәнлектәге туфракта кеше өчен потенциаль хәтәр химик һәм биологик матдәләр, биологик һәм микробиологик организмнар булуы, шулай ук радиация фоны дәрәҗәсе гигиена нормативларыннан артмаска тиеш.

Россия Федерациясе Җир кодексының 12 маддәсе нигезләмәләре нигезендә җирләрне саклауның максатлары булып җирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, җиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү тора.

Җирләр һәм туфраклар пычранмасын һәм бозылмасын өчен, рельефка агып төшүче сулар, шул исәптән гамәлдәге һәм планлаштырылган чистарту корылмаларыннан чykkаннан соң чистартылган сулар да чыгарылырга тиеш түгел.

Агынты суларны җирлек рельефына (туфракка) агызу фактларын ачыклау табигатьне саклау законнарын бозучыларга карата административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 30.12.2001 № 195-ФЗ 8.6 маддәсенең 2 өлеше нигезендә административ җавап бирү чараларын куллану өчен нигез булып тора.

Туфракны файдалану төре аның химик, бактериологик, паразитологик һәм энтомологик пычрану дәрәҗәсенә бәйле.

Торак пунктлар чикләрендәге зиратларның санитар-яклау зоналары чикләренә керә торган башка зоналар махсус билгеләнештәге яшелләндерелергә тиеш.

Авыл хуҗалыгы продукциясен үстерү өчен җир кишәрлекләреннән файдалануны күздә тоткан азкатлы төзелешне проектлаганда туфрак катламында агулы матдәләр һәм кушылмалар булу-булмавын, шулай ук радиоактивлыкны тикшерү, аннары дезактивацияләү, реабилитацияләү һ. б. чаралар үткәрергә кирәк. Аеруча пычранган участокларны, яшел фонд объектларын булдырып, консервациягә чыгарырга кирәк. Туфрак катламы теркәлгән яисә потенциаль пычранган зоналарда торак төзелеше һәм мәктәпкәчә һәм мәктәп учреждениеләре төзү өчен кишәрлекләр бүлеп бирүне туфракның экологик иминлеге турында бәяләмә булганда яисә аны эшкәртү программасы булганда гына гамәлгә ашырырга.

Юлларны төзеп бетергәннән һәм реконструкцияләгәннән соң, төзелештә кулланыла торган җайланмаларны, Материалларны, керү юлларын урнаштыру өчен вакытлыча файдаланыла торган җирләрне рекультивацияләүне тәэмин итәргә кирәк.

Чокыр-ерганаклар челтәренең үсүен булдырмас өчен, чокырларны, бигрәк тә файдаланыла торган авыл хуҗалыгы җирләренең һәм торак пунктлар чикләрендә урнашкан җирләрнең мәйданын киметергә мөмкин булганнарын яшелләндерергә кирәк.

Таблица 7.3.1

Җир ресурсларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Чараның төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Зиратларның санитар-саклау зоналары чикләрендә торак пунктларның башка зоналары	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү (табигый үсемлекләр)		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
2	Гамәлдәге автозаправка станцияләре	Сыек ягулыкның агып төшүен булдырмау	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
3	Планлаштырылган торак төзелешләре	Проектлана торган төзелешнең эш проектларын эшләү стадиясендә һәр конкрет очракта мәйданчыкларның геологик-литологик төзелешен ачыклау максатында комплекслы инженер эзләнүләре үткәрергә. Инженерлык эзләнүләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Капиталь төзелеш объектларының проект документациясен әзерләү, төзү, реконструкцияләү өчен инженер эзләнүләре турында»19.01.2006 ел, № 20 карары таләпләренә туры китереп эшләнергә тиеш. Инженерлык эзләнүләренең нәтиҗәләре дәүләт экспертизасы узарга тиеш, аның предметы аларның, шул исәптән экологик таләпләргә туры килүен бәяләүдән гыйбарәт	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

7.1 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары

«Җитештерү һәм куллану калдыклары турында» 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы Федераль законның 11 маддәсе нигезендә калдыклар белән эш итүгә бәйле биналарны, корылмаларны һәм башка объектларны эксплуатацияләгәндә юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр яңа фәнни-техник казанышлар нигезендә аз калдыклы технологияләр кертергә, шулай ук мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кертергә, калдыклар белән эш итүгә бәйле аварияләрне кисәтү таләпләрен үтәргә һәм аларны бетерү буенча кичектергесез чаралар күрергә бурычлы.

Куллану калдыклары

Җирлектә контейнер мәйданчыкларын төзү һәм тоту тәртибе СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килергә тиеш (РФ Баш дәүләт санитария табибының «СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында " "Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, эксплуатацияләүгә санитар-эпидемиологик таләпләр җитештерү, җәмәгать урыннары, Санитария-эпидемиягә каршы (филактикага каршы) чаралар оештыру һәм үткәрү" турында 28.01.2021 № 3 карары («СанПиН 2.1.3684-21 Санитария кагыйдәләре һәм нормалары...» белән бергә.) (Россия Юстиция министрлыгында 29.01.2021 N 62297теркәлгән).

Контейнер мәйданчыкларыннан алып күпфатирлы торак йортларга, индивидуаль торак йортларга, балалар уен һәм спорт мәйданчыкларына, балалар һәм яшьләрне тәрбияләү һәм укыту, ял итү һәм сәламәтләндерү оешмалары биналарына һәм уен, ял итү һәм спорт мәйданчыкларына кадәр ара кимендә 20 метр, әмма 100 метрдан артмаска тиеш; авыл торак пунктларындагы медицина оешмалары территорияләренә кадәр-кимендә 15 метр.

СанПин 2.1.3684-21 номерлы кушымта 1 дә бәян ителгән санитар-эпидемиологик таләпләргә туры килү өчен ККК туплану урыны (мәйданчыгы) булдыруга заявканы бәяләү нәтиҗәләре нигезендә югарыда күрсәтелгән араларны 25% тан да артыкка кимету рөхсәт ителә. Контейнер мәйданчыкларыннан ераклыкның кимүе турыдан-туры санитар-эпидемиягә каршы чаралар уздыруның артуы белән бәйле.

Җирлектә калдыкларны селектив җыюны оештырырга кирәк. Шулай ук халыктан терекөмешле калдыклар (шул исәптән энергия саклаучы лампалар) җыюны оештырырга кирәк. Халык тарафыннан калдыкларны туплау кагыйдәләрен үтәү таләп ителә.

Территорияләрне, бигрәк тә су саклау зоналарын һәм яр буе калдыкларыннан саклау полосаларын даими чистартырга, соңыннан аларны чүп-чардан

арындырырга; массакүләм өмәләр оештырырга, халыкка экологик агарту өлкәсендә чаралар үткәрергә кирәк.

Җитештерү һәм төзелеш калдыклары

Җитештерү калдыклары белән эш итү СанПиН 2.1.3684-21 нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Калдыкларны җыю махсус җиһазландырылган калдыклар туплау урыннарында, каты өслекле мәйданчыкларда, яңгыр канализациясе булганда гына рөхсәт ителә.

Автомобиль юлларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә чикләрдә төзелеш материалларын, төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау урыннарының махсус җиһазландырылган полосаларын оештырырга, көнкүреш чүп-чарларын җыештырырга кирәк. Эш урыннарына якын территорияләрне пычратмас өчен коелучан төзелеш материалларын саклау урыннарын җимерергә кирәк.

Терлекчелек (тирес) һәм кошчылык калдыклары (тизәк)

Терлекчелек яисә кошчылык комплексында терлекчелек яисә кошчылык комплексын эксплуатацияләүче хуҗалык субъектларына тирестә (тизәктә) йогышлы һәм паразитар авырулар кузгатучыларның булмавын тәэмин итәрлек итеп тиресне (тизәкне) зарарсызландыру гамәлгә ашырылырга тиеш.

Тирес яки тизәкнең каты фракциясен су җыю мәйданнары чикләрендә урнаштырганда су үткәрми торган каты өслекле, су чыгаручы канауларга авыш мәйданчыклар булырга тиеш.

Таблица 7.4.1

Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Чараның төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Җирлек территориясе	Экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә калдыклардан даими чистарту үткәрү	+		"Җитештерү һәм куллану калдыклары турында"24.06.1998 N 89-ФЗ Федераль законның 13 маддәсе (01.10.2023 тә үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән үз көченә кергән)
2	Авыл хуҗалыгы җитештерү объектлары	Тиреснең (тизәкнең) каты фракциясен туплау өчен каты өслекле су үткәрми торган мәйданчыклар төзү.	+		РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 N 3 карары «СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында "Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитария-эпидемиология таләпләре эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар»
3	Җирлек территориясендәге контейнер һәм махсус мәйданчыклар	Җирлек территориясендә эре габаритлы калдыкларны туплау өчен махсус мәйданчыклар булдырырга. Контейнер һәм махсус мәйданчыклардан файдаланганда санитар-эпидемиологик чаралар үткәрүне тәэмин итәргә	+		
4	Җитештерү объектлары территорияләре	Калдыкларны каты өслекле һәм яңгыр канализациясе белән җиһазландырылган мәйданчыкларда тупларга	+		

№ п/п	Объект исеме	Чараның төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
					(«СанПиН 2.1.3684-21 Санитария кагыйдәләре һәм нормалары...» белән бергә.) (Россия Юстиция министрлыгында 29.01.2021 N 62297теркәлгән).

7.3 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан са клау чаралары

Халыкны электромагнит кырлар йогынтысыннан саклау максатларында һава линияләренең саклау зоналары режимын, база станцияләреннән төзелешне чикләү режимын үтәргә кирәк. Шулай ук гамәлдәге торак төзелеше янында урнашкан электромагнит нурланыш чыганакларын инвентаризацияләү һәм комплекслы тикшерү үткәрергә кирәк.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юллары буенда тавыш характеристикалары югары булганда, тавыштан саклаучы яшел үсентеләр утыртуны оештырырга, йә чокырлар, өемнәр, грунт валлары рәвешендәге акустик экраннар ясарга, тавышны изоляцияләү тәрәзәләре куярга кирәк. Әйләнә-тирә мохитне саклау чараларының бер өлеше булган тавыштан саклау чаралары проектлауның алдагы стадияләрендә акустик исәп-хисаплар нигезендә билгеләнә, алар түбәндәгеләр нигезендә башкарыла: «СП 276.1325800.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Биналар һәм территорияләр. Транспорт агымнарын шау-шудан саклауны проектлау кагыйдәләре» (Россия Төзелеш министрлыгы боерыгы белән 03.12.2016 N 893/пр расланган)» һәм «ОДМ 218.2.013-2011. Тармак юл методик документы. Автомобиль юлларына якын территорияләрне транспорт шау-шуыннан яклау буенча методик тәкъдимнәр» (Росавтодорның 2012 елның 13 декабрендәге 995-р номерлы боерыгы нигезендә чыгарылган)».

Халыкны тискәре тавыш йогынтысыннан саклау максатларында «Балык Бистәсе авылын урап узу», «Казан – Оренбург» - Балык Бистәсе, М-7 "Идел" - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе IV категорияле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларында тавыштан саклау чаралары уздыру зарур. Төзелеш һәм инженерлык эшләрен башкару технологиясендә радиоактив материаллар куллану каралмаганлыктан, радиация хәлен үзгәртү өчен сәбәпләр кételми.

Инженер-экологик эзләнүләр кысаларында әйләнә-тирә мохит сыйфатының нормалаштырыла торган күрсәткечләре булган торак йортлар һәм башка объектлар төзү өчен участоклар сайлаганда күздә тотылган төзелеш территориясендә гамма-фонны бәяләү үткәрергә кирәк.

Бинаны төзү өчен радон агымы тыгызлыгы 80 мБк/м2с булган участокны бүлеп биргәндә биналар проектында радоннан саклану системасы каралырга тиеш. Грунт өслегеннән радон агымының тыгызлыгы 80 мбк/м2 с тан кимрәк булганда радоннан саклау чараларының кирәклеге һәр аерым очракта Роспотребнадзор органнары белән килештереп билгеләнә.

Җитештерүнең радиация контроле гамәлдәге нормативларга туры килү-килмәвен тикшерү максатында торак йортларны һәм социаль-көнкүреш билгеләнешендәге биналарны төзүнең, реконструкцияләүнең, капиталь ремонтлауның һәм эксплуатацияләүнең барлык стадияләрендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Норматив күрсәткечләрнең артып китүе ачыкланган очракта мөмкин булган сәбәпләргә анализ ясалырга тиеш.

7.3 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү чаралары

Объектларны урнаштыру, төзелеш өчен җир кишәрлекләрен сайлау һәм объектларны киңәйтү мәсьәләләрен хәл иткәндә санитария кагыйдәләре үтәлергә тиеш, аларны үтәү шәхси эшмәкәрләрнең һәм юридик затларның алар башкара торган эшчәнлек нигезендә бурычы булып тора («Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында»30.03.1999 ел, №52-ФЗ Федераль законның 12 маддәсенең 2 п., 11 маддәсе).

Әгәр капиталь төзелеш объектларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган булса, капиталь төзелеш объектларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә санитар-эпидемиологик таләпләрнең үтәлешен тәэмин итү шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә проект документациясенә экспертиза һәм дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру юлы белән тәэмин ителә («Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» Федераль законның 44 маддәсенең 8 п. №52-ФЗ 30.03.1999).

Җитештерү объектларын урнаштыруны һәм төзекләндерүне оптимальләштерү

Атмосфера һавасына, туфракка һәм сулыкларга зарарлы химик яки биологик компонентлар керүне мөмкин кадәр киметергә яки булдырмаска, физик факторларның йогынтысын гигиена нормативларына һәм аннан түбәнрәкләргә кадәр булдырмаска яки киметергә мөмкинлек бирә торган ресурсларны сак тота торган, калдыксыз һәм аз калдыклы алдынгы технологик чишелешләр кертү заманча сәнәгать проектлауның мәҗбүри шарты булып тора (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрендәге 74 номерлы карары " Санитар-эпидемиологик кагыйдәләренең һәм нормативларының яңа редакциясен гамәлгә кертү турында" 2.2.1/2.1.1.1200-03 СанПиН "Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе" (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 25.01.2008 N 10995).

Җирлек территориясендәге фермаларның, җитештерү объектларының эш барышында агып төшүче суларны (җитештерү, хуҗалык-көнкүреш һәм яңгыр суларын) чистарту, җитештерү һәм куллану калдыкларын урнаштыру, товарларны (йөкләрне) саклаганда һәм туплаганда пычраткыч матдәләр чыгаруны, пычраткыч матдәләр чыгаруны киметү өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләр кулланылырга мөмкин. Файдалана алырлык иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренең тулы исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Файдалана алырлык иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләре исемлеген раслау турында»24.12.2014 №2674-р күрсәтмәсе белән расланды.

Капиталь төзелеш объектларын проектлаганда әйләнә-тирә мохитне пычратуны кисәтү һәм бетерү чаралары каралырга, әйләнә-тирә мохитне пычратуны кисәтүгә һәм бетерүгә, әйләнә-тирә мохитне саклауга ярдәм итә торган ресурсларны сак тота торган, аз калдыклы, калдыксыз һәм башка технологияләр кулланылырга тиеш. Тиешле тармак мәгълүмати-техник белешмәләре булганда мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кулланырга киңәш ителә.

«Әйләнә-тирә мохитне саклау турында»2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.10.2023 елдан үз көченә кергән) 36 маддәсе нигезендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган объектлар булган һәм файдалана алырлык иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренә кергән капиталь төзелеш объектларын архитектура-төзелеш проектлау, төзү һәм реконструкцияләү халык сәламәтлеге өчен кулай куркыныч тәэмин ителгәндә мөмкин булган иң яхшы технологияләрнең технологик күрсәткечләрен исәпкә алып, шулай ук пычраткыч матдәләр чыгаруларны һәм (яисә) пычраткыч матдәләр чыгаруларны автомат рәвештә контрольдә тоту системасын булдыру кирәклеген исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш.

«Әйләнә-тирә мохитне саклау турында»2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 38 маддәсе нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.10.2023 елдан үз көченә кергән) әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган объект булган капиталь төзелеш объектын эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми һәм, әгәр күрсәтелгән объектта технологик казательләре мөмкин булган иң яхшы технологияләрнең технологик күрсәткечләреннән артып киткән технологик процесслар кулланылса, мөмкин булган иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренә керә.

Яңа торак төзелеше объектларын, социаль инфраструктура объектларын урнаштыруны оптимальләштерү

Җилнең өстенлек итүче юнәлешен, гамәлдәге һәм планлаштырыла торган санитар-яклау зоналарын исәпкә алып, яңа торак төзелеше объектларын дөрес урнаштыру тәкъдим ителә.

Гамәлдәге һәм төзелә торган барлык объектларны, шул исәптән ИЖС ның яңа участоклары объектларын инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән тәэмин итүнең комплекслы схемасын эшләргә. Әлеге схема, шулай ук аны гамәлгә ашыру чаралары яңа ИЖС кишәрлекләрен үзләштерә башлаганчы үтәлергә тиеш.

Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган барлык территорияләргә карата, аларны үзләштерә башлаганчы, РФ Су кодексының 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк, шулай ук әлеге участокларны инженерлык инфраструктурасы

челтәрләре белән комплекслы тәэмин итүне, шул исәптән су белән тәэмин итүне һәм ташландык суларны агызуны: халыкны су белән тәэмин итүнең тулы ихтыяҗын тәэмин итә торган чыганакларының санитария саклау зоналарын, чистарту корылмаларының урнашу һәм куәт урыннарын (билгеләнгән нормативларга кадәр юынтыкларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган юынтыкларны агызу урыннарын, аларны картографик материалларда күрсәтеп, социаль һәм көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, рекреация объектлары һәм яшелләндерү һәм гомуми файдаланудагы территорияләр белән тәэмин итүне оештыру.

7.3 Территориядән файдаланунын махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары. Санитар-саклау зоналарын билгеләү

Җитештерү объектларыннан санитар-саклау зоналары урнаштыру таләп ителә.

Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм КМБДР на мәгълүматлар кертү процедурасы санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре белән регламенттала.

Санитар-саклау зонасын билгеләү өчен объектны төзүче яки хокук иясе СЗЗ проекты һәм эксперт бәяләмәсе белән бергә санитар-саклау зонасын билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару турында гаризаны Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә җибәрә. КМБДР на мәгълүматлар кертелгән көннән санитар-саклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануны чикләүләр билгеләнгән дип санала.

Гамәлдәге капиталь төзелеш объектларының санитар-саклау зоналары билгеләнергә тиешле хокук ияләре (6.1.1 Таблица).) атмосфера һавасын, атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен объект контуры артында тикшерүләр (үлчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) санитар-яклау зонасы проектын һәм санитар-саклау зонасы проектына карата санитар-эпидемиологик экспертиза үткәрү турында эксперт нәтиҗәсен кушып, санитар-саклау зонасы булдыру турында гариза тапшырырга бурычлы. Санитар-саклау зоналарын билгеләү әйләнә-тирә мохиткә йогынтының гамәлдәге дәрәҗәсен бәяләргә һәм, кайбер очракларда, якынча санитар-саклау зонасының күләмен киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Юл буе (юл яны) полосаларын билгеләү

Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларына бүлеп бирелгән полосаларның чикләрен һәм юл буе полосаларын билгеләргә, 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ

номерлы Федераль закон(«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»)(үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 01.09.2023 елда үз көченә кергән), Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында»2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары таләпләрендә билгеләнгән бүлеп бирелгән полосаларның һәм юл буе полосаларының режимын үтәргә кирәк.

Муниципаль районның җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының категориясен, бүленгән полосаларның чикләрен һәм юл буе полосаларын билгеләү зарур. Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турындагы карар җирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Минималь ераклыкларның зоналарын билгеләү

КМБДР на магистраль торбаүткәргечләрнең минималь ераклык зоналарын кертергә һәм аларның режимын үтәргә кирәк.

Су саклау зоналарын, яр буе саклау полосаларын билгеләү

Урында су саклау зоналары чикләрен һәм Нокса һәм Шемелка елгаларының яр буе яклау полосалары чикләрен мәгълүмати билгеләр белән билгеләргә кирәк. Әлеге зоналар чикләрендә территорияләрдән файдалану режимы РФ Су кодексы белән билгеләнгән.

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитария саклау зоналарын билгеләү

Файдаланыла торган барлык су чыганаклары өчен башкарылган ЗСО проектлары нигезендә санитар сак зоналары булдырырга һәм КМБДР на кертергә кирәк.

Санитария саклау зоналары чикләрендәге территорияләрдән файдалану режимы РФ Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары “Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сууткәргечләрне санитария саклау зонасының «санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын гамәлгә кертү турында". СанПиН 2.1.4.1110-02” таләпләре нигезендә билгеләнә (25.09.2014 елдагы үзгәрешләр белән) («СанПиН 2.1.4.1110-02 2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сууткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары» белән бергә, РФнең баш дәүләт санитария табибы тарафыннан 26.02.2002 дә расланган) (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән 24.04.2002 N 3399).

Таблица 7.7.1

Территориядән файдаланунның махсус шартлары булган зоналарны оештыру чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Җир өсте су объектларын саклау чарасының төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Исәп-хисап чоры	

1	Балык үрчетү заводы; Авыл хуҗалыгы техникасы өчен гараж; «Агрохимсервис " ҖЧҖ җитештерү мәйданчыгы; металл ватыкларын кабул итү пункты; “Сугару-киптерү системаларын Татарстан Республикасы буенча җирләрне һәм авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү” ФДБУ филиалының Балык Бистәсе эксплуатацияләү идарәсенең җитештерү мәйданчыгы мелиорация идарәсе"; Ком-гравий катнашмасын туплау; «Логос» ҖЧҖ Авыл хуҗалыгы техникасы гаражы; машина-трактор паркы; күбек блоклары җитештерү; авыл хуҗалыгы техникасы паркы; «Яшьлек» стадионы склады; авыл хуҗалыгы техникасын саклау өчен; балык үрчетү комплексы; «Балык Бистәсе ХПП»ҖЧҖ җитештерү мәйданчыгы; Африка җәенен үрчетү заводы; газ баллоннары склады; махсуслаштырылган техниканы саклау; пластик тәрәзәләр җитештерү цехы; төзелеш-териаллар склады; «Круг»ҖЧҖнең балыкчылык базасы; Ит ярымфабрикатлары җитештерү цехы; Автотранспортка хезмәт күрсәтү объекты; Автомобильләрне ремонтлау; Автобуслар өчен гараж; Авыл хуҗалыгы техникасы өчен Гараж;Автомойка;	СЗЗ билгеләргә	+			Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган)

4	Гамәлдә булмаган чистарту корылмалары	Бетерү	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
5	Төбәк юллары	Бүлеп бирелгән полосаны һәм юл буе полосасын билгеләргә	+		2007 елның 8 ноябрендәге «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»257-ФЗ номерлы Федераль закон (01.09.2023 тә үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән үз көченә кергән)
6	Бәтке, Чулман елгалары	Урында яр буе саклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрен мәгълүмат бил-геләре белән билгеләргә	+		РФ Су кодексы

7	Су алу скважиналары	Санитария саклау зонасы чикләрен билгеләргә һәм КМБДР на кертергә	+		СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»
8	Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган территорияләр	Аларны үзләштерә башлаганчы территорияләрне планлаштыру проектларын һәм ызанлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк, алар Россия Федерациясе Су кодексының 03.06.2006 № 74-ФЗ 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен, шулай ук әлеге участокларны инженер инфраструктурасы челтәрләре белән комплекслы тәэмин итүче.	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

7.3 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау чаралары

Региональ әһәмияттәге «Мишә» дәүләт табигать зоология (аучылык) заказнигына, «Чөгә уылдыгы» региональ әһәмияттәге дәүләт табигать зоология заказнигына һәм «Бәтке елгасы»региональ әһәмияттәге табигать һәйкәленә антропоген тискәре йогынтыны булдырмау максатларында махсус сакланылучы әлеге табигать территорияләренең чикләрен һәм махсус саклау режимын үтәргә кирәк.

Махсус (аеруча) саклау режимы:

- региональ әһәмияттәге "Мишә" дәүләт табигый зоология (аучылык) заказнигы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.01.2004 №41 карары белән расланган;

- «Чөгә уылдыгы» региональ әһәмияттәге дәүләт табигый зоология заказнигы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.12.2017 №1104 карары белән расланган;

- «Бәтке елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.03.2019 №237 карары белән расланган.

7.1 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру чаралары

Су агымнарының яр буе саклау полосалары буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештырырга кирәк, бу авыл хуҗалыгы кырларыннан үлчәнгән кисәкчекләр агымын киметергә ярдәм итәчәк.

Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары буендагы урман полосаларын кар, газ һәм тузаннан саклау максатларында саклау полосаларын оештыру тәкъдим ителә.

Яшелләндерү эшләрен башкарганда утыртмаларның әлеге туфрак-климат шартларына җайлашкан җирле токымнарыннан файдаланырга киңәш ителә. Киң һәм төрле декоратив мөмкинлекләргә ия һәм шул ук вакытта әйләнә-тирә мохитне пычратуга чыдамрак булган ылыслы һәм яфраклы токымнардан катнаш утыртмалар утырту тәкъдим ителә.

7.4 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау чаралары

«Хайваннар дөньясы турында» 24.04.1995 N 52-ФЗ Федераль законның 22 маддәсе нигезендә хайваннар дөньясы объектларының яшәү тирәлеген үзгәртүгә һәм аларның үрчү, йөрү, ял итү һәм миграция юллары шартларын начарайтуга китерә торган теләсә нинди эшчәнлек хайваннар дөньясын саклауны тәэмин итә торган таләпләрне үтәп башкарылырга тиеш.

Үсемлекләрнең һәм хайваннарның урман төрләренең яшәү урыны шартларының күптөрлелеген саклау өчен урман кисүчеләрне эшкәрткәндә төп биотоплар – кисүгә кагылмый торган һәм биотөрлелекне саклау өчен мөһим әһәмияткә ия булган кечкенә мәйданлы кишәрлекләр саклана. Аларның булуы киселгән урыннарда урман мохитен торгызуга ярдәм итә. Бу объектлар тере организмнарның сирәк һәм зәгыйфь төрләренең потенциаль яшәү урыннары

булып тора. Төп биотоплар исемлеге урман хуҗалыгы регламентларында билгеләнгән.

Авыл, балыкчылык, урман хуҗалыгында һәм урман сәнәгатендә, ачык урнаштырылган җиһазлар, чимал һәм ярдәмче материаллар булган җитештерү һәм төзелеш мәйданчыкларында, гидротехник корылмаларда һәм сусаклагычларда, су транспорты юлларында һәм автомобиль, тимер юл транспорты магистральләрендә һәм аэродромнарда җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук проект документациясендә торбаүткәргечләрне, электр тапшыру линияләрен һәм чыбыклы элемтә линияләрен эксплуатацияләгәндә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 15.09.2000 елгы «Татарстан Республикасы территориясендә җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында» № 669 карары нигезендә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау һәм аларның яшәү тирәлеген начарайтмау чараларын күздә тотарга кирәк. Хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын һәм аларның яшәү тирәлеген начарайтуны булдырмау буенча планлаштырыла торган чаралар Татарстан Республикасы биологик ресурслар буенча дәүләт комитеты белән килештерелергә тиеш.

7.4 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары

Санитар-саклау зоналары чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану режимын үтәү, гамәлдәге һәм планлаштырыла торган җитештерү предприятиеләре өчен санитар-саклау зоналары билгеләү; эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары режимын үтәү һәм эчәргә яраклы суларның сыйфатын лаборатор контрольдә тоту; региональ әһәмияттәге юллар буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештыру; су саклау чараларын үткәрү, шул исәптән локаль чистарту корылмалары урнаштыру; калдыклар һәм агып төшүче сулар белән дөрес эш итү; атмосфера һавасының, җир өсте һәм җир асты суларының, туфракның сыйфатына җитештерү контроле территориянең санитар-эпидемиологик торышын яхшыртырга ярдәм итәчәк һәм халык сәламәтлегенә уңай йогынты ясаячак.

Файдаланылган әдәбият исемлеге

1. Татарстан Республикасы Ландшафты. Региональ Ландшафт-экологик анализ/ / профессор Ермолаев редакциясендә / Ермолаев О.П., Игонин М.Е., Бубнов А.Ю., Павлова с. в. – Казан: «Сүз». – 2007. - 411 б.
2. Татарстан Республикасының Кызыл китабы: хайваннар, үсемлекләр, гөмбәләр/ баш мөхәррире А.И. Щеповских. - Казан: Табигать: Стар, 1995. – 454 б.
3. «Татарстан Республикасының биологик төрлелеге һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре» белешмә ярдәмлек, Казан,2018 ел.

4. К.М. Мирзоев, Н.С. Гатиятуллин, Е.А. Тарасов, В.П. Степанов, Р.Н. Гатиятуллин, М.Х. Рәхмәтуллин, В.А. Кожевников. Татарстан территориясенең Сейсмик хәвефлеге//Георесурслар. 1(15)2004. С.45-48.
5. Степанов В.П., Мирзоев К.М., Тарасов Е.А., Гатиятуллин Р.Н., Степанов А.В., Степанов И.В. Татарстан территориясенең иң мөһим ярылулары һәм сейсмиклыгы//Геология. Җир һәм экология турындагы фәннәр бүлеге Уфа, 1998. № 3. С.126-135.
6. «Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектлары» китабы.

Башлангыч (беренчел) мәгълүматлар

7. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге тарафыннан бирелгән башлангыч мәгълүматлар.
8. ТР МК 21.02.2023 N 1670 карарыТР МК 21.02.2023 N 1670 карары «Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасын раслау турында»Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 елгы 134 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасына үзгәреш кертү хакында»
9. Балык Бистәсе муниципаль районы Советының 29.10.2022 ел № XXXVII-14 карары белән расланган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр белән).

10. ТР Экология һәм табигый байлыклар министрлыгының «Земля» РКЦ» АҖ адресына бирелгән мәгълүматлар.

11. «Газпром трансгаз Казан» ҖЧҖ «Земля» РКЦ» АҖ адресына бирелгән мәгълүматлар.

12. Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитетының «Земля» РКЦ» АҖ адресына бирелгән мәгълүматлар.
13. Татарстан Республикасы министрлар кабинетының Баш ветеринария идарәсенең «Земля» РКЦ» АҖ адресына бирелгән мәгълүмат «Балык Бистәсе районы дәүләт ветеринария берләшмәсе» ДБУ.

Норматив документация исемлеге

14. 14. «РФ Шәһәр төзелеше кодексы» 29.12.2004 №190-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
15. «РФ Җир кодексы» 25.10.2001 ел, №136-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
16. «РФ Су кодексы» 03.06.2006 №74-**ФЗ** (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
17. «РФ Урман кодексы» 04.12.2006 №200-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
18. «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында " 10.01.2002 №7-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
19. «Җир асты байлыклары турында " 21.02.1992 № 2395-1-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

20. «Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы " 30.12.2001 N 195-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
21. «Хайваннар дөньясы турында " 24.04.1995 №52-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
22. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында " 30.03.1999 № 52-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
23. «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 08.11.2007 ел, №257-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
24. «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында " 14.03.1995 № 33-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Табигатенә сыйфатлама

25. Федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, Татарстан Республикасы территориясендә башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге, ТР МК 23.12.2016 № 3056-р күрсәтмәсе белән расланган(үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
26. СП 42.13330.2016 " СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034 номерлы боерыгы белән расланган
27. РФ Хөкүмәтенең "Җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләрен раслау турында " 13.08.1996 No 997 карары
28. Татарстан Республикасы Экология кодексы 15.01.2009 N 5-ТРЗ (Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан кабул ителде 15.12.2008)
29. ТР МКның «Җитештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында» 15.09.2000 № 669 карары

Әйләнә-тирә мохитнең хәзерге заман тискәре йогынтысын бәяләү

30. СП 2.6.1.2612-10 " Радиация куркынычсызлыгын тәэмин итүнең төп санитария кагыйдәләре (ОСПОРБ-99/2010)» («СП 2.6.1.2612-10. ОСПОРБ-99/2010. Санитария кагыйдәләре һәм нормативлары...» белән бергә) (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 11.08.2010 N 18115), РФ Баш дәүләт санитария табибының 26.04.2010 №40 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
31. «СанПиН 2.1.3684-21 Санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объ-

ектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) РФ Баш дәүләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре

32. ТР Министрлар Кабинетының "Төбәк әһәмиятендәге «Мишә»дәүләт табигый зоология (аучылык) заказнигы турында" 2004 елның 29 ноябрендәге 41 номерлы карары ("Региональ әһәмияттәге" Мишә "дәүләт табигый зоология (аучылык) тыюлыгы турында Нигезләмә" белән бергә) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән.)

Санитар-саклау зоналары

33. Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре, РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

34. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе», РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

35. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 24.12.2014 №2674-р күрсәтмәсе «Файдалана алырлык иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләре исемлеген раслау турында " (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

36. "Ветеринария турында" 14.05.1993 елгы 4979-1 номерлы РФ Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

37. "Җитештерү һәм куллану калдыклары турында" федераль закон 24.06.1998 N 89-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Юл яны (юл буе) полосалары

37. «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

38. РФ Хөкүмәтенең «Автомобиль юлларын һәм (яисә) юл сервисы объектларын урнаштыру өчен җирләрне бүлеп бирү нормалары турында " 2009 елның 2 сентябрендәге 717 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

39. СП 34.13330.2021. Кагыйдәләр җыелмасы. Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02-85*, расланган һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 09.02.2021 № 53/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

40. Кагыйдәләр җыелмасы " Автомобильләргә ягулык салу станцияләре. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре", Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 05.05.2014 № 221 боерыгы белән расланган(үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
41. "Россия Федерациясе һава киңлегеннән файдалануның Федераль кагыйдәләре", Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2010 елның 11 мартындагы 138 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Аэродром яны территорияләре

42. "Аэродром яны территориясе турында нигезләмә һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органнары, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән федераль башкарма хакимият органнары һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт арасында аэродром яны территориясен билгеләү турындагы акт проектын килештергәндә һәм аэродром яны территориясенең җиденче ярдәмче зонасы чикләрен билгеләгәндә килеп чыга торган каршылыкларны хәл итү кагыйдәләре», РФ Хөкүмәтенең 02.12.2017 № 1460 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
43. Аэродром яны территориясенең җиденче ярдәмче зонасын билгеләү, кеше сәламәтлеге өчен куркынычларны исәпләү һәм бәяләү методикасы, Роспотребнадзорның 07.12.2022 № 664 боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
44. «СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яки) зарарсызлыгын тәэмин итүгә гигиена нормативлары һәм таләпләре» санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында " Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 2 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Минималь ераклыклар зоналары

СП 36.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Магистраль торбаүткәргечләр. СНиП 2.05.06-85* актуальләштерелгән редакциясе, дәүләт төзелеше 25.12.2012 № 108/ДС боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

45. СП 284.1325800.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм җитештерү кагыйдәләре, утв. һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 № 978/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

. СП 62.13330.2011*. Кагыйдәләр җыелмасы. Газ бүлү системалары. Актуальләштерелгән редакциясе СНиП 42-01-2002, расв. Россия Төбәкләр министрлыгы 27.12.2010 № 780 боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Торба үткәргечләрнең саклау зоналары

Ростехнадзорның № 352, Россия Энергетика министрлыгының № 785 боерыгы, 15.09.2020 «Россия Энергетика министрлыгы тарафыннан 1992 елның 29 апрелендә һәм Россия Госгортехнадзорының 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләрен кулланылырга тиеш түгел дип тану турында " (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

46. Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре, Россия Госгортехнадзорының 24.04.1992 №9 карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
47. Магистраль газүткәргечләрне саклау кагыйдәләре һәм федераль башкарма хакимият органына (аның территориаль органнарына)тәкъдим итү турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан дәүләт кадастр исәбен алып баруга, хокукларны дәүләт теркәвенә алуга, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып баруга һәм күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы мәгълүматларны бирүгә вәкаләтле вәкил, федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары тарафыннан гавами кадастр карталарында кабатлана торган өстәмә мәгълүматларны , РФ Хөкүмәтенең 08.09.2017 № 1083 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
48. Газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.11.2000 №878 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

49. Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе, РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 №160 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зоналары

50. Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 09.06.1995 №578 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Су объектларын саклау зоналары

51. «Куйбышев һәм Түбән Кама сусаклагычларының 50 метрлы яр буе полосасы чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләренә карата бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрындагы мәгълүматны игътибарга алу турында " Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы күрсәтмәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Су басу зоналары

51. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 ел, №1625-р күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу чорында су басу (су астында калу) ихтимал зоналарына эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
52. РФ Хөкүмәтенең «су басу, су астында калу зоналары турында " 18.04.2014 № 360 карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
53. Су саклау зоналары чикләрен һәм су объектларының яр буе саклау полосалары чикләрен билгеләү кагыйдәләре, РФ Хөкүмәтенең 10.01.2009 № 17 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

54. СанПиН 2.1.4.1110-02. 2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сууткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", РФ баш дәүләт санитария табибы раслаган 26.02.2002 (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Интернет-ресурслар

55. https://pkk.rosreestr.ru сайтында бастырылган ачык кадастр картасы.
56. «Россия федераль геология фонды»ФДБУ файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы https://rfgf.ru/info-resursy/karta-otsifrovannyh-granits
57. Сайтта бастырылган Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының Татарстан Республикасының Экологик картасы https://ecokarta.tatar.ru
58. Дәүләт су реестры https://textual.ru/gvr
59. Сайтта бастырылган топографик карта: https://geobridge.ru/maps
60. Сайтта бастырылган проект документациясенә санитар-эпидемиологик нәтиҗәләр реестры:http://fp.crc.ru/doc
61. Кулланучылар һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе рәсми сайты http://16.rospotrebnadzor.ru

«РЕСПУБЛИКА«ҖИР»
КАДАСТР ҮЗӘГЕ»
АКЦИОНЕРЛЫК
ҖӘМГЫЯТЕ
(«Җир» РКҮ» АҖ)

РФ, Республика Татарстан;
420059, г. Казань, ул. Оренбургский тракт, д. 8а;
Тел. (843) 277-57-17, факс (843) 570-19-01
www.rkczemlya.ru, e-mail: info@rkczemlya.ru
ИНН/КПП 1659042075/165901001
ОГРН 1021603463595

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННЫ НИГЕЗЛӘҮ МАТЕРИАЛЛАРЫ

Аңлатма язуы

Казан 2023

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планының
проект составы

№ п/п	Аталышы (исеме)	битнең/битләрнең № ы
Том 1 Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	35
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/3
3	Торак пунктларның чикләре картасы (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) М1:10000	2/3
4	Функциональ зоналар картасы М1:10000	3/3
	Кушымта	
5	Торак пунктларның чикләре турында мәгълүматлар	100
Том 2 Генераль планны нигезләү материаллары		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	141
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территориядә инженерлык әзерлеге чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы	108
	График материаллар	
3	Җирлек территориясеннән заманча (хәзерге) файдалану картасы М1:10000	1/5
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/5
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/5
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге (хәзерге) хәл) М1:10000	4/5
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/5

Эчтәлек

Кереш ....Ошибка! Закладка не определена.

1. БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ ПРОЕКТЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ ....Ошибка! Закладка не определена.

2. БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕОшибка! Закладка не определена.

2.1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының тереклек итү системасында Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең икътисадый-географик урыны 9

2.2. Җир фондына сыйфатлама 10

2.3. Халыкның демографик структурасы Ошибка! Закладка не определена.

2.4. Җитештерү территорияләре 12

2.5. Агросәнәгать комплексы 13

2.6. Урман комплексы 13

2.7. Торак фонды һәм торак төзелеше 14

2.8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 16

2.9. Зиратлар 20

2.10 Туристик-рекреацион потенциал. Җирле халыкның ялын оештыру

2.11. Мәдәни мирас 21

2.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы 22

2.13. Инженерлык инфраструктурасы 24

2.14. Территориянең инженерлык әзерлеге 42

3. 2043 ЕЛГА КАДӘР БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕН ҮСТЕРҮ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ 47

3.1. Халык санына фараз 47

3.2. Икътисадый үсеш 47

3.3. Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары 48

3.4. Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары 48

3.6. Торак инфраструктурасын үстерү чаралары 48

3.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары 51

3.8. Зиратларны үстерү чаралары Ошибка! Закладка не определена.

3.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары 55

3.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары 57

3.11. Торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары **Ошибка! Закладка не определена.**

3.12 Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары **Ошибка! Закладка не определена.**

3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары 86

3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге 92

4. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР 114

КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ .... **Ошибка! Закладка не определена.**

КУШЫМТА №1 124

КУШЫМТА №2 127

КУШЫМТА №3 145

Кереш

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы проекты Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 17 мартындагы 30 номерлы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планы проектын әзерләү турындагы карарына ярашлы рәвештә, проектлауга бирем нигезендә эшләнде.

Проектның заказчысы – Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма комитеты.

Проектны эшләүче – «Республика «Җир» Кадастр үзәге» акционерлык җәмгыяте.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге генераль планы Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советының 2011 елның 14 февралендәге «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын раслау турында» 4 номерлы карары белән расланган генераль план урынына алмашка 2023 елга башлангыч мәгълүматларны әлеге Генераль план өчен актуальләштереп эшләнә.

Эшнең максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

– территориянең табигый-ресурс һәм социаль-икътисадый потенциалыннан нәтиҗәле файдалану нигезендә халыкның яшәешенә (тереклек кылуына) уңайлы (комфорт) шартлар һәм инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру.

– территорияләрнең тотрыклы үсешен тәэмин итү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең, Россия Федерациясенең, Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләрнең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында территорияләрне социаль, икътисадый, экологик һәм башка факторлар җыелмасыннан чыгып билгеләү.

- Бурычлар түбәндәгеләрдән гыйбарәт:
- Генераль план проектында торак пунктларның чикләрен дәүләт күчемсез мөлкәт кадастры мәгълүматлары нигезендә чагылдыру;
- торак пунктларның планлаштыру структурасын камилләштерү;
- территорияне функциональ зоналаштыруны оптимальләштерү;
- функциональ зоналарның чикләрен һәм параметрларын нигезләү;
- җирлекләрнең җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектларны урнаштыруны нигезләү;
- муниципаль районның федераль әһәмияттәге объектларын, региональ әһәмияттәге объектларын, җирле әһәмияттәге объектларын урнаштыруны нигезләү (булган очракта);
- урнаштыру өчен планлаштырыла торган региональ әһәмияттәге объектларның җирлекләр территориясен комплекслы үстерүгә мөмкин булган йогынтысын бәяләү.

- мәдәни мирас объектларын, кыйммәтле табигать комплексларын һәм объектларын саклап калу һәм алардан файдалану чаралары комплексын эшләү;
- гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын исәпкә алып, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең нәтиҗәләрен минимальләштерү, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын эшләү;

- КМБДРна кертү өчен торак пунктлар чикләре турында мәгълүматлар әзерләү.

Проект аны тормышка ашыруның түбәндәге вакыт срокларына әзерләнде:

Генераль планда проектны тормышка ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән тәүге чират – 2033 елга чаклы.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәпләнгән срок – 2043 елга хәтле.

Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 22.12.2023 ел, №1670 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы, Балык Бистәсе муниципаль район Советының 29.10.2022 ел, № XXXVII-14 карары белән расланган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр белән), шулай ук Татарстан Республикасының профиль министрлыклары, Балык Бистәсе муниципаль районы һәм аның составына керүче Балык Бистәсе шәһәр җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән рәсми мәгълүматлар.

Генераль план проекты «Республика «Җир» Кадастр үзәге» АКЦИОНЕРЛЫК ҖӘМГЫЯТЕ тарафыннан 1998 елда әзерләнгән 1:10000 масштабындагы Балык Бистәсе муниципаль районының картографик материалына нигезләнеп эшләнгән. Әлеге картографик материал генераль план проектын эшләү датасына (2023 ел) актуальләштерелде. Рөхсәт итү документлары:

Капиталь төзелеш объектларының иминлегенә йогынты ясый торган билгеле бер төргә яисә эш төрләренә кертү турында 0073.05-2010-1659042075-И-026 2017 елның 27 апрелендәге таныклык «ВолгаКамизыскания» инженерлык эзләнүләре өлкәсендә Үзрегуляцияле (үзкөйләнүле) оешмалар ассоциациясе тарафыннан бирелде, үз-үзен җайга сала торган оешма әгъзаларының реестрыннан 2017 елның 12 июлендәге 36 номерлы өземтә, «Федераль куркынычсызлык хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе лицензиясе (эшләрне дәүләт сере булып торган мәгълүматлардан файдаланып башкаруга) № 0126428 ГТ” 2022 елның 29 июненнән Рег. № 2965, 28.06.2027 елга кадәр озайтылды.

Россия Федерациясенең 29.12.2004 №190-ФЗ Шәһәр төзелеше кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне

оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 №131-ФЗ Федераль законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Генераль план проектында җирлек үсешенең төп параметрлары билгеләнде: халыкның перспективадагы саны, территориядә торак-гражданлык төзелеше өчен кирәкле торак төзелеше күләмнәре, транспорт комплексын һәм инженерлык инфраструктурасын үстерүнең төп юнәлешләре. Территорияләрне функциональ зоналарга бүлү, торак, җитештерү, иҗтимагый-эшлекле, рекреацион, авыл хуҗалыгы һәм башка төр зоналар бүлеп бирү башкарылды.

Генераль план проектының планлаштырылган карарлары алдагы дәрәҗәләрдәге проект документациясен, шулай ук җирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле программаларны эшләү өчен нигез булып тора.

1. БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ ПРОЕКТЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Җирлекнең Генераль планы – җирлекнең шәһәр төзелешен үстерү стратегиясен билгели торган территориаль планлаштыру документы.

Генераль план тормыш эшчәнлеге (тереклек итү) мохитен формалаштыру шартларын, җирлекләр территорияләрен үстерү юнәлешләре һәм чикләре, территорияләрне зоналаштыру, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, мәдәни мирас объектларын һәм махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклап калуга, экологик һәм санитария иминлегенә шәһәр төзелеше таләпләре.халык һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә билгели торган төп шәһәр төзелеше документы булып тора.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләгәндә территориаль планлаштыруның төп максатлары булып тора:

- территориянең табигый-ресурс һәм социаль-икътисадый потенциалыннан нәтиҗәле файдалану нигезендә халыкның яшәешенә уңайлы шартлар һәм инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру.

– территорияләрнең тотрыклы үсешен тәэмин итү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнар һәм аларның берләшмәләре, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында территорияләрне социаль, икътисадый, экологик һәм башка факторлар җыелмасыннан чыгып билгеләү. Генераль планның проект карарлары планлаштыру структурасын оештыру; җирлекнең территориаль, инфраструктур һәм социаль-икътисадый үсеше мәсьәләләрен комплекслы хәл итү; территориаль зоналардан файдалануның хокукый режимын билгели торган җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эшләү; инвестицион үсеш зоналарын билгеләү өчен нигез булып тора.

Күрсәтелгән максатларны тормышка ашыру территориаль планлаштыруның түбәндәге бурычларын хәл итү юлы белән гамәлгә ашырыла:

- Генераль план проектында торак пунктларның чикләрен дәүләт күчемсез мөлкәт кадастры мәгълүматлары нигезендә күрсәтү;
- торак пунктларның планлаштыру структурасын камилләштерү;
- территорияне функциональ зоналаштыруны оптимальләштерү;
- функциональ зоналарның чикләрен һәм параметрларын нигезләү;
- җирлекләрнең җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектларны урнаштыруны нигезләү;
- муниципаль районның федераль әһәмияттәге объектларын, региональ әһәмияттәге объектларын, җирле әһәмияттәге объектларын урнаштыруны нигезләү (булган очракта);
- урнаштыру өчен планлаштырыла торган региональ әһәмияттәге объектларның җирлекләр территориясен комплекслы үстерүгә мөмкин булган йогынтысын бәяләү.

– мәдәни мирас объектларын, кыйммәтле табигать комплексларын һәм объектларын саклап калу һәм алардан файдалану чаралары комплексын эшләү;
– гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын исәпкә алып, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең нәтиҗәләрен минимальләштерү, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын эшләү;

- КМБДРна кертү өчен торак пунктлар чикләре турында мәгълүматлар әзерләү.

2. БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ

2.1. Икътисадый-географик хәле, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының тереклек итү системасында Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең урыны

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге «Балык Бистәсе муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 37-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелгән.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Анатыш авыл җирлеге, Троицкий Урай авыл җирлеге, Алексеевск муниципаль районы, Полянка авыл җирлеге белән чиктәш.

Балык Бистәсе районы Чулман алды икътисадый зонасы составына керә. Бу зона икътисады ачык беленеп торган махсуслашуга ия: авыл хуҗалыгы, азык-төлек сәнәгате, төзелеш материаллары сәнәгате, урман эшкәртү сәнәгате, төзелеш, җиңел сәнәгать, шулай ук транспорт һәм хезмәт күрсәтүләр өлкәсе. Торф, төзелеш материаллары һәм минераль сулар запаслары бар.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» керә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми мәйданы 4256,66 га тәшкил итә. Җирлек территориясендәге «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында» 7759 кеше яши. Халыкның уртача тыгызлыгы 1 кв. километрга 1,82 кеше тәшкил итә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә түбәндәге иҗтимагый объектлар бар: гомуми белем бирү мәктәпләре, поликлиника (сырхауханә), авыл мәдәният йорты, китапханә, сәүдә объектлары.

Урнашу системасы

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта муниципальара әһәмияттәге региональ автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге юллар аша гамәлгә ашырыла.

Балык Бистәсе муниципаль районының транспорт-географик әһәмияте якын киләчәктә районның һәм тулаем республиканың транспорт инфраструктурасын булдыру һәм алга таба үстерү исәбенә Республика һәм Россия Федерациясе эчендә йөк ташулар арту сәбәпле акрынлап артачак.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге һәм Балык Бистәсе районы, ресурслар белән җитәрлек тәэмин ителешкә ия булып, Татарстан Республикасының үзәк өлешендә уңайлы икътисадый-географик урын алып торалар (руда булмаган файдалы казылмалар, су, урман, җир ресурслары).

Авыл җирлегенең Балык Бистәсе шәһәр җирлегеннән эре шәһәрләргә һәм поселокларга кадәр ераклык

Таблица 2.1.1

№ п/п	Аталышы	Ераклык (ара), км.
1	Казан шәһ.	90
2	Чистай шәһ.	83
3	Ижевск шәһ.	322
4	Яр Чаллы шәһ.	177
5	Түбән Кама шәһ.	198
6	Арча шәһ.	110
7	Малмыж шәһ.	165

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә 7759 кеше яши. 2023 ел башына Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. километрга 1,82 кеше тәшкил итте.

2.2. Җир фондына сыйфатлама.
Җир фондын категорияләр буенча бүлү

Теге яки бу территория чикләрендә урнашкан барлык җирләр аның хуҗалык әйләнешенә кертелгән яки анда файдаланылырга мөмкин булган җир ресурслары буларак карала.

- авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр;
- торак пунктларның җирләре;
- сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр;
- махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре;
- урман фонды җирләре;
- су фонды җирләре;
- запастагы җирләр.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми мәйданы 4256,01 га тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Урман фонды җирләре 163,92 га территорияне били, бу авыл җирлегенең барлык мәйданының якынча 3,85 % составляет тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Җир фондын милек рәвешләре буенча бүлү

Урман кодексының 8 маддәсе нигезендә, урман фонды җирләре составындагы урман кишәрлекләре Федераль милектә. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә федераль милектәге урман җирләренең гомуми мәйданы якынча 163,92 га тәшкил итә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә җир кишәрлекләренең башка категорияләрдә булуы һәм милек хокуклары турында мәгълүмат юк.

2.3. Халыкның демографик структурасы

Демографик фактор территорияне хуҗалык үзләштерүе һәм җәмгыятьнең икътисадый үсеше дәрәҗәсенә аеруча зур йогынты ясый.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, 2023 ел башына халык саны 7759 кеше тәшкил иткән.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең демографик структурасы 3.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Түбәндә китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә,2023 ел башына җирлектә үлүчеләр саны туучылар саныннан күбрәк. Нәтиҗә буларак, халыкның табигый үсеше тискәре мәгънәгә ия.

Әмма килгән кешеләр саны элеккеләренә караганда күбрәк, бу уңай тенденциягә ия. Шуның нәтиҗәсе буларак, халыкның гомуми артуы уңай мәгънәгә ия.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең торак пунктлар киселешендәге демографик структурасы 2.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 2.3.1.

2023 ел башына Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкының демографик структурасы

Торак пунктның исеме (аталышы)	Балык Бистәсе штп.
Халык саны, барлыгы	**7759**
Бала яшендә:	**1266**
Бер яшькә кадәр	55
1-6 яшь	335
7-15 яшь	789
16-17 яшь	87
Эшкә (яраклы) сәләтле яшьтәге:	**4982**
18 яшьтән пенсия яшенә кадәр (х.-кызлар өчен)	2436
18 яшьтән пенсия яшенә кадәр (ир-атлар өчен)	2546
Эшкә (яраклы) сәләтле яшьтән өлкәнрәк:	**1511**
Эшкә сәләтле яшьтән өлкәнрәк (х.-кызл.)	985
(артымы)	526
Халыкның гомуми үсеше	6

Торак пунктның исеме (аталышы)	Балык Бистәсе штп.
Халыкның табигый үсеше	-38
Туган кешеләр саны	55
Үлгән кешеләр саны	93
Халыкның механик үсеше	44
Килгән кешеләр саны	201
Киткән кешеләр саны	157

Игътибар итәргә кирәк, хезмәткә сәләтле яшьтәге халык саны 4982 кеше (64,37%), хезмәткә яраксыз яшьтәге 1511 кеше (19,47%), хезмәткә сәләтле яшьтән яшьрәк - 1266 кеше (16,32%) тәшкил итте, бу уңай тенденция булып тора.

2.4. Җитештерү территорияләре

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә (Балык Бистәсе штп.) түбәндәге сәнәгать территорияләре бар:

- балык үрчетү заводы;
- металл ватыкларын кабул итү пункты;
- "Татарстан Республикасы буенча җирләрне мелиорацияләү һәм авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү идарәсе " ФДБУ филиалының Балык Бистәсе сугару-киптерү системаларын эксплуатацияләү идарәсе;
- ком-чуерташ катнашмасын туплау (өю);
- Балык Бистәсе май-сөт комбинаты (эшләми);
- «Сельэнерго «Балык Бистәсе РП»ЖЧҖ;
- «Круг»ҖЧҖ балыкчылык базасы;
- балык үрчетү комплексы;
- Африка җәенен үрчетү заводы;
- тимерчелек цехы;
- ит ярымфабрикатлары җитештерү цехы;
- газ баллоннары склады;
- икмәк пешерү заводы;
- төзелеш материаллары склады;
- универсаль склад;
- күбекле блоклар җитештерү;
- "Балык Бистәсе ХПП" ҖЧҖ;
- "Балык Бистәсе ХПП" ҖЧҖ каршындагы лаборатория;
- махсуслаштырылган техниканы саклау;
- пластик тәрәзәләр җитештерү цехы;
- җитештерү территориясе (гамәлдә түгел);
- төзелеш материаллары склады;
- универсаль склад.

Шулай ук Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә (Балык Бистәсе штп.) «Яшьлек»стадионы склады коммуналь-склад зонасы территориясе. бар.

2.5. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы макроикътисадның азык-төлек продуктлары җитештерү һәм халыкны алар белән тәэмин итү, авыл хуҗалыгы өчен чаралар җитештерү һәм авыл хуҗалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче тармаклары җыелмасыннан гыйбарәт.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә (Балык Бистәсе штп.) түбәндәге агросәнәгать комплекслары бар:

- - үлчәүләрне урнаштыру;
- - авыл хуҗалыгы техникасы өчен гараж;
- - "Агрохимсервис" ҖЧҖ;
- - «Логос»ҖЧҖ Авыл хуҗалыгы техникасы гаражы;
- - авыл хуҗалыгы техникасы паркы;
- - ат фермасы (эшләми торган);
- - «Логос»ҖЧҖ гаражы;
- - авыл хуҗалыгы техникасын саклау өчен;
- - авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен территория;
- - машина-трактор паркы;
- - дымлы минераль-төзелеш материалларының ачык склады.

2.6. Урман комплексы

Россия Федерациясе Урман кодексы, шулай ук Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә урман фонды җирләренә капланган һәм урман белән капланмаган җирләр дә керә.

Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә урман фонды җирләренә урман җирләре (урман үсемлекләре белән капланган һәм алар белән капланмаган, ләкин аны торгызу өчен билгеләнгән җирләр - киселгән, янган, редин, аланлык һәм башкалар) һәм урман хуҗалыгын алып бару өчен билгеләнгән җирләр керә (урман ызаннары, юллар, сазлыклар һәм башкалар). Оборона җирләрендә һәм шәһәр һәм авыл җирлекләрендә урнашкан урманнардан, шулай ук урман фондына керми торган урман утыртмаларыннан тыш, барлык урманнар урман фондын тәшкил итә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең урман фонды Арыш участок урманчылыгының «Кызыл Йолдыз урманчылыгы» ДКУ урманнарыннан тора һәм 163,94 га мәйданны били, бу шәһәр җирлегенең барлык мәйданының якынча 2,3% составляет тәшкил итә.

Урман фондыннан тыш, авыл җирлеге территориясендә урман фондына керми торган урман җирләре һәм урман утыртмалары урнашкан. Әлеге урман утыртмалары авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә; сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләрендә, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләрдә, оборона, иминлек җирләрендә һәм башка махсус билгеләнештәге җирләрдә урнашкан һәм

җирләрне тискәре табигый, антропоген һәм техноген күренешләр йогынтысыннан саклауны тәэмин итү өчен билгеләнгән.

Урман фондын максатчан билгеләнеш һәм саклау категорияләре буенча бүлү

Урман фонды җирләрендә урнашкан урманнар максатчан билгеләнеше буенча саклау, эксплуатацияләү һәм резерв урманнарга бүленәләр. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге чикләрендә урнашкан урман фонды табигать һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урман категориясендәге саклау урманнарыннан тора.

Яшел зоналар – торак пунктлардан читтә урманнар, урман парклары һәм саклау һәм санитария-гигиена функцияләрен үтәүче һәм халыкның ял итү урыны булган башка яшелләндерелгән территорияләр биләгән территорияләр.

Урман-парк зоналары халыкның ялын оештыру, табигый ландшафтларның санитария-гигиена, сәламәтләндерү һәм эстетик кыйммәтен саклау максатларында билгеләнә.

Җирлек территориясендә эксплуатация һәм резерв урманнары юк.

Урман сәнәгате комплексы

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урман сәнәгате комплексы предприятиеләре юк.

2.7. Торак фонды һәм торак төзелеше

01.01.2023 елга Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең торак фонды күләме гомуми торак мәйданының 192,37 мең кв. м тәшкил итә. Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең торак фондында күп фатирлы һәм индивидуаль торак төзелеше бар.

Индивидуаль торак төзелеше күләме 164,90 мең кв. м торак мәйданын тәшкил итә (2.7.1 нче таблица).

Күпфатирлы торак төзелеше 2-5 катлы йортлардан тора, гомуми мәйданы 27,47 мең кв. м. (2.7.2 нче таблица)

Тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын характерлаучы күрсәткечләрнең берсе-халыкны торак белән тәэмин итү күрсәткече (бер кешегә гомуми мәйданның квадрат метрлары).

Таблица 2.7.1

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гамәлдәге торак фондына сыйфатлама

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пунктларның аталышы	Җитешлек (тәэмин ителгәнлек), кв.м/кеше.	Индивидуаль торак төзелеше (мең.кв.м.)	Күпфатирлы төзелешләр (мең.кв.м.)
1	Балык Бистәсе штп.	24,79	164,90	27,47

Таблица 2.7.2

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең блокланган торак төзелешенә сыйфатлама

№ п/п	Адрес	Катлылык	Фатирлар саны, берәмлек	Фатирларның гомуми мәйданы (кв.м.)	Төзелгән елы
1	Балык Бистәсе штп.				
1.1	60 лет Октября ур.2	5	80	884,8	1975
1.2	60 лет Октября ур.4	2	8	317,2	1978
1.3	60 лет Октября ур.5	2	16	405,4	1976
1.4	60 лет Октября ур.6	3	36	620,8	1981
1.5	60 лет Октября ур.7	2	22	408,3	1983
1.6	60 лет Октября ур.1а	3	18	797,8	2002
1.7	60 лет Октября ур.25	4	36	637,8	1985
1.8	60 лет Октября ур.25а	4	36	613,2	1987
1.9	60 лет Октября ур.25б	4	36	605,7	1996
1.10	60 лет Октября ур.25в	4	36	611,1	1998
1.11	60 лет Октября ур.27	4	36	598,1	1985
1.12	60 лет Октября ур.29	3	33	587,9	1999
1.13	60 лет Октября ур. 35	2	18	410,9	2000
1.14	60 лет Октября ур.37	3	36	1214,3	2003
1.15	Октябрьская ур.41	3	27	788,6	2009
1.16	Октябрьская ур.43	3	27	797,8	2009
1.17	Октябрьская ур.23б	3	18	379,3	2010
1.18	Октябрьская ур.23г	3	12	330,2	2013
1.19	З.Шәймәрданов ур. 42	2	18	880,9	1978
1.20	З.Шәймәрданов ур. 44	2	16	567,1	1979
1.21	З.Шәймәрданов ур. 46	2	18	589,2	1986
1.22	З.Шәймәрданов ур. 48	2	22	881,1	1980
1.23	З.Шәймәрданов ур. 60	2	22	873,2	1982
1.24	З.Шәймәрданов ур. 78	2	16	324,2	1985
1.25	Совет ур. 39	2	8	333,9	1962
1.26	Совет ур. 47	2	8	357	1962
1.27	Совет ур. 49	2	16	639,1	1969
1.28	Совет ур. 51	2	16	620,5	1970
1.29	Совет ур. 53	2	16	647	1970
1.30	Совет ур. 60	2	16	650	1976
1.31	Совет ур. 62	2	16	702	1971
1.32	Совет ур. 66	2	16	575	1977
1.33	Җинү ур. 14	2	4	320,0	1970
1.34	Җинү ур. 16	2	6	339,5	1976
1.35	Җинү ур. 20	2	8	312	1963
1.36	Җинү ур. 20а	2	16	692,9	1972
1.37	Җинү ур. 20б	2	16	782,9	1972
1.38	Җинү ур. 31а	2	16	575	1979

1.39	Җинү ур. 49а	2	16	678	1973
1.40	Җинү ур. 50а	2	16	598	1974
1.41	Җинү ур. 51а	2	16	655	1975
1.42	Җинү ур. 52а	2	16	599	1976
1.43	Пролетар ур. 56	2	4	281,3	1969
1.44	Ленин ур. 85	2	8	364,8	1972
1.45	Энергетиклар ур. 1а	2	12	565,0	1991
1.46	Восточная ур.31	2	8	323,9	1960
1.47	Совет ур. 31	2	4	103,8	2012
1.48	Ф.Әхмәдиев ур. 50	2	4	164,5	2013
1.49	Ф.Әхмәдиев ур. 50А	2	4	164,5	2013
1.50	Мәктәп тыкр. 13	2	4	176,9	2014
1.51	Почта ур. 6	2	4	207,6	2012
			Барлыгы:	27466,0	

Соңгы биш елда Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында гомуми мәйданы 32723 кв. м булган 256 шәхси торак йорт файдалануга тапшырылган (йортның уртача зурлыгы 128 кв.м) 2.7.3 таблицасы.

Таблица 2.7.3

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә биш ел эчендә файдалануга тапшырылган йортларның характеристикасы һәм саны

Еллар	Өйләр саны	Гомуми мәйдан, кв.м.	Шул исәптән:	
			Индивидуаль өйләр, кв.м.	Күпфатирлы йортлар, кв.м.
2018	47	5136	5136	-
2019	44	6274	6274	-
2020	60	7567	7567	-
2021	58	7400	7400	-
2022	47	6346	6346	-
Барлы гы:	**256**	**32723**	32723	

2.8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары. Мәгариф һәм фән объектлары

Мәктәпкәчә белем бирү оешмасы

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында биш балалар бакчасы бар:

- «Каенлык» балалар бакчасы, проекттагы куәте 120 урынлы. Балалар бакчасына 121 бала йөри. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлылыгыннан 101% ка тулган;
- «Бәләкәч» балалар бакчасы, проект куәте 80 урынлы. Балалар бакчасына 66 бала йөри. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлылыгыннан 83% ка тулган;

- «Йолдыз» балалар бакчасы, проект куәте 80 урынлы. Балалар бакчасына йөрүче балалар саны 83 кеше тәшкил итә. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлылыгыннан 104% ка тулган ;

- «Мишутка» балалар бакчасы, проект куәте 120 урынлы. Балалар бакчасына йөрүче балалар саны 122 кеше. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлылыгыннан 102% ка тулган;

- «Салават күпере» балалар бакчасы, проекттагы куәте 35 урынлы. Балалар бакчасына йөрүче балалар саны 28 кеше. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлылыгының 80% зап тулган.

Гомуми белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында проект куәте 960 укучыга исәпләнгән "1 нче Балык Бистәсе гимназиясе" МБМУ эшли, гимназиядә укучылар саны 607 кеше тәшкил итә, димәк, мәктәп проект сыйдырышлылыгының 63% ына тулган һәм «Балык Бистәсе 2 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБМУ, проект куәте 710 укучы, укучылар саны 439 кеше тәшкил итә, димәк, мәктәп проект сыйдырышлылыгының 62% ына тулган. Шулай ук җирлектә проект куәте 450 урынлы «Балык Бистәсе агротехника техникумы» эшли, техникумда укучылар саны 261 кеше тәшкил итә, димәк, техникум проект сыйдырышлылыгының 58% ына тулган.

Өстәмә белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында эшләп килә:

- «Ф. Әхмәдиев ис. МБУ», проект куәте 300 укучы, мәктәптә укучылар саны 254 кеше тәшкил итә, димәк, мәктәп проект сыйдырышлылыгының 85% тулган;

- «Балалар иҗаты үзәге» МБУ, проект куәте 500 укучы, үзәктә укучылар саны 1036 кеше тәшкил итә, димәк, балалар иҗаты үзәге проект сыйдырышлылыгының 207% ына тутырылган;

- «ДООПЦ» МБУ, проект куәте 510 укучы, үзәктә укучылар саны 493 кеше тәшкил итә, димәк үзәк проект сыйдырышлылыгының 97% ына тулган.

Сәламәтлек саклау объектлары

Балык Бистәсе үзәк район хастаханәсе стационар һәм сырхауханә функцияләрен үти (сырхауханә үзәк район хастаханәсе территориясендә урнашкан). Объектның куәте-сменага 103 койка һәм 565 кеше.

СМП 11 ашыгыч медицина ярдәме автомобилен тәшкил итә.

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы территориясендә дүрт даруханә эшли.

Мәдәният һәм сәнгать объектлары

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында мәдәният учреждениеләреннән гомуми проект куәте 750 урынлык ике район мәдәният йорты, 200 урынлык авыл агротехника техникумы клубы эшли.

Үзәк һәм балалар китапханәләре 91161 нөсхә китапка исәпләнгән. «Балык Бистәсе туган якны өйрәнү музее» МБУ 7000 экспонатка исәпләнгән.

Физкультура һәм гаммәви спорт объектлары

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында гомуми мәйданы 1458 кв. м булган спорт заллары, гомуми мәйданы 24680 кв. м булган яссы спорт корылмалары һәм мәйданы 360 кв. м булган «Дельфин» МБУ бассейннары бар.

Башка хезмәт күрсәтү объектлары

Сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә булган кибетләрнең гомуми сәүдә мәйданы 10347 кв. м тәшкил итә, җәмәгать туклануы объектлары 705 утырту урынына исәпләнгән.

Халыкка хокукый, финанс, консультатив һәм башка шундый хезмәтләр күрсәтү буенча җитештерүгә карамаган объектлар.

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә почта элемтәсе бүлекчәсе һәм банкның өч бүлекчәсе бар.

Коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтүнең һәм персональ хезмәтләр күрсәтүнең җитештерүгә карамаган объектлары

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренә чәчтарашханә, ателье, матурлык салоны һ. б. керә. Кайбер көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләрен (чәчтарашханә, ателье, матурлык салоннары) эксплуатацияләү режимын тәэмин итү өчен янәшәдәге шактый территорияләр таләп ителми, һәм аларны урнаштыру нинди дә булса җитди санитария яки планлаштыру чикләүләре белән бәйле түгел. Мондый предприятиеләр турыдан-туры торак һәм иҗтимагый биналарда яки комплекслы рәвештә көнкүреш йортларында урнашырга мөмкин. Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә аяк киеме ремонтлау буенча ике ателье һәм гомуми егәрлеге - 7 эш урыны булган дүрт чәчтарашханә бар.

Административ биналар

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә Россия Эчке эшләр министрлыгының Балык Бистәсе районы буенча бүлеге бар, анда 76 участок уполномоченные полиция хезмәткәре эшли.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен гамәлдәге нормативлар нигезендә исәпләү 2.8.1 таблицасында бирелгән.

Таблица 2.8.1

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкын социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары белән тәэмин итүгә анализ

Исеме (аталышы)	Үлчәү берәмлеге	Норма	Норма буенча барлык кирәк булган	Башлангыч елга гамәлдәге хәл	Тәэмин ителеш, %
Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары	урын	0-7 яшьлек 100 балага 65 урын	254	435	171
Гомуми белем бирү оешмалары	урын	7-18 яшьлек 100 балага 95 урын	832	1670	201
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урын	5-18 яшьлек 100 балага 33 урын	326	1310	402
Хастаханәләр	коек	1 мең кешегә 7,5 койка	58	103	178
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	килүләрсмену	сменага 19,7 кеше килү һәр 1000 кешегә	153	565	369
Ашыгыч ярдәм станцияләре	автомобиль	1000 кешегә 0,1 автомобиль	2	11	550
Даруханәләр	объект	10 000 кешегә 1 объект	1	4	400
Физкультура-спорт заллары	идән	1000 кешегә идән мәйд. 80 кв.м.мәйданының	620,7	1458	235
Яссылыклы корылмалар	объект	Һәм мең кешегә 1 объект	8	12	150
Гомуми файдаланудагы ябык һәм ачык бассейннар	кв.м.	суның 25 кв.м.ы	620	360	58
Клублар, мәдәният йортлары	урын	һәр 1000 кешегә 170 урын	1319	950	72
Китапханәләр	нөсхә	1000 кешегә 4 мең данә	31036	91161	294
Кибетләр	кв.м.	1000 кешегә 280 кв.м. сәүдә мәйданы	2173	10347	476
Гомуми туклану предприятиеләре	урын	1000 кешегә 40 урын	310	705	227
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	эш урыны	1000 кешегә 9 эш урыны	70	7	10
Элемтә бүлекчәләре	эл.бүлекч.	9-25 мең кешегә 1 бүлекчә	1	1	100
Банклар бүлекчәләре	операц.урын	2-3 мең кешегә1 операция урыны	3	25	833
Зиратлар	объект	1000 кешегә 0,28 га	2,17	3,18	147
Полиция	УПП	1 УПП на 1-4 участокка, адм.участок 2,8 мең.кешелек	2	76	3800

2.9. Зиратлар

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә гомуми мәйданы 5,24 га булган гамәлдәге өч зират бар:

- Балык Бистәсе штп. (кадастр номеры 16:34:200113:194 булган җир кишәрлеге, җир кишәрлегенең категориясе – торак бункт җирләре) 1,82 гектар мәйданда кулланылмый торган зират бар, 100% ка тулган ;

- зират Анатыш авыл җирлеге чикләрендә урнашкан (кадастр номеры 16:34:010801:277(1) булган күп контурлы җир кишәрлеге, җир кишәрлеге категориясе - сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр), 1,63 га мәйданлы гамәлдәге зират, аның тулганлыгы - 5%. Зиратның буш территорияләре 1,55 га тәшкил итә;

- зират Анатыш авыл җирлеге чикләрендә урнашкан (16:34:010801:277(2) кадастр номерлы күпконтурлы җир кишәрлеге, җир кишәрлеге категориясе - сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр), 1,65 га мәйданлы гамәлдәге зират, тулганлыгы 10% . Зиратның буш территорияләре 1,49 га тәшкил итә;

- зират Анатыш авыл җирлеге чикләрендә урнашкан (кадастр номеры 16:34:010801:278 булган күп контурлы җир кишәрлеге, җир кишәрлеге категориясе - сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр) , 0,14 га мәйданлы гамәлдәге зират, тулганлыгы - 0% тәшкил итә. Зиратның буш территорияләре 0,14 га тәшкил итә;

Таблица 2.9.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге зиратлары

№ п/п	Урнашу урыны	Кадастр номеры	Мәйданы (га.)	Тулганлыгы%	Буш (мәет җирләнмәгән) территорияләре (га.)
1	Балык Бистәсе штп.	16:34:200113:194	1,82	100	0
2	Анатыш авыл җирлеге	16:34:010801:277(1)	1,63	5	1,55
3		16:34:010801:277(2)	1,65	10	1,49
4		16:34:010801:278	0,14	0	0,14
	Барлыгы:		5,24		3,18

2.10 Туристлык-рекреацион потенциал. Җирле халыкның ялын оештыру

Гидрографик челтәрне Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә Куйбышев сусаклагычы, җирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә ага торган Бәтке елгасы,

шулай ук кушылдыклары һәм инешләре барлыкка китерә. Гидрографик челтәрне буалар һәм күлләр тулыландыра. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә өч ял базасы бар.

2.11. Мәдәни мирас

Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитетының 2023 елның 15 июнендәге 04-07/2689 номерлы хаты нигезендә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан:

-Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Ленин ур., 26 й. адресы буенча урнашкан «Староста йорты» төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты, 1913 ел.

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Совет ур., 6 й.адресы буенча урнашкан 20 гасыр башы «Купеческая лавка» ачыкланган мәдәни мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы, Ленин ур., 15 й. адресы буенча урнашкан “Реаль училище бинасы” ачыкланган мәдәни мирас объекты.

Шулай ук сорала торган территория районында (тәкъдим ителгән картографик материал нигезендә) түбәндәгеләр урнашкан:

- “Троицкий Урай” шәһәрлеге 1” федераль әһәмияттәге мәдәни (археологик) мирас объекты.

- федераль әһәмияттәге «Троицкий Урай» шәһәрлеге II» мәдәни (археологик) мирас объекты.

- Татарстан Республикасы,Балык Бистәсе муниципаль районы, Троицкий Урай авылы адресы буенча урнашкан «Троицк-Урай II авыллыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты, I Троицк-Урай шәһәрлеге янында;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Троицк-Урай авылы, II Троицк-Урай шәһәре янындагы ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты «Троицко-Урайское авыллыгы III»;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Полянка авылы, авылда урнашкан «Полянка авыллыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Полянка авылы, көньякка таба, адресы буенча урнашкан «Полянка урнашу урыны» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнбатышта урнашкан «Балык Бистәсе урнашу урыны» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнбатышка таба адресы буенча урнашкан «Балык Бистәсе торулыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты;

- Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе авылы, көнчыгыш өлеше адресы буенча урнашкан «Балык Бистәсе авыллыгы» ачыкланган мәдәни (археологик) мирас объекты.

2.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы

Транспорт, башка инфраструктура тармаклары белән беррәттән, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүнең мөһим коралы буларак, җәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенең база шартларын тәэмин итә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең транспорт структурасы Балык Бистәсе муниципаль районының транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Әлеге бүлектә милек формасында Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә гомуми файдаланудагы автомобиль юллары челтәре карала.

Автомобиль транспорты

Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары

Әлеге бүлектә Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми файдаланудагы автомобиль юллары челтәре милек формасы буенча карала.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гамәлдәге автомобиль юллары региональ яисә муниципальара әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

Региональ (төбәк) яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары булып торалар:

-авыл җирлегенең төньяк - көнбатыш өлешендә уза торган IV категорияле М-7 «Идел»-Котлы Бөкәш - Балык Бистәсе автомобиль юлы, асфальт-бетон өслекле;

- поселокка төньяктан асфальт – бетон өслекле «Балык Бистәсе-Яншык» автомобиль юлы килә.

Юл буе сервисы

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә юл буе сервисы объектлары бар (автотранспортка хезмәт күрсәтү объекты, автозаправка станцияләре, техник хезмәт күрсәтү станцияләре, автомойкалар).

Урам-юл челтәре

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең урам-юл челтәренең гомуми озынлыгы 61,91 км тәшкил итә.

Таблица 2.12.1

№ п/п	Урам исеме	Озынлыгы, км.	Шул исәптән:		
			Асфальт-бетон каплам , км.	Күчеш өслеге, км.	Грунт өслекле, км.

Балык Бистәсе штп.					
1	2 нче Төзүчеләр тыкр.	0,12	0,10		0,02
2	3 нче Солтангалиев тыкр.	0,30	0,30		
3	60 лет Октября	0,80	0,80		
4	8 Март	0,45	0,35		0,10
5	А.Алиш	0,85	0,85		
6	А.Меркушев	0,72	0,62	0,10	
7	А.Сергеев	0,27			0,27
8	А.Степанов	0,60	0,50	0,10	
9	А.Яковлев	0,35		0,35	
10	Б.Бакировлар	0,72	0,72		
11	Б.Шәвәлиев	0,22	0,22		
12	Банк	0,77	0,50	0,27	
13	В.Иванов	0,30	0,30		
14	В.Корнеев	0,51	0,49		0,02
15	В.Маяковский	0,23	0,23		
16	В.Терешкова	0,80	0,80		
17	В.Читров	0,15		0,15	
18	Көнчыгыш	1,90	1,30	0,54	0,06
19	Г.Бухарин	0,95	0,95		
20	Г.Васильева	0,64	0,62		0,02
21	Г.Тукай	1,65	0,10		1,55
22	Г.Хроленко	0,32		0,32	
23	Дуслык	0,56	0,56		
24	З Шәймәрданов	3,00	3,00		
25	Завод	1,24	1,20	0,04	
26	Яшел	0,20	0,20		
27	И.Петухов	0,36	0,36		
28	К.Русаков	0,35	0,35		
29	К.Сибгатуллин	0,60		0,60	
30	Карьер	0,50	0,50		
31	Комсомол	0,17	0,17		
32	Космонавтлар	0,19	0,19		
33	Ленин	2,50	2,20	0,30	
34	Урман	1,05		1,05	
35	Луговая	0,35	0,35		
36	М.Вахитов	0,20		0,20	
37	М.Гыйззәтуллин	0,82	0,82		
38	М.Горький	1,30	1,30		
39	М.Җәлил	0,38	0,38		
40	М.Рыжов	0,45	0,35		0,10
41	М.Укмасый	0,87	0,87		
42	Кече Карьер	0,16	0,16		
43	Кече Октябрь	0,40	0,40		
44	Кече Район	0,42	0,42		
45	Кече Бакча	0,48	0,48		
46	Кече Төньяк	0,27	0,27		
47	Тынычлык	0,90	0,60	0,30	
48	Яшьләр	0,57	0,57		
49	Н.Крупская	0,44	0,44		
50	Н.Некрасов	0,54	0,54		

51	Н.Островский	0,36	0,36		
52	Яр буе	0,32	0,32		
53	Нагорый	0,33	0,30	0,03	
54	Яңа	0,25	0,05	0,20	
55	Озёрный	0,80	0,80		
56	Октябрь	2,10	2,10		
57	П.Кузьмин	0,47		0,47	
58	А.Алиш тыкр.	0,30		0,10	0,20
59	Хастаханә тыкр.	0,30	0,30		
60	З.Шәймәрданов тыкр.	0,40	0,15	0,25	
61	Төзүчеләр тыкр.	0,22	0,22		
62	Солтангалиев тыкр.	0,13	0,13		
63	Бакча тыкр.	0,15	0,15		
64	Мәктәп тыкр.	0,27	0,27		
65	Петр Савинов	0,20			0,20
66	Җиңү	1,64	1,40	0,24	
67	Басу	0,22		0,22	
68	Почта	0,70	0,70		
69	Причал	0,60	0,60		
70	Пролетар	0,95	0,95		
71	Р.Әхмәтҗанов	0,46		0,46	
72	Р.Рәшитов	0,25		0,25	
73	Р.Файзуллин	1,40	1,30	0,10	
74	Р.Шәрәфиев	0,60	0,42	0,18	
75	С.Александров	0,45	0,45		
76	С.Давыдов	0,69	0,69		
77	С.Сәйдәшев	0,90	0,50	0,40	
78	С.Хәмәдияров	0,51	0,51		
79	С.Шәкүров	0,19		0,19	
80	Якты	0,60	0,60		
81	Төньяк	0,46	0,46		
82	Бистә	0,38			0,38
83	Совет	1,65	1,50	0,15	
84	Кояшлы	0,80			0,80
85	Наратлы	0,50	0,50		
86	Төзүчеләр	0,40	0,40		
87	Солтангалиев	0,76	0,76		
88	Сөембикә	3,00	1,45		1,55
89	Т.Корчебоков	0,60	0,60		
90	Татарстан	0,38		0,38	
91	Хезмәт	0,45	0,30		0,15
92	Г.Вәлиев	0,37		0,37	
93	Ф.Әхмәдиев	1,07	1,07		
94	Һ.Такташ	0,65	0,65		
95	Химиклар	0,10			0,10
96	Энергетиклар	0,47	0,47		
97	Ю.Гагарин	0,48	0,48		
98	Юбилей	0,33	0,31		0,02
	Барлыгы:	**62,50**	**48,65**	**8,31**	**5,54**

2.13. Инженерлык инфраструктурасы
Су белән тәэмин итү

Балык Бистәсе шәһәр җирлеген хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып артезиан скважиналары каптажларыннан чыгарыла торган җир асты сулары тора. Халык артезиан скважиналарыннан су куллана.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су белән тәэмин итү системасы корылмалары һәм челтәрләре турында гомуми мәгълүматлар 2.13.1, 2.13.2 таблицаларында бирелгән (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләү өчен бирелгән башлангыч мәгълүматлар буенча).

Таблица 2.13.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су белән тәэмин итү системасы корылмаларына характеристика

№ п/п	Объектның исеме	Статус	Җир кишәрлегенең кадастр номеры яисә урнашу урыны координатлары (с.ш., в.д.)	Эксплуатацияләүче оешма	Чыганак характеристикалары буенча су алу төре (җир өсте/җир асты)	Житештерүчәнлек, мең. куб. м/тәүл.	Тузу проценты (%)	Объекттан фактта файдалану, %	Су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау зонасының беренче поясы күләме, м	Су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау зонасының икенче поясы күләме, м	Су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау зонасының өченче поясы күләме, м
1.	Су алу	Гамәлдәге	16:34:200201:10	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	1250	78	100	900	Эшләнү стадиясендә	юк
2.	Скважина №1 З.Шәймәрданов ур. «Бал.бакчасы»	Гамәлдәге	16:34:200110:842 КН объекта 16:34:200110:912	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	68	0	-	юк	юк
3.	Скважина №2 Ленин ур. «Дельфин»	Гамәлдәге	16:34:200116:650	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	68	0	-	юк	юк
4.	Скважина «Причал» №3	Гамәлдәге	16:34:200104:903	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	192	66	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк
5.	Скважина «Причал» №2	Гамәлдәге	16:34:200104:903	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	192	62	0	120	Эшләнү стадиясендә	юк
6.	Скважина «60	Гамәлдәге	16:34:000000:2	МУП	җир асты	156	67	0	120	Эшләнү	юк

	лет Октября»		41	«Теплоэнергосервис»						стадиясендә	
7.	Скважина «Комсомольская»	Гамәлдәге	элеккеге Сельхозтехника территориясендә булган торак йорттан 100 м көнчыгыштарак	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	67	0	120	Эшләнү стадиясендә	юк
8.	Скважина №4 Ленин ур. «Янгын часте»	Гамәлдәге	16:34:20010:235 КН объекта 16:34:20010:913	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	67	0	-	юк	юк
9.	Скважина Төньяк бистәсе	Гамәлдәге	16:34:200301:414	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	52	0	120	Эшләнү стадиясендә	юк
10	Скважина водокачка тирәсе №1	Гамәлдәге	16:34:200201 55.27475 50.11233	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	800	67	0	-	юк	юк
11	Скважина «Урман»	Гамәлдәге	16:34:200201 55.27461 50.11.191	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	240	62	100	-	Эшләнү стадиясендә	юк
12	Суэтем манарасы Энергетиклар	Гамәлдәге	16:34:000000:241 КН объекта 16:34:200116:6	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	67	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк

	ур. (Байконур)		83								
13	Суэтем манарасы С.Хамадияров ур.д.38	Гамәлдәге	16:34:200117:281 КН объекта 16:34:200117:1192	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	67	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк
14	Суэтем манарасы Комсомол ур.	Гамәлдәге	16:34:200105:231	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	67	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк
15	Суэтем манарасы Төньяк бистәсе	Гамәлдәге	16:34:200301:414	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	62	0	120	Эшләнү стадиясендә	юк
16	Суэтем манарасы №1 Причал ур.(Сельхозхимия)	Гамәлдәге	16:34:200104:217 КН объекта 16:34:200104:902	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	62	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк
17	Суэтем манарасы №2 Причал ур. (Сельхозхимия	Гамәлдәге	16:34:200104:217	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	62	0	120	Эшләнү стадиясендә	юк
18	Суэтем манарасы .60 лет Октября ур.(СОШ №2)	Гамәлдәге	16:34:200104:203	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	156	62	100	120	Эшләнү стадиясендә	юк
19	Инженерлы җиһазлары (су белән тәэмин итү системасы)	Урнаштыруга планлаштырыла торган	РФ, Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы.,	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты	-	-	100	-	-	юк

			"Балык Бистәсе штп" МБ, Балык Бистәсе штп, С.Хәмәдияров ур., з/у 27 16:34:200117:1 253								

Таблица 2.13.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су белән тәэмин итү челтәрләренә характеристика (сыйфатлама)

№ п/п	Объектның исеме	Статус	Җир кишәрлегенең кадастр номеры яисә линия узу тасвирламасы (торак пунктка карата)	Эксплуатацияләүче оешма	Торбалар материалы	Диаметр ,мм	озынлыгы, км	Төзелгән елы	Алыштырыы лырга тиешле челтәрләр, км	Тузу про-центы (%)	Суүткәргечләрнең санитар-саклау полосасы күләме, м
2	Суүткәргеч (квартал эчендәге)	гамәлдәге	Балык Бистәсе-Юбилей., Х. Такташ, Озерная урамнары	МУП «Теплоэнергосервис	чуен	110	10,9	1976	5,1	45	юк
5	Суүткәргеч Карьер урамы, озынлыгы 2 км	гамәлдәге	16:34:200108:213, 16:34:200108:22, 16:34:200108:13 КН объекта	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	2	2000	-	58	юк

			16:34:200108:505								
6	Суүткәргеч Совет ур. озынлыгы 2 км.	гамәлдәге	КН объекта 16:34:000000:1865	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	2	2000	-	55	юк
7	Суүткәргеч озынлыгы 43.4 км	гамәлдәге	КН объекта 16:34:000000:1870	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	43,4	1978	11	35	юк
8	Суүткәргеч 1 км.	гамәлдәге	16:34:200105:231, 16:34:200105:212, 16:34:200105:623 КН объекта 16:34:000000:1867	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	150	1	2004	-	42	не имеется
9	Балык Бистәсен су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү (Ленин ур.)	гамәлдәге	КН объекта 16:34:000000:1922	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	0,587	2018	-	6	юк
10	суүткәргеч челтәрләрен төзү Балык Бистәсе штп.	гамәлдәге	КН объекта 16:34:200117:1202	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	0,428	2012	-	10	юк
11	суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү. Балык Бистәсе (үзәк	гамәлдәге	КН объекта 16:34:000000:1910	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	1,849	2013	-	10	юк

	өлеше)										
12	Суүткәргеч челтәрләр төзү. Балык Бистәсе (яңа микрорайон)	гамәлдәге	КН объекта 16:34:000000:1847	МУП «Теплоэнергосервис»	полиэтилен	110	8,422	2014	-	10	юк

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе еллык тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең су белән тәэмин итү һәм субүлү схемасы мәгълүматлары буенча 2015 елдан 2030 елга кадәрге чорга су белән тәэмин итү системасы пг.Балык Бистәсе – үзәкләштерелгән (100%), үзенең билгеләнеше буенча берләштерелгән, тәэмин итүче:

- торак, коммуналь һәм иҗтимагый биналарның хуҗалык-эчү ихтыяҗлары;
- предприятиеләрнең хуҗалык-эчү ихтыяҗлары;
- предприятиеләрнең технологик ихтыяҗлары;
- янгынга каршы ихтыяҗлар;
- суүткәргеч һәм канализация челтәрләрен юуга үз ихтыяҗлары һ. б.;
- территорияләргә су сибү.

Балык Бистәсе штп су белән тәэмин итү структурасы түбәндәге төп элементлардан тора:

- артезиан скважиналары;
- чиста су резервуарлары;
- су башнялары;
- бүлү челтәре;
- кулланучылар.

Балык Бистәсе штп. да су алу урыннары исемлеге:

- Су алу урыны №1 Балык Бистәсе штп ның көньяк-көнчыгыш читендә урнашкан, җир асты сулары ике эксплуатация скважинасы һәм алты каптаж хисабына алына;
- Су алу урыны №2 Балык Бистәсенең көнчыгыш читендә урнашкан, җир асты суларын су белән тәэмин итү ике эксплуатация скважинасы хисабына башкарыла. Су алу скважиналарыннан су, гомуми торба үткәргеч буенча, су җыю башнялары һәм бакларына җибәрелә. Су җыю скважиналарын санитар саклау зонасының беренче һәм икенче поясы чикләнгән һәм төзекләндерелгән;
- Су алу урыны №3 «Котельый №3» Октябрь урамында (мәктәп) якын-тирәдәге йортлар өчен кулланыла. Су алу урыны бер скавжинадан тора. Җир асты сулары чыганагын скважина тирәсендә булдырмау өчен беренче пояснының санитар саклау зонасы төзелгән;
- Су алу урыны №4 «Янгын часте 6» Совет урамы буенча су җыю скважинасыннан су белән тәэмин итү челтәренә турыдан-туры су бирә торган бер скважинадан тора. Скважина автоматик режимда эшли;
- Су алу урыны №5 «Полянка» ике су алу скважинасыннан һәм ике су манарасыннан тора. Су җыю скважинасыннан су чума торган насос белән суүткәргеч челтәренә һәм су җыю башняларының бакларына бирелә. Станция эше су башняларындагы су дәрәҗәсе буенча автоматлаштырылган. Җир асты сулары чыганагын скважина тирәсендә булдырмау өчен беренче пояснының санитар саклау зонасы төзелгән;
- Су алу урыны №6 «Сельхозтехника» Комсомольская урамында җәй көне кулланыла. Водозабор бер скважинадан тора. Җир асты сулары чыганагын

скважина тирәсендә булдырмау өчен беренче поясның санитар саклау зонасы булдырылган.

Кадастр номерлары 16:34:200117:1253, 16:34:200117:281 булган җир участокларында 16:34:200117:1253, 16:34:200117:281 Хамадияров урамы буенча 800 кубометр су сыйдырышлы тупланма резервуарлар урнашкан.

Балык Бистәсе бистәсендә үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү системасы юк.

“Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр"химик состав буенча су әлеге гидрокарбонат магний-кальций һәм СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килә.

Торак пунктта Хәмәдияров урамындагы «Су белән тәэмин итү системасы» төзелеше стадиясендә (су чистарту станциясе).

Торак пунктта 146 данә янгын гидранты бар.

Җитештерү/сәнәгать предприятиеләренең, шул исәптән авыл хуҗалыгы предприятиеләренең үз скважиналары юк.

Су белән тәэмин итү челтәрләренең төп проблемалары булып:

- җәйге чорда су кытлыгы;
- суүткәргеч челтәренең тузганлыгы сәбәпле еш була торган аварияләр;
- җәйге чорда коммерция югалтуларының югары дәрәҗәсе.

Канализация

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеген су белән тәэмин итү һәм су агызу схемасы нигезендә 2015 елдан 2030 елга кадәрге чорга Балык Бистәсе штп су агызу системасы тулы булмаган аерым системага керә, анда яңгыр агынтылары ачык челтәр белән урам лотоклары, кюветлар һәм канаулар буйлап агызыла, ә хуҗалык көнкүреш агынтылары агызыла ябык су үткәргеч челтәр буенча.

Су агызу системасының структурасы үз эченә:

- басымлы-үзйөрешле коллекторлар;
- канализация насос станцияләре (КНС);
- биологик чистарту корылмалары (БОС)

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең субүлү объектлары һәм челтәрләре турында гомуми мәгълүматлар 2.13.3, 2.13.4 таблицаларында китерелгән (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләү өчен бирелгән башлангыч мәгълүматлар буенча).

Таблица 2.13.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су агызу (субүлү) объектларына сыйфатлама

№ п/п	Объектның исеме (аталышы)	Статус	Җир кишәрлегенең кадастр номеры яисә урнашу урыны координатлары (с.ш., в.д.)	Эксплуатацияләү өче оешма	Гамәлдәге куәте, $м^3$/тәүл.	Проекттагы куәте($м^3$/тәүл.)	Агып төшүче суларны агызу урыны, шул исәптән агызу урыны координатлары	Чистарту сыйфаты (җитәрлек/ аз)	Төзелгән елы	Тузу проценты (%)	Объекттан фактта файдалану %	Санитар-яклау зонасының күләме (үлчәме) м
1	Чистарту корылмалары	Бетерүгә планлаштырылган	16:34:200101:534	МУП «Теплоэнергосервис»	400	500	Чулман елгасы	аз	1984	100	100	1200
2	БОС трассасы озынлыгы 2,4 км	гамәлдәге	16:34:200110:278, 16:34:200110:9, 16:34:200105:132, 16:34:200110:276, 16:34:200110:282, 16:34:200110:285, 16:34:200105:34,16:34:200110:905, 16:34:200110:741, 16:34:200110:101, 16:34:200105:35, 16:34:200110:120	МУП «Теплоэнергосервис»	-	320	Чулман елгасы	җитәрлек	1976	44	100	юк
3	Канализация 450	реконструкия	16:34:200103:207	МУП «Теплоэнергосе	450	450	Чулман елгасы	җитәрлек	2020	-	-	юк

	Җитештерүчәнлек белән канализация чистарту корылмалары куб/тәүл.			рвис»							

Таблица 2.13.4

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су агызу челтәрләренә сыйфатлама

№ п/п	Объектның исеме (аталышы)	Статус	Җир кишәрлегенең кадастр номеры яисә линия узуның тасвирламасы (торак пунктка карата)	Эксплуатацияләүче оешма	Торбаүткәргечнең урнашу төре (җир өсте/җир өсте/җир асты)	Торбалар материалы	Диаметр,мм	Озынлыгык м	Төзелгән елы	Тузупроценты (%)
1	Басымлы канализация	реконструкцияләүгә планлаштырылган	Балык Бистәсе штп, Пролетариат ур..30А 16:34:200112:236	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты)	полиэтилен	250	9,2	1976	87
2	Канализация челтәрләрен төзү озынлыгы 900 п.м.	гамәлдәге	16:34:200116:652, 16:34:200110:926, 16:34:200116:1, 16:34:000000:1845, 16:34:200110:235, 16:34:200110:927	МУП «Теплоэнергосервис»	җир асты)	полиэтилен	110 160 180 250	0,9	2011	10

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә канализация челтәрләре белән Балык Бистәсенең үзәк урамнарында урнашкан торак (күп катлы) һәм җәмәгать биналары гына колачланган. Район үзәге халкының төп өлеше (индивидуаль төзелеш йортлары) су үткәрми торган септиклардан яисә махсус казылган чокырлардан файдалана.

Канализация коллекторлары диаметры 100 метрдан 300 метрга кадәр булган полиэтилен торбалардан эшләнгән.

Канализация челтәрләренең гомуми озынлыгы 9,2 км, шул исәптән 8,2 км үзйөрешле канализация челтәрләре һәм 1,0 км басымлы канализация челтәрләре.

Гамәлдәге канализация системасында бер канализация насос станциясе бар (пролетариат ур.). Генераль планны әзерләгән вакытта ике КНС төзү проекты эшләнде - Сөембикә, Хезмәт урамнары буенча.

Тәүлегенә 450 куб. м куәтле биологик чистарту корылмалары 2020 елда файдалануга тапшырылган.

Үзйөрешле-басым коллекторлары системасы һәм рельефның түбән урыннарында урнашкан КНС тарафыннан җыелган торак төзелешләреннән һәм поселокның сәнәгать предприятиеләреннән агып чыккан сулар биологик чистарту корылмаларына бирелә. Чистартылган агып төшүче сулар Чулман елгасына ташлана.

Яңгыр суларын читкә чыгару Чулман елгасындагы махсус канаулар буенча башкарыла.

Территорияне санитар чистарту

Бу бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, җыю, бетерү, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен җыештыру мәсьәләләре карала.

Җирлек территориясендә планлы-даими рәвештә территория чистартыла.

Балык Бистәсендә каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен 68 контейнер мәйданчыгы бар. Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә каты коммуналь калдыкларны җыю, чыгару, туплау «ПЖКХ «ИК» ҖЧҖ тарафыннан, булган махсус техниканы исәпкә алып эшләнгән, калдыкларны чыгаруның расланган графигы нигезендә гамәлгә ашырыла. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә каты көнкүреш калдыклары полигоны эшли. Полигонның гомуми мәйданы-5,0 га. полигонның сыйдырышлылыгы-62,5 мең кв. м, тулылыгы 85% тәшкил итә (ТР Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының 2011 елгы мәгълүматлары буенча).

Шәһәр җирлеге территориясендә тирес барлыкка килү чыганагы булып халыкның шәхси ярдәмче хуҗалыклары тора. Терлекчелектә барлыкка килгән калдыклар ферма территориясендә, йорт яны кишәрлекләрендә вакытлыча бораулана, аннан соң органик ашлама буларак файдаланыла.

Җылылык белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр җирлеген җылылык белән үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән тәэмин итү.

"Утар төзелеше" н җылыту түбән басымлы табигый газда эшләүче 2 яисә бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарын җылылык белән тәэмин итүнең локаль чыганакларыннан гамәлгә ашырыла. Үзәкләштерелгән җылыту буенча хезмәтләр күрсәтүне «Теплоэнергосервис»МУП башкара (табл.2.13.5).

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү) мәгълүматлары буенча ике котельныйны үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү 22 торак йортны һәм җәмәгать төзелешен җылылык белән тәэмин итә. Сакланып кала торган утар һәм яңа коттедж төзелеше үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин ителми (индивидуаль казаннардан үзәкләштерелмәгән җылылык белән тәэмин ителә). Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсенең көнбатыш өлешендә төзелә торган күп фатирлы торак йортлар җылылык белән ике контурлы индивидуаль казаннар белән тәэмин ителә.

Сәнәгать предприятиеләренең үз биналарын җылыту табигый газда эшли торган 200 кВт кадәр куәтле көнкүреш казаннары булган мини котельныйлардан алып башкарыла.

Пар казаннары һәм индивидуаль газ казаннары өчен ягулык булып табигый газ хезмәт итә.

Таблица 2.13.5

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенә хезмәт күрсәтүче җылылык белән тәэмин итү объектларына сыйфатлама

№ п/п	Объектның исеме (атальшы)	Җир өлешенең кадастр номеры яисә урнашу урыны координатлары (с.ш., в.д.)	Эксплуатацияләүче оешма	Ягулыкның төп төре	Җылылык куәте,Гкал/ч	Кушылган йөкләнеш (Гкал/час)	Тузу процент ы (%)	Объекттан фактта файдалану, %
1	Котельный№1 «Администрация»	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Совет ур.16:34:200104:201	МУП» Теплоэнергосервис»	газ	0,34	0,146	68	42
2	Котельный№3 «Мәктәп №2»	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп,.60 лет Октября ур. 16:34:200104:201	МУП» Теплоэнергосервис»	газ	1,72	0,694	68	40
3	РОВД котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Октябрь ур., 31 16:34:200104:221 16:34:200104:825	МУП» Теплоэнергосервис»	газ	0,86	0,021	68	2
4	Ягулык З.Шәймәрданов ур. й.№78	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, З.Шаймарданов ур.,78 16:34:200104:201	МУП» Теплоэнергосервис»	газ	0,17	0,0274	68	16

5	ЦРБ котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Сосновая ур., й.6 16:34:2011:807	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,86	0,362	72	42
6	«БӘЛӘКӘЧ» балалар бакчасы котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Корнеев ур. 2 16:34:200117:856 16:34:200117:857 ГСД	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,26	0,086	68	33
7	«Березка» балалар бакчасы котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, З.Шаймарданов ур. 66а 16:34:200104:201	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,26	0,137	72	53
8	гимназия №1 котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Ленин ур. 43 16:34:200104:201	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,69	0,362	75	52
9	«Йолдыз»балалар бакчасы котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, 60 лет Октября ур. 16:34:200104:201	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,26	0,09	70	35
10	РДК котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Ленин ур. 83г 16:34:200116:643 16:34:200116:59	МУП» Теплоэнег осервис»	газ	0,34	0,109	68	32
11	МФЦ котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, З.Шаймарданов ур. 31 й.	МУП «Теплоэнергосервис»	газ	0,038	0,023	58	61
12	Рус Әшнәге котельные	ТР, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп, Мәктәп ур. 9 й.	МУП «Теплоэнергосервис»	газ	0,145	0,08	68	55

Газ белән тәэмин итү

Табигый газ Балык Бистәсе шәһәр җирлеге торак пунктларына Котлы Бөкәш т.п. АГРС тан Бистәара югары басымлы газүткәргечләр буенча газ бүлү пунктларына (ГРП, ШРП) кадәр бирелә. Аннары түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

Таблица 2.13.6

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенә хезмәт күрсәтүче газ бүлү станцияләренә сыйфатлама

№ п/п	Газ бүлү станцияләренең исеме	Проекттагы басым(МПа)	Исәп-хисаптагы басым, (МПа)	Проект буенча куллану, куб.м/сәг	Фактик куллану, куб.м/сәг	Исәп-хисап буенча куллану, куб.м/сәг
1	АГРС Котлы Бөкәш т.п.	0,6	-	-	-	-

Таблица 2.13.7

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә газ куллану турында мәгълүмат

№ п/п	Газ кулланучылар	1 Басым, (МПа)	2 Куллану, куб.м/сәг
1	Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары	8325842	1684
2	Җирле генераторлардан җылыту	-	-
3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү редприятиеләренең коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары	2622349	616
4	Үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү, торак-коммуналь секторны һәм иҗтимагый төзелешне вентиляцияләү	-	-
	БАРЫСЫ:		

«Газпром трансгаз Казан» ҖЧҖ «Сабагаз» ЭПУ биргән мәгълүматларга караганда, торбалар материалы – полиэтилен, корыч. Басым 0,6 МПа, 0,3 МПа һәм 0,003 МПа. Газ белән тәэмин итү челтәрләренең тузу проценты 10 % тәшкил итә. Торак пунктлар газлаштырылган.

Электр белән тәэмин итү

Балык Бистәсе шәһәр җирлеген электр белән тәэмин итү 110 кВ Балык Бистәсе ПС нән башкарыла.

Таблица 2.13.8

Трансформатор подстанцияләрне тукландыру үзәге булган электр подстанцияләренә сыйфатлама

№ п/п	Электр челтәрләре подстанциясенең урнашу урыны	Электр челтәрләре подстанциясенең диспетчерлык номеры	Электр челтәрләре подстанциясенең көчәнеше, кВ	Трансформаторларның номиналь куәте,кВА	Электр челтәрләре подстанциясе туклану үзәкләренең куәт резервы, кВА
1	Балык Бистәсе штп.	Балык Бистәсе ПС	110/35/10	2 данә 10000 кВА	5000

Таблица 2.13.9

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләренә сыйфатламалар

№ п/п	Комплектлы трансформатор подстанциясенең диспетчерлык номеры	Көчәнеш, кВ	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәте, кВА	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәт резервы, кВА

№ п/п	Комплектлы трансформатор подстанциясенең диспетчерлык номеры	Көчәнеш, кВ	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәте, кВА	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәт резервы, кВА
	Бадык Бистәсе штп.			
1	9010	10/0,4	250	50
2	9012	10/0,4	250	40
3	9016	10/0,4	250	50
4	9021	10/0,4	160	50
5	9024	10/0,4	250	40
6	9025	10/0,4	250	30
7	9027	10/0,4	250	50
8	9030	10/0,4	250	50
9	9042	10/0,4	250	50
10	9063	10/0,4	160	50
11	9083	10/0,4	160	30
12	9095	10/0,4	63	50
13	9096	10/0,4	25	40
14	9113	10/0,4	250	50
15	9155	10/0,4	160	40
16	9160	10/0,4	63	50
17	9162	10/0,4	630	40
18	9202	10/0,4	160	40
19	9207	10/0,4	250	40
20	9216	10/0,4	400	40
21	9222	10/0,4	160	50
22	9223	10/0,4	250	50
23	9228	10/0,4	160	50
24	9230	10/0,4	250	30
25	9231	10/0,4	250	50
26	9232	10/0,4	160	50
27	9308	10/0,4	250	50
28	9334	10/0,4	63	40
29	9337	10/0,4	250	50
30	9349	10/0,4	250	40
31	9350	10/0,4	250	30
32	9379	10/0,4	160	50
33	9406	10/0,4	250	50
34	9409	10/0,4	250	40
35	9410	10/0,4	63	40
36	9418	10/0,4	160	50
37	9419	10/0,4	100	0
38	9429	10/0,4	400	50
39	9430	10/0,4	100	50
40	9431	10/0,4	160	40
41	9432	10/0,4	160	40
42	9433	10/0,4	400	30
43	9434	10/0,4	160	30
44	9435	10/0,4	160	50
45	9436	10/0,4	160	40
46	9437	10/0,4	160	50
47	9439	10/0,4	160	50
48	9443	10/0,4	160	40
49	9445	10/0,4	400	40
50	9452	10/0,4	160	50
51	9453	10/0,4	100	50
52	9457	10/0,4	100	40
53	9463	10/0,4	25	50
54	9472	10/0,4	100	50
55	9517	10/0,4	2*160	20

№ п/п	Комплектлы трансформатор подстанциясенең диспетчерлык номеры	Көчәнеш, кВ	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәте, кВА	Комплектлы трансформатор подстанциясенең куәт резервы, кВА
56	9525	10/0,4	100	30
57	9527	10/0,4	160	30
58	9529	10/0,4	2*160	0
59	9504	10/0,4	2*630	15

Мәгълүматлар Идел буе электр челтәрләре «Челтәр компаниясе»АҖ филиалы тарафыннан бирелгән.

Торак пунктларның трансформатор һәм комплектлы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәэмин итү 10 КВ һава линияләре белән башкарылган.

Тимер-бетон, ж / б вставкалар белән агач баганалар тибы. Физик халәте канәгатьләнерлек. Таянуларны (терәк-таянычларны) алыштыру таләп ителми. Электр энергиясен тапшыру линияләре үзара резервлана.

Электр челтәрләрен схемалы хәл итүнең гамәлдәге тибы - божра һәм радиаль. Әлеге схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын тиешле дәрәҗәдә электр белән тәэмин итә һәм көчле үзгәртеп корулар таләп итми.

Зәгыйфь токлы челтәрләр

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе шәһәр җирлеген телефонлаштыру шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан телефон станциясеннән башкарыла.

Таблица 2.13.10

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан автомат телефон станциясенә сыйфатлама

№ п/п	Атальшы (тип)	Урнашу урыны	Проект буенча сыйдырышлылыгы, номерлар саны	Кулланыла торган сыешлык, номерлар саны	Урнаштыру елы	Кабель тибы, станцияара элемтәләр	Станцияара элемтәләрнең озынлыгы, км
1	Почта-телефон элемтәсе объекты	Балык бистәсе штп., Ленин ур., 52А	2400	1932	2006	медь	6,73

АТС та киңәйтү өчен буш мәйданнар бар. Элемтә турыдан-туры туклану зонасы белән шкаф системасы аша оештырылган.

Линия хуҗалыгы – кабель-һава хуҗалыгы, траншеяларда һәм кабель канализациясендә һәм терәкләрдә һава буенча кабельләр белән башкарылган. Кабельләр тибы: җепсел-оптик кабельләр, бер дүртле КСПП, КСПЗП. Телефон станциясе Россиянең бөтен территориясе белән шәһәрара элемтәләрне, шулай ук, БДБ илләрен дә кертеп, халыкара сөйләшүләрне тәэмин итә.

Шәһәрара элемтә җепселле-оптик тапшырулар линиясе аша оештырылган. Татарстан Республикасы буенча физик божра оештырылган, ул каналларны җитәрлек күләмдә файдаланырга мөмкинлек бирә. Абонентлар

өчен 9 шәһәрара һәм халыкара элемтә операторын сайлап алу мөмкинлеге бирелә.

2.14. Территорияне инженерлык әзерләү

Бүлекнең максатлары һәм бурычлары

«Торак урыннар территориясен инженерлык әзерлеге» бүлегенең максаты территориянең физик характеристикаларын яхшыртудан һәм нәтиҗәле гражданлык һәм сәнәгать төзелеше өчен шартлар тудырудан гыйбарәт.

Инженерлык әзерлегенең төп бурычы-район территориясен уңайсыз физик-геологик процесслар йогынтысыннан саклау. Моның өчен инженерлык әзерлеге буенча чаралар кирәк, аларның составын үзләштерелә торган территориянең табигый шартларына (рельефына, грунт шартларына, су басу дәрәҗәсе, сазлыклылыгына, үзләштерелә торган территориядә куркыныч табигый процессларның булуына), территориядән файдалану характерына карап билгеләргә кирәк.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә хәвефле табигать йогынтыларын исәпкә алу зарурлыгы (территориаль планлаштыру схемалары, җирлекләрнең генераль планнары, территорияләрне планлаштыру проектлары) мондый йогынтылар нәтиҗәсендә килеп чыгарга мөмкин булган һәм кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә, төзелеш объектларының иминлегенә зыян китерү куркынычы белән бәйле тискәре нәтиҗәләр белән билгеләнде (п.4.1. СП 115.13330.2016 «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе»).

Хәвефле табигать йогынтыларын хәвефле табигать процесслары һәм күренешләре барлыкка килү һәм (яисә) активлашу куркынычы янаган территорияләрне, шулай ук үзенчәлекле грунтлар таралган территорияләрне хуҗалык үзләштергәндә исәпкә алырга кирәк (п.4.2. СП 115.13330.2016 «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе»).

Карала торган территориядә куркыныч табигать йогынтыларын алдан бәяләү территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында, шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системаларында, дәүләт картография-геодезия фондында, табигать мохите торышы турындагы белешмәләрнең дәүләт фондында, шулай ук башка дәүләт һәм дәүләтнеке булмаган фондлар материалларында тапшырылган белешмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла. (п.4.4. СП 115.13330.2016 «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе»»).

Хәвефле табигый процесслар, күренешләр үсеше чикләрен төгәлләштерү һәм аларның хуҗалык үзләштерүе өчен планлаштырыла торган территориядә хәвефле табигый йогынтылар чагылышын алдан бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган параметрларын билгеләү өчен инженерлык тикшеренүләрен гамәлгә ашырырга кирәк. (п.4.6. СП 115.13330.2016 «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе»»).

Хәзерге халәте

СП 115.13330.2016 " Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе " нигезендә җирлекнең табигый шартлары «уртача хәвефлектә»дип бәяләнә.

2.14.1 нче таблицада кышкы чорда җил юнәлешенең кабатлануы һәм явым-төшем күләме күрсәтелгән.

Таблица 2.14.1

Җил юнәлешләренең кабатлануы (%) һәм явым-төшемнәр микъдары (мм)

Ай	Җил юнәлешләренең кабатлануы								Явым-төшем микъдары (мм)
	Т-к	Т-кк-ч	К-ч	К-кк-ч	К-к	К-кк-б	К-б	Т-кк-б	
Октябрь	9	6	6	6	12	22	20	19	61,3
Ноябрь	6	8	8	10	15	20	19	14	46,6
Декабрь	6	5	9	12	17	22	16	13	47,2
Январь	6	7	8	16	16	20	15	12	48,2
Февраль	8	7	10	14	13	18	16	14	35,2
Март	8	8	13	15	16	16	13	11	27,6

3.15.1 таблицасыннан күренгәнчә, кышкы чорда көньяк һәм көньяк-көнбатыш юнәлештәге җилләр өстенлек итә. Бу киңлек һәм субмеридиональ юнәлештәге юлларның кар көртләренә дучар булуы турында сөйли.

Проектта шәһәр җирлеге территориясенә хас куркыныч табигый процесслар карала:

- эрозия процесслары;
- Куйбышев сусаклагычы ярларын эшкәртү;
- су басу (су астында калу);
-сейсмиклык;
-кар көртләре.

СП 116.13330.2012 "Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау. Инженерлык яклавын проектлаганда СНиП 22-02-2003 актуаль редакциясе” нигезендә түбәндәгеләрне тәэмин итәргә кирәк (күз алдында тотарга):

яклана торган территорияләргә, биналарга һәм корылмаларга гамәлдәге һәм аларга бәйле мөмкин булган куркыныч процессларның тискәре йогынтысын булдырмау, бетерү яисә мөмкин булган дәрәҗәгә кадәр киметү;

җирле төзелеш материалларыннан һәм табигать ресурсларыннан аеруча тулы файдалану;

эшләрне яңа геологик процесслар барлыкка килүгә һәм (яисә) гамәлдәге интенсификациягә китерми торган ысуллар белән башкару;

тыюлык зоналарын, ландшафтларны, тарихи объектларны һәм һәйкәлләрне саклау һ. б.;

инженерлык саклау корылмаларының архитектур бизәлеше;

әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары белән ярашу;

кирәк очракларда-яклана торган территорияләрнең һәм объектларның торышын, төзелеш һәм эксплуатация чорында инженерлык яклавы корылмаларының эшен системалы күзәтү (мониторинг).

Эрозия процесслары

Вакытлы су агымнарының эрозия эшчәнлеге территориянең су бүлү массивларын бүлгәли торган промоиннар һәм чокырлар ясалудан гыйбарәт. Даими су агымнары (инешләр һәм елгалар) эрозия эшчәнлеге процессында һәм геологик-геоморфологик факторларга бәйле рәвештә еш кына яр буе битләүләрен юып төшерәләр, бу исә өске грунт массивларының аерылуына китерә.

Район территориясендә күзәтелә торган эрозия процессларына елгаларның туфрак, чокыр, ян һәм тирән эрозиясен кертәләр.

Район территориясендә ерым-чокырларның уртача тыгызлыгы 0,445 км/км2 га җитә. Шул ук вакытта иң түбән күрсәткечләр Брысса, Мишә, Шумбут, Чошы елгалары бассейннарында күзәтелә, ә максималь дәрәҗәдә – Чулман (Троицкий Урай), Урайка (Дон-Урай) елгалары бассейннарында, ягъни Куйбышев сусаклагычына тоташкан территорияләрдә.

Эрозия процесслары үз үсешендә зур әһәмияткә ирешергә һәм сизелерлек зыян китерергә мөмкин, шуңа күрә аларны үстерү буенча даими мониторинг тикшеренүләре уздыру, күзәтү челтәрен киңәйтү, тау битләрен эрозиядән саклау буенча чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру зарур.

Куйбышев сусаклагычы ярларын эшкәртү

Куйбышев сусаклагычы ярлары буйлап «ярларны эшкәртү»дигән исем алган экзоген процессларның катлаулы комплексы үсә. Ярларны интенсив эшкәртү процессы Куйбышев сусаклагычы төзелгәннән бирле башланды. Ярларның динамикасын билгеләүче төп факторлар булып җил дулкыннары, агым, дрейф агымнары һәм тигезлек режимы тора. Ярларны үзгәртеп кору процессларына гидрометеорологик шартларның сезонлы һәм еллык үзгәрүчәнлегенә бәйле динамика хас. Шәһәр җирлеге территориясендә Абразия зоналары Куйбышев сусаклагычының текә ярлары буйлап очрый.

Чулман елгасының уң ярында, стационар участокта күзәтү челтәре урнаштырылган, анда яр буе процессының чигенүен үлчиләр. Участокта абразион процессларның активлык дәрәҗәсе «югары» дип бәяләнә.

Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында Чулман елгасы ярын ныгыту эшләре башкарылды (причал дивары), Яр буе ур., 2Н й. (кадастр номеры 16:34:310101:139 булган җир кишәрлеге). Инженерлык саклау корылмалары классы-IV, төзелеш елы-2013, тузу проценты-10%.

Су басу (су җәелеп су астында калу)

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 ел, №1625-р күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу чорында су басу (су җәелеп басу) ихтимал зоналарына эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Балык

Бистәсе штп. язгы ташу чорында су басу (су җәелеп басу) ихтималы булган зоналарга эләкми.

Торак пунктлар территориясеннән читтә су басу процессларына, карала торган территорияне дренирлаучы елга үзәннәренең төбе һәм аскы өлеше дучар булырга мөмкин. Биредә җир асты сулары су йөртүчән дүртенче аллювиаль комплекска керә, сезонлы һәм күпьеллык тирбәнешләр кичерә, җир асты сулары өсте тирәнлеге күпчелек очракта зур булмаган территорияләрдә (гадәттә 10-15 метрдан артмый).

РФ Су кодексының 67.1 маддәсенең 2 п. нигезендә: Су басу, су җәелү зоналары суларның тискәре йогынтысына дучар булган һәм корылмалар һәм (яисә) инженерлык саклавы ысуллары белән тәэмин ителмәгән территорияләргә карата билгеләнә, үзгәртелә әлеге маддәнең 4 өлешендә күрсәтелгән, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары һәм җирле үзидарә органнары катнашында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан.

РФ Хөкүмәтенең «Су басу, су җәелү зоналары турында» 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карарының 3 пункты нигезендә: Су басу, су җәелеп су астында калу зоналары Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органы тәкъдимнәре нигезендә Су ресурслары федераль агентлыгы (аның территориаль органнары) карары белән билгеләнә яисә үзгәртелә, җирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән, су басу, су басу зоналарының чикләрен билгеләү турында һәм шушы зоналарның чикләре турында белешмәләр, аларда шушы зоналарның чикләре урнашу урынының график тасвирламасы, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен билгеләнгән координаталар системасында мондый зоналарның характерлы чикләре координаталары исемлеге булырга тиеш.

Хәзерге вакытта шәһәр җирлегендә су басу, су җәелү зоналарының чикләре РФ Хөкүмәтенең 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнмәгән. Шуңа бәйле рәвештә су басу, су җәелү зоналарының чикләре Генераль пландагы картографик материалларда чагылдырылмаган.

Сейсмиклык

Тектоник яктан карала торган территория Көнчыгыш Европа платформасының Идел-Урал антеклизасының үзәк өлешендә урнашкан һәм көньяктан Чулман буе ярылышы белән чикләнгән Төньяк Татар гөмбәзенең көньяк өлешенә туры килә.

Чулман буе ярылышы сейсмогенерирующий булып тора, анда кешенең инженерлык эшчәнлегенең сизелерлек йогынтысыннан башка тектоник процесслар бара.

Кар көртләре

СП 20.13330.2016 «Йөкләнешләр һәм тәэсирләр. СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе» нигезендә Карта 1 - Балык Бистәсе шәһәр

җирлеге территориясе IV кар районына керә. Кар көртләре мул кар яву һәм бураннар нәтиҗәсендә барлыкка килә, алар берничә сәгатьтән алып берничә тәүлеккә кадәр дәвам итәргә мөмкин. Алар транспорт элемтәсен боза, элемтә һәм электр линияләренә зыян китерә, хуҗалык эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый.

Табигый процессларның хәвефлелек категориясе

Территорияне яңа төзелеш өчен үзләштерүнең максатка ярашлылыгы алдан Татарстан Республикасы муниципаль районы җирлегендә булган табигый процессларның куркыныч категориясен билгеләү юлы белән билгеләнә, «Хәвефле табигый йогынтылар геофизикасы» 115.13330.2016 СП 5.1 таблицасы нигезендә. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе». Киләсе этапта ранжировкалау ысулы белән табигый процессларның гомумиләштерелгән куркыныч категориясен ачыклау үткәрелә. Моның өчен һәр куркынычлык категориясенә 2.14.2 таблицасы нигезендә тиешле ранг бирелә. Таблица 2.14.2

Табигый процессларның хәвефлелек категориясе	Гадәттән тыш куркыныч (катастрофик)	Бик куркыныч	Куркыныч	Уртача куркынычлы
Ранг	4	3	2	1

Табигый процессларның шәһәр җирлеге территориясенә йогынтысының куркыныч дәрәҗәсе зарарланган территориянең мәйданына һәм интенсивлыгына (җир тетрәүләр өчен) бәйле рәвештә 2.14.3 таблицасында китерелгән.

Таблица 2.14.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә бара торган табигый процессларның хәвефлелеген бәяләү

	Хәтәр табигать процесслары			
	Эрозия процесслары	Ярларны эшкәртү	Су басу (су җәелеп су астында калу)	Сейсмиклык
Ранг	1	2	1	2

Муниципаль берәмлек территориясендә табигый процессларның гомумиләштерелгән хәвефлелек категориясенең санлы кыйммәте "1". Тәкъдим ителгән ранжировка нигезендә бу җирлек территориясендәге табигый процессларның гомумиләштерелгән куркыныч категориясе «уртача куркыныч»категориясенә туры килә дигәнне аңлата.

Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын бәяләү һәм уңайсыз кишәрлекләрне ачыклау максатында инженер-геологик эзләнүләр үткәрү мәҗбүри.

3. 2043 ЕЛГА КАДӘР БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕН ҮСТЕРҮ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ

3.1. Халык санын фаразлау

Республиканың муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата демографик сәясәтне, шул исәптән халык санын фаразлауны Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составындагы һәр торак пунктның барлык халкы һәм төп яшь төркемнәре саны фаразы Генераль план кысаларында башкарылды:

- халыкның саны һәм яшь структурасы турында мәгълүматлар;
-Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан алдагы елларда (2012-2023 еллар) халыкның саны һәм яшь структурасы турында бирелгән мәгълүматлар;
- расланган Генераль планда халыкның саны һәм яшь структурасы турында мәгълүматлар.

Әлеге демографик фаразга караганда, Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә халык саны беренче чиратта 9871 кеше тәшкил итәчәк, исәпләнгән срокка – 11983 кеше.

Таблица 3.1.1.

«Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең халкы саны фаразы, кеше

Аталышы	2023 ел	2033 ел	2043 ел
Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы	7759	9871	11983

Таблица 3.1.2.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә балалар саны фаразы, кеше

№ п/п	Аталышы	2033 ел			2043 ел		
		0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь	0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь
1	Балык Бистәсе штп.	1240	2011	2376	1469	2441	2885

3.2. Икътисадый үсеш

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Балык Бистәсе муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынган.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030

елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды.

Расланган стратегия кысаларында Балык Бистәсе муниципаль районы түбәндәге программаларны һәм проектларны гамәлгә ашыру территориясе булып тора: "Идел-Кама агымы "Экозонасы" флагман проекты, калдыклар белән эш итү системасы (Торак пунктларны каты коммуналь калдыкларны үзәкләштерелгән җыю системасы белән 100 процент колачлау. Утильләштерелә торган (эшкәртелә торган) һәм зарарсызландырыла торган каты коммуналь калдыклар өлешен 50 процентка җиткерү).

3.3. Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә сәнәгать комплексын үстерү буенча чаралар юк.

3.4. Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә агросәнәгать комплексын үстерү чаралары исемлеге юк.

3.5. Урман комплексын үстерү чаралары

Урман хуҗалыгы өлкәсендәге чаралар үз эченә урманнарны торгызу, янгыннардан, пычранудан (шул исәптән радиоактив матдәләр белән) һәм башка тискәре йогынтыдан саклау чараларын ала, шулай ук зарарлы организмнардан саклау, шәһәрләрнең һәм торак пунктларның яшел зоналары мәйданнарын саклау һәм үстерү, шулай ук урман фонды һәм урман хуҗалыгы мәнфәгатьләренә кагыла торган башка өлкәләрнең эшчәнлек чараларын да үз эченә ала. Татарстан Республикасының барлык урманнары Россия Федерациясе милке булганлыктан, барлык чаралар да федераль әһәмияткә ия һәм федераль дәрәҗәдә контрольдә тотылырга тиеш.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планында, Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында һәм хисап срогына кадәрге чорга башка программаларда һәм документларда Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары каралмый.

3.6. Торак инфраструктурасын үстерү чаралары

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эшләү - Генераль планның өстенлекле бурычларыннан берсе.

Халык өчен яңа торак төзелеше күләмнәре фаразланган халык саны һәм фаразланган торак белән тәэмин ителеш (бер кешегә торак мәйданының квадрат метры) нигезендә исәпләнде.

Җир кишәрлегенең мәйданы 0,10 гектардан кабул ителә, бер йортның мәйданы якынча 130 кв. м.

Генераль план чараларында шәһәр җирлегенең көнбатыш һәм көнчыгыш өлешләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен 187,77 га мәйданлы проект мәйданчыклары каралган. Бу территорияләрдә шулай ук социаль инфраструктура объектларын, урамнарны һәм машина юлларын урнаштыруны, гомуми файдаланудагы яшелләндерүне күздә тотарга кирәк булганга күрә, торак төзелеше территориясе югарыда санап үтелгән объектлардан тыш исәпләнә. Шулай итеп, әлеге территорияләрдә торак төзелеше өчен гомуми территория якынча 140,83 га тәшкил итәчәк.

Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чиратына торак төзелеше өчен 70,42 га территория каралган, аларда якынча 704 кишәрлек 91,52 мең кв.м торак төзү планлаштырыла.

Генераль планның исәпләнгән срогына торак төзелеше өчен 70,41 га территория каралган, аларда якынча 704 кишәрлек 91,52 мең кв.м торак төзү планлаштырыла.

2043 елга авыл җирлегенең торак фондының гомуми күләме, торак территорияләрне үстерү буенча тәкъдим ителә торган барлык чараларны гамәлгә ашыру шарты белән, 375,41 мең кв.метрга кадәр артырга тиеш, фаразлана торган чорда торак фонды үсеше 183,04 мең кв. м тәшкил итәргә тиеш.

Таблица 3.6.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең торак инфраструктурасын үстерү

Төзелешнең төре	Хәзерге хәл	Беренче чират		Исәп-хисап срогы	
	Торакның гомуми мәйданы (мең кв. м)	Торакның гомуми мәйданы (мең кв. м)	Яңа торак төзелеше чорында (мең кв.м)	Торакның гомуми мәйданы (мең кв. м)	Чорда яңа торак төзелеше (мең кв.м)
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге (Балык Бистәсе ш.т.п.)	192.37	283.89	91.52	375.41	91.52

Таблица 3.6.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә торак инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объектның аталышы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Проект буенча	Беренче чират (2023-2033 еллар)	Исәп-хисап чоры (2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
1	Балык Бистәсе ш.т.п.)	Торак фонды	Башка төзелеш	га/ мең.кв.м.	-	70.42/91.52	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
						70.42/91.52	-	+	

3.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планының төп максатларыннан берсе-фаразлана торган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү учреждениеләренә булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем файдалана алырлык тигез шартлар тәэмин итү.

Җирлек территориясендә урнаштыру өчен тәкъдим ителә торган социаль-мәдәни хезмәт күрсәтү объектлары әлеге объектларның даими халыкка гына түгел, ә икенче торак төзүче халыкка да хезмәт күрсәтүен исәпкә алып каралган.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары 3.7.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 3.7.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының кирәкле куәтен (егәрлеген) исәпләп чыгару

Аталышы	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге (хәзерге) хәл	Норма	Авыл җирлеге өчен ихтыяҗ		Сущ. сохраняемое ?	Кирәкле яңа төзелеш		2043 елга тәэмин ителеш (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				1 чират (2033 ел)	Исәп-хисап срогы (2043 ел)		1 чират (2023.-2033еллар.)	Исәп-хисап срогы 2033 .-2043еллар	
Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары	урын	435	0-7 яшьлек 100 балага 65 урын	806	955	435	371	149	100
Гомуми белем бирү оешмалары	урын	1670	7-18 яшьлек 100 балага 95 урын	1910	2320	1670	240	410	100
Өстәмә белем бирү оешмалары	урын	1310	5-18 яшьлек 100 балага 33 урын	784	952	1310	-	-	138*
Хастаханәләр	койка	103	1000 кешегә 7,5 койка	74	90	103	-	-	114*
Йөзү бассейннары	кв.м. су	360	1000 кешегә 25 кв.м су өсте	247	300	360	-	-	120*
Амбулатория-поликлиника учреждениесе	сменага килү	565	1000 кешегә 1 сменага 19,7 килүче	194	236	565	-	-	239*
Даруханәләр	объект	4	10000 кешегә 1 объект	10	12	4	-	-	400
Физкультура-спорт заллары	кв.м. идән мәйданы	1458	1000 кешегә80 кв.м. идән мәйд.	790	959	1458	-	-	152*
Яссылыклы корылмалар	объект	12	1 объект на каждые 1000 чел.	10	12	12	-	-	100
Клублар, мәдәният йортлары	урын	950	140 мест на 1000 чел.	1382	1678	950	432	296	100
Китапханәләр	данә китап	91161	4000 экз.книг на 1000 жителя	39484	47932	91161	-	-	190*
Кибетләр	кв.м.сәүдә й	10347	280 кв.м.торг.площади на 1000 чел.	2764	3355	10347	-	-	308*
Гомуми туклану предприятиеләре	урын	705	40 мест на 1000 чел.	395	479	705	-	-	147*
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	7	9 раб.мест на 1000 чел.	89	108	7	82	19	100
Элемтә бүлекчәләре	элемтә б	1	1 отделение связи на 9-25 тыс.чел.	1	1	1	-	-	100
Банк бүлекчәсе	операц.урын	25	1 операционное место на 2-3 тыс.чел.	5	6	25	-	-	417*
Зиратлар	объект	2,95	0,28 га на 1000 чел.	2,76	3,18	3,18	-	-	100
Полиция	участковый	76	1 участковый на 1-4 участка, где адм.участок равен 2,8 тыс.чел.	3	3	76	-	-	2533*

*показатель обеспеченности более 100% связан с тем, что существующая мощность объектов превышает потребную на расчетный срок

Таблица 3.7.2.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Проект буенча	Беренче чират (2023-2033 еллар)	Исәп-хисап чоры 2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
Гомуми белем бирү оешмалары									
1	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	Балалар бакчасы	Яңа төзелеш	урын	-	260	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
2	Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	Балалар бакчасы	Яңа төзелеш	урын	-	260	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
3	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	Гомуми белем бирүмәктәбе	Яңа төзелеш	урын	-	650	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Җирле әһәмияттәге чаралар (җирлек)									
Даруханә оешмасы									
1	Балык Бистәсе штп	Даруханә	Яңа төзелеш	объект	-	6/2	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Физик культура һәм гаммәви спорт объектлары									
1	Балык Бистәсе штп	Бадминтон үзәге	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	Авыл мәдәният йорты	Яңа төзелеш	урын	-	430	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
2	Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	Авыл мәдәният йорты	Яңа төзелеш	урын	-	300	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре									

1	Балык Бистәсе штп	Кибетләр	Новое строительство	Сәүдә мәйданы кв.м.	-	1182	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Балык Бистәсе штп	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Яңа төзелеш	Эш урыны	-	82/19	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

3.8. Зиратларны үстерү чаралары

Расланган генераль план материаллары буенча, 1000 кешегә 0,28 га норматив буенча авыл җирлегендә яшәүче халыкның традицион җирләү зиратларына ихтыяҗы 2043 елга 3,35 га тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның буш территорияләре халыкның традицион җирләү зиратларына фаразланган ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итмәячәк, зиратларны киңәйтү буенча чаралар үткәрергә кирәк.

3.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары

Эчке туризмның төп юнәлеше булып җирле халыкны кыска вакытлы һәм озак вакытлы ял белән канәгатьләндерү тора, бу тиешле рекреацион объектлар (ял итү йортлары, туристлык базалары һәм кемпинглар, балаларны савыктыру лагерьлары, ял көне туристик базалары, шәһәр читендәге йортлар һ.б.) һәм ял итү өчен ачык киңлекләр булу белән тәэмин ителә (урманнар, рекреацион эшчәнлек алып бару өчен яраклы су объектлары, җиһазландырылган пляжлар).

Җирле халыкның ял итү ихтыяҗын канәгатьләндерүнең бер шарты булып җиһазландырылган пляжлар булуы тора. Суда коену һәм ял итү өчен уңайлы һәм имин шартлар тудыру, шулай ук җиһазландырылган пляжларда Җирле һәм сезонлы халыкның норматив ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы белән тәкъдим ителә:

- яңа ял базасы төзү;
- яңа савыктыру лагере төзү.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планында Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы нигезендә шулай ук тәкъдим ителә:

- «Балык Бистәсе районы тарихы» мәдәни-танып белү маршрутын оештыру (Татарстанның энҗе муенсасын киңәйтү);
- «Балык Бистәсе крае» мәдәни-ландшафт маршрутын оештыру;
- «Балык Бистәсе районы халыкларының дине һәм традицияләре дини-этнографик маршрутын оештыру;
- «Чулман яр буе табигате» су-экологик маршрутын оештыру.

Генераль план чараларында ял базасын, сәламәтләндерү лагерен, паркны, рекреация өчен территорияләрне, ял итү өчен территорияләрне яңача төзү тәкъдим ителә.

Таблица 3.9.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә туристлык - рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Өстәмә	Беренче чират (2023-2033 еллар)	Исәп-хисап чоры (2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе районы тарихы» мәдәни-танып белү маршруты (Татарстанның энҗе муенсасын киңәйтү)	Маршрут оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе крае» мәдәни-ландшафт маршруты	Маршрут оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
3	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе районы халыкларының дине һәм традицияләре дини-этнографик маршруты	Маршрут оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
4	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Чулма яр буе табигате» су-экологик маршруты»	Маршрут оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
Җирле әһәмияттәге чаралар (җирлек)									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Ял базасы (КК 16:34:200103)	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе ШҖ ГП
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Савыктыру лагере өлеш ЗУ 16:34:200103:312, часть КК 16:34:200111, 16:34:200115, 16:34:200114, 16:34:200113, 16:34:200112)	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе ШҖ ГП
3	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Рекреация өчен территория (16:34:200113:535, 16:34:000000:2205)	Яңа төзелеш	га	-	46,91	+	-	Балык Бистәсе ШҖ ГП
4	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Парк (ЗУ 16:34:200112:417)	Яңа төзелеш	га	-	0,70	+	-	Балык Бистәсе ШҖ ГП
5	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Ял өчен территорияләр (ЗУ 16:34:200105:607, 16:34:200105:598, 16:34:200105:599, 16:34:200105:600, 16:34:200105:606)	Яңа төзелеш	га	-	1,32	+	-	Балык Бистәсе ШҖ ГП

3.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары

Балык Бистәсе муниципаль районыБалык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы составындагы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең "Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү" бүлегенең төп максаты автомобиль юлларын халык ихтыяҗлары нигезендә, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкурентлыкка сәләтен арттырып, юл челтәренең таләп ителгән техник торышын, үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәэмин итеп үстерүдән гыйбарәт.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы тәэсирендә Балык Бистәсе муниципаль районының планлаштыру структурасы һәм нәтиҗәдә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясенең планлаштыру структурасы формалаша.

Автомобиль юллары үсеше

Балык Бистәсе муниципаль районының Генераль планында һәм территориаль планлаштыру схемасында автомобиль юлларын реконструкцияләү һәм яңа төзү чаралары тәкъдим ителми.

Юл буе сервисын үстерү

Балык Бистәсе муниципаль районының Генераль планында һәм территориаль планлаштыру схемасында юл буе сервисы аобъектларын капиталь ремонтлау һәм яңа төзү буенча чаралар тәкъдим ителми.

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль план чаралары 3.10.1 таблицасы нигезендә гамәлдәге урамнарга капиталь ремонт ясау, шулай ук яңа территорияләрдә яңа урамнар төзү тәкъдим итә.

Таблица 3.10.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Өстәмә	Беренче чират (2023-2033 еллар)	Исәп-хисап чоры (2033-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Урам-юл челтәре									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Урам-юл челтәре	капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю))	-	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	яңа торак территорияләрдә урам-юл челтәре	Яңа төзелеш	-	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы

3.11. Торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары

Җир кодексы буенча җир фонды җир фондының төп максатчан билгеләнеше буенча бүлеп бирелә торган һәм билгеле бер хокукый режимына ия булган өлешләре буларак 7 категориягә бүленә:

авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр;

торак пунктларның җирләре;

сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр;

махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре;

урман фонды җирләре;

су фонды җирләре;

запас җир.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми мәйданы 4256,66 га тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Торак пунктларның җирләре 1001,36 га территорияне били (территориянең кадастр планнары мәгълүматларына караганда).

Таблица 3.11.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктлар чигенә кертелә торган һәм чикләреннән төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре исемлеге

№	Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га.	Кертелә торган / төшереп калдыла торган җир кишәрлеге мәйданы, га.	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану *	Җир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен нигез
			Рөхсәт ителгән файдалану	Документ буенча					
1	**Балык Бистәсе штп.**								
1.1	Торак пункт чигенә кертелә торган җир кишәрлекләре								
1.1.1	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма Комитеты мөрәҗәгате буенча								
1.1.1.1	16:34:210801:481	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	37,6813	18,4667	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары
1.1.1.2	16:34:210801:483 (1)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	9,8226	9,8226	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.3	16:34:210801:483 (4)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	41,2672	6,9173	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.4	16:34:210801:483 (3)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,0804	2,0804	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.5	16:34:210801:483 (2)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	15,2536	15,2536	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты

1.1.1.6	16:34:210801:482	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	-	29,7370	29,7370	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	мәгълүматлары
	Барлыгы:					82,2776			
2	**Балык Бистәсе штп.**								
2.1	Торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре								
2.1.1	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма Комитеты мөрәҗәгате буенча								
2.1.1.1	КК 16:34:210801	-	-	-	6,6565	6,6565	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары
2.1.1.2	16:34:210801:484 (15)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	-	1,4547	1,4547	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.3	КК 16:34:200114	-	-	-	0,2032	0,2032	Урман фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.4	КК 16:34:200113	-	-	-	0,0097	0,0097	Урман фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.5	16:34:000000:190 0(8)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану	-	0,0233	0,0233	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.6	КК 16:34:310101	-	-	-	0,6103	0,6103	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.7	16:34:000000:190 0(13)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану	-	0,0005	0,0005	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.8	КК 16:34:200104	-	-	-	0,7428	0,7428	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары
2.1.1.9	КК 16:34:200105	-	-	-	0,6785	0,6785	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.10	КК 16:34:200104	-	-	-	0,4981	0,4981	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.11	16:34:200104:144	Торак пунктларның	шәхси ярдәмче хуҗалык	-	0,0611	0,0002	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	

		җирләре	алып бару өчен						
2.1.1.12	16:34:200104:190	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0471	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.13	16:34:200104:189	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0352	0,0003	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.14	16:34:200104:185	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0477	0,0002	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.15	16:34:200104:184	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0537	0,0006	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.16	16:34:200104:182	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0532	0,0004	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.17	16:34:200104:181	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0521	0,0005	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.18	КК 16:34:200104	-	-	-	0,0001	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.19	16:34:200104:180	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0622	0,0003	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.20	16:34:200104:179	Торак	шәхси	-	0,0406	0,0010	Урман фонды	Урманнардан	

		пунктларның җирләре	ярдәмче хуҗалык алып бару өчен				җирләре	файдалану (10.0)	
2.1.1.21	16:34:200104:177	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0530	0,0017	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.22	КК 16:34:200104	-	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0016	0,0016	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.23	16:34:200104:169	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0402	0,0079	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.24	16:34:200104:162	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0382	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.25	16:34:200104:159	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0415	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.26	16:34:200104:158	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0458	0,0006	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.27	КК 16:34:200103	-	-	-	1,1356	0,3997	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
						0,0940	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге	Авыл хуҗалыгында	

							җирләр	файдалану	
						0,6419	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.28	КК 16:34:200101	-	-	-	0,1352	0,1352	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.29	КК 16:34:310101	-	-	-	1,9035	1,9035	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.30	16:34:000000:1900(17)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	0,0055	0,0055	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.31	16:34:000000:1900(30)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	0,007	0,0007	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.32	16:34:000000:1900(6)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	0,0176	0,0176	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.33	16:34:000000:1900(15)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	0,1165	0,1165	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.34	16:34:000000:1900(31)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	0,0108	0,0108	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.35	16:34:200103:297	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,1011	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.36	16:34:010802:1211	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	-	4,9991	4,9991	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.37	16:34:010802:219	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен	Авыл хуҗалыгы җитештерүе	-	0,4999	0,4999	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	

		дәге җирләр	өчен						
2.1.1.38	16:34:010802:221	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	7,8987	7,8987	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.38	16:34:010802:127 0	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	0,5099	0,5099	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.39	16:34:010802:220	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,9995	2,9995	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.40	16:34:010802:126 8	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	4,7725	4,7725	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.41	16:34:010802:225	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,8496	2,8496	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.42	16:34:010802:224	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,8500	2,8500	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.43	16:34:010802:87 (16:34:000000:16 8)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	9,5270	9,5270	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.44	16:34:010802:60 (16:34:000000:35 0)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	5,8901	0,4860	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.45	16:34:010802:126 9	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	0,1166	0,1166	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	

2.1.1.46	КК 16:34:010802	-	-	-	1,0701	1,0701	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.47	16:34:210801:115 (16:34:000000:352)	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-	"М-7 "Идел" - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе " автомобиль юлын эксплуатацияләү	0,8146	0,8146	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	Автомобиль транспорты (7.2)	
2.1.1.48	КК 16:34:210801	-	-	-	0,3420	0,3420	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.49	16:34:210801:487	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару өчен	-	0,4749	0,1476	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
Всего:						54,1019			

* Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының "Җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында"2020 елның 10 ноябрендәге п/0412 номерлы боерыгы нигезендә.

Таблица 3.11.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр, га

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре	Балык Бистәсе штп.
1	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендә җирләр	1001,3555
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган җирләр	
2.1	Торак пунктларның кадастр исәбенә куелган җирләре	0,0141
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	39,2860
2.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	0,8146
2.4	Билгеләнмәгән җирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган җирләр	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	13,9872
3	Торак пунктның проект чикләренә кертүгә тәкъдим ителә торган җирләр	
3.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктларның җирләре	-
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	82,2776
3.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
3.4	Земли, поставленные на кадастровый учет с неустановленной категорией земель	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен төзү	
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендәге җирләр	1029,5312
4.2	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	1001,3555
4.3	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чигеннән төшереп калдыру өчен тәкъдим ителә торган җирләр	54,1019
4.4	Проект чикләренә кертү өчен тәкъдим ителә торган һәм торак пунктлар җирләренә күчерүне таләп итә торган җирләр	82,2776

Таблица 3.11.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Өстәмә	Беренче чират (2023-2033 еллар)	Исәп-хисап чоры (2033-2043 еллар)	
1	БалыкБистәсе штп.	Торак пункт территориясе	«Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән «Торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә күчерү өчен тәкъдим ителә торган җир кишәрлекләрен торак пункт чигенә кертү	га	-	82,2776	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы

3.12 Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары

Су белән тәэмин итү

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану торак һәм җәмәгать биналарында хуҗалык-эчү ихтыяҗларына, тышкы янгын сүндерүгә, урамнарга һәм яшел үсентеләргә (утыртмаларга) су сибүгә тотылуны үз эченә ала.

Халыкның хуҗалык-эчү ихтыяҗларына суның исәп-хисап чыгымнары бер кешегә су куллану нормаларыннан чыгып исәпләнә, биналарның (санитар-техник җиһазларның) төзекләндерү дәрәҗәсенә карап, 31.13330.2021 "Кагыйдәләр җыентыгы. Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.02-84*", 5.1 п. һәм су куллануның тәүлеклек һәм сәгатьлек тигезсезлеге коэффициентлары. Суны чагыштырмача куллану хуҗалык-эчү һәм көнкүреш ихтыяҗларына җәмәгать биналарындагы су чыгымнарын үз эченә ала. Су куллануның чагыштырма нормалары 3.12.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 3.12.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә су куллануның чагыштырма нормалары

№ п/п	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_ж$, л/тәүл.
1	Эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган, ванна бүлмәләре һәм җирле су җылыткычлары булган биналар төзү	140-180
2	Шул ук, үзәкләштерелгән кайнар җылылык белән	165-180

Торак пунктта тышкы янгын сүндерүгә су чыгымы нормасы һәм бер үк вакытта янгыннар саны «Янгыннан саклану системасының 8.13130 СП 5.1 пункты нигезендә кабул ителгән. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре» халык санына һәм төзелеш катларына карап. Бер үк вакытта чыккан янгыннарның исәпләнгән саны 1 данәгә тигез дип кабул ителә, бер тышкы янгынны сүндерү өчен исәпләнгән су чыгымы – гамәлдәге хәлгә һәм генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына 10-15 л/с (халык санына карап). Янгынны сүндерү 3 сәгать дәвам итә.

«Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент» 22.07.2008 ел, ФЗ-123 68 маддәсенең 5 пункты нигезендә халык саны 50 кешегә кадәр булган торак пунктларны янгынга каршы су белән тәэмин итүне күздә тотмаска рөхсәт ителә.

Урамнарга һәм яшел үсентеләргә су сибү нормасы 31.13330.2021 «Кагыйдәләр җыелмасы. Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.02-84*» таблица 3 п. 5. 3 искәрмә 1, монда су сиптерү сезонында уртача тәүлеклек су куллану климат шартларына, су белән тәэмин итү чыганагының куәтенә, җирлекләрнең (шәһәр округларының) төзекләндерү дәрәҗәсенә һәм башка җирле шартларга бәйле рәвештә бер кешегә исәпләгәндә тәүлегенә 50 - 90 литр кабул итәргә кирәк.

Гамәлдәге хәлгә, Генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына исәп-хисап нәтиҗәләре 3.12.2 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 3.12.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкының су куллануының исәп-хисабы , $м^3$/тәүл.

№ п/п	Торак пунктның исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе. Халык саны. Уртача тәүлеклек чыгым, $м^3$/тәүл.		Су кулланының уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср, м3/тәүл	Тәүлеккә суны иң күп су кулланының хисап чыгымнары, Qmax, м3/тәүл.	Исәпләнмәгән чыгымнар, м3/тәүл.	Су сибү, м3/тәүл.	Янгын сүндерү, м3/тәүл.	БАРЫСЫ, м3/тәүл.
		Эчке сүүткәргеч, канализация, җирле су җылыткычлары булган биналар	Шул ук үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин ителгән						
Гамәлдәге (хәзерге) хәл									
1	Балык Бистәсе штп.	7759 1241,4	-	1241,4	1489,7	119,2	543,1	162,0	2314,0
Генераль планны тормышка ашыруның беренче чираты (2033 ел)									
1	Балык Бистәсе штп.	9871 1579,4	-	1549,4	1895,2	94,8	691,0	162,0	2843,0
Генераль планны тормышка ашыруның хисап срогы (2043 г.)									
1	Балык Бистәсе штп.	11983 1917,3	-	1917,3	2300,8	115,0	838,8	324,0	3578,6

Искәрмә: (1), (2) баганалар исемнәре буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 4.12.1 таблицасына туры килә.

Проект тәкъдиме

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы мәгълүматлары буенча (үзгәрешләр кертү) районны үстерү концепциясен тормышка ашыру кысаларында түбәндәге чараларны үтәү күздә тотыла:

1. эчә торган җир асты суларын эзләү-бәяләү эшләрен үткәрү һәм җир асты сулары ятмаларын разведкалау юлы белән геологик өйрәнү;

2. Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә җир асты суларын җыю (яңа скважиналар бораулау, җир асты суын каптажлау) ;

3. заманча технологияләр нигезендә заманча материаллардан торбалар кулланып су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алыштыру-20,0 км;

4. су җыю башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, диспетчерлаштыру системасын кертү.

Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасында 2015-2030 елларга гомуми озынлыгы 15,0 км булган суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү карала. 2030 елга кадәрге чорга су белән тәэмин итү системасын үстерү төзелә торган территория күләменең артуын һәм халыкның тормыш сыйфатының яхшыруын исәпкә ала, бу эчке су белән тәэмин итү системалары белән җиһазландыруны күздә тота.

Яңа җир кишәрлекләре бүлеп бирү, торак биналарны төзекләндерүне яхшырту, шулай ук халыкның санитария-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбәндәге чаралар күз алдында тотыла:

Беренче чиратка (2033 елга кадәр) һәм хисап срогына (2043 елга кадәр):

- исәп-хисаплардан күренгәнчә (табл.4.12.2) һәм су белән тәэмин итү системасы характеристикалары (табл. 3.14.1), гамәлдәге җитештерүчәнлекләр халыкны эчәр су белән тәэмин итү өчен җитмәячәк;

- торак төзелеше өчен территорияләр бүлеп бирелүгә һәм халык саны артуга бәйле рәвештә су белән тәэмин итү чыганагын табу буенча ПИР;

- скважина бораулау һәм торак төзелеше өчен яңа территорияләр өчен су җыю манарасы урнаштыру;

- 20 км озынлыктагы суүткәргечне алыштыру;

– Җиңү урамында су белән тәэмин итү челтәрләрен яңача төзү-3,0 км;

- заманча технологияләр нигезендә заманча материаллардан торбалар кулланып, су белән тәэмин итүнең яңа челтәрләрен төзү;

- 30 данәянгын сүндерү гидрантлары урнаштыру;

- суүткәргеч челтәрләрендә аварияләр килеп чыгуны һәм агып чыгуларны кисәтү һәм югалтулар күләмен киметү өчен ябу-җайга салу арматурасын һәм эксплуатация ресурсы беткән суүткәргеч челтәрләрен вакытында алыштырырга кирәк;

- су җыю башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, диспетчерлаштыру системасын кертү;

- кулланучыларның суны рациональ тотуына контрольне көчәйтү һәм су белән тәэмин итү системасында су сыйфатын мониторинглау системасын камилләштерү.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә экологик хәлне яхшырту максатларында проект материалларында түбәндәге чараларны күз алдында тотарга кирәк:

- гамәлдәге һәм төзелә торган барлык объектларны, шул исәптән яңа торак төзелеше объектларын инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән тәэмин итүнең комплекслы схемасын эшләү. Әлеге схема, шулай ук аны гамәлгә ашыру чаралары яңа торак төзелеше кишәрлекләрен үзләштерә башлаганчы үтәлергә тиеш. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 №1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының I бүлегенең 4 бүлеге таләпләре нигезендә торак районнарда төзелеш территорияләрне инженерлык җиһазлары буенча эшләрне алдан башкаруны күздә тота;

- инновацион алымнар кулланып инженерлык инфраструктурасын үстерү.

Артезиан скважиналарының урнашу урыны, саны, резервуарлар күләмен, насос станцияләренең җитештерүчәнлеген исәпләү, сүүткәргеч челтәренең озынлыгы проектлауның алдагы стадияләрендә ачыклана.

Агросәнәгать комплексының гамәлдәге һәм тәкъдим ителә торган объектларын, җитештерү территорияләренең тәкъдим ителә торган эре объектларын су белән тәэмин итүне үз су белән тәэмин итү чыганакларыннан оештыру тәкъдим ителә (арт.скважиналар, чишмәләр каптажы һ. б.).

Генераль планда искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Канализация.

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларның канализация системасын проектлаганда торак һәм иҗтимагый биналардан көнкүреш агып төшүче суларын тәүлеклек уртача исәпләнгән су агызуны территорияләргә һәм яшел утыртмаларга су сибүгә тотылган суны исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек исәпләнгән су куллануга тигез итеп кабул итәргә кирәк.

Су агызуның чагыштырма нормалары 3.12.3 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 3.12.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә су агызуның (субүлүнең) чагыштырма нормалары

№ п/п	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_ж$, л/тәүл.
1	Эчке сүүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган, ванна бүлмәләре һәм җирле су җылыткычлары булган биналар төзү	140-180

№ п/п	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_ж$, л/тәүл.
2	Шулай ук, үзәкләштерелгән кайнар җылылык белән	165-180

Гамәлдәге хәлгә, Генераль планны тормышка ашыруның барлык срокларына исәп-хисап нәтиҗәләре 3.12.4 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 3.12.4

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкы тарафыннан субүлүнең исәп-хисабы, м3/тәүл.

№ п/п	Торак пунктның исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе. Халык саны. Уртача тәүлеклек чыгым, $м^3$/тәүл.		Су кулланууның уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср , м3/тәүл	Иң күп су куллануда тәүлегенә суның исәпләнгән чыгымы, Qmax, м3/тәүл.	Исәпкә алынмаган чыгымнар, м3/тәүл.	БАРЫСЫ, м3/тәүл.
		Эчке суүткәргеч, канализация, җирле су җылыткычлары булган биналар	Шул ук, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин ителгән				
Гамәлдәге (хәзерге) хәл							
1	Балык Бистәсе штп.	7759 1241,4	-	1241,4	1489,7	119,2	1608,9
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты (2033 ел)							
1	Балык Бистәсе штп.	9871 1579,4	-	1549,4	1895,2	94,8	1990,0
Генераль планны гамәлгә ашыруның хисап срогы (2043 ел)							
1	Балык Бистәсе штп.	11983 1917,3	-	1917,3	2300,8	115,0	2415,8

Проект тәкъдиме

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү) мәгълүматлары буенча районны үстерү концепциясен гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге чараларны исәпләнгән срокка кадәр үтәү күздә тотыла:

– Балык Бистәсендә 20 км озынлыкта бистә эчендәге канализация челтәрләре төзү.;

- Балык Бистәсе штп тәүлегенә 1400 м3 га канализацияне чистарту өчен яңа корылмалар төзү.

Яңа төзелешне һәм суны бүлеп бирү системасын реконструкцияләүне иң яхшы (нәтиҗәле) файдалану технологияләре нигезендә башкарырга тәкъдим ителә.

Торак биналарны төзекләндерү, шулай ук халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбәндәге чаралар каралган:

Беренче чиратка (2033 елга кадәр) һәм хисап срогына (2043 елга кадәр):

- Хезмәт урамында (кадастр номеры 16:34:200111:474 булган җир кишәрлеге) һәм Сөембикә урамында (ябык боз шугалагы территориясе)канализация насос станцияләрен төзү буенча яңа эшләр башкарыла.;

- ташландык суларны агызу челтәрләрен яңача төзү-2,5 км;

- йорт яны җир кишәрлекләре булган индивидуаль йортларда яшәүче җирлек халкы өчен автоном канализация системасын төзү;

- гамәлдәге һәм проектлана торган объектларда заманча компактлы канализация чистарту корылмалары төзү;

Автоном канализация системасы агып төшүче суларны йорттан чыгарудан җыеп алуны, аларны чистарту өчен автоном корылмаларга җибәрүне, аннары агып төшүче суларны муниципаль райондагы гамәлдәге чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Автоном чистарту корылмаларын йорт биләмәләре территориясендә яисә берничә бина (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) өчен аерым торучы чистарту корылмалары буларак урнаштырырга тәкъдим ителә.

Агынты суларны, чистартылган агынты суларның сыйфатын гамәлдәге нормативларга туры китереп, заводта җитештерелгән төрле модификацияләрдә (канализация объектыннан агып төшү күләменә карап, тәүлегенә 1дән 20 м3 кадәр җитештерүчәнлек) хуҗалык көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистарту җайланмалары белән чистартырга тәкъдим ителә. Биологик чистарту җайланмаларында чистарту технологиясе стотратавышлы кавитация блоклары җайланмасында чистартылган агынты суларны зарарсызландырып, агынты суны денитрификацияләү һәм дефосфацияләү процессын күздә тотарга тиеш.

Канализациянең үзәкләштерелгән һәм автоном системасын эшләгәндә, Россиягә керә торган үзебезнең ил һәм чит ил җиһазлары номенклатурасын да исәпкә алырга кирәк, шулай ук «Җирлекләрнең, шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларын кулланып агып төшүче суларны

чистарту»ИТС 10-2019 иң яхшы технологияләр буенча мәгълүмати-техник белешмәлекне. Технологияләрне дөрес сайлау һәм рациональ куллану локаль системаларның ышанычлы һәм нәтиҗәле эшләвен тәэмин итәчәк.

Су агызу челтәрләре/объектлары белән тәэмин итү чаралары яңа торак төзелеше участокларын үзләштерә башлаганчы башкарылырга тиеш.

Генераль план проекты искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чараларын тәкъдим итә.

Өске агымны оештыру

Планлаштырыла торган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агымны оештыру һәм су агымы челтәрен урнаштыру күздә тотыла.

Ачык су агызу җайланмаларын (канаулар, кюветлар, лотоклар) бер, ике катлы төзелешле районнарда һәм авыл торак пунктларында, шулай ук урамнар, юллар, юллар һәм тротуарлар киселешендә күперләр яисә торбалар урнаштырып парк территорияләрендә куллану рөхсәт ителә.

Рекреацион территорияләрдә яңгыр канализациясе челтәрләре һәм ачык типтагы дренаж рәвешендә җир өсте һәм җир асты суларын аерып чыгару системасын проектлау рөхсәт ителә.

Су агымының ачык системасы буенча җир өсте суларын агызу Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча Идарәсе, су объектларын җайга салу һәм саклау, су биологик ресурсларын саклау органнары белән тиешенчә нигезләгәндә һәм килештергәндә рөхсәт ителә.

Яңгыр кабул итү җайланмаларын проектлау түбәндәге участокларда карала:

- төшүләрнең (күтәрелүләрнең)озакка сузылган участокларында;

- җир өсте сулары кушылдыгы ягыннан чатларда һәм җәяүлеләр кичүләрендә;

- озакка сузылган төшү участоклары азагындагы түбән урыннарда;

- түбән урыннарда, пычкысыман профильле урам лотокларында;

- урамнарда, ишегалды һәм парк территорияләрендә җир өсте сулары агып тормаган урыннарда.

Яңгыр суларының агымын җайга салу өчен буалар яисә резервуарлар проектларга, шулай ук эчәр су белән тәэмин итү чыганагы булмаган, су коену һәм спорт өчен яраксыз һәм балык хуҗалыгы максатларында файдаланылмый торган ныгытылган чокырлардан һәм гамәлдәге буалардан Файдаланырга кирәк. (Шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары ТР Министрлар Кабинетының 2013 елның «27» декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланды).

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата югары таләпләрне исәпкә алып, торак пунктлар территориясеннән пычранган җир өсте суларын чистарту корылмалары аша чыгарырга һәм соңыннан, тиешле чистартудан соң, Су кабул итү урыннарына агызырга киңәш ителә.

Территорияне төзекләндерүне арттыру белән, проектта ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул иң камил һәм территорияләрне төзекләндерүнең барлык таләпләренә дә җавап бирә. Су агымы торба – коллекторларының җир асты челтәреннән тора, өске суларны яңгыр кабул итү коелары кабул итә һәм җыелган суларны су агымы челтәренә җибәрә.

Яңгыр канализациясе (ябык типтагы) челтәре атмосфера суларын юллар, түбәләр һәм мәйданнар территориясеннән агызу өчен каралган.

Торак пунктларның селитеб территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән агып чыккан сулар сулыкларга яисә яңгыр канализациясе челтәренә агызыр алдыннан локаль чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш. Чистарту корылмаларына яңгырлар яуганда, кар эрегәндә һәм юл өслекләрен юганда барлыкка килә торган суның иң пычрак өлеше бирелергә тиеш.

Чистарту корылмалары алдында аккумуляцияләү сыешлыгын проектларга кирәк. Әйләнмә линия буенча шартлы чиста яңгыр агынтылары чистартылган агынтылар белән бергә, техник шартларга туры китереп, су кабул итү урыннарына ташлана.

Аккумуляцияләнгән яңгыр агымын 1-2 тәүлек дәвамында каплап торалар. Шул ук вакытта үлчәүле матдәләр һәм ХПК микъдарын 80-90% ка киметүгә ирешелә. Яктыртылган суны агызу вакыты 1-2 тәүлек эчендә кабул ителә.

Селитеб территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хуҗалыклары, автохуҗалыклар һ. б.), шулай ук селитеб территорияләрдә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән (бензин салу станцияләре, автомашиналар кую урыннары, эре автобус станцияләре һ. б.) ташландык сулар сулыкларга яисә яңгыр канализациясе челтәренә агызыр алдыннан локаль яки куакларны чистарту корылмаларын чистартырга тиешләр.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы чиста сулар килергә мөмкин, аларны поселок яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

шартлы чиста җитештерү сулары;

конденсацияле һәм җитештерү аппаратурасын суытудан чистартуны таләп итми торган;

грунт (дренаж) сулары;

автомашиналарны локаль чистарту корылмаларында чистартканнан соң, аларны юудан су.

Бу суларның составы «Җир өсте суларын агынты сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре» таләпләрен канәгатьләндерергә тиеш һәм аларны чыгару дәүләт санитария күзәтчелеге органнары тарафыннан расланырга тиеш.

Территорияне санитар чистарту

Елына 1 кешегә калдыклар туплау нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Каты коммуналь калдыклар туплау нормативларын

раслау турында " 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары буенча кабул ителә:

- каты коммуналь калдыклар – 2,09 куб. м/елга-индивидуаль торак йортлар, 1,94 куб. м/елга – күпфатирлы йортлар;

- эре габаритлы калдыклар – 0,47 куб. м/ел-индивидуаль торак йортлар, 0,42 куб.м /ел – күпфатирлы йортлар.

Шәһәр җирлеге территориясендә ККК күләме, исәпләү чорларына 3.12.5 таблицасында китерелгән.

Таблица 3.12.5

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә каты коммуналь калдыклар күләме, куб.м/елга

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Генераль план проектын эшләү гамәлгә ашырыла торган ел башына гамәлдәге хәл					Беренче чират					Хисап чоры				
		ТКО	КГО	Барысы халыктан	Барысы юридик заттан	Барысы	ТКО	КГО	Барысы халыктан	Барысы юридик заттан	Барысы	ТКО	КГО	Барысы халыктан	Барысы юридик заттан	Барысы
1	Балык Бистәсе штп.	15737,1	3487,0	19224,1	961,2	20185,3	19834,4	4374	24208,4	1210,4	25418,8	23931,2	5261,1	29192,3	1459,6	30651,9

Махсус техника берәмлекләренең саны (аерым алганда транспорт һәм чүп җыю машиналары) төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Контейнерларның кирәкле күләме гамәлдәге контейнерларны һәм коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек тупланyын, аларны чыгару чорын (тәүлек саен) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын (1,1 м3)исәпкә алып исәпләнә. («Территорияне санитар чистарту һәм торак урыннарны җыештыру» белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел). Контейнерларның исәпләнгән саны 3.12.6 таблицасында күрсәтелгән.

Таблица 3.12.6

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктлар территориясендә урнаштыру планлаштырыла торган контейнерлар саны

Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Контейнер саны, шт	
	Беренче чират	Хисап срогы
Балык Бистәсе штп.	158	191

Шулай итеп, беренче чиратта һәм исәпләнгән вакытка Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар саны 158 һәм 191 данә булырга тиеш. Хәтәр каты көнкүреш калдыклары (яктырткыч җайланмалар, терекөмешле электр лампалары, батареялар һәм аккумуляторлар (автомобильнекеннән тыш), куллану үзлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар) вандалларга каршы башкарудагы махсус билгеләнгән контейнерларга (кызгылт-сары төстәге) тупланырга тиеш, алар зарарланмаска һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китермәскә тиеш.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру урыннары, торак территорияләрдә ККК җыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып, территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә («территорияне санитар чистарту һәм торак урыннарны җыештыру» белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел)).

ККК тәртибе һәм җыю Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы территориясендә каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аларны аерып туплау) тәртибен раслау турында»2018 елның 21 декабрендәге 1202 номерлы карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру һәм аларга керү юллары СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килергә тиеш «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, оештыру һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар».

Проект тәкъдиме

Халыкның санитария-гигиена шартларын һәм шәһәр җирлеге территориясенең экологик иминлеген яхшырту максатларында түбәндәге чаралар күз алдында тотыла:

-шәһәр җирлеге территориясен планлы-даими санитар чистарту;

-КККны аерым (дуаль) җыюны оештыру;

-ТКО җыю өчен су үткәрми торган контейнерлар урнаштыру белән каты өслекле махсус мәйданчыклар оештыру;

-эре габаритлы калдыкларны җыю һәм саклау өчен калдыклар таркалуга киртә булырлык каты өслекле махсус мәйданчыклар оештыру;

-барлыкка килгән каты коммуналь калдыкларны Балык Бистәсе муниципаль районындагы чүп-чар төяү станциясе аша Алексеевск муниципаль районы территориясендәге муниципальара ККК полигонына күмү һәм утильләштерү (калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә Татарстан Республикасы территориаль схемасы нигезендә (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 13.03.2018 № 149 карары белән расланган);

-көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампалар кабул итү буенча кабул итү пунктын оештыру һәм аларны токсиклык югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;

-пыяла савыт, пыяла вату, макулатура, металл банкалар, металл ватыклар, пластик шешәләр, мамык-җеп калдыклары, автомобиль шиннары кабул итү буенча кабул итү пунктын оештыру;

-санитар-эпидемиологик һәм табигатьне саклау законнарының заманча таләпләре нигезендә кар җыю өчен махсус мәйданчыклар оештыру;

-табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар таләпләре нигезендә тирес (тизәк) туплануның вакытлы урыннарын төзекләндерү;

-урам сметасын, изоляцияләүче катлам буларак куллану өчен, ККК полигонына алу.

Җылылык белән тәэмин итү

Проект чишелеше

Генераль план проекты нигезендә утарларны, җәмәгать төзелешләрен җылылык белән тәэмин итүне – беренче чиратка (2033 ел) һәм исәпләнгән срокка (2043 ел) гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә:

- утар төзелеше - бер контурлы һәм ике контурлы җылылык генераторларыннан (көнкүреш газ казаннарыннан);
- иҗтимагый һәм административ зоналар-автоном җылылык чыганакларыннан.

Бирелгән мәгълүматлар буенча җылылык трассасын алыштыру таләп ителә (1 нче гимназия).

Таблица 3.12.7

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктлар территориясендә төзелешләре иҗтимагый-коммуналь һәм административ-эшлекле төзелешләрне җылылык белән тәэмин итү өчен күздә тотыла торган блок-модуль котельныйлар исемлеге

Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Наименование объектның исеме (аталышы)	Беренче чират	Хисап чоры

Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	260 урынлык балалар бакчасы өчен БМК	+	-
Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	260 урынлык балалар бакчасы өчен БМК	+	-
Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	650 урынга исәпләнгән гомуми белем бирү мәктәбе өчен БМК	+	-
Балык Бистәсе штп.	Бадминтон үзәге өчен БМК	+	-
Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	430 урынлы мәдәният йорты өчен БМК	+	-
Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	300 урынлык мәдәният йорты өчен БМК	+	-
Җирлек буенча барлыгы:			

Шулай итеп, шәһәр җирлеге территориясендә иҗтимагый төзелешне җылыту өчен беренче чиратта 6 блок-модульле котельный төзү тәкъдим ителә.

Җылылыкның барлык чыганаклары өчен төп ягулык итеп табигый газ санала.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуга һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Газ белән тәэмин итү

Газның хисап чыгымнары

Планлаштырылган карарлар нигезендә халыкны газ белән тәэмин итүне (хуҗалык – көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗлар) күздә тотарга кирәк.

Халыкның хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газ чыгымнары газ куллануның эреләнгән күрсәткечләре буенча газ яну җылылыгы 34 МДж/м3 (8000 ккал/м3)булганда төзекләндерү дәрәҗәсенә бәйле рәвештә 42-101-2003 П.3.12 нигезендә билгеләнде:

- газ җылыткычларыннан кайнар су белән тәэмин иткәндә-елга 300 м3;
- кайнар су белән тәэмин итүнең төрле төрләре булмаганда-елына 180 м3 (авыл җирендә-220).

Максималь исәпләнгән сәгатьлек газ чыгымы м3/сәг, 0°С булганда һәм газ басымы 0,1 МПа (760 мм. рт.ст.) хуҗалык-көнкүреш һәм җитештерү ихтыяҗларына еллык чыгымның өлеше буларак формула буенча билгеләргә кирәк:

$B_{hmax} = B_y * K_{hmax}$;

биредә: K_{hmax}- сәгать максимумы коэффициенты (табл.2,3,4 СП 42-101-2003 ел);

B_y - газның еллык сарыф ителүе, $м^3$/ел.

Җитештерү характерындагы булмаган көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяҗларына газ чыгымы торак йортларга газ чыгымының 5% күләмендә кабул ителде.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына беренче чиратта (2033 ел) һәм исәп-хисап срогына (2043 ел) газга ихтыяҗ 3.12.8 таблицасында күрсәтелгән.

Таблица 3.12.8

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкының коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ, мең м3/елга

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Газның еллык сарыф ителүе		
		Ел башына гамәлдәге хәл	I чират (2033 ел)	Хисап срогы (2043 ел)
1	Балык Бистәсе штп.	1707,0	2171,6	2636,3

Гамәлдәге һәм проектлана торган сәнәгать предприятиеләренең газга ихтыяҗын предприятиеләр проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

Проект чишелеше

Территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү) нигезендә Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Советының 29.10.2022 елгы XXVII-14 карары белән расланган) 2020-2035 елларга түбән басымлы бүлү челтәрләрен һәм Балык Бистәсе шәһәр тибындагы бистәсендә газ бүлү пунктларын төзеп, үсеп килүче яңа торак кварталларны газ белән тәэмин итү планлаштырыла.

Проект барлык газлаштырылган объектларны тотрыклы газ белән тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасыннан максималь файдалануны күздә тота.

Сәнәгать иминлеге өлкәсендә федераль нормалар һәм кагыйдәләрне раслау турындагы «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең куркынычсызлык кагыйдәләре» №15.12.2020 боерыгы нигезендә газ бүлү һәм газ кулલануның куркыныч җитештерү объектларында сәнәгать иминлеген тәэмин итүгә, аварияләрне кисәтүгә юнәлдерелгән таләпләр билгеләнә.

Торак-коммуналь секторны газ белән тәэмин итү ГРП яисә ШРП дан соң түбән басымлы газүткәргечләр системасыннан күздә тотыла ,чөнки Балык Бистәсе торак пунктында яңа территорияләр төзелә:

Беренче чиратка һәм исәпләнгән вакытка (2043 елга кадәр)

- гамәлдәгеләргә өстәмә рәвештә яңа ГРП, ШРП төзү;
- проектлана торган ГРП, ШРП га кадәр уртача басымлы газүткәргеч салу;
- проектлана торган гамәлдәге ГРП, ШРП дан кулланучыга кадәр түбән басымлы газүткәргечләр салу;

Проектта искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләрне гамәлгә кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Электр белән тәэмин итү

Электр йөкләнешен исәпләү

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планы буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнде:

- беренче чират – 2033 ел.;
- исәпләнгән срок-2043 ел.

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллануы Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 ел, 27 декабрь, 1071 нче карары белән расланган) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «Өлкәләр буенча муниципаль берәмлекләрнең җирле әһәмияттәге объектлары»36 нчы таблица.

Күрсәтелгән эреләндерелгән күрсәткечләр торак һәм җәмәгать биналарында, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрендә, транспорт хезмәте күрсәтү объектларында, тышкы яктыртуда электр куллануны күздә тота. Әлеге мәгълүматлар торак биналарда кондиционерлау, электр җылыту һәм электр җылытуны исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте "Шәһәр электр челтәрләрен проектлау буенча инструкция" нигезендә исәпләнгән. РД 34.20.185-94" (Россия топэнерго министрлыгы 07.07.1994, РАО «ЕЭС России» 31.05.1994 расланган) (29.06.1999 елдан үзгәрешләр белән),табл.2.4.3. «Аерым исәпләү-коммуналь-көнкүреш йөкләнешенең зур күрсәткечләренә ирешкән» («кече» шәһәрләрнең категорияләре, табигый газдагы плитщлщр белән). Таблицада китерелгән күрсәткечләр торак һәм иҗтимагый биналарның (административ, уку, фәнни, дәвалау, сәүдә, тамаша кылу, спорт), коммуналь предприятиеләрнең, транспорт хезмәте күрсәтү объектларының (автомобильләрне саклау өчен гаражларның һәм ачык мәйданчыкларның), тышкы яктылыкның йөкләнешен исәпкә ала.

Предприятиеләрнең электр йөкләнешен исәпләүне әлеге предприятиеләрне электр белән тәэмин итү проектлары яисә тиешле аналоглар буенча башкарырга кирәк.

Таблица 3.12.9

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторы һәм вак сәнәгать предприятиеләре куәтенең еллык электр куллануы, мең. кВт.ч/елга

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Еллык электр куллану, мең. кВт.сәг/елга		
		Баштагы ел	Беренче чират 2033ел	Хисап срогы 2043ел
1	Балык Бистәсе штп.	6634,0	8440,0	10245,5

Таблица 3.12.10

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең исәп-хисап куәте, кВт

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Исәпләнгән егәрлек, кВт		
		Баштагы ел	Беренче чират 2033ел	Хисап срогы 2043ел
1	Балык Бистәсе штп.	3181,2	4047,1	4913,0

Татарстан Республикасы муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең трансформатор куәте, кВА

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Исәпләнгән егәрлек		
		Ел башына гамәлдәге хәл	Беренче чират 2033ел	Хисап срогы 2043ел
1	Балык Бистәсе штп.	3384,2	4305,4	5226,6

Коммуналь-көнкүреш секторының электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре сроклар буенча (I чират һәм исәпләнгән срок), шулай ук электр куллануның беренче чиратка һәм исәпләнгән срокка сизелерлек артуы, халыкның шактый артуын исәпкә алып, 3.12.12 таблицасында китерелгән.

Таблица 3.12.12

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең коммуналь-көнкүреш секторында электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре

№ п/п		Үлчәү берәмлеге	Баштагы ел	Беренче чират 2033ел	Хисап срогы 2043ел	2043 елга үсеш баштагы елга карата
1	Еллык электр куллану	мең.кВт*сәг/елга	6634,0	8440,0	10245,5	3611,5
2	Исәп-хисап куәте	кВт	3181,2	4047,1	4913,0	1731,8
3	Трансформатор куәт	кВА	3384,2	4305,4	5226,6	1841,4

Проект чишелеше

Территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү)нигезендә

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль район Советының 29.10.2022 елгы XXVII-14 карары белән расланган) 2020-2035 елларга Торак төзелеше өчен территорияләр бүлеп бирелүгә бәйле рәвештә, беренче чиратта исәп-хисап срогына тәкъдим ителә:

- шәһәр тибындагы бистә төзелешен электр энергиясе белән тәэмин итү өчен. Балык Бистәсе-630 кВА куәтле 10/0, 4 кВ трансформатор подстанциясе төзергә кирәк;

-проектлана торган 10/,04 кВ ТПны тукландыру өчен «Балык Бистәсе» ПСнән 110/35/10 кВ ВЛ-10 кВ төзергә кирәк.

Хисапка таянып, без шәһәр җирлегендә электр куллануның сизелерлек артуына ирешәбез. Җирлектә яңа территорияләр төзелә башлагач, проектта тәкъдим ителә:

Беренче чиратка исәпләнгән срокка да (2043 елга кадәр) тәкъдим ителә:

торак мәйданчыкларын электр энергиясе белән тәэмин итү өчен 10/0,4 кВ трансформатор подстанцияләрен урнаштыру тәкъдим ителә;

электр тапшыру линияләренең терәкләрен физик тузган саен алыштыру;

яңа торак йортларга һәм иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектларга кадәр 0,4 кВ көчәнешле электр тапшыру линияләре төзү (кирәк булган саен) (энергияне сак тоту технологияләрен кертеп) ;

урамнарны яктырту линияләрен төзү һәм реконструкцияләү.

Электр челтәре хуҗалыгы объектларын яңа төзү күләмнәре һәм планлаштырыла торган объектларга характеристикалар, 10 һәм 0,4 кВ линияләрен трассировкалау фаразлана торган йөкләнештән һәм урнашу урыныннан, гамәлдәге челтәрнең торышыннан һәм техник параметрларыннан чыгып билгеләнәчәк һәм проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә тиеш. Заманча таләпләргә туры китереп, электр челтәрләренә тәкъдим ителә:

1. ВЛны тиз эшли торган ВЧ саклау белән тәэмин итү;
2. подстанцияләрне механикалаштыру;

Торак пунктларның бүлү челтәрендә электр энергиясен исәпкә алуның автоматлаштырылган системаларын монтажлау. Барлык кулланучылар электр энергиясен исәпкә алу приборлары белән тәэмин ителергә тиеш. Электр энергиясен объектив һәм нәтиҗәле исәпкә алу проблемаларының берсе - искергән исәпкә алу приборларын югары дәрәҗәдә ялгышлык белән эксплуатацияләү. Бу шарт электр энергиясен коммерциячел исәпкә алуның автоматлаштырылган системасын кертүне сизелерлек кыенлаштыра;

1. Энергияне сак тоту технологияләрен куллану һәм реактив куәтне компенсацияләү.

Элемтә челтәрләре

Проект чишелеше

Объектларны телефон элемтәсе белән тәэмин итү, мәгълүматлар тапшыру, Интернетка керү, телетапшырулар хезмәте күрсәтү өчен проект тарафыннан проектлана торган объектларга кадәр җепселле-оптик кабель салу тәкъдим ителә.

Балык Бистәсе муниципаль районы үсешенең барлык срокларына кирәкле телефоннар саны халыкның 100% тәэмин ителешен исәпкә алып исәпләнә.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы чараларында (үзгәрешләр кертү) КСПЗП тибындагы МСС бакыр кабельләрен ВОЛСка алыштыру күздә тотыла.

Проектта искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләрне гамәлгә кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары

Әлеге бүлектә территорияләрне инженерлык әзерлеге чаралары буенча гомуми тәкъдимнәр бирелде. Практикада билгеле бер участокка хас конкрет проблемалардан чыгып эш итәргә кирәк. Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын, грунтларның токым составын һәм физик үзлекләрен бәяләү, грунтларның эрозиягә чыдамлыгын, грунт суларының яту дәрәҗәсен билгеләү максатында инженер-геологик эзләнүләр үткәрү мәҗбүри. Шулай ук булган төзелеш тәҗрибәсен шундый ук инженер-геологик шартларда файдаланырга кирәк. Территория рельефын оештыруның соңгы варианты җир кишәрлеген эксплуатацияләүне катлауландыра торган кирәкмәгән

табигать процессларының интенсивлыгына, күздә тотылган йөкләнешләргә һәм йогынтыларга, инженерлык чараларына эксплуатация чыгымнарына һәм аларның максатка ярашлылыгына бәйле рәвештә сайлана.

Эрозия процессларыннан инженерлык саклавы чаралары

Ерым эрозиясе Балык Бистәсе районы территориясендә иң актив куркыныч процессларның берсе булып тора, ул территорияне аның алга таба үсешеннән саклау буенча чаралар үткәрүне таләп итә.

Җирлекнең көнчыгыш өлеше ерым эрозиясенә дучар, торак пунктка кагылмый.

Чокырлар-ерымнар ясау буенча кисәтү чаралары булып тау битләрендәге үлән капламын саклау һәм урман утырту рәвешендә ясалма ныгыту һәм чокырларны буалау тора. Чокырларны культуралаштыру аларны хуҗалык максатларында файдаланырга мөмкинлек бирә.

Төзелеш чикләрендә чокырланган-ерганакланган территорияләр булганда, аларны, сулыклар ясап, Яшел пространстволар оештыру, спорт һәм транспорт корылмалары, коммуналь һәм тамаша билгеләнешендәге башка объектлар төзү өчен файдаланырга киңәш ителә. Бу конкрет шартларда чокырларны күмүне, битләүләрне өлешчә күмүне һәм дымландыруны, җир өстендәге суларның агып төшүен оештыруны яки битләүләрнең тотрыклылыгын тәэмин итү һәм чокырларның үсүен туктату буенча катлаулырак инженерлык эшләрен башкаруны таләп итә торган уңайлы төзелеш шартлары тудыру бурычлары комплексын хәл итүгә бәйле булачак.

Чокыр төзелгән территориядән читтә урнашкан очракта, чокырның үсешен туктатып тору чаралары үткәрелергә мөмкин: чокыр челтәре тирәсендә тау канаулары, чокырның агып төшүен тәртипкә китерү өчен су агымнары кору, төбен һәм сөзәклекләрен ныгыту. Чокыр территорияләрен төзекләндерүгә чокырның авышлыкларын террасалау һәм тигезләү, аның тар өлешен күмү, битләүләрне саклагыч яшелләндерү, куаклар һәм агачлар утырту юлы белән ирешеп була.

Шуны истә тотарга кирәк: дошманга каршы көрәш аның бөтен су җыю бассейны чикләрендә алып барылырга тиеш; инженерлык-мелиорация чараларын шундый ысул белән үткәргәндә генә нәтиҗәле нәтиҗәләргә ирешеп була.

Эрозия процесслары үз үсешендә зур әһәмияткә ирешергә һәм сизелерлек зыян китерергә мөмкин, шуңа бәйле рәвештә аларның үсешенә даими мониторинг тикшеренүләре үткәрергә, күзәтү челтәрен киңәйтергә, тау битләрен эрозиядән саклау буенча чаралар эшләргә һәм гамәлгә ашырырга кирәк.

Ярларны эшкәртүдән инженерлык саклау чаралары

Куйбышев сусаклагычы ярлары шәһәр җирлеге чикләрендә эшкәртү процессларына дучар.Төп сөзәклек өслегендә урнашкан Балык Бистәсе (көньяк һәм көнчыгыш өлешләре). Поселокның көнбатыш өлеше юылган киң пляжлар белән саклана. Балык Бистәсе районы территориясендә абразион процесслар

«уртача хәтәр» дип бәяләнә. Шуңа күрә куркыныч процесс артыннан мониторинг мөһим әһәмияткә ия.

Кирәк булган очракта яр буйларын ныгыту өчен таштан ясалган эскизлар яки фасон блоклардан салу рәвешендә дулкынны сүндерә торган чаралар тәкъдим ителә.

Сусаклагыч ярларын абразиядән саклауның иң икътисадый максатка ярашлы ысулы булып ирекле пляжлар төзү тора. Бу ысул эшләрнең материал сыйдырышлылыгын, бәясен һәм күп көч таләп итүен, шулай ук ярларны ныгыту төзелешенең срокларын шактый киметә. Моннан тыш, ясалма пляж ясалышы түбән юылуны тулысынча булдырмый һәм яр буендагы китерелмәләр агымын тулыландыра.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру (үзгәрешләр кертү) схемасында (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Советының 29.10.2022 елгы XXVII-14 карары белән расланган) 2020-2035 елларга Балык Бистәсе штп. да абразиягә каршы юу һәм яр буйларын ныгыту рәвешендә көрәш чаралары каралган.

Су басудан (су җәелеп су астында калудан) саклану чаралары

Язгы интенсив кар эрү вакытында торак пункт территориясендә су басу процессы су агымына якын территориянең бер өлешенә дә кагылырга мөмкин.

Төзелгән территорияләрдә су басу процессының үсеше өч төп закончалык белән билгеләнә: грунт сулары дәрәҗәсе үзгәрү процессының гомуми юнәлеше, бу процессның тизлеге һәм сезонлы һәм күпьеллык тирбәнешләрнең характеры.

Яңа объектлар төзелешен су басу (су җәелеп су астында калу) зонасыннан тыш алып барырга киңәш ителә.

Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык яклавы хуҗалык эшчәнлегенең төрле тармаклары продукциясенең санын һәм сыйфатын киметү, санитария-гигиена шартларының начараюы, су баскан һәм су баскан территорияләрдә объектларның эксплуатация ышанычлылыгын торгызу чыгымнары белән билгеләнә торган хуҗалык, социаль һәм экологик зыянны булдырмауга яисә киметүгә юнәлдерелергә тиеш (СП 104.13330.2016 «Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык саклавы. СНиП 2.06.15-85 актуальләштерелгән редакциясе»).

Инженерлык яклауны проектлаганда территорияләрне функциональ билгеләнештәге (файдаланудагы) таләпләрне исәпкә алып, су басуны һәм су басуны булдырмый калуны яисә су басуның һәм су басуның тискәре йогынтысын бетерүне тәэмин итә торган чаралар комплексын эшләргә кирәк (СП 104.13330.2016 «Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык саклавы. СНиП 2.06.15-85 актуальләштерелгән редакциясе»).

Һәрхәлдә, су басу зонасында объектлар төзү өчен территорияне инженерлык әзерләве төзелә торган объектның бәясен җитди күтәрергә мөмкин.

Сейсмик яктан хәвефле районнарда төзелеш шартлары

СП 14.13330.2018 кагыйдәләр җыелмасы нигезендә «Кагыйдәләр җыелмасы. Сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II актуальләштерелгән редакциясе-7-81*» (расланган һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 24.05.2018 no 309/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән) карала торган территория югары җаваплылык объектларын төзегәндә 6 баллы (B картасы) һәм 7 баллы (C картасы) сейсмик зонага керә.

Сейсмикага каршы инженерлык чаралары җир тетрәүләрнең җимергеч йогынтысын киметүгә юнәлдерелгән һәм үз эченә ала:

- сейсмик хәвефле районнарда сейсмик куркыныч нормалары нигезендә биналар һәм корылмалар төзү;
- гамәлдәге биналарның һәм корылмаларның (фундаментларның, диварларның һәм түшәмәләрнең) таяныч конструкцияләрен, тиешле территорияләр өчен сейсмик куркынычны исәпкә алып, көчәйтү;
- төзелешнең сыйфатына контрольне көчәйтү;
- сейсмик хәвефлекне киметү буенча төрле инженерлык чаралары, алар грунтларның сейсмик үзлекләрен югары көпшәк катламны бетерү юлы белән яхшыртуга (техник мелиорация), гидрогеологик шартларны яхшыртуга (дренаж коруга), тау битләүләрен ныгыту буенча инженерлык чаралары комплексын башкаруга, чыгарганда катлам эчендәге басымны саклау өчен скважиналарга су салуга бәйле нефть һәм газ, сусаклагычлардан суны тутыру һәм агызу режимына һ. б.

Сейсмик биналарны проектлау нормалары территориянең сейсмик куркынычлыгын бәяләү, ягъни пространствода һәм вакытта аларның көче буенча сейсмик йогынтылар ихтималлыгын бүлү параметрларын бәяләү нигезендә эшләнә.

Проектлана торган биналар һәм корылмалар өчен нормалар таләпләренә туры китереп тиешле төзелеш материаллары сайлап алына, сейсмик чыдамлыкны арттыруга юнәлдерелгән конструктив чишелешләр карала.

Юлларны кар көртләреннән саклау чаралары

Кар көртләре барлыкка килүне булдырмау буенча саклау чараларына юлларны даими яки вакытлыча кардан саклау керә.

Кардан саклауга урман полосалары, даими коймалар керә. Вакытлыча - кар тоткарлаучы щитлар, кар траншеялары, валлар.

Вакытлыча кардан саклау җайланмаларын исәпләнгән буранга проектларга кирәк, чөнки вакытлыча кардан саклау җайланмасын эшләп бетергәннән соң аны торгызу күз алдында тотыла.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә көньяк һәм көньяк-көнбатыш җилләр өстенлек итә. Карны саклауның иң ышанычлы, экологик яктан акланган төре булып урман полосалары тора.

Проектта Балык Бистәсе штп (көнчыгыш өлеше) территориясендәге автомобиль юлын саклау өчен яшелләндерү тәкъдим ителә.

Кардан саклаучы урман полосасы тыгыз (җиллəтелми торган) конструкциягə ия булырга тиеш. Һəр полосаның мəҗбүри элементы булып ике рəтле куак үсемлеклəре торырга тиеш.

Урман полосасында агачлар һəм куакларның күрше рəтлəре арасындагы ара түбəндəгечə кабул ителə: уңайлы урман шартларында - 2,5 м, ə авыр шартларда - 3,0 - 3,5 м.

Рəттəге үсемлеклəр арасындагы ераклык 0,5 - 1,0 М чиклəрендə рөхсəт ителə.

Җир өслегенең кашыннан юл буендагы кардан саклаучы полосага кадəр ара, урман полосаларының киңлеге һəм 250 м3/м кадəр кар китергəндə полосалар арасындагы өзеклеклəр зурлыгы 3.13.1 таблицасы буенча билгелəнə.

Таблица 3.13.1

Урман полосаларын кар ташу (себереп өю) күлəменə карап урнаштыру

Кар ташуның (себереп өюнең) **исəплəнгəн күлəме, м3/м**	**Җир полотнасы кырыеннан урман утыртмаларына кадəр ара, м**	**Урман утыртмалары арасындагы аерма киңлеге, м**	**Урман утыртмалары өчен җирлəрне бүлеп бирү полосаларының киңлеге, м**
10-25	15-25	-	4
50	30	-	9
75	40	-	12
100	50	-	14
125	60	-	17
150	65	-	19
200	70	-	22
250	50	50	2×14

Карны юл күчəренə карата почмактан күчерү мөмкинлеге булу сəбəпле, кардан саклаучы урман полосалары саклана торган участоктан 50 - 100 м га озынрак итеп ясала.

Авыл хуҗалыгы җирлəрендə булдырыла торган кардан саклау полосасының озынлыгы зур булганда, авыл хуҗалыгы машиналары үтү өчен һəр 800-1000 м саен 10-15 м технологик өзеклеклəрне күз алдында тотарга кирəк.

Гамəлдəге кардан саклау полосасы конструкция, токымнар составы, урнашуы һəм башка билгелəре буенча нормаларны канəгатьлəндермəгəн һəм нəтиҗəдə үзенең кардан саклау функциялəрен үтəмəгəн очракларда өстəмə чаралар каралырга тиеш.

Буран вакытында юлларның кар йөртүчəнлеген тəэмин итə торган барлык чаралар юлның кышкы, бер буранлы участокларына кар китерүнең мөмкин булган күлəмнəрен һəм кышкы чор ахырына яисə бер буранга кар салуның мөмкин булган күлəмнəрен фаразлауга нигезлəнə.

Автомобиль юлларын кыш көне карап тоту чараларының бөтен системасы башкарылган эшлəрне максималь җиңелəйтү һəм арзанайту белəн автотранспорт хəрəкəте өчен уңайлы шартлар тəэмин итү өчен төзелə.

Автомобиль юлларында кар тоткарлау җайланмалары киң таралган.

Көчле буранлы юл участокларында коймалар кулланырга киңəш ителə. Койма-киртəлəр кар тоткарлый һəм Кар өрдерə торган булырга мөмкин.

Юлларны кар көртләреннән саклауның ышанычлы чарасы булып кар тоткарлаучы коймалар - материаллар сарыф итү һәм югары бәяле капиталь типтагы җайланмалар тора. Кар тоткарлаучы коймаларны корыр алдыннан алдан икътисадый нигезләү һәм исәп-хисап ясарга кирәк.

Автомобиль юлы янындагы җирләрдә даими кар саклау чараларын урнаштыру мөмкин булмаган очракта яисә гамәлдәгеләрен көчәйтү мөмкин булмаган очракта, шулай ук икътисадый яктан акланган барлык очракларда проектта вакытлыча кар тоткарлау җайланмаларын: кар тоткарлау щитларын, траншеяларны, кар стенкаларын куллану тәкъдим ителә.

Озак һәм көчле бураннар вакытында калканнарны күчерү кыенлашкан чорда калкан сызыкларын ике, өч һәм аннан да күбрәк рәтләргә куялар. Рәтләр арасындагы ераклыкны калканның 30 биеклегенә тигезлиләр, юлга якын булган беренче рәтне калканның җир полотнасы читеннән 20 биеклек ераклыгында куялар.

Автомобиль юлларын кар көртләреннән саклаганда кардан ясалган җайланмалар киң таралган.

Траншеялар мөстәкыйль саклану чарасы буларак - IV - V категорияле юлларда яисә башка чаралар (утыртмалар, коймалар, щитлар) белән берлектә I, II, III категорияле юлларда кар саклау линияләренең ышанычлылыгын арттыру өчен кулланылырга мөмкин.

Траншеяләрнең нәтиҗәлелеген арттыру максатыннан, аларны кар белән ярты тирәнлеккә кадәр тутырганнан соң, аларны иске эз буенча торгызалар.

Юлларны кар көртләреннән саклауның теге яки бу ысулын сайлау явым-төшемнең интенсивлыгына, трассаның шартларына һәм әһәмиятенә, районның матди иминлегенә бәйле.

3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

«Гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча чаралар исемлеге» пункты «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык» ГОСТ Р 22.2.10-2016 нигезендә эшләнгән. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә Гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе», СП 165.1325800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар. СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.01.51-90», Гражданнар оборонасы һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив документлар нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан бирелгән башлангыч мәгълүматлар һәм таләпләр нигезендә (алга таба – МЧС ТР) 23.05.2023 №157.

Гражданнар оборонасы буенча чаралар исемлеге

Территорияне гражданнар оборонасы буенча төркемгә кертүне нигезләү

Башлангыч мәгълүматлар нигезендә шәһәр җирлеге территориясе Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә керми.

Объектларны Гражданнар оборонасы категориясенә кертүне нигезләү. Сугыш вакытында эшен дәвам итә торган объектлар исемлеге, шәһәр яны зонасына күчерелә торган объектлар исемлеге

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә гражданнар оборонасы категориясенә кертелгән оешмалар юк. Сугыш вакытында эшен дәвам итүче объектлар һәм категорияле шәһәрләрдән шәһәр җирлеге территориясенә күчерелә торган объектлар турында мәгълүмат юк.

«Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар»СП каралган ихтимал куркыныч зоналары чикләрен билгеләү 165.1325800.2014

Әлеге территория химик зарарлану, җимерелү, радиоактив зарарлану һәм һәлакәтле су басу ихтималы булган зоналарга эләкми; гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

Гражданнар оборонасы буенча хәбәр итү

Хәбәр итү системалары " Һава тревогасы!"(сугыш вакытында) электр сиреналары, сигнал тавышын чыгара торган җайланмалар, тавыш көчәйткечләр ярдәмендә халыкка һәм идарә органнарына хәбәр итү сигналларын һәм мәгълүматларын җиткерү (П.6.39 СП 165.1325800.2014 "СНиП 2.01.51-90 Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар") ИТМ ГО ГО буенча.

Гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү өчен 2 сирена сөйләм җайланмасы-РСУ кулланыла).

РСУ-300 Балык Бистәсе бистәсе, Совет ур., 43 йорт адресы буенча урнашкан янгын-коткару гарнизоны бинасында урнаштырылган. Яктырту радиусы 1,5 км. аны Россия Федерациясе Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының бердәм дәүләт инспекциясе белән үзәкләштереп, шулай ук кулдан җибәреп җибәрергә мөмкин.

Сирена-40 (С-40) «Таттелеком» ҖАҖ Арча ЗУЭСының Балык Бистәсе РУЭС бинасында урнаштырылган.адресы: Балык Бистәсе штп., Ленин ур., 58 А. радиусы 1,5 км. җибәрү кулдан башкарыла.

Халыкны инженерлык яклауның һәм иң зур эшләүче сменаның торышы Гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

Генераль планны эшләү вакытына халыкны тыныч һәм сугыш вакытында эвакуацияләүне тәэмин иткәндә гамәлдәге инженер-техник чаралар буенча төп күрсәткечләр

Халыкны тарату һәм эвакуацияләү районнарының халыкны урнаштыру системаларын, торак урыннарның төркем системаларын формалаштыруга таләпләрне 165.1325800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар. «СНиП 2.01.51-90»актуальләштерелгән редакциясе.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә имин районда таралучы, эвакуацияләнүче халык саны;.

Җыю-эвакуация (кабул итү-эвакуация) пунктларын Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә урнаштыру.

Гражданнар оборонасы буенча проект чаралары

1. Шәһәр җирлеге территориясе җимерелү ихтималы булган химик зарарлану, радиоактив зарарлану һәм катастрофик су басу ихтималы булган зоналарга эләкмәгәнлектән, әлеге куркынычлардан саклану буенча махсус чаралар үткәрү таләп ителми.

2. Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә гражданнар оборонасы буенча хәбәр итү системасын РФ Президентының 13.11.2012 ел № 1522 «Гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы яисә килеп чыгу турында халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасын булдыру турында» Указы нигезендә карарга кирәк (районның ЕДДС тоташтырып, сөйләм сирена җайланмаларын урнаштырырга кирәк).

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкына хәбәр итү өчен проектта радиусы 1 км га кадәр булган ике сөйләм сиренасы җайланмасы (РСУ) урнаштыру тәкъдим ителә. Сөйләм сиренасы җайланмасын урнаштырганда торак пунктлар территориясен тулысынча каплауны күздә тотарга кирәк. РСУ мәгълүматларын халыкка тыныч вакыт турында хәбәр итү өчен файдаланырга мөмкин.

РСУның тәкъдим ителгән урнашуы график материалда күрсәтелгән.

3. Башлангыч мәгълүматлар нигезендә, гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

4. Балык Бистәсе шәһәр җирлеге өчен халыкны эвакуацияләү, күчерү, Шәһәр яны зонасына урнаштыру беренче чиратка һәм исәпләнгән срокка Балык Бистәсе муниципаль районында гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

5. СП 165.1325800.2014 (СНиП 2.01.51-90 «Гражданнар оборонасының инженер-техник чаралары» актуальләштерелгән редакциясе») 10 п. нигезендә шәһәр җирлеге территориясендә маскировка чаралары каралмый.

6. Башлангыч мәгълүматларга караганда, СП 165.1325800.2014 5.23 п. нигезендә электр энергиясе белән үзәкләштерелгән тәэмин итүне туктату шартларында су белән тәэмин итә торган химик зарарланудан саклана торган су белән тәэмин итү объектларының суммар проект җитештерүчәнлеге халыкның, шул исәптән эвакуацияләнгәннәрнең, шулай ук барлык милек рәвешләрендәге предприятиеләрдә, крестьян (фермер) һәм шәхси ярдәмче хуҗалыкларда тотыла торган авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм кошларының эчәр суга булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен җитәрлек булырга һәм билгеләнергә тиеш: халык өчен - бер кешегә тәүлегенә кимендә 25 литр исәбеннән (3.14.1 таблица), авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлар өчен-Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы билгеләгән нормалар буенча. Таблица 3.14.1

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең үзәкләштерелгән АХПВ буенча халыкка тәүлеккә эчәргә яраклы сыйфатлы суның минималь күләме

Шәһәр җирлеге	Баштагы ел (2023 ел), кеше		Беренче чират (2033 ел), кеше		Хисап срогы (2043 ел), кеше	
	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3
Балык Бистәсе штп.	**7759**	194,0	**9871**	246,8	**11983**	299,6

Искәрмә: исәп-хисап эвакуацияләнүче халыкны исәпкә алмыйча башкарылды.

5.30 п. нигезендә 165.1325800.2014 алга таба куллану өчен яраклы булмаган су җыю корылмалары күрсәтелгән булырга тиеш, ә үзлектән бушатыла торган су җыю корылмалары - көйләнә торган краннар белән җиһазландырылган.

7. Тотрыклы электр белән тәэмин итү чараларын "СП 165.1325800.2014 "СНиП 2.01.51-90 "ГО буенча ИТМ" Актуаллаштырылган редакциясе нигезендә карарга кирәк.

35 - 110 (220) кВ һәм аннан да күбрәк көчәнешле энергетика системаларының электр тапшыру бүлү линияләре, аерым чыганакларның зарарлану ихтималын исәпкә алып, боҗраланырга һәм берничә электр белән тәэмин итү чыганакларына тоташтырылырга, шулай ук төрле трассалар буенча узарга тиеш (п 6.89 СП 165.1325800.2014).

Энергосистемаларның электр челтәрләре схемасы энергосистеманы автомат рәвештә балансланган бәйсез эшләүче өлешләргә (блокларга) бүлү мөмкинлеген күздә тотарга тиеш (п 6.85 СП 165.1325800.2014).

Күчмә электр станцияләрен һәм подстанцияләрне куллану мөмкинлеген күздә тотарга кирәк (п 6.90 СП 165.1325800.2014).

8. Җирлек территориясе Гражданнар оборонасы төркемнәренә кермәгәнлектән, газ һәм җылылык белән тәэмин итү буенча махсус чаралар таләп ителми.

Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

РФ Президентының «2030 елга кадәр чорга халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында» 2018 елның 11 гыйнварындагы 12 номерлы Указы нигезендә Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның агымдагы торышын мониторинглау һәм бәяләү Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтиҗәләрен бетерү министрлыгы тарафыннан федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары катнашында үз компетенцияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла. Гадәттән тыш хәлләрне булдырмау, табигый һәм техноген характердагы куркынычларга оператив җавап бирүне тәэмин итү максатларында бердәм дәүләт гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү системасының барлык дәрәҗәләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча эш планнары эшләнә.

Гадәттән тыш хәлләрдә халыкның иминлеген тәэмин итү буенча төп чараларга түбәндәгеләр керә: гадәттән тыш хәлләрнең нәтиҗәләрен фаразлау һәм бәяләү; мондый хәлләрнең килеп чыгу ихтималын булдырмауга яисә киметүгә, шулай ук аларның нәтиҗәләрен киметүгә юнәлдерелгән чаралар эшләү. Моннан тыш, халыкны гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә өйрәтү һәм аны яклауның нәтиҗәле ысулларын эшләү бик мөһим.

Гадәттән тыш хәлләрне һәм аларның нәтиҗәләрен бетерү эшләрен башкару өчен җәлеп ителергә мөмкин:

- янгын сүндерү частьләре;
- штатлы һәм штаттан тыш авария-коткару формированиеләре;
- сәламәтлек саклау учреждениеләре персоналы;
- башка учреждениеләрнең персоналы һәм техникасы.

Халыкны һәм матди чараларны ташу (эвакуацияләү) өчен район предприятиеләре һәм оешмаларының автомобиль техникасы кулланылырга мөмкин.

Инженерлык, һәлакәттән коткару һәм торгызу эшләрен башкару өчен шулай ук район предприятиеләре һәм оешмаларының инженерлык техникасы җәлеп ителергә мөмкин.

Уңайсыз һәм хәвефле күренешләрдән, табигый һәм техноген характердагы процесслардан саклану өчен тиешле саклау корылмаларын төзүне һәм эксплуатацияләүне күздә тота торган инженер-техник чаралар уздыру шәһәр җирлеге халкын һәм территорияләрен саклау эшендә югары нәтиҗәлелеккә ия.

Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаклары

Табигый характердагы гадәттән тыш хәл - билгеле бер территориядә яки акваториядә кеше корбаннарына, кешеләрнең сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерергә яки китерергә мөмкин булган табигый бәла-каза нәтиҗәсендә барлыкка килгән вәзгыять, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең яшәү шартларын бозу.Различают природные чрезвычайные ситуации по характеру источника и масштабам.

Табигый гадәттән тыш хәлләрне чыганак характеры һәм масштаблары буенча аералар.

Проектта шәһәр җирлеге территориясендә бара торган хәтәр процесслар карала:

- метеорологик (көчле җил (шул исәптән шквал); көчле яңгыр; яшенле разрядлар; эре боз; бик көчле кар, буран; кар көртләре; көчле салкын; экстремаль югары, түбән температуралар);
- эрозия процесслары;
- ярларны эшкәртү;
-су басу (су җәелеп су астында калу);
- сейсмиклык;
-кар көртләре;
- ландшафт (табигый) янгыннар.

4.6 п. Кагыйдәләр җыелмасы 115.13330.2016 "Куркыныч табигый йогынты геофизигы". СНиП 22-01-95 актуаль редакциясе нигезендә алдан бәяләү нәтиҗәләре буенча хуҗалык үзләштерүе өчен планлаштырыла торган территориядә хәвефле табигый йогынтылар барлыкка килү мөмкинлеген ачыклаганда хәвефле табигый процесслар, күренешләр үсеше чикләрен төгәлләштерү һәм аларның параметрларын билгеләү максатларында инженерлык тикшеренүләре үткәрергә кирәк.

4.7 кагыйдәләр җыелмасы 115.13330.2016 "Куркыныч табигый йогынты геофизигы". СНиП 22-01-95 актуаль редакциясе нигезендә фонд материаллары һәм башка мәгълүматларга ярашлы рәвештә алынган хәвефле табигать йогынтыларын алдан бәяләү нәтиҗәләре инженер эзләнүләрен башкаруга бирем төзегәндә башлангыч белешмәләргә кертелергә һәм инженер эзләнүләре программасында эшләрнең составын һәм күләмен планлаштырганда файдаланылырга тиеш.

Хәвефле метеорологик күренешләр

Тикшерелә торган территориянең климаты уртача-континенталь, кышы салкын карлы, җәе җылы.

Кышкы чорның озынлыгы, уртача тәүлеклек температураның 00 стан соң күчү даталары арасында, уртача 5,5 ай чамасы тәшкил итә.

Һаваның уртача тәүлеклек температурасы +10 0СТАН югары булган җәйге чорның озынлыгы-4,5 ай.

Һәр күчеш чоры (көз һәм яз) якынча 1 ай дәвам итә. Көз өчен-ноябрь, яз өчен – апрель.

Метеостанция мәгълүматлары буенча һаваның уртача күпьеллык еллык температурасы +4,1 0С тәшкил итә. температураның еллык үзгәреше айлар буенча шактый салмак күренә, чөнки анда Куйбышев сусаклагычының йогынтысы сизелә.

Гыйнвар аеруча салкын ай булып тора, аның уртача температурасы -10,8 0С.

Иң эссе айның (июль) уртача айлык максималь температурасы +24,8 0С тәшкил итә.

Салкын чорның температурасы(җылыту чорының иң салкын өлешенең уртача температурасы) -16,5 0С.

Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә ел дәвамында явым-төшем уртача 576,2 мм га җитә.

Еллык явым-төшемнең уртача 21% ы каты хәлдә ява. Җил өчен ачык урыннарда кыш буена кар катламының биеклеге уртача 35 см тәшкил итә.

Куйбышев сусаклагычы ягыннан җилләрнең кабатлануы арткан саен, яр буе зонасында абсолют дымлылык арта. Ел дәвамында һаваның уртача чагыштырма дымлылыгы 75% тәшкил итә.

Ел дәвамында районда көньяк-көнбатыш, көнбатыш һәм төньяк-көнбатыш юнәлештәге җилләр өстенлек итә.

Уртача киңлектәге салкын континенталь һава бәреп кергәндә, аз болытлы һәм салкын һава урнаша, һәм нәтиҗәдә экстремаль түбән температуралар барлыкка килергә мөмкин.

Куркыныч һәм уңайсыз метеорологик күренешләр булганда кешеләр өчен куркыныч юл һәм күпер өслекләренең, корылмаларның, электр һәм элемтә һава линияләренең, җир өсте торбаүткәргечләренең җимерелүеннән, шулай ук җимерелгән корылма ватыклары, зур тизлек белән очучы пыяла кыйпылчыклары белән кешеләрнең зарарлануыннан гыйбарәт.

Куркыныч җил йогынтысының нәтиҗәләре

-Ауган агачлар, җимерелгән биналар конструкцияләре белән электр тапшыру һәм элемтә линияләре өзелү;

- элемтә узелларын электр белән тәэмин итүнең туктатылуы аркасында тотрыклы бәйләнеш бозылу;

- түбәнең зарарлануы, торак, җитештерү һәм административ биналарның пыялалануы;

- ауган агачлар, ауган терәкләр, җимерелгән биналар конструкцияләре белән электр һәм элемтә линияләренең өзелүе;

- элемтә узелларын электр белән тәэмин итү туктатылу аркасында тотрыклы элемтәне бозу;

-жил торак, җитештерү һәм административ биналарның түбәсе, пыялалары зарарлану;

- түбән басымлы җир өсте газүткәргечләрен җимерү, торак микрорайоннарны һәм сәнәгать предприятиеләрен газ белән тәэмин итүне туктату;

-урамнарда һәм юлларда өемнәр аркасында транспорт элемтәсе кыенлашу;

- давыллы җил вакытында биналарның җимерелүе һәм чыбыкларның чайкалуы (электр линияләре массакүләм янгыннарның тиз таралуына ярдәм итә ала).

Метеорологик характердагы хәвефле күренешләрнең ихтимал нәтиҗәләрен киметү чаралары

Метеорологик характердагы куркыныч күренешләрнең нәтиҗәләрен йомшарту өчен тәкъдим ителә:

-күренешләр барлыкка килү куркынычы турында халыкка алдан хәбәр итү;

-электр челтәрләренең кыска ялганышларын булдырмас өчен ЛЭПны сүндерү, куллануны өзү;

-газ белән тәэмин итүне сүндерү, газның агып чыгуын булдырмау һәм, нәтиҗә буларак, янгын яки шартлау ихтималын булдырмау өчен;

-биналарны һәм корылмаларны ныгыту, халыкны капиталь корылмаларга, подвалларга һәм сыену урыннарына яшерү, витриналарны, тәрәзәләрне җилле яктан саклау;

- ташуга каршы чаралар уздыру.

Һава температурасы экстремаль түбән булу куркынычы янаганда бураннарның нәтиҗәләрен киметү чаралары

-биналарны җылылык саклау, җылылык районнарын бүлеп бирү, резервлау (салкын резервтагы котельныйлар) һәм, кирәк булганда, җылылык белән тәэмин итүнең резерв чыганакларын тоташтыру;

-планировка ысуллары белән яисә яшел утыртмалар утырту ярдәмендә селитеб территорияләрнең өстенлек итүче җилләрдән микроклиматын яхшырту өчен кышкы чорда җилдән саклау.

Югары температураларның ихтимал нәтиҗәләрен киметү чаралары

-Туклану һәм су куллану гигиенасы. Суны куллану сусауны басар өчен җитәрлек. Су җитәрлек булуның критерийлары булып субъектив тойгылар һәм чагыштырмача тотрыклы масса тора, шул ук вакытта сыеклыкны вакланып алу максатка ярашлы. Эссе вакытта аппетит кимү сәбәпле, туклануның рациональ режимы мөһим әһәмияткә ия була, ул вакытта төп ашау тәүлекнең салкынча чорына туры килә;

-кием-салым гигиенасы. Эссе шартларда файдалану өчен билгеләнгән киемгә төп таләп аның җитәрлек дәрәҗәдә гигроскопик булуы, дым сыйдырышлылыгы, һава үткәрүчәнлеге. Киемдә аның төсе мөһим роль уйный, радиация җылысын аксыл тукымалар караңгы тукымаларга караганда азрак йота;

-эшләү һәм ял режимы. Төп принцип-физиологик функцияләрне киләсе хезмәт чоры башына торгызу зарурлыгына таянырга кирәк. Ачык һавада эшли торган югары температураның тискәре йогынтысыннан саклану өчен вакыт-вакыт турыдан-туры кояш нурларыннан саклана торган урыннарда кыска вакытлы ял итү кирәк. Медицина күзәтүен билгеләү максатка ярашлы.

Хәтәр геологик һәм гидрогеологик процессларга һәм күренешләргә сыйфатлама

Проектлаганда табигый һәм техноген факторлар тәэсирендә барлыкка килә торган һәм төзелеш объектларына һәм кешеләрнең тереклек эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый торган куркыныч геологик һәм инженер-геологик процессларны һәм күренешләрне бәяләүгә аеруча игътибар белән карарга кирәк.

Хәтәр табигать күренешләре һәм процесслары, шәһәр җирлеге территориясендә булган куркыныч табигать процессларыннан саклау чаралары «Территориянең инженерлык әзерлеге»2.14 бүлегендә җентекләп каралды.

Ландшафт (табигать) янгыннары

Җирлекнең Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә «Кызыл Йолдыз урманчылыгы»ДКУның Арыш участок урманчылыгы урманнары урнашкан. «2018 елга кадәр чорга Татарстан Республикасы урман хуҗалыгын үстерү стратегиясе» материаллары нигезендә шәһәр җирлеге урманнары янгын куркынычының III классына керә (ТР МК 10.02.2010 ел, №61 карары белән расланган).

Җирлектә урманнарда янгын чыгуның төп сәбәбе-янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен (кеше факторы) үтәмәү, шул исәптән туристларның, аучыларның, балыкчыларның, гөмбәчеләрнең һәм башка затларның урманнарга барганда ут белән саксыз эш итүен, язгы һәм көзге контрольсез авыл хуҗалыгы яндыруларын, урман әзерләүчеләрнең янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен бозуы, яшенле корылмалар. Урманнарда коры-сары агачлар булу сәбәпле, корылык чорында урман янгыннары чыгу ихтималы арта.

Шәһәр җирлегенең торак пунктларын төзү катгый рәвештә 4.14 нче пункт нигезендә 4.130.2013 «Янгынга каршы тору системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләмле-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр» үтәлергә тиеш, шәһәр җирлекләрен төзү чикләреннән алып урманчылыкларда (урман паркларында) урман утыртмаларына кадәр янгынга каршы ераклыклар кимендә 50 метр булырга тиеш, ә бер-ике катлы индивидуаль төзелешле шәһәр һәм авыл җирлекләре төзелеше чикләреннән, шулай ук бакча, дача һәм йорт янындагы җир кишәрлекләреннән урманчылыкларда (урман паркларында) урман утыртмаларына кадәр - кимендә 30 м.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 25 мартындагы 748-р номерлы күрсәтмәсе нигезендә янгын куркынычсызлыгы өлкәсендәге норматив документларга таянырга кирәк, анда Татарстан Республикасы территориясендә урманнарны һәм торак пунктларны янгыннан саклау эшләрен оештыру буенча 2023 елда чаралар планы расланган.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкы өчен табигый янгыннар куркынычы көчле төтен чыгу куркынычы, шул ук вакытта автомобиль транспорты хәрәкәте бозылу, экологик хәлнең начараюы һәм, нәтиҗәдә, кешеләрнең сәламәтлеге начараюы ихтимал.

Урман янгыннарын сүндерү эшләренә җитәкчелекне оештыру, урман янгыннары аркасында килеп чыккан урманнарда гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, урман янгыннарын сүндерү эшләрен башкарганда ведомствоара

хезмәттәшлекне оештыру РФ табигый байлыклар һәм экология министрлыгының «урман янгыннарын сүндерү кагыйдәләрен раслау турында»2022 елның 1 апрелендәге 244 номерлы боерыгы белән регламентлана.

Торак пункт территориясенә табигый янгыннарның таралуын булдырмау чаралары

– табигый территорияләр һәм торак пункт территориясе арасында янгынга каршы өзеклекләр һәм минеральләштерелгән полосалар төзекләндерү (территориядә янгын куркынычсызлыгы чаралары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 16 сентябрендәге 1479 номерлы карары белән расланган янгын куркынычсызлыгы турындагы законның 1, 19, 38 статьялары, Россия Федерациясендә янгынга каршы режим кагыйдәләре нигезендә үтәлергә тиеш) (алга таба – ППР РФ).

– Янгын куркынычы булган объектлар тирәсендә минераллаштырылган полосаларны төзекләндерү.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Урманнарда янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен раслау турында» 2020 елның 7 октябрендәге 1614 номерлы карары белән расланган урманнарда янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре нигезендә, кар капламы төшкән көннән алып тотрыклы яңгырлы көзге һава торышы урнашканчыга кадәр яки кар капламы барлыкка килгәнчегә кадәр физик, юридик затлар, шулай ук урман янәшәсендәге территориягә ия булган, аннан файдаланучы һәм (яисә) эш итүче чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар урманнан кимендә 10 метр киңлектәге полосада аны коры үлән үсемлекләреннән, камыл калдыкларыннан, ауган агачлардан, кисү калдыкларыннан, чүп-чардан һәм башка янучан материаллардан чистартуны тәэмин итәләр яисә урманны 0,5 метр киңлектәге минераллаштырылган янгынга каршы полоса яисә башка янгынга каршы барьер белән аерып торалар.

Урманнарда янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чаралары

Табигать территорияләрендә янгынга каршы профилактика янгыннар килеп чыгуны кисәтүгә, аларның таралуын чикләүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын, янгыннарга каршы уңышлы көрәш һәм урманнарның янгынга каршы торучанлыгын тәэмин итә торган оештыру-техник һәм башка чараларны үткәрүне күздә тота.

Табигать янгыннары килеп чыгуны кисәтү пропаганда һәм агитация, халыкның табигать территорияләренә баруын җайга салу, янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләренең үтәлешен тикшереп тору, янгыннар килеп чыгу ихтималын киметә торган оештыру-техник чаралар максатларында дәүләт янгын күзәтчелеге ярдәмендә гамәлгә ашырыла.

Янгыннарның таралуын чикләү агачлыкларның составын җайга салу, аларны чүп-чардан чистарту, янгынга каршы киртәләр системасын, юллар һәм сулыклар челтәрен булдыруны, шулай ук территорияләрне контрольдә тотып яндыруны үз эченә алган территорияләрне янгынга каршы төзекләндерү исәбенә

утыртмаларның (табигый һәм ясалма) янгынга каршы торучанлыгын арттырудан гыйбарәт.

Табигать территорияләренең янгынга каршы торучанлыгын арттыра торган оештыру-техник һәм башка чаралар җирле халыкны җирлектә янгыннарны кисәтү, ачыклау, сүндерү эшләренә әзерләүдән, янгынга каршы объектларны төзү һәм ремонтлаудан, хакимият органнары, арендаторлар белән эшләүдән гыйбарәт.

Биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаклары

Биологик калдыкларны күмү урыннары булып үләт базлары (биотермик чокырлар) һәм зиратлар тора. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе һәм «Балык Бистәсе РДВБ " ДБУ мәгълүматлары буенча Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә биотермик чокырлар юк.

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин чыганаклары

Техноген характердагы гадәттән тыш хәл – объектта, билгеле бер территориядә авария килеп чыгу нәтиҗәсендә кешеләрнең нормаль тормыш һәм эшчәнлек шартлары бозыла, аларның гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч яный, халык мөлкәтенә, халык хуҗалыгына һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян килә торган хәл. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне аларның килеп чыгу урыны һәм гадәттән тыш хәл чыганагының зарарлы төп факторлары характеры буенча аералар. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр шартлаулар, янгыннар, ми җимерелүләре, химик һәм радиоактив матдәләр чыгарулар, Техносфера объектларында җимерелүләр, егылулар, ишелүләр нәтиҗәсендә барлыкка килә.

Потенциаль хәтәр объектлар исемлеге

Аварияләре Балык Бистәсе муниципаль районында гадәттән тыш хәлләр зоналары барлыкка килергә мөмкин булган гамәлдәге һәм төзелергә планлаштырыла торган куркыныч объектлар турында мәгълүматлар юк.

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең потенциаль чыганаклары

Техноген характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгу мөмкинлеге чыганакларына куркыныч җитештерү объектларын кертергә кирәк.

Шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан куркыныч җитештерү объектлары турында мәгълүмат юк.

Юл-транспорт һәлакәтләре, тереклек тәэмин итү объектларындагы һәлакәтләр, террорчылык актлары булырга мөмкин, аларның нәтиҗәләре шәһәр җирлеге инфраструктурасының эшләвен бозуга һәм халыкның һәлак булуына китерергә мөмкин.

Транспорттагы аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең транспорт структурасы Балык Бистәсе муниципаль районының транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Функциональ билгеләнеше буенча шәһәр җирлегенең автомобиль юллары региональ һәм җирле әһәмияттәге юллар була.

Автомобиль транспорты өчен шактый зур типтагы һәлакәтләр хас: бәрелешү, бәрелешү, аудару, янгыннар, текә битләрдән егылу, сулыкларга төшү һ. б.

Җирлектә юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгуның төп сәбәпләре булып торалар:

-Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу;

-Юлларның дефектлары булган тигезсез өслеге, горизонталь билге һәм куркыныч участокларда киртәләр булмау;

-автомобиль юлларын җитәрлек яктыртмау;

-түшәмәләрнең түбән сыйфатлы булуы – көпчәк белән өслекнең начар орынуы (эләгешүе), бигрәк тә кыш көне һәм башка факторлар.

Шәһәр җирлеге территориясе буйлап куркыныч йөкләрне һәм йөк ташу очракларын автомобиль транспортында йөртү мөмкинлеген тулысынча кире кагарга ярамый.

Мондый аварияләр цистернаның җимерелүе яки герметизациясе өзелү очракларында әйләнә-тирә мохитне зарарлы матдәләр белән пычратучы гадәттән тыш хәлләргә китерә, хәтәр йөк ташучы транспорт чарасын йөртүчеләрнең генә түгел, якын тирәдәге башка кешеләрнең гомерләрен дә куркыныч астына куя.

Тимер юл транспорты өчен корбаннар саны күп булган һәм ликвидацияләүнең катлаулылыгы булган аварияләр масштаблары хас. Тимер юл һәлакәтләре килеп чыгуның төп сәбәпләре булып торалар – төзек булмаган юллар, хәрәкәт итүче состав рельсларыннан төшүләр; тимер юл полотносының автомобиль юлы белән киселеше (тимер юл кичүе); диспетчер хаталары; вагоннарда ут белән саксыз эш итү аркасында янгыннар һәм шартлаулар; табигать шартлары (давыллар, җир тетрәүләр, су басулар, җир ишелүләр) юлларга зыян сала, электр үткәргечләре өзелә, күз күреме начарая, күперләр җимерелә; тиз кабынучан, шартлау куркынычы булган, әче, агулы һәм радиоактив матдәләр кебек куркыныч йөкләрне ташыганда шартлаулар, янгыннар килеп чыга.

Транспорттагы аварияләр зыяннарын бетерү чаралары

Юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәләрен бетерү чаралары, ашыгыч хезмәтләрнең үзара хезмәттәшлеге, РФ субъектларында юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәсендә зыян күргән затларны коткару өлкәсендә Россия ГХМ территориаль органнары эшчәнлеген оештыру буенча җитәкчелек Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының территориаль органнарына юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәләрен бетерүдә катнашучы ашыгыч хезмәтләрнең үзара

хезмәттәшлек дәрәҗәсен арттыру буенча методик тәкъдимнәр нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш (расланган: Россия ГХМ 2015 елның 17 марты №2-4-87-19-18).

Транспортта мөмкин булган гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары булып тора: -трансп транспорт чараларының торышын вакытында диагностикалау;

-транспортлау шартларын регламентлаштыручы кагыйдәләрне һәм нормаларны үтәү.

Транспорт инфраструктурасы объектларының һәм транспорт чараларының законсыз тыкшыну актларыннан саклануын тәэмин итү буенча чаралар эшләү зарур.

Законсыз тыкшыну акты дигәндә хокукка каршы гамәл (гамәл кылмау), шул исәптән транспорт комплексының куркынычсыз эшчәнлегенә куркыныч тудырган, кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китергән, матди зыян китергән йә мондый нәтиҗәләр килеп чыгу куркынычы тудырган террорчылык акты аңлашыла.

Террорчылык

Хәзерге шартларда кризис ситуацияләре барлыкка килүнең төп факторларының берсе буларак террорчылык каралырга мөмкин.

Террорчылык - социаль табигатьле һәм, кагыйдә буларак, сәяси юнәлешле катлаулы, күп планлы күренеш. Ул социаль каршылыклардан барлыкка килә һәм алар кискенләшкәндә көчәю тенденциясен күрсәтә.

Террорчылык актларын башкару өчен түбәндәге чаралар кулланылырга мөмкин: шартлагыч һәм янучан матдәләр, атом-төш зарядлары, радиоактив матдәләр, агулы матдәләр, биологик агентлар, электромагнит импульслар нурланышлары.

Бу чакта террорчылык актлары объектлары транспорт чаралары, транспорт объектлары булырга мөмкин (вокзаллар, диңгез, елга портлары һәм аэропортлар), кешеләрнең күпләп була торган урыннары (эре мегаполислар территорияләре, иҗтимагый, сәүдә һәм торак биналар, спорт корылмалары, концерт һәм күргәзмә заллары, метро станцияләре), потенциаль куркыныч сәнәгать объектлары, гидротехник корылмалар, су белән тәэмин итү системалары, азык-төлек һәм ит-сөт продуктлары җитештерү предприятиеләре, элемтә һәм идарә системалары.

Террорчылык актлары вакытында халыкны саклау

Террорчылык актлары вакытында халыкны саклау буенча ГОЧС идарәсе органнарының төп бурычлары булып тора:

террорчылыкка бәйле куркынычларны даими анализлау һәм фаразлау, террорчылык эшчәнлеге китереп чыгара торган гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча нәтиҗәле чаралар күрү;

– потенциаль куркыныч объектларны һәм халыкны терроризмнан яклау буенча оештыру һәм инженер-техник чаралар комплексын гамәлгә ашыру;

- террорчылык актларының нәтиҗәләрен локальләштерүгә һәм юкка чыгаруга көч һәм чараларны әзерлектә тоту.

Террорчылык актлары вакытында халыкны химик яклауның төп чаралары химик куркыныч объектлардагы аварияләр вакытындагы кебек үк. Аларның үзенчәлеге зарурлыкта:

- хәлне ачыклау һәм бәяләүнең мөмкин булган максималь оперативлыгы;

- химик саклауның куркынычлыгы һәм кирәкле чаралары турында халыкка хәбәр итү;

- паниканы булдырмау, барлык уздырыла торган чараларның тәртибен һәм контрольлеген тәэмин итү.

Террорчылык актлары чагылганда һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләр чаралары

Террорчылык актларының нәтиҗәләрен бетерү барышында зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү, зарарлы факторларның йогынтысын йомшарту мәсьәләләренә аерым игътибар бирелергә тиеш. Бу шартларда һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләрнең төп төрләре булып тора:

- гадәттән тыш хәл зонасын разведкалау (биналарның, территорияләрнең, көчләрне һәм чараларны күрсәтү маршрутларының торышы, гадәттән тыш хәл зонасы чикләрен билгеләү);
- һәлакәттән коткару хезмәтләренең, һәлакәттән коткару формированиеләренең көчләрен һәм чараларын гадәттән тыш хәл зонасына кертү;
- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару;
- зыян күрүчеләрне һәм матди кыйммәтләрне эвакуацияләү;
- хәбәр итү, идарә һәм элемтә оештыру;
- җәмәгать тәртибен тәэмин итү;
- зыян күрүчеләрнең туганнары белән эшләү;
- җимерекләрне сүтү, урынны чистарту, территорияне рекультивацияләү (кирәк булганда).

Гомумән алганда, террорчылык актларының зур масштаблы нәтиҗәләре вакытында һәлакәт-коткару эшләрен оештыру эре табигый һәм техноген гадәттән тыш хәлләрне бетерү вакытында мондый эшләрне оештыруга охшаш.

Террорчылык куркынычы дәрәҗәләрен билгеләү тәртибе һәм шәхес, җәмгыять һәм дәүләт куркынычсызлыгын тәэмин итү чаралары Россия Федерациясе Президенты тарафыннан билгеләнә.

Террорчылык актларына бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмау буенча халык белән чаралар

Халык белән террорчылык актларына бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмауга һәм халыкны аларны бетерү бурычларын хәл итүгә җәлеп итүгә юнәлдерелгән чаралар үткәрү зарур.

Әлеге чаралар халыкның үз торак йортларын саклауда катнашуын активлаштыруга, постларның, торак-эксплуатация предприятиеләре, милиция терәк пунктларының, ГОЧС идарә органнары каршындагы вакытлы оператив штабларның оешкан эшләвенә юнәлдерелгән. Хокук саклау органнары белән тыгыз хезмәттәшлектә алар торак сектор биналарының һәм корылмаларының, җылылык, электр, су белән тәэмин итү системаларының торышын тикшереп торырга, кешеләр күпләп була торган урыннарда (юллар һәм транспорт коммуникацияләре янында)янгын куркынычы булган предметларны һәм объектларны ачыкларга тиеш, торак булмаган биналарның ябылу җайланмаларының торышын контрольдә тотарга, контрольдә тотыла торган территориядә гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм янаганда җәмәгать тәртибен сакларга, экстремаль хәлдә ярдәм күрсәтергә кирәк булган мөстәкыйль хәрәкәт итү мөмкинлеге чикләнгән торакчыларның исәбен алып барырга.

Тормышны тәэмин итү объектларында һәм системаларында аварияләр

Газ, җылылык, электр, су белән тәэмин итү системаларындагы аварияләр халыкның тормыш эшчәнлеген бозуга китерә.

Газ бүлү системалары объектларында һәлакәтләрнең сәбәпләре:

- җир асты газүткәргечләренең механик зарарлануы;
- җир өсте газүткәргечләренең механик зарарлануы;
- тышкы газүткәргечләрнең коррозиядән зарарлануы;
- эретеп ябыштырылган тоташулар өзелү;
- табигый күренешләр нәтиҗәсендә газүткәргечләрнең зарарлануы;
- ГРПтан соң басымны күтәрү;
- башка сәбәпләр.

ГРП һәм ГРУ аварияләрендә газның бинага чыгуы шартлау һәм янгын куркынычы катнашмасы барлыкка килүгә китерә, аның ялкынсынуы янгынны яки шартлауны китереп чыгара. Моннан тыш, бинаның газдан пычрануыннан башка газның факел ялкынсынуы мөмкин. ГРПда технологик процессны бозу аркасында түбән басымның газүткәргечтә басымы арту очраклары билгеле, бу куллану чыганакларында, шул исәптән торак йортларда яки котельныйларда, биналарның газ белән пычрануына китерә, ә кабызу чыганаклары булганда газлар катнашмасын яки шартлауны ялкынландыруга китерә.

Электр тапшыруның һава линияләрендә техноген гадәттән тыш хәлләр чыганаклары техник җайланмаларның җимерелүенә (җимерелүенә) һәм терәк конструкцияләренең төп элементларына бәйле аварияләр булырга мөмкин. Аварияләр эчке сәбәпләр (төзелеш-монтаж эшләренең никахы, линияне эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу) белән дә, тышкы сәбәпләр белән дә аңлатылырга мөмкин. Тышкы сәбәпләр табигый һәм техноген характердагы

гадәттән тыш хәлләр чыганакларының, шул исәптән террорчылык актларының да йогынтысы булырга мөмкин.

Техник җайланмаларның җимерелүенә (җимерелүенә) бәйле аварияләрдә, шулай ук һава линиясе терәкләре конструкциясенең төп зарар китерә торган элементлары - җайланмаларның, корылмаларның конструкцияләренең механик йогынтысы. Шулай ук электр тогы йогынтысында да зарар салучы факторлар булырга мөмкин.

Кешеләрне һәм техниканы механик зарарлау куркынычы булган куркыныч зоналарның чиге булып мөмкин булган өем зонасы торачак. Егылу вакытында техник җайланманың яки корылманың бөтенлеген саклаган очракта (мәсәлән, ВЛ таянычы), өемнәрнең таралу мөмкинлеге булган зоналарның зурлыклары корылмаларның зурлыкларына тигез булачак.

Электр үткәргечләре өзелгәндә һәм алар җиргә төшкәндә зарарланган электр җайланмасын сүндерә торган реле саклау системалары эшләмәү очраклары булуы ихтимал. Җиргә эләккән үткәргеч тирәсендә ток таралу зонасы барлыкка килә. Бу үткәргеч төшкән зонада җир өслегендә электр потенциалы барлыкка килүгә китерә. Кеше үткәргеч төшкән зонада хәрәкәт иткәндә аның аяклары төрле электр потенциаллары астына эләгергә мөмкин, аларның аермасы «адым көчәнеше» дип атала, һәм кеше тәне аша «аяк-аяк»чылбыры буенча электр тогы агачак.

Гамәлдәге һәм проектлана торган һава линияләрендә аварияләр очрагында мөмкин булган гадәттән тыш хәлләр чыганакларының зарарлы факторлары зоналары локаль характерда була. Һава электрүткәргеч линияләре янындагы территориядә яшәүче халык саныннан булган кешеләрнең һәлакәтләр булу ихтималы аз.

ВЛ трассалары линия үткән районда алып барыла торган хуҗалык эшчәнлеге характерын исәпкә алып проектлана, шулай ук саклау зонасы булдырыла һәм электр тапшыру һава линияләре янында хуҗалык эшчәнлеге чикләнә. Янгын куркынычсызлыгы янмый торган конструкцияләр куллану, кыска ялганыш токларын автомат рәвештә сүндерү, терәкләрне җиргә утырту, төрле фазадагы үткәргечләр арасындагы бер-берсенә тоташу буенча куркынычсыз араларны саклау белән тәэмин ителә.

Инженерлык җиһазларының тотрыклы эшләве. Шәһәр җирлегендә инженерлык системалары эшчәнлегенең тотрыклылыгын тәэмин итү чаралары

Шәһәр җирлегендә инженер системалары эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру өчен түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру зарур:

1. Җирлекнең инженерлык системалары белән идарә итү системаларының ышанычлылыгын тәэмин итү буенча эшләр башкару;

2. Инженерлык системалары эшенең ышанычлылыгын арттыру буенча эшләр башкару;

3. Шәһәр җирлегенең инженерлык системалары объектларында (янгыннар, шартлаулар, электр тогы белән зарарланулар һ. б.) икенчел зарарлану факторлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау яисә чикләү буенча эшләр башкару;

4. Инженерлык системаларын авария режимына күчерүгә әзерлек;

5. Шәһәр җирлегенең инженерлык системаларын торгызуга әзерлек;

6. Заманча куркынычсыз технологик чишелешләргә акрынлап күчү һәм инженерлык системаларын контрольдә тоту һәм алар белән идарә итүнең бөтен җирдәге системаларын кертү.

Билгеле бер вакыт узгач яисә нинди дә булса үзгәрешләргә бәйле рәвештә шәһәр җирлегенең инженерлык системалары эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру буенча чаралар үткәрүне күздә тотарга кирәк.

Инженерлык системалары эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру буенча инженер-техник чаралар санына түбәндәгеләр керә::

- таушалган коммуналь-энергетика челтәрләрен алмаштыру юлы белән, гадәттән тыш хәл барлыкка килү чыганагы буларак, инженерлык системаларының авариясез эшләвен тәэмин итү;
- ике бәйсез чыганактан торак пунктларны энергия белән тәэмин итү яисә төрле юнәлешләрдән ике электр челтәре урнаштыру;
- 10 һәм 6 кВ электр бүлү челтәрләре өстәмәсе;
- трансформатор подстанцияләрне яклауны тәэмин итү - өстәмә кирпеч яки тимер-бетон стеналар, козыреклар урнаштыру, грунт белән бөкләү һ.б.
- канәгатьләнерлек дәрәҗәдә булмаган трансформатор подстанцияләрен реконструкцияләү;
- “шәрә чыбыкны” үзйөрешле изоляцияләнгән электр челтәрләренә алыштыру, кирәк булганда электр үткәргечләренең һава линияләрен кабельлеләргә күчерү;
- күчмә электр станцияләрен энергия системасына сатып алу һәм тоташтыру;
- суны ике (яисә аннан да күбрәк) бәйсез чыганаклардан бирүне тәэмин итү, җирнең җир асты чыганакларына өстенлек бирергә кирәк;
- заманча технологияләр нигезендә су белән тәэмин итү системасын төзү һәм реконструкцияләү;
- су җыю корылмаларында катгый режимлы зоналарның тоташ коймаларын оештыру;
- су белән тәэмин итү челтәрләрен сиптерүне тәэмин итү;
- су үткәргеч челтәрләр грунтына һәм эчәргә яраклы сулы резервуарларга керү;
- артезиан скважиналарын герметизацияләү;
- резерв су белән тәэмин итүне тәэмин итү;
- заманча технологияләр нигезендә су бүлеп бирү системасын төзү һәм реконструкцияләү;
- агып төшүче суларны авария хәлендәге чыгару урыннарын оештыру
- ике бәйсез чыганактан газ бирүне тәэмин итү;
- заманча технологияләр нигезендә газ челтәрләрен төзү һәм реконструкцияләү;
- газ челтәрләренең грунтка тирәнәюе;
- газ челтәрләренең бoҗралануын тәэмин итү;

- газ челтәрләрендә басым кимүдән эшли торган автомат җайланмалар, шулай ук дистанцион идарә итә торган ябу арматурасы урнаштыру
- җылылык трассаларын котельныйлардан үзара тоташтыру юлы белән тотрыклы җылылык белән тәэмин итү системасын булдыру, йә индивидуаль җылылык белән тәэмин итү системаларын куллану.

Әлеге барлык чаралар шәһәр җирлегенең яисә аның аерым участокларының инженерлык инфраструктурасын реконструкцияләгәндә яисә яңа төзегәндә башкарылырга тиеш.

Эре масштаблы гадәттән тыш хәлләр шартларында су белән тәэмин итү системасы эшчәнлегенең тотрыклылыгын тәэмин итү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеген хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып җир асты сулары тора.

Зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта халыкны су белән тәэмин итәргә кирәк. Гадәттән тыш хәл чорының озынлыгы тыныч вакытта җирле шартларны исәпкә алып билгеләнә.

Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен җир асты суларының бөтен ресурсы файдаланылырга тиеш. Яхшы сакланган җир асты суларына өстенлек бирелергә тиеш. Яхшы сакланган сулар җитәрлек күләмдә булмаса, җир асты суларының азрак сакланган класслары да файдаланылырга мөмкин.

ВК4-90 ВСН нигезендә, халыкка (категорияле шәһәрләрдән эвакуацияләнгән халыкны исәпкә алып) үзәкләштерелгән СХПВ буенча яисә күчмә чаралар ярдәмендә башка ихтыяҗларга бирелергә тиешле эчәр сыйфатлы суның минималь күләме (категорияле шәһәрләрдән эвакуацияләнгән халыкны исәпкә алып) бер кешегә тәүлегенә 31 л (3.14.2 таблицасы) һәм стационар дәвалануга керүче бер зарарланган кешегә тәүлегенә 75 л; зарарлану учагында эшләүче ГО хәрбиләштерелмәгән формированиеләренең шәхси составын да кертеп, бер кешене юуга 45 л исәбеннән билгеләнә.

Таблица 3.14.2

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә Үзәкләштерелгән СХПВ буенча халыкка тәүлеккә эчәргә яраклы сыйфатлы суның минималь кирәкле күләме

Шәһәр җирлеге	Баштагы ел (2023 ел), кеше		Беренче чират (2033 ел), кеше		Хисап срогы (2043 ел), кеше.	
	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3
Балык Бистәсе штп.	**7759**	240,5	**9871**	306,0	**11983**	371,5

Су җыю манараларындагы су күләме китерелгән исәпләүләр нигезендә гадәттән тыш хәлләр очрагында халыкның суга ихтыяҗын канәгатьләндерергә тиеш.

Моннан тыш, гадәттән тыш хәл килеп чыкканда, эчәргә яраклы суны хәрәкәтчән резервуарларда (автоцистерналарда) алып килүне күздә тотарга кирәк. Күчмә савытка су таратучы һәр пункт 1,5 км радиустагы торак пункт территориясенә хезмәт күрсәтергә тиеш.

Гадәттән тыш хәл шартларында, радиацияле чыганактан суны махсус чистарту режимы буенча эшләүче корылмаларга йөкләнешне киметү өчен, аерым Сәнәгать һәм коммуналь предприятиеләрне су белән тәэмин итү күләмнәрен киметү мөмкин.

Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр мониторингы челтәрләрен колачлау пунктлары һәм зоналары

Гидрометеорологик характердагы вакыйгаларны мониторинглау һәм фаразлау «Татарстан Республикасы УГМС»ФДБУ тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Геологик процессларга Мониторинг ТР МЭПР һәм «ТР Геоүзәге»ДУП тарафыннан башкарыла.

Социаль-гигиена мониторингы һәм фаразлауны Россия Сәламәтлек саклау һәм социаль үсеш министрлыгының санитар-эпидемиологик күзәтчелегенең территориаль органнары гамәлгә ашыра.

Техноген объектларның торышына Мониторинг ясауны һәм аварияләрне фаразлауны республиканың профильле министрлыклары һәм Ростехнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсе, шулай ук Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары составындагы күзәтчелек органнары, ә предприятиеләрдә һәм оешмаларда - предприятиеләрнең һәм оешмаларның сәнәгать иминлеге бүлекчәләре гамәлгә ашыра..

ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛ ТУРЫНДА ХӘБӘР ИТҮ

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге халкына хәбәр итү өчен проектта 1 км га кадәр радиуслы ике сөйләм сиренасы җайланмасы (РСУ) урнаштыру тәкъдим ителә.сөйләм сиренасы җайланмаларын урнаштырганда торак пункт территориясен тулысынча каплауны күздә тотарга кирәк.

Гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу яисә килеп чыгу куркынычы турында аудио -, аудиовизуаль һәм башка хәбәрләрне кабул итү, эшкәртү һәм тапшыруны гамәлгә ашыручы шәһәр җирлегенең техник җайланмаларын районның ярдәм дәүләт инспекциясе белән берләштерү мөмкинлеген карарга кирәк.

Заманча мәгълүмат технологияләрен, электрон һәм басма гаммәви мәгълүмат чараларын халыкка гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы яисә килеп чыгу турында, мондый ситуацияләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм яклау ысуллары турында вакытында һәм гарантияле мәгълүмат бирү өчен куллану максатка ярашлы.

Халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итү өчен «Татарстан» ДТРК, «Эфир» телерадиотапшырулар каналлары, «Татарстан - Яңа Гасыр» телерадиокомпаниясе, шәһәр җирлеге территориясендә тапшырулар алып баручы радиостанцияләр кулланылырга мөмкин.

Хәбәр итү системасын халыкны турыдан-туры саклау бурычы хәл ителә торган беренчел актив чараларга кертергә мөмкин. Нәкъ менә куркынычның чын характеры турында вакытында хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү мөмкин булган югалтуларны кискен киметергә мөмкинлек бирә, Паникалы имеш-мимешләр

барлыкка килүгә комачаулый, алар теләсә нинди характердагы гадәттән тыш хәлгә караганда күбрәк тискәре нәтиҗәләр китерергә сәләтле.

Халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү чаралары сыйфатында файдалануны оештыру максатка ярашлы:

- связи кәрәзле элемтә челтәрләре;
- тавыш көчәйткечләрне;
- гадәттән тыш хәлләр турында ашыгыч хәбәрләр тапшыру программасына автомат рәвештә күчерелә торган транспорт чараларындагы автомагнитола;
- шартлы сигналлар һәм кыска мәгълүмати хәбәрләр тапшыруны тәэмин итүче автоном тукланулы югары куәтле тавыш нурланышлары;
- телерадиотапшырулар челтәрләре (цифрлы тапшыруларга күчүне исәпкә алып);
- ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының рәсми сайтында, шулай ук республиканың төп Интернет-ресурсларының яңалыклар һәм эзләү порталларында ашыгыч мәгълүмат урнаштыру юлы белән Интернет челтәре аша хәбәр итү;
- мобиль мәгълүмат чаралары;
- тавыш көчәйтүче элемтәле оператив хезмәтләр автомобильләре;
- тавыш күтәрүче элемтә модуле урнаштырылган пилотсыз очу аппаратлары.

Тикшеренүләр күрсәткәнчә, көн дәвамында хәрәкәт итүче кешеләрнең даими агымы халыкның зур өлешен тәшкил итә, ягъни көн дәвамында кешеләрнең күпчелеге үзләренең фатирдагы стационар мәгълүмат кабул итү чараларыннан (телефон, радио, телевизор, компьютер, радиоточка) аерылган. Шул ук вакытта кәрәзле элемтә челтәрләрен үстерү шәһәрдәге һәм шәһәр читендәге зонадагы халыкка массакүләм хәбәр итү бурычын хәл итү мөмкинлеге бирә.

Кәрәзле телефон - элемтә һәм цифрлы мәгълүмат алмашу, радио һәм телевидение сигналларын кабул итү, Интернетка чыгуның универсаль чарасы. Болар барысы да кәрәзле телефонны төрле характердагы гадәттән тыш хәлләрдә ил халкының күпчелегенә хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең төп индивидуаль чараларының берсе буларак карарга мөмкинлек бирә.

Барлык заманча автомагнитолалар махсус RDS (Radio Data System) режимына ия - яки мәгълүмат тапшыру системасы, аның буенча радиотапшыру станцияләре мәгълүмати хәбәрләр тапшыра. RDS режимын Россиянең күпчелек радиостанцияләре куллана.

Моннан тыш, РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы Татарстанда гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итү системасын кертү буенча пилот зона – Cell Broadcast (киңкүләм тапшыру) кертергә планлаштыра, ул билгеле бер географик өлкәдә кәрәзле телефонга нинди дә булса хәбәрләрне кичекмәстән җиткерү өчен билгеләнгән.

Татарстан Республикасында коткару хезмәтенең бердәм номеры «112»гамәлдә.

ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛ ВАКЫТЫНДА ЭВАКУАЦИЯ

Шәһәр җирлеге территориясе химик зарарлану, мөмкин булган җимерелүләр, мөмкин булган радиоактив зарарлану, катастрофик су басу зоналарына эләкми.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы территориясендә халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналары чикләрен раслау турында» 07.10.2022 номерлы карары нигезендә Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында халыкка экстрен хәбәр итү зоналары чикләренә керми.

Эвакуация һәм аны уздыру сроклары халыкның куркыныч зонасында калган ЧС масштабларына, транспорт һәм башка җирле шартларга бәйле.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, тыныч заманның кризислы хәлләре барышында, бигрәк тә сугыш вакытында, күп санлы халыкның куркынычсыз районнарга күчеше мөмкин. Сүз халыкның миграциясе һәм качакларның миграциясе турында бара. Бу очракта качакларны теркәү һәм аларның тормышын тәэмин итү мәсьәләләрен оператив хәл итү дәүләт хакимияте органнары бурычы булып тора.

ЯНГЫН КУРКЫНЫЧСЫЗЛЫГЫН ТӘЭМИН ИТҮ ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

РФ Президентының «2030 елга кадәр чорга янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында " 2018 елның 1 гыйнварындагы 2 номерлы Указы нигезендә янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру механизмнары булып тора:

а) янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә норматив-хокукый һәм икътисадый җайга салу;

б) янгыннарны сүндерү һәм һәлакәттән коткару эшләрен башкару өчен янгыннан саклау бүлекчәләренең, янгыннан коткару гарнизоннарының көчләрен һәм чараларын җәлеп итү планнарын, шулай ук мондый бүлекчәләрнең һәм гарнизоннарның күрсәтелгән максатларда чыгу расписаниеләрен тормышка ашыру;

в) янгыннарны профилактикалауга һәм сүндерүгә гражданнарны, иҗтимагый берләшмәләрне һәм башка оешмаларны җәлеп итү;

г) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган җир кишәрлекләрендә профилактика чараларын оештыру һәм үткәрү;

д) янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә фәнни тикшеренүләр һәм эшләнмәләрне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

е) янгыннарга бәйле кризис ситуацияләрен җиңү, шул исәптән реакциянең оперативлыгын арттыруга юнәлдерелгән түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру:

гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы кысаларында Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының аэромобиль төркемнәре составында дәүләт янгынга каршы хезмәтенең Федераль янгынга каршы хезмәте янгын-коткару бүлекчәләренең стратегик мобильлеге принцибын

гамәлгә ашыру, ул эре янгыннарны сүндерү һәм һәлакәттән коткару эшләрен уздыру чараларын этаплап гамәлгә ашырганда мондый бүлекчәләрнең мөмкинлекләрен арттырырга мөмкинлек бирә;

килеп туган янгыннарга һәм башка гадәттән тыш хәлләргә оператив җавап бирергә сәләтле мобиль, күп профильле, техник яктан җиһазландырылган һәм әзерлекле янгыннан саклау бүлекчәләре булдыру, аларның әзерлеген арттыру;

югары катлы биналарда һәм корылмаларда, урманнарда һәм янгыннан саклау буенча җир өсте бүлекчәләре өчен барып җитү авыр булган башка урыннарда янгыннарны сүндерү чараларының нәтиҗәлелеген арттыру өчен авиация технологияләре, шул исәптән пилотсыз авиация системалары өлкәсендәге өр-яңа казанышлардан файдалану;

янгын сүндерү чаралары резервларын янгыннар зонасына оператив китерү мөмкинлеген тәэмин итү;

мобиль янгын сүндерү чараларын гамәлгә кертү һәм алардан файдалану;

янгын-коткару гарнизоннары бүлекчәләре белән карарлар кабул итүгә ярдәм итүнең һәм оператив идарәнең автоматлаштырылган системасын кертү.

Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чаралары үз эченә ала:

1) шәһәр җирлегенең янгын куркынычсызлыгын оештыру-хокукый, финанс, матди-техник тәэмин итү мәсьәләләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен тормышка ашыру;

2) янгынга каршы су белән тәэмин итү чыганакларының тиешле торышын тәэмин итү, муниципаль милектәге торак һәм җәмәгать биналарының янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын төзек хәлдә тоту;

3) янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү мәсьәләләре буенча муниципаль максатчан программаларны эшләү һәм үтәүне оештыру;

4) шәһәр җирлеге территориясендә янгыннарны сүндерү һәм һәлакәттән коткару эшләрен башкару өчен көчләр һәм чаралар җәлеп итү планын эшләү һәм аның үтәлешен тикшереп тору;

5) шәһәр җирлеге территориясендә янгынга каршы махсус режим, шулай ук аның гамәлдә булган вакытына янгын куркынычсызлыгының өстәмә таләпләрен билгеләү;

6) янгын сүндерү техникасының янгын урынына тоткарлыксыз баруын тәэмин итү;

7) янгын турында элемтәне тәэмин итү һәм халыкка хәбәр итү;

8) халыкны янгын куркынычсызлыгы чараларына өйрәтүне оештыру һәм янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә пропаганда оештыру, янгын-техник белемнәрне таратуга ярдәм итү;

9) гражданнарның һәм оешмаларның янгыннан ирекле Саклауда, шул исәптән янгыннарга каршы көрәштә катнашуын социаль һәм икътисадый кызыксындыру.

Гражданнарның һәм юридик затларның гомерен, сәламәтлеген, мөлкәтен, дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне янгыннардан саклау максатларында 22.07.2008 ел, №123-ФЗ «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент " Федераль закон кабул ителде, ул янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә техник җайга салуның төп нигезләмәләрен билгели һәм яклау (продукция)объектларына

янгын куркынычсызлыгының гомуми таләпләрен билгели, шул исәптән биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга, сәнәгать объектларына, янгын сүндерү-техник продукциягә һәм гомуми билгеләнештәге продукциягә.

Кешеләрне һәм мөлкәтне янгынның куркыныч факторлары йогынтысыннан яклау һәм (яисә) аларның йогынтысы нәтиҗәләрен чикләү түбәндәге ысулларның берсе яисә берничәсе белән тәэмин ителә:

1) янгынның учактан читкә таралуын чикләүне тәэмин итә торган күләм-планлаштыру чишелешләрен һәм чараларын куллану;

2) янгын вакытында кешеләрне имин эвакуацияләү таләпләрен канәгатьләндерә торган эвакуация юллары төзү;

3) янгынны ачыклау системаларын (янгын сигнализациясе җайланмаларын һәм системаларын), янгын вакытында кешеләрне эвакуацияләүне хәбәр итү һәм идарә итү системаларын төзү;

4) күмәк яклау системаларын (шул исәптән төтенгә каршы) һәм кешеләрне янгынның куркыныч факторлары йогынтысыннан индивидуаль саклау чараларын куллану;

5) биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның таләп ителгән янгынга чыдамлык дәрәҗәсенә һәм конструктив янгын куркынычы классына туры килә торган, шулай ук эвакуация юлларында төзелеш конструкцияләренең өске катламнарының (бизәкләүләрнең, тышлауларның һәм янгыннан саклану чараларының) янгын куркынычы чикләнгән төп төзелеш конструкцияләрен һәм янгыннан саклану классларын куллану;

6) янгыннан саклау составларын (шул исәптән пиреннарга каршы һәм уттан саклау буяуларын) һәм төзелеш материалларын (тышлыкларын) төзелеш конструкцияләренең утка чыдамлыгын арттыру өчен куллану;

7) янгын куркынычы булган сыеклыкларны авария хәлендәге агызу һәм аппаратурадан янучан газларны авария хәлендәге агызу җайланмасы;

8) шартлаудан саклану системаларының технологик җиһазларында урнаштыру;

9) янгын сүндерүнең беренчел чараларын куллану;

10) янгын сүндерүнең автомат җайланмаларын куллану;

11) янгыннан саклау бүлекчәләре эшчәнлеген оештыру.

Тиешле территорияләрдә янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорга Россия Федерациясе норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм янгын куркынычсызлыгы буенча муниципаль хокукый актлар белән янгын куркынычсызлыгының өстәмә таләпләре, шул исәптән торак пунктлар чикләреннән читтә янгыннарны профилактикалау һәм локальләштерү өчен халыкны җәлеп итүне, гражданнарның урманнарга баруын тыюны, урман янгыннарының һәм башка ландшафт (табигый) янгыннарның таралуына комачаулый торган өстәмә чаралар күрүне күздә тота торган таләпләр билгеләнә, шулай ук торак пунктлар чикләреннән тыш торак пунктлар җирләренә башка янгыннарның (торак пунктлар чикләрендә янгынга каршы өзеклекләрне арттыру, янгынга каршы минераллаштырылган полосалар булдыру һәм шуңа охшаш чаралар).

«Янгыннан ирекле саклау турында» 2011 елның 6 маендагы 100-ФЗ номерлы Федераль закон физик һәм юридик затларны гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган иҗтимагый мөнәсәбәтләрне билгели – иҗтимагый берләшмәләрнең янгыннарны профилактикалауда һәм (яисә) сүндерүдә, һәлакәттән коткару эшләрен башкаруда, шулай ук янгыннан саклау буенча иҗтимагый берләшмәләрне төзүгә, эшчәнлегенә, үзгәртеп оештыруга һәм (яисә) бетерүгә бәйле рәвештә берләшү хокукына ия.

Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе Федераль янгынга каршы хезмәтенең 7 янгын сүндерү-коткару отрядының 128 янгын сүндерү-коткару часте урнашкан: Балык Бистәсе штп., Совет ур., 43 йорт (кадастр номеры 16:34: 200110: 235), 3 берәмлек янгын сүндерү техникасы бар:АЦ 8-40 (Камаз) – 2 бер;

АЦ -8-40 (Зил 131) – 1бер.

Шәһәр җирлегенең торак пунктлары янгын сүндерү машинасының килү норматив вакыты чикләрендә урнашкан, ул «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент» 2008 елның 22 июлендәге 123от номерлы Федераль законның 76 нчы бите нигезендә шәһәр җирлекләре өчен 10 мин тәшкил итә.

Шәһәр җирлеге администрациясе мәгълүматларына караганда, янгынга каршы су белән тәэмин итү чыганагы булган сулыкларга янгын сүндерү автомобильләре өчен керү юллары, аларны урнаштыру һәм су алу – Яр буе скверы пирсы һәм Причал каралган.

4. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

Таблица 4.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясеннән файдалану балансы

№ п/п	Күрсәткечнең аталышы	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге (хәзерге) хәл	Хисап сроы
I	**ТЕРРИТОРИЯ**			
	Муниципаль берәмлек чикләрендәге җирләрнең гомуми мәйданы	га	**4256.66**	**4256.66**
	Торак пунктлар чикләрендәге җирләрнең гомуми мәйданы (һәр торак пункт буенча)	га	**1001.36**	**1029.53**
	Шул исәптән:			
	Балык Бистәсе ш. т. б.	га	1001.36	1029.53
	Функциональ зоналар балансы:			
	Индивидуаль торак йортлар төзү зонасы	га	332.13	521.93
		%	7.80	12.26
	Азкатлы торак йортлар төзү зонасы (4 катка кадәр, мансардныкын да	га	15.70	16.25
		%	0.37	0.38
	Күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зона	га	14.12	18.31
		%	0.33	0.43
	Махсуслаштырылган иҗтимагый	га	20.73	18.23

	төзелеш зонасы	%	0.49	0.43
	Җитештерү зонасы	га	31.57	31.57
		%	0.74	0.74
	Коммуналь зона	га	1.40	1.40
		%	0.03	0.03
	Фәнни-җитештерү зонасы	га	0.01	0.01
		%	0.00	0.00
	Инженерлык инфраструктурасы зонасы	га	7.71	5.14
		%	0.18	0.12
	Транспорт инфраструктурасы зонасы	га	13.07	13.07
		%	0.31	0.31
	Авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	га	148.90	106.28
		%	3.50	2.50
	Коммерциягә карамаган бакчачылык яки яшелчәчелек ширкәтләре зонасы	га	65.79	13.60
		%	1.55	0.32
	Авыл хуҗалыгы предприятиеләренең җитештерү зонасы	га	3.83	3.83
		%	0.09	0.09
	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге башка зоналар	га	4.07	2.09
		%	0.10	0.05
	Рекреацион билгеләнештәге зоналар	га	6.04	13.97
		%	0.14	0.33
	Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр зонасы (парклар, бакчалар, скверлар,	га	7.32	7.32
		%	0.17	0.17
	Ял итү зонасы	га	0.00	1.31
		%	0.00	0.03
	Урман зонасы	га	163.43	163.42
		%	3.84	3.84
	Зиратлар зонасы	га	1.82	1.82
		%	0.04	0.04
	Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр	га	72.19	68.44
		%	1.70	1.61
	Акваторияләр зонасы	га	2914.46	2914.46
		%	68.47	68.47
	Башка зоналар	га	432.37	334.21
		%	10.16	7.85
	Барлыгы	га	**4256.66**	**4256.66**
II	**Халкы**			
2.1	Даими халыкның гомуми саны , шул исәптән:	чел.	**7759**	**11983**
2.1.1	Балык Бистәсе штп.	чел.	7759	11983
III	**ТОРАК ФОНДЫ**			
3.1	Торак фонды-барлыгы, шул исәптән:	тыс.кв.м.	192.37	375.41
3.1.1	Балык Бистәсе штп.	тыс.кв.м.	192.37	375.41
IV	**ХАЛЫККА СОЦИАЛЬ ҺӘМ МӘДӘНИ-КӨНКҮРЕШ ХЕЗМӘТЕ КҮРСӘТҮ ОБЪЕКТЛАРЫ**			

4.1	Укыту-белем бирү билгеләнешендәге объектлар	мест	806	955
4.2	Мәктәптән тыш билгеләнештәге	мест	1310	1310
4.3	Мәктәпкәчә билгеләнештәге	мест	435	955
4.4	Сәламәтлек саклау объектлары	пос.в смену	565	565
4.5	Спорт һәм физкультура-савыктыру объектлары	кв.м.пл.пола	1458	1458
4.6	Мәдәни-ял итү билгеләнешендәге объектлар	мест	950	1678
4.7	Сәүдә билгеләнешендәге объектлар	кв.м.торг. пл.	10347	10347
4.8	Җәмәгать туклануы объектлары	мест	705	705
4.9	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	раб.мест	7	108
4.10	Элемтә объектлары	объект	1	1
4.11	Объектлар. банк филиаллары	операц.место	25	25
V	**ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ**			
5.1	Автомобиль юлларының озынлыгы	км	1.39	1.39
VI	**ИНЖЕНЕРЛЫК ИНФРАСТРУКТУРАСЫ**			
6.1	Су белән тәэмин итү			
	су куллану	куб. м./тәүл.	2314,0	3578,6
6.2	Канализация			
	агып төшүче суларның гомуми керүе	куб. м./ тәүл.	1608,9	2415,8
6.3	Санитар чистарту			
	ККК күләме	куб.м/ел	20185,3	30651,9
	ККК өчен контейнерлар	данә	-	191
6.4.	Газ белән тәэмин итү			
	еллык газ чыгымы	мең м3/ел	1707,0	2636,3
6.6.	Газ белән тәэмин итү			
	еллыкказ чыгыма	мең кВт.сәг/ел	6634,0	10245,5
	Электр белән тәэмин итү	кВт	3181,2	4913,0
	еллык электр куллану	кВА	3384,2	5226,6

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы буенча эшләр башкару барышында авыл хуҗалыгы җирләре зонасының мәйданы индивидуаль торак йортлар төзү зонасын арттыру хисабына кимеде.

ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

Норматив-хокукый актлар

1. Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы, 29.12.2004 ел. № 190-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
2. Россия Федерациясе Җир кодексының 25.10.2001 ел, №136-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
3. Су кодексы 3.06.2006 ел №74-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
4. Урман кодексы, 4.12.2006 ел, №200-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
5. 1994 елның 30 ноябрендәге 51-ФЗ номерлы Гражданлык кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
6. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
7. Су кодексы 3.06.2006 ел №74-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
8. Урман кодексы, 4.12.2006 ел, №200-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
9. 1994 елның 30 ноябрендәге 51-ФЗ номерлы Гражданлык кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
10. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
11. «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 25.06.2002 ел, №73-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
12. «Җирләрне яки җир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 21.12.2004 ел, №172-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
13. «Дәүләт реестрлары белешмәләрендәге каршылыкларны бетерү һәм җир кишәрлегенең билгеле бер җир категориясенә каравын билгеләү максатларында Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 29.07.2017 № 280-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).Федеральный закон от 22.07.2008 № 123-ФЗ «Технический регламент о требованиях пожарной безопасности» (с изменениями и дополнениями).
14. "Янгыннан ирекле саклау турында" 06.05.2011 № 100-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
15. «Хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать куркынычсызлыгы турында» 21.07.1997 № 116-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
16. «Халыкны һәм территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында " 21.12.1994 № 68-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

17. «Биналар һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында Техник регламент " 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
18. «Хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында " 21.07.1997 № 116-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
19. «Янгын куркынычсызлыгы турында " 21.12.1994 №69-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
20. «Янгыннан ирекле саклау турында " 06.05.2011 № 100-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
21. «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 21.12.1994 № 68-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
22. «Биналар һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында Техник регламент» 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
23. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2024 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карарын (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
24. «Янгыннан саклау көчләрен һәм чараларын җәлеп итү планын раслау турында " Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2004 елның 11 октябрендәге 447 номерлы карары зур янгыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен һәм Татарстан Республикасы территориясендә аварияләр".
25. РФ Хөкүмәтенең «Су басу, су җәелеп су астында калу зоналары турында»18.04.2014 № 360 карарлары
26. «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 28.07.2004 ел, № 45-ТРЗ Татарстан Республикасы кануны (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
27. «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында " 2005 елның 31 гыйнварындагы 31-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы
28. СП кагыйдәләре җыелмасы 42.13330.2016 " Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89* (РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
29. Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (расв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
30. СП 2.1.3678-20 «Оешмаларга, биналарны, корылмаларны, җайланмаларны һәм транспортны эксплуатацияләүгә, шулай ук товарлар сату, эшләр башкару яки хезмәтләр күрсәтү белән шөгыльләнүче хуҗалык субъектларының эшчәнлек шартларына санитар-эпидемиологик таләпләр» (РФ баш санитария табибының 24.12.2020 №44 карары белән расланган).

31. СП кагыйдәләре җыелмасы 62.13330.2011 "Газ бүлү системалары". Актуальләштерелгән редакциясе СНиП 42-01-2002 (РФ төбәкләр үсеше министрлыгының 27.12.2010 елгы 780 номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

32. СП 42-101-2003 «Металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми нигезләмәләр».

33. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 "Санитар-саклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе" (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрендәге 74 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

34. РД 34.20.185-94 "Шәһәр электр челтәрләрен проектлау буенча Инструкция".

35. 153-34.48.519-2002 «0,4-35 кВ көчәнешләргә электр тапшыруның һава линияләрендә җепсел-оптик элемтә линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре.

36. Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының «Электр энергиясен кулланучыларның аерым энергия кабул итү җайланмалары (энергия кабул итү җайланмалары төркемнәре) өчен актив һәм реактив куәтләр куллану нисбәте күрсәткечләрен исәпләү тәртибе турында" 2015 елның 23 июнендәге 380 номерлы боерыгы (Россия Юстиция министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендә 38151 номер белән теркәлгән).

37. ТР Урман хуҗалыгы министрлыгының "2030 елга кадәр Татарстан Республикасы урман хуҗалыгын үстерү стратегиясен раслау турында" 24.07.2017 N 547 боерыгы

38. Россия Табигать министрлыгының «Урман янгыннарын сүндерү кагыйдәләрен раслау турында " 01.04.2022 N 244 боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 12.08.2022 N 69620)

39. «Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

40. Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә Татарстан Республикасы территориаль схемасы (Министрлар Кабинетының 13.03.2018 ел, № 149 карары белән расланган) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

41. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 14.13330.2018 »Сейсмик районнарда төзелеш". Актуальләштерелгән редакциясе СНиП II-7-81 (РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2018 елның 24 маендагы 309/пр номерлы боерыгы белән расланган) - өлештә гамәлдән чыгарылган.

42. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 115.13330.2016 »Хәвефле табигый йогынтылар геофизикасы". СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе (РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 16 декабрендәге 956/пр номерлы боерыгы белән расланган).

43. СП кагыйдәләр җыелмасы 31.13330.2021 " СНиП 2.04.02-84* су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар "(РФ төзелеш һәм торак-

коммуналь хуҗалык министрлыгының 27.12.2021 ел № 1016/пр боерыгы белән расланган).

44. СП кагыйдәләре җыелмасы 8.13130.2020 "Янгыннан саклану системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләбе " (РФ Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтиҗәләрен бетерү министрлыгы тарафыннан 30.03.2020 ел №225).

45. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 30.13330.2020 " Биналарның эчке суүткәргече һәм канализациясе. СНиП 2.04.01-85 актуальләштерелгән редакциясе "(РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 16 декабрендәге 951/пр номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

46. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 116.13330.2012 " Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы. Төп нигезләмәләр". СНиП 22-02-2003 актуальләштерелгән редакциясе (РФ төбәкләр үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнендәге 274 номерлы боерыгы белән расланган).

47. СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе (РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 3 декабре турында 891/пр номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

48. ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә Гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе». (техник җайга салу һәм метрология буенча Федераль агентлыкның 2016 елның 29 июнендәге 727-ст номерлы боерыгы белән расланган).

49. СП кагыйдәләр җыелмасы 165.1325800.2014 "СНиП 2.01.51-90 Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар" (РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2014 елның 12 ноябрендәге 705/пр номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

50. СП кагыйдәләр җыелмасы 4.13130.2013 "Янгыннан саклану системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләм-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр "(Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтиҗәләрен бетерү министрлыгының 2013 елның 24 апрелендәге 288 номерлы боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

51. СП кагыйдәләре җыелмасы 104.13330.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык яклавы. СНиП 2.06.15-85 актуальләштерелгән редакциясе "(Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 N 964/пр боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

52. Язгы ташу чорында су басу (су җәелеп су астында калу) ихтималы булган зоналарга эләгүче республика торак пунктлары исемлеге (Министрлар Кабинетының 29.08.2013 ел, № 1625-р күрсәтмәсе белән расланган) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

53. «Федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, Татарстан Республикасы территориясендә башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеген раслау турында»23.12.2016 ел, № 3056-р ТР МК күрсәтмәсе

54. ТР Министрлар Кабинетының «2023 елда Татарстан Республикасы территориясендәге урманнарны һәм торак пунктларны янгыннан саклау эшләрен оештыру чаралары планын раслау турында»25.03.2023 N 748-р күрсәтмәсе

55. ИТС 10-2019 иң яхшы технологияләр буенча мәгълүмати-техник белешмәлек. Җирлекләрнең, шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларын кулланып, агып төшүче суларны чистарту.

56. СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» (раслау. Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

57. Татарстан Республикасы территориясендә халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналары чикләрен раслау турында карар. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган 07.10.2022 №1083.

58. «Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре» (РФ топэнерго министрлыгы 29.04.1992, РФ Госгортехнадзорның 22.04.1992 N 9 карары белән расланган) (үзг. 23.11.1994) ("Коммуникацияләре бер техник коридорда уза яки кисешә торган предприятиеләрнең үзара мөнәсәбәтләре турында Нигезләмә" белән бергә)

59. СП 32.13330.2018. Кагыйдәләр җыелмасы. Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.03-85", Россия Төзелеш Министрлыгының 25.12.2018 № 860/пр боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

60. СП 20.13330.2016 Кагыйдәләр җыелмасы. Йөкләнеш һәм йогынты. СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе", Россия Төзелеш Министрлыгының 03.12.2016 №891/пр боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

61. СП 4.13130 " Янгыннан саклану системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләм-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр", РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 24.04.2013 №288 боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

62. Россия Федерациясендә Янгынга каршы режим кагыйдәләре, РФ Хөкүмәтенең 16.09.20 №1479 карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Территориаль планлаштыру документлары

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.03.2013 ел № 384-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба

үткәргеч транспорты), федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.05.2015 ел № 816-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт өлкәсендә (торба үткәргеч транспорты өлешендә) Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

3. Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 01.08.2016 ел №1634-р күрсәтмәсе белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

4. Россия Федерациясенең сәламәтлек саклау өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 28.12 нче карары белән расланган. 2012 ел №2607-Р (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

5. Россия Федерациясенең югары белем бирү өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел №247-р күрсәтмәсе белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 15.03.2022 ел, №235 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы

7. Балык Бистәсе муниципаль район Советының 29.10.2022 ел, № XXXVII-14 карары белән расланган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр белән)

8. РФ Транспорт министрлыгы тарафыннан расланган «Мәскәү - Түбән Новгород - Казан тизйөрешле автомобиль юлы» объекты территориясен планлаштыру проекты № 1616-р Федераль юл агентлыгы (РОСАВТОДОР) 23.04.2021 ел.

Федераль программалар

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 13 февралендәге 207-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең пространство үсеше стратегиясе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. РФ Президентының 2017 елның 13 маендагы 208 номерлы Указы белән расланган 2031 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең икътисадый иминлек стратегиясе.

Республика программалары

1. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карарын (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008 елның 22 октябрендәге 763 номерлы карары белән расланган «2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга кластерлы якын килү нигезендә Татарстан Республикасы Җитештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Башка әдәбият

«Территорияләрне санитар чистарту һәм торак урыннарны җыештыру» белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел).

Фонд материаллары

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән анкета күрсәткечләре.

КУШЫМТА №1

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
РЫБНО-СЛОБОДСКОГО
ГОРОДСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
РЫБНО-СЛОБОДСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАЛЫК БИСТӘСЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАЛЫК БИСТӘСЕ
ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КАРАР

от 17 марта 2023 года пгт. Рыбная Слобода № 30

О подготовке проекта генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан

В целях обеспечения устойчивого развития территории, развития инженерной, транспортной и социальной инфраструктур, обеспечения учета интересов граждан и их объединений, в соответствии со статьями 23, 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации, статьями 14, 15 Федерального от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Федеральным законом от 31 декабря 2017 года №507-ФЗ «О внесении изменений в Градостроительный кодекс Российской Федерации и отдельные законодательные акты Российской Федерации», руководствуясь приказом Министерства экономического развития Российской Федерации от 9 января 2018 года №10, Уставом Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Приступить к подготовке проекта генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан.
2. Разместить настоящее постановление на официальном сайте Рыбно-Слободского муниципального района в информационно-телекоммуникационной сети Интернет по веб-адресу: http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru.
3. Контроль за исполнением настоящего постановления оставляю за собой.

Руководитель М.В. Магизов

Документ создан в электронной форме. № 470 от 21.03.2023. Исполнитель: Вафин Ф.М.
Страница 7 из 8. Страница создана: 21.03.2023 09:23
ЭЛЕКТРОННЫЙ ТАТАРСТАН

КУШЫМТА №2

Приложение №1
к Договору №____
о разработке проекта генерального плана
Рыбно-Слободского городского поселения
Рыбно-Слободского муниципального района
Республики Татарстан
«___» ________ 20 ___ года

УТВЕРЖДАЮ:
Руководитель
Исполнительного комитета
Рыбно-Слободского
муниципального района
Республики Татарстан

________ Д.А. Сатдинов
МП
«___» ________ 20 ___ года

Техническое задание на разработку проекта
генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан
(далее – генеральный план)

№ п/п	Перечень основных требований	Содержание требований
1	Общие данные	
1.1	Вид документа	Генеральный план Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан
1.2	Основание для разработки проекта генерального плана	1. Постановление руководителя Исполнительного комитета Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан о разработке проекта генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан №30 от «17» марта 2023 года

		2. Письмо исполнительного комитета Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан в адрес Государственного бюджетного учреждения "Фонд Пространственных Данных Республики Татарстан" №_______ от «____» ________________ 20 ____ года
1.3	Заказчик	Исполнительный комитет Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан
1.4	Источник финансирования работ	Средства инвестора
1.5	Начало и сроки выполнения работ	Начало выполнения работ по проекту генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан: с момента заключения соглашения на разработку проекта генерального плана. Общая продолжительность выполнения работ в соответствии с пунктом 3.1 данного технического задания ***260 календарных дней*** в том числе продолжительность разработки проекта генерального плана ***125 календарных дней***.
1.6	Цели и задачи разработки проекта генерального плана	Цели разработки проекта генерального плана: 1. Создание комфортных условий жизнедеятельности населения и условий для привлечения инвестиций на основе рационального использования природно-ресурсного и социально-экономического потенциала территории. 2. Определение назначения территорий исходя из совокупности социальных, экономических, экологических и иных факторов в целях обеспечения устойчивого развития территорий, развития инженерной, транспортной и социальной инфраструктур, обеспечения учета интересов граждан и их объединений, Российской Федерации, субъектов Российской Федерации, муниципальных образований. Задачи разработки проекта генерального плана: 1. Отображение в проекте генерального плана границ населенных пунктов в соответствии с данными государственного кадастра недвижимости; 2. Совершенствование планировочной структуры населённых пунктов; 3. Оптимизация функционального зонирования территории;

		4. Обоснование границ и параметров функциональных зон; 5. Обоснование размещения объектов, необходимых для реализации полномочий органов местного самоуправления поселений; 6. Обоснование размещения объектов федерального значения, объектов регионального значения, объектов местного значения муниципального района (при наличии); 7. Оценка возможного влияния планируемых для размещения объектов регионального значения на комплексное развитие территории поселений. 8. Разработка комплекса мер по сохранению и использованию объектов культурного наследия, ценных природных комплексов и объектов; 9. Разработка мероприятий по минимизации последствий чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера с учётом инженерно-технических мероприятий гражданской обороны, предупреждения чрезвычайных ситуаций и обеспечения пожарной безопасности; 11. Подготовка сведений о границах населенных пунктов для внесения в ЕГРН; Заказчик может направить письмом в адрес Исполнителя перечень дополнительных земельных участков, не перечисленных в техническом задании, для включения в ту или иную функциональную зону (далее – перечень изменений). Исполнитель, рассмотрев данную возможность, самостоятельно принимает решение об учете перечня изменений в проекте генерального плана. В случае невозможности направляет письмо с отказом в адрес заказчика.
2	Исходные данные и материалы для разработки проекта генерального плана	
2.1	Документы, необходимые для учета при разработке проекта генерального плана	Материалы схем территориального планирования Российской Федерации; Материалы схемы территориального планирования Республики Татарстан; Материалы схемы территориального планирования Рыбно-Слободского муниципального района; Материалы генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан Сведения Единого государственного реестра недвижимости;

		Данные по современному использованию территории, в том числе по размещению объектов капитального строительства; Анкетная форма исходных данных для разработки проекта генерального плана; Статистические материалы о современном социально-экономическом положении, демографических ресурсах, об инженерно-транспортной инфраструктуре, промышленности, сельском и лесном хозяйстве, строительстве, охране окружающей среды; Сведения о законодательно-правовой базе (местные нормативно-правовые акты в области градостроительства и природопользования); Планы и программы комплексного социально-экономического развития, с учетом программ, реализуемых за счет средств федерального бюджета, бюджетов области, местных бюджетов, решений органов государственной власти, органов местного самоуправления, инвестиционных программ субъектов естественных монополий, организаций коммунального комплекса; Иные документы, положения которых должны быть отражены в проектах Генерального плана.
2.2	Нормативно-правовая база разработки проекта генерального плана	Градостроительный кодекс Российской Федерации; Земельный кодекс Российской Федерации; Водный кодекс Российской Федерации; Лесной кодекс Российской Федерации; Воздушный кодекс Российской Федерации; Гражданский кодекс Российской Федерации; Федеральный закон от 6.10.2003 № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации»; Федеральный закон РФ от 10.01.2002 № 7-ФЗ «Об охране окружающей среды»; Федеральный закон РФ от 21.02.1992 № 2395-1 «О недрах» Федеральный закон от 30.03.1999 г. № 52-ФЗ «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения»; Федеральный закон от 27 мая 1996 г. N 57-ФЗ "О государственной охране"; Федеральный закон от 25.06.2002 № 73-ФЗ «Об объектах культурного наследия (памятниках истории и культуры) народов Российской Федерации»;

		Федеральный закон от 21.12.2004 № 172-ФЗ «О переводе земель или земельных участков из одной категории в другую»; Федеральный закон от 21.12.2001 № 178-ФЗ «О приватизации государственного и муниципального имущества»; Федеральный закон от 29.07.2017 №280-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в целях устранения противоречий в сведениях государственных реестров и установления принадлежности земельного участка к определенной категории земель»; Федеральный закон от 10.01.2003 № 17-ФЗ «О железнодорожном транспорте в Российской Федерации»; Федеральный закон от 08.11.2007 № 257-ФЗ «Об автомобильных дорогах и дорожной деятельности в Российской Федерации и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации»; Федеральный закон от 29.07.2017 № 217-ФЗ «О ведении гражданами садоводства и огородничества для собственных нужд и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации»; Федеральный закон от 22.07.2008 № 123-ФЗ «Технический регламент о требованиях пожарной безопасности»; Федеральный закон от 21.12.1994 № 68-ФЗ «О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера»; Федеральный закон от 13.07.2015 г. № 218-ФЗ «О государственной регистрации недвижимости»; Закон Республики Татарстан от 28.07.2004 № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан»; Постановление Правительства РФ от 03.03.2018 N 222 «Об утверждении Правил установления санитарно-защитных зон и использования земельных участков, расположенных в границах санитарно-защитных зон» (с изм. и дополнениями); Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 25.09.2007 N 74 «О введении в действие новой редакции санитарно-эпидемиологических правил и нормативов СанПиН

		2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов» (с изм. и дополнениями); Постановление Правительства РФ от 24.02.2009 N 160 «О порядке установления охранных зон объектов электросетевого хозяйства и особых условий использования земельных участков, расположенных в границах таких зон» (с изм. и дополнениями); (вместе с «Правилами установления охранных зон объектов электросетевого хозяйства и особых условий использования земельных участков, расположенных в границах таких зон»); Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 25.09.2007 N 74 «О введении в действие новой редакции санитарно-эпидемиологических правил и нормативов СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов» (с изм. и дополнениями); Постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 26 января 2009 г. №42 «Об установлении уровня социальных гарантий обеспеченности общественной инфраструктурой, социальными услугами до 2024 года» (с изменениями и дополнениями); Постановление КМ РТ от 03.12.2020 N 1091 «О внесении изменения в республиканские нормативы градостроительного проектирования, утвержденные постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 27.12.2013 N 1071 «Об утверждении республиканских нормативов градостроительного проектирования Республики Татарстан»; Постановление КМ РТ от 06.05.2017 N 263 «Об утверждении Порядка ликвидации неиспользуемых скотомогильников (биотермических ям) на территории Республики Татарстан»; Свод правил СП 62.13330.2011 "СНиП 42-01-2002. Газораспределительные системы". Актуализированная редакция СНиП 42-01-2002 (утв. приказом Министерства регионального развития РФ от 27 декабря 2010 г. № 780) Приказ Министерства строительства Российской Федерации от 15.08.2018 N 520/пр «Об утверждении Изменения N 1 к СП 42.13330.2011 «СНиП 2.07.01-89*

		Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений»; Постановление Правительства Российской Федерации от 31.12.2015 г. № 1532 «Об утверждении Правил предоставления документов, направляемых или предоставляемых в соответствии с частями 1, 3-13, 15 статьи 32 Федерального закона «О государственной регистрации недвижимости» в федеральный орган исполнительной власти (его территориальные органы), уполномоченный Правительством Российской Федерации на осуществление государственного кадастрового учета, государственной регистрации прав, ведение Единого государственного реестра недвижимости и предоставление сведений, содержащихся в Едином государственном реестре недвижимости»; Постановление Правительства Российской Федерации от 12.04.2012 № 289 «О федеральной государственной информационной системе территориального планирования»; Приказ Министерства экономического развития Российской Федерации от 23 ноября 2018 г. № 650 «Об установлении формы графического описания местоположения границ населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, формы текстового описания местоположения границ населенных пунктов, территориальных зон, требований к точности определения координат характерных точек границ населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, формату электронного документа, содержащего сведения о границах населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, и о признании утратившими силу приказов Министерства экономического развития Российской Федерации от 23 марта 2016 года № 163 и от 4 мая 2018 года № 236»; Приказ Министерства экономического развития Российской Федерации от 09 января 2018 г. № 10 «Об утверждении Требований к описанию и отображению в документах территориального планирования объектов федерального значения, объектов

		регионального значения, объектов местного значения и о признании утратившим силу приказа Министерства экономического развития Российской Федерации от 7 декабря 2016 года № 793»; Приказ Росреестра от 10.11.2020 № П/0412 «Об утверждении классификатора видов разрешенного использования земельных участков»; Приказ Министерства регионального развития Российской Федерации от 26 мая 2011 г. № 244 «Об утверждении Методических рекомендаций по разработке проекта генерального плана поселений и городских округов» и иных нормативных правовых актов в области регулирования градостроительной деятельности»; СП 42-101-2003 «Общие положения по проектированию и строительству газораспределительных систем из металлических и полиэтиленовых труб»; СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 "Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов" (утв. постановлением Главного государственного санитарного врача РФ от 25 сентября 2007 г. N 74); Свод правил СП 124.13330.2012 «СНиП 41-02-2003 «Тепловые сети»; Свод правил СП 31.13330.2012 «Актуализированная редакция СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения»; СП 32.13330.2018 «СНиП 2.04.03-85 Канализация. Наружные сети и сооружения», утв. приказом Министерства строительства и жилищно-коммунального хозяйства РФ от 25 декабря 2018 г. N 860/пр; «Инструкция по проектированию городских электрических сетей. РД 34.20.185-94» (утв. Министерства Энергетики Российской Федерации 07.07.1994, РАО «ЕЭС России» 31.05.1994) (с изм. от 29.06.1999); СО 153-34.48.519-2002 «Правила проектирования, строительства и эксплуатации волоконно-оптических линий связи на воздушных линиях электропередачи напряжениям 0.4-35 кВ; СанПиН 2.1.4.1110-02 «Зоны санитарной охраны источников водоснабжения и водопроводов питьевого назначения» (с изменениями и дополнениями);

		СП 36.13330.2012 «СНиП 2.05.06-85*. Магистральные трубопроводы» (с изменениями и дополнениями); СП 284.1325800.2016 «Трубопроводы промысловые для нефти и газа. Правила проектирования и производства работ»; Правила охраны магистральных трубопроводов утв. постановлением Федерального горного и промышленного надзора России от 24 апреля 1992 г. N 9) (утв. Заместителем Министра топлива и энергетики 29 апреля 1992 г.) (в редакции постановления Федерального горного и промышленного надзора России от 23 ноября 1994 г. N 61 (с изменениями и дополнениями); Указ Президента РФ от 13 ноября 2012 г. N 1522 "О создании комплексной системы экстренного оповещения населения об угрозе возникновения или о возникновении чрезвычайных ситуаций"; ГОСТ Р 22.2.10-2016 Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования (утв. приказом Федерального агентства по техническому регулированию и метрологии от 29 июня 2016 г. N 727-с); СП165.1325800.2014 «Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне» Актуализированная редакция СНиП 2.01.51-90», утв. приказом Министерства строительства Российской Федерации от 12 ноября 2014 г. N 705/пр
2.3	Картографические материалы	1. Картографические материалы Единой электронной картографической основы Российской Федерации и Республики Татарстан, включающие: цифровые топографические и иные карты открытого пользования масштаба 1:10000 (при отсутствии карт масштаба 1:10000 допускается использование карт масштаба 1:25000); ортофотопланы масштаба 1:10000; ортофотопланы масштаба 1:2000 (для территорий населенных пунктов); 2. Картографические материалы действующих схем территориального планирования Республики Татарстан,

		Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, генерального плана Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан представленные в векторной и растровой форме; 3. Дополнительные тематические карты
2.4	Сведения Единого государственного реестра недвижимости	Кадастровые планы территорий кадастровых кварталов в границах Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, содержащие информацию о внесенных в Единых государственный реестр недвижимости сведениях о: границах поселений муниципального района Республики Татарстан; границах населенных пунктов, входящих в состав поселений муниципального района Республики Татарстан; земельных участках; объектах капитального строительства; зонах с особыми условиями использования территорий; особо охраняемых природных территориях; границах лесничеств; иных территориях и зонах в соответствии с частью 8 статьи 23 Градостроительного кодекса Российской Федерации;
2.5	Сведения информационных ресурсов	1. Сведения об ограничениях использования территории, содержащиеся в федеральной государственной информационной системе территориального планирования и информационных ресурсах органов исполнительной власти Республики Татарстан; 2. Сведения о недропользовании, водных объектах, лесоустройстве, содержащиеся в информационных ресурсах органов исполнительной власти Российской Федерации и Республики Татарстан
2.6	Основные характеристики территории поселения муниципального района Республики Татарстан	Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан. Населенные пункты, входящие в состав поселения: пгт Рыбная Слобода (административный центр); Численность населения поселения: 7 725 человек (по состоянию на 2023);

2.7	Дополнительные исходные данные необходимые для разработки проекта генерального плана	1. Заполненная анкетная форма исходных данных для разработки проекта генерального плана; 2. Фактические границы кладбищ, расположенных на территории Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, с указанием поворотных точек и их координат; 3. Фактические границы садовых обществ или огороднических некоммерческих товариществ, расположенных на территории Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, с указанием поворотных точек и их координат; 4. Картографическая основа масштаба 1:10000, не содержащая сведения, отнесенные к государственной тайне на территорию Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан; 4. Иная информация, необходимая для разработки проекта генерального плана.
2.8	Порядок предоставления исходных данных для разработки проекта генерального плана	1. Исполнитель самостоятельно осуществляет сбор исходных данных для разработки проекта генерального плана. Заказчик оказывает содействие в получении необходимых исходных данных для разработки проекта генерального плана, находящихся в распоряжении третьих лиц; 2. Заказчик предоставляет Исполнителю исходные данные, находящиеся в его распоряжении, в течение 10 календарных дней с момента поступления запроса от Исполнителя о предоставлении исходных данных
3	Требования к содержанию работы	
3.1	Основные требования к порядку подготовки проекта генерального плана	Подготовка проекта генерального плана либо внесения изменений в генеральный план осуществляется с учетом статьи 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации соответственно
3.2	Расчетные периоды (этапы) разработки проекта генерального плана	Работы необходимо выполнить в 3 этапа (начало выполнения последующего этапа возможно исключительно после принятия Заказчиком предыдущего этапа): **1 этап. Разработка проекта генерального плана** Продолжительность ***125 календарных дней***, включает в себя: 1) Сбор, систематизация исходных данных и материалов. Анализ современного использования и

		комплексная оценка территории. – ***45 календарных дней***. 2) Разработка проекта генерального плана в составе положения о территориальном планировании и карт, входящие в состав проекта генерального плана, материалов по обоснованию проекта генерального плана. Сдача на согласование Заказчику проекта генерального плана. Подготовка описаний местоположения границ населенных пунктов. – ***75 календарных дней.*** 3) Предварительная проверка описаний местоположения границ населенных пунктов в Росреестре на соответствие требованиям об отсутствии пересечений границ. Передача заказчику результатов проверки в Росреесре. В случае получения отрицательного результата проверки, необходимо устранить замечания Росреесра и повторить процедуру проверки **- *5 календарных дней*** **2 этап. Согласование проекта генерального плана.** Продолжительность ***100 календарных дней***, включает в себя: 1) Согласование проекта генерального плана с федеральными органами исполнительной власти, в соответствии с Постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан №310 от 17 апреля 2012 года «Об утверждении порядка рассмотрения проектов схем территориального планирования двух и более субъектов Российской Федерации, проектов схем территориального планирования субъектов Российской Федерации, имеющих общую границу с Республикой Татарстан, проектов документов территориального планирования муниципальных образований Республики Татарстан и подготовки на них заключений», органами местного самоуправления. Доработка проекта генерального плана в соответствии с замечаниями. – ***60 календарных дней***. 2) Проведение публичных слушаний или общественных обсуждений по проекту генерального плана. Доработка проекта генерального плана по итогам публичных слушаний или общественных обсуждений. – ***40 календарных дней***. **3 этап. Утверждение проекта генерального плана.** Продолжительность ***35 календарных дней***, включает в себя:

		1) Утверждение проекта генерального плана– ***10 календарных дней***. 2) Сдача Заказчику утвержденного проекта генерального плана, в том числе описаний местоположения границ населенных пунктов для передачи в орган регистрации прав сведений о границах населенных пунктов (в том числе границах образуемых населенных пунктов), входящих в состав поселения, которые должны содержать графическое описание местоположения границ населенных пунктов, перечень координат характерных точек этих границ в системе координат, используемой для ведения Единого государственного реестра недвижимости (далее –ЕГРН). Внесение сведений о границах населенных пунктов в ЕГРН – ***25 календарных дней***.
3.3	Сбор, систематизация исходных данных для разработки проекта генерального плана	Исходная информация, использованная для разработки проекта генерального плана, подлежит передаче Заказчику на электронном носителе с приложением копий всех документов
3.4	Положение о территориальном планировании и карты, входящие в состав проекта генерального плана	Положение о территориальном планировании и карты, входящие в состав проекта генерального плана, разрабатываются в соответствии со статьей 23 Градостроительного кодекса Российской Федерации, **Приложением №1** и **Приложением №3** к данному техническому заданию соответственно.
3.5	Материалы по обоснованию проекта генерального плана	Материалы по обоснованию проекта генерального плана в текстовой форме и в виде карт разрабатываются в соответствии со статьей 23 Градостроительного кодекса Российской Федерации, **Приложением №2** и **Приложением №3** к данному техническому заданию соответственно.
3.6	Требования к формату представления материалов проекта генерального плана для передачи Заказчику	1. В положение о территориальном планировании в составе проекта генерального плана, а также материалах по обоснованию проекта генерального плана в текстовой форме за единицу измерения площади земель принимается гектар (округление значений осуществляется с точностью до четырех знаков после запятой), на картах, входящих в состав проекта генерального плана, а также материалы по обоснованию проекта генерального плана, площадь земель указывается в кв.м. 2. Положение о территориальном планировании в составе проекта генерального плана, а также материалы по обоснованию проекта генерального

		плана в текстовой форме разрабатываются на стандартных листах формата А4 (210 х 297 мм) с применением текстового редактора Microsoft Word в формате DOC или другом, совместимом с ним формате с использованием шрифта Times New Roman размером 14 (для оформления табличных материалов размером 12) через одинарный интервал и размером полей: 20 мм – левое; 15 мм – правое; 15 мм – верхнее; 15 мм – нижнее.; 3. Импортированные в положение о территориальном планировании в составе проекта генерального плана, а также материалы по обоснованию проекта генерального плана в текстовой форме графические материалы должны быть представлены в виде растровых изображений в формате JPEG, JPG с разрешением не менее 300 dpi и иметь размер, кратный листу формат А4; 4. Карты, входящие в состав проекта генерального плана и материалов по его обоснованию, в векторной модели данных: должны соответствовать требованиям, установленным приказом Министерства экономического развития Российской Федерации от 09 января 2018 г. № 10 «Об утверждении Требований к описанию и отображению в документах территориального планирования объектов федерального значения, объектов регионального значения, объектов местного значения и о признании утратившим силу приказа Министерства экономического развития Российской Федерации от 7 декабря 2016 года № 793»; должны иметь масштаб 1:10000 и размер, кратный листу формата А4; быть выполнены на картографической основе масштаба 1:10000, не содержащей сведения, отнесенные к государственной тайне; должны быть представлены в местной системе координат кадастрового округа 16 (МСК-16); должны иметь наименования и форматы, доступные для загрузки в федеральную государственную информационную систему территориального планирования (GML, SHP\SHX\DBF); 5. Копии карт, входящих в состав проекта

		генерального плана и материалов по его обоснованию, готовятся в растровом формате JPEG, JPG с файлом привязки JPGW, JGW и PDF с разрешением не менее 300 dpi, иметь масштаб не менее 1:10000 и размер, кратный листу формата А4; 6. Сведения о границах населенных пунктов (в том числе границах образуемых населенных пунктов), входящих в состав Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, являющиеся обязательным приложением к проекту генерального плана: должны соответствовать требованиям, установленным приказом Министерства экономического развития Российской Федерации от 23 ноября 2018 г. № 650 «Об установлении формы графического описания местоположения границ населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, формы текстового описания местоположения границ населенных пунктов, территориальных зон, требований к точности определения координат характерных точек границ населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, формату электронного документа, содержащего сведения о границах населенных пунктов, территориальных зон, особо охраняемых природных территорий, зон с особыми условиями использования территории, и о признании утратившими силу приказов Министерства экономического развития Российской Федерации от 23 марта 2016 года № 163 и от 4 мая 2018 года № 236» (по тексту - описание местоположения границ населенных пунктов); должны быть представлены в текстовой форме в формате PDF, а также в форме электронных XML-документов в соответствии с форматом, используемым при внесении в Единый государственный реестр недвижимости сведений о границах населенных пунктов (в том числе границах образуемых населенных пунктов), входящих в состав Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, в порядке межведомственного

		информационного взаимодействия
3.7	Согласование проекта генерального плана, проведение публичных слушаний или общественных обсуждений. Доработка проекта генерального плана	1. Исполнитель передает Заказчику, подготовленный проект генерального плана и материалы по его обоснованию в электронном формате, необходимом для размещения в федеральной государственной информационной системе территориального планирования; 2. Заказчик при содействии Исполнителя размещает проект Генерального плана и материалы по его обоснованию в федеральной государственной информационной системе территориального планирования в соответствии с постановлением Правительства Российской Федерации от 12 апреля 2012 г. № 289 «О федеральной государственной информационной системе территориального планирования» Заказчиком при содействии Исполнителя в объеме и составе, соответствующем статье 23 Градостроительного кодекса Российской Федерации. Размещаемые документы должны быть подписаны усиленной квалифицированной электронной подписью; 3. Исполнитель передает Заказчику демонстрационные материалы для проведения общественных обсуждений или публичных слушаний по проекту генерального плана, в том числе слайдовую презентацию (в случае необходимости, по решению Заказчика); 4. Исполнитель участвует в процессе общественных обсуждений или публичных слушаний по проекту генерального плана (в случае необходимости, по решению Заказчика); 5. Исполнитель устраняет замечания с учетом сводного заключения, поступившего от Кабинета Министров Республики Татарстан, результатов общественных обсуждений или публичных слушаний и подготавливает окончательную редакцию проекта генерального плана; 6. Исполнитель сопровождает проект генерального плана в процессе его утверждения;
3.8	Мероприятия, проводимые после утверждения проекта генерального плана	1. Исполнитель формирует необходимый пакет документов с описанием местоположения границ населенных пунктов в составе и формате, требуемом для внесения Заказчиком сведений о границах населенных пунктов (в том числе границах образуемых населенных пунктов), входящих в состав

		Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан, в Единый государственный реестр недвижимости; 2. Исполнитель передает Заказчику материалы генерального плана (положение о территориальном планировании, карты, входящие в состав генерального плана, сведения о границах населенных пунктов (в том числе границах образуемых населенных пунктов), входящих в состав Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан), а также материалы по обоснованию генерального плана в текстовой форме и в виде карт, в электронной форме на компакт – дисках (CD, DVD) в 2 экземплярах с учетом следующих требований: Генеральный план и материалы по его обоснованию оформляются как в режиме для открытого доступа, так и режиме «Для служебного пользования» (в случае необходимости), в том числе карты, входящие в состав Генерального плана и материалов по их обоснованию, выполняются в растровой и векторной модели данных; при наличии сведений, составляющих государственную тайну, Генеральный план и материалы по их обоснованию оформляются в режиме «С» («Секретно») или «СС» («Совершенно секретно»), при наличии необходимых оснований. При этом карты, входящие в состав Генерального плана и материалов по их обоснованию, с грифом «С» и (или) «СС» выполняются в растровом и векторном видах с соблюдением законодательства о государственной тайне; 3. Исполнитель передает Заказчику положение о территориальном планировании и карты, входящие в состав проекта генерального плана, а также материалы по его обоснованию в текстовой форме и в виде карт на бумажном носителе в виде томов (книг) в двух экземплярах; 4. Исполнитель передает Заказчику положение о территориальном планировании и карты, входящие в состав проекта генерального плана, а также материалы по его обоснованию в текстовой форме и в виде карт в векторной модели данных в двух экземплярах; 5. Исполнитель передает Заказчику картографическую основу масштаба 1:10000 в векторной модели данных,

		использованную для разработки проекта генерального плана, не содержащую сведения, отнесенные к государственной тайне в двух экземплярах; 6. Дополнительно по результатам выполнения работ Исполнитель представляет Заказчику: сопроводительное письмо о завершении работ; два экземпляра акта сдачи-приемки работ; 7. Заказчик в течение 14 (четырнадцати) рабочих дней с момента получения всех документов и материалов, указанных в пункте 3.8 настоящего технического задания, рассматривает результаты работ и принимает решение о приемке работ либо формулирует обоснованные требования к доработке, если работы выполнены Исполнителем не полностью. В этом случае Исполнитель осуществляет доработку материалов в рамках настоящего технического задания за свой счет
3.9	Гарантийные обязательства	1. Срок действия гарантийных обязательств – 3 года со дня подписания итогового акта сдачи-приемки работ. 2. Исполнитель в течение всего периода действия гарантийных обязательств обязан хранить на своих носителях материалы, сданные Заказчику, и другие необходимые данные, сформированные в ходе выполнения работ

ПРИЛОЖЕНИЕ №3

МИНИСТЕРСТВО ПО ДЕЛАМ
ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ
И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Ак. Губкина, 50, г. Казань, 420088

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ
ЭШЛӘРЕ ҺӘМ ГАДӘТТӘН ТЫШ
ХӘЛЛӘР МИНИСТРЛЫГЫ
Ак. Губкин ур., 50, Казан шәһ., 420088

Тел. (843) 221-61-04, факс 221-61-54, E-mail: mchs@tatar.ru, сайт: mchs.tatarstan.ru

__________ № ____________
На № _______ от _________

Исполнительному директору АО «Республиканский кадастровый центр «Земля»

Г.А. Яшков

О предоставлении информации

Уважаемый Георгий Александрович!

В ответ на Ваши запросы от 29.05.2023 № 1-8/615 и от 29.05.2023 № 1-8/616 сообщаем следующее. В соответствии с постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 07.10.2022 № 1083 «Об утверждении границ зон экстренного оповещения населения на территории Республики Татарстан» сообщаем, данные населенные пункты не входят в зоны экстренного оповещения населения.

Заместитель министра Р.Р. Гисмятов

Ю.И. Хлыщенко
8 843 221 61 34

Документ создан в электронной форме. № 3838/Т4-3-4 от 02.06.2023. Исполнитель: Хлыщенко Ю.И.
Страница 1 из 2. Страница создана: 02.06.2023 12:02

ЭЛЕКТРОННЫЙ ТАТАРСТАН

Лист согласования к документу № 3838/Т4-3-4 от 02.06.2023
Инициатор согласования: Хлыщенко Ю.И. ведущий консультант
Согласование инициировано: 02.06.2023 12:03

Лист согласования Тип согласования: **последовательное**

N°	ФИО	Срок согласования	Результат согласования	Замечания
1	Гисмятов Р.Р.		Подписано 02.06.2023 - 12:24	-

МИНИСТЕРСТВО ПО ДЕЛАМ
ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ
И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Ак. Губкина, 50, г. Казань, 420088

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ
ЭШЛӘРЕ ҺӘМ ГАДӘТТӘН ТЫШ
ХӘЛЛӘР МИНИСТРЛЫГЫ
Ак. Губкин ур., 50, Казан шәһ., 420088

Тел. (843) 221-61-04, факс 221-61-54, E-mail: mchs@tatar.ru, сайт: mchs.tatarstan.ru

№
На № 1-8/589 от 23.05.2023

Исполнительному директору
АО «Республиканский кадастровый
центр «Земля»

Г.А. Яшкову

ул. Оренбургский тракт, д. 8А,
г. Казань, РТ, 420059

ИСХОДНЫЕ ДАННЫЕ ДЛЯ ОБОСНОВАНИЯ И УЧЕТА МЕРОПРИЯТИЙ ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ, МЕРОПРИЯТИЙ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ ПРИРОДНОГО И ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРА В СОСТАВЕ ДОКУМЕНТОВ ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ

г. Казань № 157 от 23 мая 2023

В соответствии с запросом АО «Республиканский кадастровый центр «Земля» от 23.05.2023 № 1-8/589 сообщаем исходные данные, подлежащие учету при разработке мероприятий ГОЧС в составе документов территориального планирования проекта «Внесение изменений в генеральный план Рыбно-Слободского городского поселения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан».

1. Для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне:

Основные положения плана гражданской обороны поселения:

проектируемая территория к группам по гражданской обороне не относится;

на территории организаций, отнесенных к категории по гражданской обороне, не имеется;

данная территория не попадает в зоны возможного химического заражения, возможных разрушений, возможного радиоактивного заражения и возможного катастрофического затопления;

строительство защитных сооружений гражданской обороны не требуется.

Основные положения планов гражданской обороны отраслей промышленности, размещенных и размещаемых на территории поселения:

размещение новых промышленных предприятий планировать в соответствии с требованиями «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне».

Расселение:

требования к формированию систем расселения, групповых систем населенных мест районов рассредоточения и эвакуации населения предусмотреть в соответствии с «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

численность рассредоточиваемого, эвакуируемого населения, расселяемого в безопасном районе, согласно Плану гражданской обороны и защиты населения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан;

размещение сборно-эвакуационных (приемно-эвакуационных) пунктов – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан.

Инженерные коммуникации:

требования по системе водоснабжения – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

требования к устойчивому электроснабжению – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

населенные пункты необходимо оборудовать системами оповещения населения в соответствии с требованиями Федерального закона от 21 декабря 1994 года № 68-ФЗ «О защите населения и территории от чрезвычайны ситуаций природного и техногенного характера».

2. Для разработки перечня мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера необходимо учесть следующее:

опасные природные процессы и явления определить по фондовым материалам соответствующих министерств и ведомств, при отсутствии сведений – по СП 115.13330.2016 «Геофизика опасных природных воздействий», СП 131.13330.2020 «Строительная климатология», СП 20.13330.2016 «Нагрузки и воздействия»;

сведения о существующих и намечаемых к строительству потенциально опасных объектах, транспортных коммуникациях, аварии на которых могут привести к образованию зон чрезвычайных ситуаций в Рыбно-Слободском муниципальном районе – в соответствии с Перечнем потенциально опасных объектов, утвержденным Министром МЧС России генерал-лейтенантом А.В.Куренковым от 30.11.2022 № 11/1650сс;

сведения о возможных зонах поражения при чрезвычайных ситуациях на потенциально-опасных объектах отражены в плане действий по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций на территории Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан.

3. Основные нормативные и методические документы, рекомендуемые для использования при разработке перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций:

перечень основных нормативных и методических документов, рекомендуемых для использования при проектировании перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, приведен в ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования».

Дополнительные требования:

перечень мероприятий проекта строительства должен быть разработан в строгом соответствии с требованиями ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования» с обязательным представлением текстового и графического материала;

в соответствии с требованием п. 6.3 ГОСТ Р 22.2.10-2016 графические материалы по мероприятиям ГОЧС в составе проектов планировок территории разрабатываются и оформляются с учетом требований ГОСТ Р 42.0.03-2016 и ГОСТ Р 21.1101-2013;

настоящие исходные данные действительны в течение 3-х лет с момента выдачи.

Заместитель министра Н.В. Суржко

Р.А. Файзрахманова
8(843)221-61-32

«РЕСПУБЛИКА«ҖИР»
КАДАСТР ҮЗӘГЕ»
АКЦИОНЕРЛЫК
ҖӘМГЫЯТЕ
(«Җир» РКҮ» АҖ

Республиканский
кадастровый
центр

РФ, Республика Татарстан;
420059, г. Казань, ул. Оренбургский тракт, д. 8а
Тел. (843) 277-57-17, факс (843) 570-19-01
www.rkczemlya.ru, e-mail: info@rkczemlya.ru
ИНН/КПП 1659042075/165901001
ОГРН 1021603463595

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

Казан 2023

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планының
ПРОЕКТ СОСТАВЫ

№ п/п	Аталышы (исеме)	битнең/битләрнең № ы
Том 1 Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	35
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/3
3	Торак пунктлар чикләре картасы (шул исәптән төзелеп килүче торак пунктлар чикләре картасы) М1: 10000	2/3
4	Функциональ зоналар картасы М1:10000	3/3
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында мәгълүматлар	100
Том 2 Генераль планны нигезләү материаллары		
Текст материаллары		
1	Аңлатма язуы	141
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык әзерлеге буенча чаралар, Гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча чаралар исемлеге. Аңлатма язуы	108
	График материаллар	
3	Җирлек территориясеннән хәзерге көн файдалану картасы М1:10000	1/3
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, Гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/3
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/3
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге хәл) М1:10000	4/3
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/3

ЭЧТӘЛЕК

Кереш.. **Ошибка! Закладка не определена.**

1. БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ МӘГЪЛҮМАТЛАР**Ошибка! Закладка не опреде**

2. БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ..7

2.1. Гомуми оештыру чаралары..7

2.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары...8

2.4.Урман комплексын үстерү чаралары...8

2.5. Торак инфраструктурасын үстерү чаралары..8

2.6. Халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары.................................11

2.7. Зиратларны үстерү чаралары...14

2.8. Туристлык-рекреацион территорияләрне үстерү чаралары...................14

2.9. Транспорт – коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары 16

2.10. Торак пунктларның чикләрен тәгаенләү буенча чаралар.....................18

2.11 Әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары**Ошибка! Закладка не определена.**

2.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары.............................35

2.13. Территорияне инженерлык әзерләүне үстерү чаралары.......................40

2.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары..41

Кереш

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы проекты Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 17 мартындагы 30 номерлы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планы проектын әзерләү турындагы карарына ярашлы рәвештә, проектлауга бирем нигезендә эшләнде.

Проектның заказчысы – Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма комитеты.

Проектны эшләүче – «Республика «Җир» Кадастр үзәге» акционерлык җәмгыяте.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советының 2011 елның 14 февралендәге «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын раслау турында» 4 номерлы карары белән расланган генераль план урынына алмашка 2023 елга башлангыч мәгълүматларны әлеге Генераль план өчен актуальләштереп эшләнә.

Эшнең максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

– территориянең табигый-ресурс һәм социаль-икътисадый потенциалыннан нәтиҗәле файдалану нигезендә халыкның яшәешенә (тереклек кылуына) уңайлы (комфорт) шартлар һәм инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру.

– территорияләрнең тотрыклы үсешен тәэмин итү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең, Россия Федерациясенең, Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләрнең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында территорияләрне социаль, икътисадый, экологик һәм башка факторлар җыелмасыннан чыгып билгеләү.

Бурычлар түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- Генераль план проектында торак пунктларның чикләрен дәүләт күчемсез мөлкәт кадастры мәгълүматлары нигезендә чагылдыру;
- торак пунктларның планлаштыру структурасын камилләштерү;
- территорияне функциональ зоналаштыруны оптимальләштерү;
- функциональ зоналарның чикләрен һәм параметрларын нигезләү;
- җирлекләрнең җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектларны урнаштыруны нигезләү;
- муниципаль районның федераль әһәмияттәге объектларын, региональ әһәмияттәге объектларын, җирле әһәмияттәге объектларын урнаштыруны нигезләү (булган очракта);
- урнаштыру өчен планлаштырыла торган региональ әһәмияттәге объектларның җирлекләр территориясен комплексль үстерүгә мөмкин булган йогынтысын бәяләү.

- мәдәни мирас объектларын, кыйммәтле табигать комплексларын һәм объектларын саклап калу һәм алардан файдалану чаралары комплексын эшләү;
- гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын исәпкә алып, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең нәтиҗәләрен минимальләштерү, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын эшләү;

- КМБДРна кертү өчен торак пунктлар чикләре турында мәгълүматлар әзерләү.

Проект аны тормышка ашыруның түбәндәге вакыт срокларына әзерләнде:

Генераль планда проектны тормышка ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән тәүге чират – 2033 елга чаклы.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәпләнгән срок – 2043 елга хәтле.

Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 22.12.2023 ел, №1670 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы, Балык Бистәсе муниципаль район Советының 29.10.2022 ел, № XXXVII-14 карары белән расланган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр белән), шулай ук Татарстан Республикасының профиль министрлыклары, Балык Бистәсе муниципаль районы һәм аның составына керүче Балык Бистәсе шәһәр җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән рәсми мәгълүматлар.

Генераль план проекты «Республика «Җир» Кадастр үзәге» АКЦИОНЕРЛЫК ҖӘМГЫЯТЕ тарафыннан 1998 елда әзерләнгән 1:10000 масштабындагы Балык Бистәсе муниципаль районының картографик материалына нигезләнеп эшләнгән. Әлеге картографик материал генераль план проектын эшләү датасына (2023 ел) актуальләштерелде. Рөхсәт итү документлары:

Капиталь төзелеш объектларының иминлегенә йогынты ясый торган билгеле бер төргә яисә эш төрләренә кертү турында 0073.05-2010-1659042075-И-026 2017 елның 27 апрелендәге таныклык «ВолгаКамизыскания» инженерлык эзләнүләре өлкәсендә Үзрегуляцияле (үзкөйләнүле) оешмалар ассоциациясе тарафыннан бирелде, үз-үзен җайга сала торган оешма әгъзаларының реестрыннан 2017 елның 12 июлендәге 36 номерлы өземтә, «Федераль куркынычсызлык хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе лицензиясе (эшләрне дәүләт сере булып торган мәгълүматлардан файдаланып башкаруга) № 0126428 ГТ” 2022 елның 29 июненнән Рег. № 2965, 28.06.2027 елга кадәр озайтылды.

Россия Федерациясенең 29.12.2004 №190-ФЗ Шәһәр төзелеше кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне

оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 №131-ФЗ Федераль законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Генераль план проектында җирлек үсешенең төп параметрлары билгеләнде: халыкның перспективадагы саны, территориядә торак-гражданлык төзелеше өчен кирәкле торак төзелеше күләмнәре, транспорт комплексын һәм инженерлык инфраструктурасын үстерүнең төп юнәлешләре. Территорияләрне функциональ зоналарга бүлү, торак, җитештерү, иҗтимагый-эшлекле, рекреацион, авыл хуҗалыгы һәм башка төр зоналар бүлеп бирү башкарылды.

Генераль план проектының планлаштырылган карарлары алдагы дәрәҗәләрдәге проект документациясен, шулай ук җирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле программаларны эшләү өчен нигез булып тора.

БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ МӘГЪЛҮМАТЛАР

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге «Балык Бистәсе муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 37-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелгән.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Анатыш авыл җирлеге, Троицкий Урай авыл җирлеге, Алексеевск муниципаль районы, Полянка авыл җирлеге белән чиктәш.

Балык Бистәсе районы Чулман алды икътисадый зонасы составына керә. Бу зона икътисады ачык беленеп торган махсуслашуга ия: авыл хуҗалыгы, азык-төлек сәнәгате, төзелеш материаллары сәнәгате, урман эшкәртү сәнәгате, төзелеш, җиңел сәнәгать, шулай ук транспорт һәм хезмәт күрсәтүләр өлкәсе. Торф, төзелеш материаллары һәм минераль сулар запаслары бар.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» керә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми мәйданы 4256,66 га тәшкил итә. Җирлек территориясендәге «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында» 7759 кеше яши. Халыкның уртача тыгызлыгы 1 кв. километрга 1,82 кеше тәшкил итә.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә түбәндәге иҗтимагый объектлар бар: гомуми белем бирү мәктәпләре, поликлиника (сырхауханә), авыл мәдәният йорты, китапханә, сәүдә объектлары.

Урнашу системасы

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта муниципальара әһәмияттәге региональ автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге юллар аша гамәлгә ашырыла.

Балык Бистәсе муниципаль районының транспорт-географик әһәмияте якын киләчәктә районның һәм тулаем республиканың транспорт инфраструктурасын булдыру һәм алга таба үстерү исәбенә Республика һәм Россия Федерациясе эчендә йөк ташулар арту сәбәпле акрынлап артачак.

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге һәм Балык Бистәсе районы, ресурслар белән җитәрлек тәэмин ителешкә ия булып, Татарстан Республикасының үзәк өлешендә уңайлы икътисадый-географик урын алып торалар (руда булмаган файдалы казылмалар, су, урман, җир ресурслары).

Авыл җирлегенең Балык Бистәсе шәһәр җирлегеннән эре шәһәрләргә һәм поселокларга кадәр ераклык.

Таблица 1.1.1

№ п/п	Аталышы	Ераклык (ара), км.
1	Казан шәһ.	90
2	Чистай шәһ.	83
3	Ижевск шәһ.	322
4	Яр Чаллы шәһ.	177
5	Түбән Кама шәһ.	198
6	Арча шәһ.	110
7	Малмыж шәһ.	165

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә 7759 кеше яши. 2023 ел башына Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. километрга 1,82 кеше тәшкил итте.

2. БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАЛЫК БИСТӘСЕ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

2.1. Гомуми оештыру чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Балык Бистәсе муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынган.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды.

Расланган стратегия кысаларында Балык Бистәсе муниципаль районы түбәндәге программаларны һәм проектларны гамәлгә ашыру территориясе булып тора:

«Идел-Чулман агымы «Экозонасы» флагман проекты, калдыклар белән эш итү системасы (торак пунктларны каты коммуналь калдыкларны үзәкләштерелгән җыю системасы белән 100 процент колачлау). Утильләштерелә торган (эшкәртелә торган) һәм зарарсызландырыла торган каты коммуналь калдыклар өлешен 50 процентка җиткерү).

2.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә сәнәгать комплексын үстерү буенча чаралар юк.

2.3. Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә агросәнәгать комплексын үстерү чаралары юк.

2.4. Урман комплексын үстерү чаралары

Урман хуҗалыгы өлкәсендәге гамәлләргә урманнарны торгызу, янгыннардан, пычранудан (шул исәптән радиоактив матдәләр белән) һәм башка тискәре йогынтыдан саклау, шулай ук зарарлы организмнардан саклау, шәһәрләрнең һәм торак пунктларның яшел зоналары мәйданнарын саклау һәм арттыру чаралары керә, шулай ук урман фонды һәм урман хуҗалыгы мәнфәгатьләренә кагыла торган башка өлкәләрдәге эшчәнлек чараларын да үз эченә ала. Татарстан Республикасының барлык урманнары Россия Федерациясе милке булганлыктан, барлык чаралар да федераль әһәмияткә ия һәм федераль дәрәҗәдә контрольдә тотылырга тиеш.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планында, Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында һәм хисап срогына кадәрге чорга башка программаларда һәм документларда Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары каралмый.

2.5. Торак инфраструктурасын үстерү чаралары

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эшләү - генераль планның өстенлекле бурычларыннан берсе.

Халык өчен яңа торак төзелеше күләмнәре фаразланган халык саны һәм фаразланган торак белән тәэмин ителеш (бер кешегә торак мәйданының квадрат метры) нигезендә исәпләнде.

Җир кишәрлегенең мәйданы 0,10 гектардан кабул ителә, бер йортның мәйданы якынча 130 кв. м.

Генераль план чараларында шәһәр җирлегенең көнбатыш һәм көнчыгыш өлешләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен 187,77 га мәйданлы проект мәйданчыклары каралган. Бу территорияләрдә шулай ук социаль инфраструктура объектларын, урамнарны һәм машина юлларын

урнаштыруны, гомуми файдаланудагы яшелләндерүне күздә тотарга кирәк булганга күрә, торак төзелеше территориясе югарыда санап үтелгән объектлардан тыш исәпләнә. Шулай итеп, әлеге территорияләрдә торак төзелеше өчен гомуми территория якынча 140,83 га тәшкил итәчәк.

Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чиратына торак төзелеше өчен 70,42 га территория каралган, аларда якынча 704 кишәрлек 91,52 мең кв.м торак төзү планлаштырыла.

Генераль планның исәпләнгән срогына торак төзелеше өчен 70,41 га территория каралган, аларда якынча 704 кишәрлек 91,52 мең кв.м торак төзү планлаштырыла.

2043 елга авыл җирлегенең торак фондының гомуми күләме, торак территорияләрне үстерү буенча тәкъдим ителә торган барлык чараларны гамәлгә ашыру шарты белән, 375,41 мең кв.метрга кадәр артырга тиеш, фаразлана торган чорда торак фонды үсеше 183,04 мең кв. м тәшкил итәргә тиеш.

Таблица 2.5.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең торак инфраструктурасын үстерү

Төзелешнең төре	Гамәлдәге (хәзерге) хәл	Беренче чират		Хисап срогы	
	Торакның гомуми мәйданы (мең.кв.м)	Торакның гомуми мәйданы (мең.кв.м)	Чорда яңа торак төзелеше (мең.кв.м)	Торакның гомуми мәйданы (мең.кв.м)	Чорда яңа торак төзелеше (мең.кв.м)
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге (Балык Бистәсе штп.)	192.37	283.89	91.52	375.41	91.52

Таблица 2.5.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә торак инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (Куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Проект буенча	Беренче чират(2023 -2033 еллар)	Хисап срогы (2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
1	Балык Бистәсе штп	торак фонд	Яңа төзелеш	га/ мең.кв.м.	-	70.42/91.52	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
						70.42/91.52	-	+	

2.6. Халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары

Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планының төп максатларыннан берсе-фаразлана торган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү учреждениеләренә булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем файдалана алырлык тигез шартлар тәэмин итү.

Җирлек территориясендә урнаштыру өчен тәкъдим ителә торган социаль-мәдәни хезмәт күрсәтү объектлары әлеге объектларның даими халыкка гына түгел, ә икенче торак төзүче халыкка да хезмәт күрсәтүен исәпкә алып каралган.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары 2.6.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Таблица 2.6.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (Куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Проект буенча	Беренче чират(2023-2033 еллар)	Хисап срогы (2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
Гомуми белем бирү оешмалары									
1	Балык Бистәсе штп (көнчыгыш өлеше)	Балалар бакчасы	Яңа төзелеш	урын	-	260	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
2	Балык Бистәсе штп (көнбатыш өлеше)	Балалар бакчасы	Яңа төзелеш	урын	-	260	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
3	Балык Бистәсе штп (көнчыгыш өлеше)	Гомуми белем бирү мәктәбе	Яңа төзелеш	урын	-	650	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Җирле (җирлек) әһәмияттәге чаралар									
Даруханә оешмалары									
1	Балык Бистәсе штп	Даруханә	Яңа төзелеш	объект	-	6/2	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Физик культура һәм массакүләм спорт объектлары									
1	Балык Бистәсе штп	Бадминтон үзәге	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Балык Бистәсе штп (көнчыгыш өлеше)	Авыл мәдәният йорты	Яңа төзелеш	урын	-	430	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
2	Балык Бистәсе штп (көнбатыш өлеше)	Авыл мәдәният йорты	Яңа төзелеш	урын	-	300	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Сәүдә һәм җәмәгать тукلануы предприятиеләре									

1	Балык Бистәсе штп	кибетләр	Яңа төзелеш	Сәүдә мәйданы кв.м.	-	1182	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Балык Бистәсе штп	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Яңа төзелеш	Эш урыны	-	82/19	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы

2.7. Зиратларны үстерү буенча чаралар

Расланган генераль план материаллары буенча, 1000 кешегә 0,28 га норматив буенча авыл җирлегендә яшәүче халыкның традицион күмү зиратларына ихтыяҗы 2043 елга 3,35 га тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның буш территорияләре халыкның традицион күмү зиратларына фаразланган ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итмәячәк, зиратларны киңәйтү буенча чаралар үткәрергә кирәк.

2.8. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары

Эчке туризмның төп юнәлеше булып җирле халыкны кыска вакытлы һәм озак вакытлы ялда канәгатьләндерү тора, бу тиешле рекреация объектлары (ял йортлары, туристлык базалары һәм кемпинглары, балаларны савыктыру лагерьлары, ял базалары, ял көннәре туристлык базалары, шәһәр читендәге йортлар һ. б.) һәм ял итү өчен ачык киңлекләр (урманнар, рекреация эшчәнлеге алып бару өчен яраклы су объектлары, җиһазландырылган пляжлар) булу белән тәэмин ителә.

Җирле халыкның ял итү ихтыяҗын канәгатьләндерүнең бер шарты булып җиһазландырылган пляжлар булуы тора. Суда коену һәм ял итү өчен уңайлы һәм имин шартлар тудыру, шулай ук җиһазландырылган пляжларда җирле һәм сезонлы халыкның норматив ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең Генераль планы белән тәкъдим ителә::

- ял базасының яңа төзелеше;
- сәламәтләндерү лагеренең яңа төзелеше.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең генераль планында Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы нигезендә шулай ук тәкъдим ителә:

- «Балык Бистәсе районы тарихы» мәдәни-танып белү маршрутын оештыру (Татарстанның энҗе муенсасын киңәйтү);
- «Балык Бистәсе крае» мәдәни-ландшафт маршрутын оештыру;
- «Балык Бистәсе районы халыкларының дине һәм традицияләре» дини-этнографик маршрутын оештыру;
- «Чулман яр буе табигате» су-экологик маршрутын оештыру.

Генераль план чараларында ял базасын, сәламәтләндерү лагерен, паркны, рекреация өчен территорияләрне, ял итү өчен территорияләрне Яңа төзү тәкъдим ителә.

Таблица 2.8.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясендә туристлык - рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (Куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Проект буенча	Беренче чират(2023-2033 еллар)	Хисап срогы (2033-2043 еллар)	
Җирле (район) әһәмияттәге чаралар									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе районы тарихы» мәдәни-танып белү маршруты (Татарстанның энҗе муенсасын киңәйтү)	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе крае» мәдәни-ландшафт маршруты	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
3	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Балык Бистәсе районы халыкларының дине һәм традицияләре» дини- этнографик маршруты	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
4	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	«Чулман яр буе табигате» су-экологик маршруты	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	-	Балык Бистәсе МР ТПС
Җирле (җирлек) әһәмияттәге чаралар									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Ял базасы (КК 16:34:200103)	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Савыктыру лагере (ЗУ 16:34:200103:312 бер өлеше, бер өлешеКК 16:34:200111, 16:34:200115, 16:34:200114, 16:34:200113, 16:34:200112)	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
3	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Рекреация өчен территорияләр (16:34:200113:535, 16:34:000000:2205)	Яңа төзелеш	га	-	46,91	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
4	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Парк (ЗУ 16:34:200112:417)	Яңа төзелеш	га	-	0,70	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
5	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Ял өчен территория (ЗУ 16:34:200105:607, 16:34:200105:598, 16:34:200105:599, 16:34:200105:600, 16:34:200105:606)	Яңа төзелеш	га	-	1,32	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

2.9. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары

Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Генераль планы составындагы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең "Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү" бүлегенең төп максаты автомобиль юлларын халык ихтыяҗлары нигезендә, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкурентлыкка сәләтен арттырып, юл челтәренең таләп ителгән техник торышын, үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәэмин итеп үстерүдән гыйбарәт.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы тәэсирендә Балык Бистәсе муниципаль районының планлаштыру структурасы һәм нәтиҗәдә Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясенең планлаштыру структурасы формалаша.

Развитие автомобиль юллары үсеше

Балык Бистәсе муниципаль районының Генераль планында һәм территориаль планлаштыру схемасында автомобиль юлларын реконструкцияләү һәм яңа төзү чаралары тәкъдим ителми.

Юл буе (яны) сервисын үстерү

Балык Бистәсе муниципаль районының Генераль планында һәм территориаль планлаштыру схемасында юл буе сервисы объектларын капиталь ремонтлау һәм яңа төзү буенча чаралар тәкъдим ителми.

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль план чаралары белән гамәлдәге урамнарга капиталь ремонт, шулай ук яңа территорияләрдә урамнарны яңа төзү тәкъдим ителә, 2.9.1 таблицасы нигезендә.

Таблица 2.9.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (Куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Өстәмә	Беренче чират(2023 -2033 еллар)	Хисап срогы (2033-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Урам-юл челтәре									
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Урам-юл челтәре	капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю)	-	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге	Яңа торак территорияләрдә урам-юл челтәре	Яңа төзелеш	-	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

2.10. Торак пунктларның чикләрен тәгаенләү чаралары

Җир кодексы буенча җир фонды җир фондының төп максатчан билгеләнеше буенча бүлеп бирелә торган һәм билгеле бер хокукый режимына ия булган өлешләре буларак 7 категориягә бүленә:

авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр;

торак пунктларның җирләре;

сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр;

махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре;

урман фонды җирләре;

су фонды җирләре;

запас җирләр.

Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең гомуми мәйданы 4256,66 га тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Торак пунктларның җирләре 1001,36 га территорияне били (территориянең кадастр планнары мәгълүматларына караганда).

Таблица 2.10.1.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктлар чигенә кертелә торган һәм чикләреннән төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре исемлеге

№	Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га.	Кертелә торган / төшереп калдыла торган җир кишәрлеге мәйданы, га.	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану *	Җир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен нигез
			Рөхсәт ителгән файдалану	Документ буенча					
1	**Балык Бистәсе штп.**								
1.1	Торак пункт чигенә кертелә торган җир кишәрлекләре								
1.1.1	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма Комитеты мөрәҗәгате буенча								
1.1.1.1	16:34:210801:481	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	-	37,6813	18,4667	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары
1.1.1.2	16:34:210801:483 (1)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	-	9,8226	9,8226	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.3	16:34:210801:483 (4)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару өчен	-	41,2672	6,9173	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.4	16:34:210801:483 (3)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару өчен	-	2,0804	2,0804	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
1.1.1.5	16:34:210801:483 (2)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару	-	15,2536	15,2536	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты

			өчен						мәгълүматлары
1.1.1.6	16:34:210801:482	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүге өчен	-	29,7370	29,7370	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен (2.1)	
	Всего:					82,2776			
2	**Балык Бистәсе штп.**								
2.1	Торак пункт чигеннән чыгарыла торган җир кишәрлекләре								
2.1.1	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Башкарма Комитеты мөрәҗәгате буенча								
2.1.1.1	КК 16:34:210801	-	-	-	6,6565	6,6565	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары
2.1.1.2	16:34:210801:484 (15)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару өчен	-	1,4547	1,4547	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.3	КК 16:34:200114	-	-	-	0,2032	0,2032	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.4	КК 16:34:200113	-	-	-	0,0097	0,0097	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.5	16:34:000000:1900 (8)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану	-	0,0233	0,0233	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.6	КК 16:34:310101	-	-	-	0,6103	0,6103	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.7	16:34:000000:1900 (13)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану	-	0,0005	0,0005	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.8	КК 16:34:200104	-	-	-	0,7428	0,7428	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма
2.1.1.9	КК 16:34:200105	-	-	-	0,6785	0,6785	Урман фонды	Урманнардан	

							җирләре	файдалану (10.0)	комитеты мәгълүматлары
2.1.1.10	КК 16:34:200104	-	-	-	0,4981	0,4981	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.11	16:34:200104:144	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0611	0,0002	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.12	16:34:200104:190	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0471	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.13	16:34:200104:189	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0352	0,0003	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.14	16:34:200104:185	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0477	0,0002	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.15	16:34:200104:184	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0537	0,0006	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.16	16:34:200104:182	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0532	0,0004	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.17	16:34:200104:181	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0521	0,0005	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.18	КК 16:34:200104	-	-	-	0,0001	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.19	16:34:200104:180	Торак пунктларның	шәхси ярдәмче	-	0,0622	0,0003	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	

		җирләре	хуҗалык алып бару өчен						
2.1.1.20	16:34:200104:179	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0406	0,0010	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.21	16:34:200104:177	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0530	0,0017	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.22	КК 16:34:200104	-	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0016	0,0016	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.23	16:34:200104:169	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0402	0,0079	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.24	16:34:200104:162	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0382	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.25	16:34:200104:159	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0415	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.26	16:34:200104:158	Торак пунктларның җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,0458	0,0006	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.27	КК 16:34:200103	-	-	-	1,1356	0,3997	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	

						0,0940	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
						0,6419	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.28	КК 16:34:200101	-	-	-	0,1352	0,1352	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.29	КК 16:34:310101	-	-	-	1,9035	1,9035	Су фонды җирләре	Су объектлары (11.0)	
2.1.1.30	16:34:000000:1900 (17)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	-	-	0,0055	0,0055	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.31	16:34:000000:1900 (30)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	-	-	0,007	0,0007	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.32	16:34:000000:1900 (6)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	-	-	0,0176	0,0176	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.33	16:34:000000:1900 (15)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	-	-	0,1165	0,1165	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.34	16:34:000000:1900 (31)	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	-	-	0,0108	0,0108	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.35	16:34:200103:297	Торак пунктлар җирләре	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	0,1011	0,0001	Урман фонды җирләре	Урманнардан файдалану (10.0)	
2.1.1.36	16:34:010802:1211	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	-	4,9991	4,9991	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.37	16:34:010802:219	Авыл хуҗалыгы	Авыл хуҗалыгы	-	0,4999	0,4999	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге	Авыл хуҗалыгында	

		билгеләнешендәге җирләр	җитештерүгә өчен				җирләр	файдалану (1.0)	
2.1.1.38	16:34:010802:221	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	7,8987	7,8987	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.38	16:34:010802:1270	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	0,5099	0,5099	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.39	16:34:010802:220	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,9995	2,9995	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.40	16:34:010802:1268	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	4,7725	4,7725	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.41	16:34:010802:225	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,8496	2,8496	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.42	16:34:010802:224	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	2,8500	2,8500	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.43	16:34:010802:87 (16:34:000000:168)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	9,5270	9,5270	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.44	16:34:010802:60 (16:34:000000:350)	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	5,8901	0,4860	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.45	16:34:010802:1269	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүгә өчен	-	0,1166	0,1166	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	

2.1.1.46	КК 16:34:010802	-	-	-	1,0701	1,0701	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.47	16:34:210801:115 (16:34:000000:352)	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-	"М-7 "Идел" - Котлы Бөкәш-Балык Бистәсе " автомобиль юлын эксплуатацияләү	0,8146	0,8146	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	Автомобиль транспорты (7.2)	
2.1.1.48	КК 16:34:210801	-	-	-	0,3420	0,3420	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
2.1.1.49	16:34:210801:487	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүен алып бару өчен	-	0,4749	0,1476	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану (1.0)	
Барлыгы:						54,1019			

* Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының "Җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында"2020 елның 10 ноябрендәге п/0412 номерлы боерыгы нигезендә.

Таблица 2.10.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр

№ п/п	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре Балык Бистәсе штп.	Балык Бистәсе штп.
1	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	1001,3555
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдыру өчен тәкъдим ителә торган җирләр	
2.1	Торак пунктларның кадастр исәбенә куелган җирләре	0,0141
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	39,2860
2.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	0,8146
2.4	Билгесез категорияле җирләр кадастр исәбенә куелган җирләр	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	13,9872
3	Торак пунктның проект чикләренә кертү өчен тәкъдим ителә торган җирләр	
3.1	Торак пунктларның кадастр исәбенә куелган җирләре	-
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	82,2776
3.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
3.4	Билгесез категорияле җирләр кадастр исәбенә куелган җирләр	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен төзү	
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендәге җирләр	1029,5312
4.2	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	1001,3555
4.3	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чигеннән төшереп калдыру өчен тәкъдим ителә торган җирләр	54,1019
4.4	Проект чикләренә кертү өчен тәкъдим ителә торган һәм торак пунктлар җирләренә күчерүне таләп итә торган җирләр	82,2776

Таблица 2.10.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары исемлеге

№ п/п	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (Куәт)		Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге (хәзерге)	Өстәмә	Беренче чират(2023-2033 еллар)	Хисап срогы (2033-2043 еллар)	
1	Балык Бистәсе штп.	Торак пункт территориясе	торак пункт чигенә «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җир» җирләре категориясеннән «торак пунктлар җирләре» категориясенә күчерелергә тәкъдим ителә торган җир кишәрлекләрен кертү	га	-	82,2776	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

2.11 Әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары

Таблица 2.11.1

Әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объект исеме	Атмосфера һавасын саклау чараларының төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның аталышы)
			Беренче чират	Хисап чоры	
1	Фермалар	СЗЗ билгеләү, НДТ кертү, объект периметры буенча махсус билгеләнештәге яшелләндерү. Терлекчелек калдыкларын туплау урыннарын төзекләндерү. СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешенә җитештерү контроле.	+		Балык Бистәсе районы ГП, РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	Балык Бистәсе штп.дагы зиратлар	Зиратның санитар-саклау зонасында урнашкан торак төзелешен яңадан функцияләштерү		+	
3	Төбәк юллары	Юллар буенда махсус билгеләнештәге яшелләндерү		+	

Таблица 2.11.2

Җир өсте су объектларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның исеме (аталышы)	Җир өсте су объектларын саклау чарасының төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Хисап чоры	
2	Су саклау зоналары чикләрендәге территорияләр (шул исәптән торак төзелеше)	Агып төшүче суларны рельефка, чистартылмаган агып төшүче суларны су объектларына агызмаска. ВОЗ, ПЗП чикләрендәге торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. ВОЗ чикләрендә транспорт чараларын юуны тыярга. Җитештерү һәм куллану калдыкларын су саклау зоналары чикләрендә урнаштыруга юл куймаска. Җирле үзидарә органнары, җирле халык һәм хуҗалык субъектлары көче белән елгаларның су саклау зоналарын куллану калдыкларыннан даими чистартырга. Су саклау зоналары чикләре буенча, зоналарның режимын күрсәтеп, мәгълүмати табличкалар урнаштырырга.	+		РФ Су кодексы, СанПиН 2.1.3684-21
2	Авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары, сәнәгать объектлары, су агызу челтәрләре	Чистарту корылмалары урнаштырырга. Агынты суларны сулыкка агызган очракта, мөмкин булган агызулар нормативларын Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы идарәсе белән килештерергә. Агып төшүче суларны су объектына агызу урыныннан 500 м ераклыкта җитештерү контроле.	+		РФ Су кодексы
3	ВОЗ чикләрендәге юллар һәм стоянкалар	Юлларны каты түшәүне оештырырга		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
4	Яр буе саклау полосасы чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләре полосалары	Яр буе саклау полосасы чикләрендә авыл хуҗалыгы җирләрен сөрүгә юл куймаска	+		
5	Торак төзелешен үстерү өчен	Төзелеш башланганчы 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП, Татарстан Республикасы

	планлаштырыла торган территорияләр	мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк. РФ Су кодексы, шулай ук әлеге участокларны инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән комплексы тәэмин итү, шул исәптән су белән тәэмин итү һәм су агызу: халыкны су белән тәэмин итүнең тулы ихтыяҗын тәэмин итүче чыганакларыннан санитария саклау зоналарын, чистарту корылмаларының урнашу урыннарын һәм куәтләрен (билгеләнгән нормативларга кадәр юынтыкларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган юынтыкларны агызу урыннарын оештыру.			Министрлар Кабинетының 2000 елның 15 сентябрендәге 669 номерлы карары.
6	Гамәлдәге һәм планлаштырыла торган торак төзелешләр	Җирле үзидарә органнарына җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплексы үстерү программасын эшләргә. Планлаштырылган төзелешләр өчен яңа торак төзелеше участоклары үзләштерелә башлаганчы гамәлгә ашырылырга тиеш			Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 № 1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының I бүлегенең 4 бүлеге; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең "Җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплексы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында" 14.06.2013 ел, № 502 карары

Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның исеме	Чара төре	Тормышка ашыру сроклары	Чара чыганагы (документ исеме)

			Беренче чират	Хисап чоры	документа)
1	Балык Бистәсе шәһәр җирлегенең су алу скважиналары.	БДКМРга 3 пояс составында санитария саклау зоналары чикләрен кертергә. ЗСО поясларының II, III чикләренә эләгә торган торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. Агым суларның рельефка агып төшүенә юл куймаска. Беренче поясның тоташ киртәсен төзергә, сак сигнализациясе һәм сак яктырту белән тәэмин итәргә, скважина тамагыннан өске суларны читкә алып китү өчен территорияне планлаштырырга. Туфрак катламын бозуга бәйле II, III пояслар чикләрендә төзелешне планлаштырганда Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсе белән мәҗбүри килештерү алырга. Эчә торган суның сыйфатына производство контролен тәэмин итәргә.	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП, СанПиН 2.1.4.1110-02, Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектлары
2	Планлаштыры лоа торган торак төзелеше	Лицензия рәсмиләштерергә. Җир асты суларын чыгару максатында җир асты байлыкларыннан файдалану хокукына. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектларын эшләргә. Скважинаны санитар саклау зоналары проектларын Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы идарәсе белән килештерергә. 3 пояс составында санитария саклау зоналарын билгеләргә. Беренче поясның тоташ киртәсен төзергә.ЗСО режимын үтәргә. Скважина тамагыннан өске суларны читкә алып китү өчен территорияне планлаштырырга. Туфрак катламын бозуга бәйле II, III пояслар чикләрендә төзелешне планлаштырганда Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсе белән мәҗбүри Килештерү алырга Эчә торган суның сыйфатына производство контролен тәэмин итәргә.	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП, СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары", ЗСО проекты

Таблица 2.11.3

Җир ресурсларын саклау чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның исеме	Чара төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Хисап чоры	
1	Санитар-саклау зиратлары чикләрендәге торак пунктларның башка зоналары	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү (табигый үсемлекләр)		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Планлаштырылоа торган торак төзелеше	Проектлана торган төзелешнең эш проектларын эшләү стадиясендә һәр конкрет очракта мәйданчыкларның геологик-литологик төзелешен ачыклау максатында комплекслы инженер эзләнүләре үткәрергә. Инженер эзләнүләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Капиталь төзелеш объектларының проект документациясен әзерләү, төзү, реконструкцияләү өчен инженер эзләнүләре турында»19.01.2006 ел, № 20 карары таләпләренә туры китереп эшләнергә тиеш. Инженер эзләнүләре нәтиҗәләре дәүләт экспертизасы узарга тиеш, аның предметы аларның, шул исәптән экологик таләпләргә туры килүен бәяләүдән гыйбарәт	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.11.4

Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның исеме	Чара төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Хисап чоры	
1	Җирлек территориясе	Экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә калдыклардан даими чистарту үткәрү	+		«Җитештерү һәм куллану калдыклары турында»24.06.1998 №89-ФЗның 13 маддәсе
2	Авыл хуҗалыгы җитештерү объектлары	Тиреснең (тизәкнең) каты фракциясен туплау өчен каты өслекле су үткәрми торган мәйданчыклар төзү.	+		СанПиН 2.1.3684-21
3	Җирлек территориясендәге контейнер һәм махсус мәйданчыклар	Җирлек территориясендә эре габаритлы калдыкларны туплау өчен махсус мәйданчыклар булдырырга.	+		

Таблица 2.11.5

Территориядән файдаланунның махсус шартлары булган зоналарны оештыру чаралары исемлеге

№ п/п	Объектның исеме	ЗОУИТ оештыру буенча чараның төре	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чират	Хисап чоры	
1	Фермалар, машина-трактор паркы, Балык Бистәсе штп.ның зираты	СЗЗ урнаштырырга	+		Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган)
2	Бәтке елгасы, Куйбышев сусаклагычы	Урында яр буе саклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрен мәгълүмат билгеләре белән билгеләргә	+		РФ Су кодексы
3	Су алу скважиналары	БДКМРна санитария саклау зонасы чикләрен билгеләргә һәм кертергә	+		СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары"
4	Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган территорияләр	Аларны үзләштерә башлаганчы, 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияләрне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк. Россия Федерациясе Су кодексының 03.06.2006 № 74-ФЗ, шулай ук әлеге участокларны инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән комплексны тәэмин итү.	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

2.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү буенча чаралар

Таблица 2.12.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларны су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Урнашу урыны	объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары: Беренче чират (2033 елга кадәр)	Тормышка ашыру сроклары: Хисап срогы (2034-2043 еллар)	Чара чыганагы
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү чыганагы	Эчә торган җир асты суларын эзләү-бәяләү эшләрен үткәрү һәм җир асты сулары ятмаларын разведкалау юлы белән геологик өйрәнү	данә	-	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
2	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш (яңа скважиналар бораулау, җир асты суын каптажлау)	км.	-	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
3	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алмаштыру	км.	20,0	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
4	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Оештыру (су җыю башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, дигпетчеризация системасын кертү)	-	-	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)

№ п/п	Урнашу урыны	объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 елга кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
5	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Сууткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү	км	15,0	+	-	2015-2030 елларга Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе авыл җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасы
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)								
7	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Оештыру	-	ПИР	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
8	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш (скважина бораулау һәм су башнясы урнаштыру)	данә	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
9	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алмаштыру	км.	20,0	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
10	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Су белән тәэмин итү челтәрләренең яңа төзелеше (Җиңү ур.)	км	3,0	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
11	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Су белән тәэмин итү челтәрләренең яңа төзелеше	км	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
12	Балык Бистәсе штп.	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Янгын гидрантларын урнаштыру	данә	30	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.12.2

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларның су агызу (субүлү) системасын үстерү чаралары исемлеге

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
13	Балык Бистәсе штп.	Биологик чистарту корылмалары	Яңа төзелеш	м3/тәүл.	1400	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
14	Балык Бистәсе штп.	Су чыгару челтәрләре	Яңа төзелеш	км	20,0	+	+	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп.	Канализация насос станциясе (КНС)	Яңа төзелеш	данә	2	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Балык Бистәсе штп.	Су чыгару (су бүлү) челтәрләре	Яңа төзелеш	км.	2,5	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
3	Балык Бистәсе штп.	Канализациянең автоном системасы	Яңа төзелеш	данә	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.12.3

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктлар территорияләрен санитар чистарту чаралары исемлеге

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
1	Шәһәр җирлеге территориясе	Территорияне планлы-даими санитар чистарту	Оештыру	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Шәһәр җирлеге территориясе	Контейнерлар	Оештыру	данә	158	+		Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
3					191		+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.12.4

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларны җылылык белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	260 урынлык балалар бакчасы өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	260 урынлык балалар бакчасы өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
3	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	650 урынга исәпләнгән гомуми белем бирү мәктәбе өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
4	Балык Бистәсе штп.	Бадминтон үзәге өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
5	Балык Бистәсе штп. (көнчыгыш өлеше)	Мәдәният йорты өчен 430 урынга исәпләнгән БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
6	Балык Бистәсе штп. (көнбатыш өлеше)	Мәдәният йорты өчен 300 урынга исәпләнгән БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.12.5

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларны газ белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп.	Газ белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км.	-	+		Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
2	Балык Бистәсе штп.	ГРПШ	Яңа төзелеш	данә	-	+		Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
3	Балык Бистәсе штп.	Газ белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
4	Балык Бистәсе штп.	ГРПШ	Яңа төзелеш	данә	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

Таблица 2.12.6

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктларны электр белән тәэмин итү чаралары исемлеге

п/п	Урнашу урыны	объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек (куәт)	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп.	Трансформатор подстанциясе (ТП) 10/0, 4 кВ	Яңа төзелеш	кВА	630	+	-	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
2	Шәһәр җирлеге территориясе	Электр тапшыру линияләре 10 кВ лы	Яңа төзелеш	км	-	+	-	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы(үзгәрешләр кертү)
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Балык Бистәсе штп.	Трансформатор подстанциясе (ТП) 10/0, 4 кВ	Яңа төзелеш	-	-	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Шәһәр җирлеге территориясе	Электр тапшыру линияләре 10 кВ лы	Яңа төзелеш	км	-	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП

2.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары

Таблица 2.13.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге территориясен инженерлык саклау чаралары исемлеге

№ П№ п/п	Урнашу урыны	Хәтәр табигый процесслар	Чараны тасвирлау
3	Балык Бистәсе штп.	Абразия	Яр буйларын юып төшерү һәм ныгыту, таштан ясалган эскизлар яки фасон блоклардан салу рәвешендә дулкынны сүндерә торган чаралар, ясалма пляж ясалу.
4	Авыл җирлеге территориясе	6 -7 баллы җир тетрәү	Биналарны һәм корылмаларны төзегәндә сейсмик хәвефлелек дәрәҗәсен исәпкә алырга кирәк, бина һәм корылмаларның конструкцияләрен һәм нигезләрен исәпләү СП 14.13330.2018, СП 20.13330.2016 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары

Таблица 2.14.1

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегендә гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

№№ п/п	Объектның исеме (аталышы)	Чара төре	Саны, данә	Тормышка ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират (2033 ега кадәр)	Хисап срогы (2034-2043 еллар)	№№ п/п
1	Балык Бистәсе штп.	Сирена сөйләм җайланмаларын урнаштыру	2	+	+	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП
2	Балык Бистәсе штп.	Янгын гидрантларын урнаштыру	30	+	-	Балык Бистәсе шәһәр җирлеге ГП